

Γενική Έκθεση επί της δραστηριότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2005

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Γενική Έκθεση
επί της δραστηριότητας
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2005

Βρυξέλλες • Λουξεμβούργο, 2006

Η Γενική Έκθεση επί της δραστηριότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης — 2005 εκδόθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 31 Ιανουαρίου 2006 με τα στοιχεία εγγράφου SEC(2005) 1200 τελικό.

**Η Άμεση Ευρώπη είναι μια υπηρεσία που σας βοηθά να βρείτε
απαντήσεις στα ερωτήματά σας για την Ευρωπαϊκή Ένωση**

**Αριθμός δωρεάν τηλεφωνικής κλήσης:
00 800 6 7 8 9 10 11**

Περισσότερες πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχονται από το Διαδίκτυο μέσω του εξυπηρετητή Eurora (<http://eurora.eu.int>).

Βιβλιογραφικό δελτίο υπάρχει στο τέλος του τεύχους.

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2006

ISBN 92-79-00590-1

© Ευρωπαϊκές Κοινότητες, 2006
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Printed in Belgium

ΤΥΠΩΜΕΝΟ ΣΕ ΧΑΡΤΙ ΛΕΥΚΑΣΜΕΝΟ ΧΩΡΙΣ ΧΛΟΡΙΟ

Ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

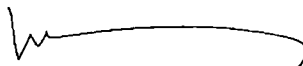
Κύριε πρόεδρε,

Έχω την τιμή να σας υποβάλω τη *Γενική Έκθεση επί της δραστηριότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2005*, η οποία εγκρίθηκε και δημοσιεύθηκε από την Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 212 της συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 125 της συνθήκης ΕΚΑΕ (*).

Παρακαλώ, δεχθείτε, κύριε πρόεδρε, την έκφραση της βαθύτατης εκτίμησής μου.

Βρυξέλλες, 14 Φεβρουαρίου 2006

José Manuel Barroso
Πρόεδρος

(*) Σύμφωνα με τη «δήλωση σχετικά με το κοινοτικό σύστημα καθορισμού των γεωργικών τιμών της Κοινότητας» που περιέχεται στις πράξεις προσχώρησης της 22ας Ιανουαρίου 1972, η Επιτροπή θα διαβιβάσει προσεχώς στο Κοινοβούλιο την έκθεση του 2005 σχετικά με την κατάσταση της γεωργίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Επιπλέον, και σύμφωνα με δέσμευση που αναλήφθηκε έναντι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις 7 Ιουνίου 1971, η Επιτροπή καταρτίζει επίσης την XXXV ετήσια έκθεση για την πολιτική ανταγωνισμού.

Πίνακας περιεχομένων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι — ΘΕΣΜΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ, ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	15
Λειτουργία των θεσμικών οργάνων	15
<i>Γενικές πτυχές</i>	15
<i>Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο</i>	16
<i>Συμβούλιο και Ευρωπαϊκό Συμβούλιο</i>	21
<i>Ευρωπαϊκή Επιτροπή</i>	22
<i>Δικαστήριο των ΕΚ και άλλα δικαστήρια</i>	25
<i>Ελεγκτικό Συνέδριο</i>	27
<i>Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή</i>	28
<i>Επιτροπή των Περιφερειών</i>	29
<i>Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα</i>	30
<i>Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων</i>	31
<i>Νομοθετική δραστηριότητα</i>	31
<i>Διοργανική συνεργασία</i>	32
<i>Σύνταγμα</i>	35
Διακυβέρνηση	37
<i>Περιφερειακή και τοπική διάσταση της Ευρωπαϊκής Ένωσης</i>	37
<i>Ρυθμιστικοί οργανισμοί</i>	38
<i>Διακυβέρνηση στον τομέα της στατιστικής</i>	39
Βελτίωση της νομοθεσίας	39
<i>Γενική προσέγγιση</i>	39

<i>Ειδικές προσεγγίσεις</i>	43
<i>Διαφάνεια</i>	44
Πληροφόρηση και επικοινωνία	46
<i>Στρατηγική της επικοινωνίας</i>	46
Προϋπολογισμός και δημοσιονομικές δραστηριότητες	49
<i>Προϋπολογισμός</i>	49
<i>Δημοσιονομικές κανονιστικές διατάξεις</i>	50
<i>Αναθεώρηση των δημοσιονομικών προοπτικών 2000–2006</i>	50
<i>Δημοσιονομικές προοπτικές 2007–2013</i>	50
ΚΕΦΑΛΑΙΟ II — ΕΥΗΜΕΡΙΑ	51
Οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον	51
<i>Νέα ώθηση για τη στρατηγική της Λισσαβόνας: η εταιρική σχέση για την ανάπτυξη και την απασχόληση</i>	51
<i>Μακροοικονομικό πλαίσιο</i>	54
<i>Φορολογία</i>	58
<i>Ανταγωνισμός</i>	60
<i>Βάρος της νομοθεσίας</i>	65
<i>Υλοποίηση της κοινωνικής ημερήσιας διάταξης</i>	65
Μοχλοί ευημερίας	66
<i>Καινοτομία και πολιτική για τις επιχειρήσεις</i>	66
<i>Έρευνα και διαστημική πολιτική</i>	70
<i>Ανάπτυξη των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας</i>	74
<i>Διδασκαλία, εκπαίδευση, μαθητεία</i>	78
<i>Μεταφορές και ενέργεια</i>	81
<i>Κινητικότητα στην εργασία</i>	88
<i>Πρόοδος της εσωτερικής αγοράς</i>	89
ΚΕΦΑΛΑΙΟ III — ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ	97
Εδραίωση και νέες προοπτικές της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής	97
<i>Περιφερειακή διάσταση</i>	97
<i>Κοινωνική διάσταση</i>	98

Οι δημογραφικές προκλήσεις	103
Αλληλεγγύη με τις μελλοντικές γενεές και αειφόρος ανάπτυξη	104
Περιβάλλον	104
Γεωργία	110
Αλιεία και ναυτιλιακές υποθέσεις	115
Πρώτηση των κοινών αξιών	118
Προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και καταπολέμηση των διακρίσεων	118
Πολιτισμικές διαφορές	121
Μεταναστευτική πολιτική	124
Νεολαία, ενεργοποίηση του πολίτη και αθλητισμός	124
ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV — ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	127
Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης	127
Εφαρμογή του προγράμματος της Χάγης	127
Ευρωπαϊκός χώρος δικαιοσύνης	128
Δικαστική και τελωνειακή συνεργασία	131
Καταπολέμηση της τρομοκρατίας, της εγκληματικότητας και των ναρκωτικών	132
Διαχείριση των συνόρων και μετανάστευση	136
Διαχείριση του κινδύνου	140
Υγεία	140
Προστασία των καταναλωτών	144
Ασφάλεια των μεταφορών	145
Ενεργειακή ασφάλεια και ασφάλεια των εγκαταστάσεων	147
Προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης	148
Καταστροφές	149
ΚΕΦΑΛΑΙΟ V — Η ΕΥΡΩΠΗ ΩΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΕΤΑΙΡΟΣ	153
Παρουσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην παγκόσμια οικονομία	153
Συνέχιση της διαδικασίας διεύρυνσης	153
Πολιτική γειτονίας	157
Διεθνές εμπόριο	160

Συνεισφορά στη διεθνή αλληλεγγύη	164
<i>Προστασία και προώθηση των κοινών αξιών πέραν των συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης</i>	165
<i>Αναπτυξιακή πολιτική</i>	169
<i>Ανθρωπιστική βοήθεια</i>	174
<i>Περιφερειακές προσεγγίσεις</i>	176
Συμβολή στην παγκόσμια ασφάλεια	182
<i>Η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας</i>	182
<i>Ευρωπαϊκή στρατηγική ασφάλειας και ευρωπαϊκή πολιτική ασφάλειας και άμυνας</i>	186
<i>Ανασυγκρότηση του Ιράκ</i>	190
<i>Διαδικασία ειρήνευσης στη Μέση Ανατολή</i>	192
<i>Διατλαντική εταιρική σχέση</i>	193
<i>Σχέσεις με την Ανατολική Ευρώπη</i>	195
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ	199
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	201
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	203

Εισαγωγή

Για την Ευρωπαϊκή Ένωση, το έτος 2005, που χαρακτηρίστηκε όσον αφορά το Συμβούλιο (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και Συμβούλιο των Υπουργών) από τη δράση της προεδρίας του Λουξεμβούργου υπό τον Jean-Claude Juncker κατά το πρώτο εξάμηνο και της Μεγάλης Βρετανίας υπό τον Tony Blair κατά το δεύτερο εξάμηνο, αποτέλεσε το πρώτο πλήρες έτος λειτουργίας με 25 κράτη μέλη. Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, που ανανεώθηκε τον Ιούνιο του προηγούμενου έτους με την προεδρία του Josep Borrell, καθώς και για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή που διορίστηκε το φθινόπωρο 2004 υπό την προεδρία του José Manuel Barroso, αποτέλεσε, μετά από ένα στάδιο εφαρμογής και εκκίνησης κατά τους τελευταίους μήνες του 2004, το πρώτο στάδιο —το οποίο υπήρξε ουσιαστικά σχεδόν ταυτόχρονο— της πενταετούς τους θητείας.

Η τροχοπέδη στη διαδικασία κύρωσης της συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης, μετά το αρνητικό αποτέλεσμα της λαϊκής ετυμηγορίας κατόπιν δημοψηφίσματος στη Γαλλία και τις Κάτω Χώρες, άφησε έντονα τα ίχνη της αυτό το έτος 2005. Τα γεγονότα αυτά, και η έναρξη μιας περιόδου προβληματισμού που ακολούθησε σχετικά με το μέλλον του θεσμικού μηχανισμού, δεν παρέλυσαν ωστόσο την κοινοτική δράση. Αντίθετα φώτισαν και ενίσχυσαν ουσιαστικά τη σημασία που πρέπει να δοθεί στον αναπροσδιορισμό των λειτουργούντων μηχανισμών, σύμφωνα με τέσσερις βασικούς άξονες που τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα θεωρούν ως ουσιαστικής σημασίας για να ανταποκριθούν στις ανησυχίες των πολιτών και οι οποίοι διαρθρώνουν τη δράση τους: ευημερία, αλληλεγγύη, ασφάλεια και παρουσία της Ευρώπης ανά τον κόσμο.

Το κύριο μέρος της παρούσας Έκθεσης, που έχει εφέτος μια πιο συμπαγή προσέγγιση η οποία δικαιολογείται από την ύπαρξη στους διάφορους δικτυακούς τόπους των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων μιας πλούσιας λεπτομερούς πληροφόρησης σχετικά με τις δράσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ⁽¹⁾, παρουσιάζει τις δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2005. Με την επιφύλαξη των άλλων διαδικασιών πληροφόρησης σχετικά με τα αποτελέσματα του παρελθόντος έτους, θα περιοριστούμε εδώ να

⁽¹⁾ Η ανασκόπηση της δραστηριότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που μέσω του Δελτίου (<http://europa.eu.int/abc/doc/off/bull/fr/welcome.htm>) παρέχει ιδιαίτερα συστηματική πρόσβαση σε όλες τις δραστηριότητες και τα κοινοτικά προγράμματα, παραπέμπει άμεσα στα επίσημα έγγραφα και δημιουργεί σύνδεσμο προς αντίστοιχες πληροφορίες και βάσεις δεδομένων.

επισημάνουμε ορισμένες πρωτοβουλίες και επιτεύγματα-κλειδιά που απαιτούν την προσοχή εάν επιθυμούμε να συγκρατήσουμε μόνο ορισμένα από τα χαρακτηριστικά γεγονότα που σηματοδότησαν το 2005.

Το σύνολο αυτών των στοιχείων αφορά ουσιαστικά την επαναπροώθηση της στρατηγικής της Λισσαβόνας υπό τις τρεις διαστάσεις της — οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική —, η οποία εντάσσεται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο αειφόρου ανάπτυξης. Η πρωτοβουλία αυτή συνοδεύτηκε από την ενημέρωση του συμφώνου σταθερότητας και από την έντονη προσπάθεια των θεσμικών οργάνων να νομοθετούν καλύτερα, την παρουσίαση μιας ανανεωμένης κοινωνικής ημερήσιας διάταξης και την προσπάθεια που καταβάλλεται για την πολιτική του περιβάλλοντος, ιδίως με τη χάραξη θεματικών στρατηγικών και τη συνέχιση της διεθνούς μας δράσης όσον αφορά τις κλιματικές αλλαγές.

Πέντε έτη μετά την προώθηση της *στρατηγικής της Λισσαβόνας*, και μετά τη διαπίστωση, στην οποία προέβη ενδιαμέσως το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ενός ανάμεικτου αποτελέσματος, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων έκριναν απαραίτητο να ξεκινήσουν εκ νέου την προσπάθεια αυτή και να προβούν σε αναπροσδιορισμό των προτεραιοτήτων σχετικά με την ανάπτυξη και την απασχόληση. Θα πρέπει η Ευρωπαϊκή Ένωση να ανανεώσει τις βάσεις της ανταγωνιστικότητάς της, να αυξήσει το δυναμικό ανάπτυξης και την παραγωγικότητά της και να ενισχύσει την κοινωνική της συνοχή. Για την επίτευξη των στόχων αυτών, η Επιτροπή προτίθεται πλέον να κινητοποιήσει ακόμα περισσότερο όλα τα εθνικά και κοινοτικά μέσα, συμπεριλαμβανομένης και της πολιτικής για τη συνοχή, ώστε να εκμεταλλευτεί καλύτερα τις «συνέργειες» στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης. Το έγγραφο «Συνεργασία για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση — Νέα ώθηση για τη στρατηγική της Λισσαβόνας»⁽¹⁾, που προετοίμασε η Επιτροπή για το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μαρτίου 2005, παρέχει τα στοιχεία στα οποία στηρίχθηκε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για να καθορίσει τους ουσιαστικούς άξονες αυτής της νέας ώθησης: τη γνώση και την καινοτομία ως κινητήριες δυνάμεις της αειφόρου ανάπτυξης, έναν ελκυστικό χώρο για επενδύσεις και εργασία, την ανάπτυξη και την απασχόληση στην υπηρεσία της κοινωνικής συνοχής. Η τονισθείσα έτσι βούληση να δοθεί νέα ισχύς στο δυναμισμό αυτόν εκφράστηκε ιδίως στην προσπάθεια παραπληρωματικής δράσης που ξεκίνησε τόσο μεταξύ των διαφόρων δημοσίων οικονομικών και κοινωνικών φορέων όσο και μεταξύ των διαφόρων συνισταμένων της δράσης της Ένωσης, η οποία διαρθρώνεται γύρω από τις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές που συνδέουν τους κύριους προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών (GOPE) και τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση (LDE) βάσει των οποίων καθορίζονται τα «εθνικά μεταρρυθμιστικά προγράμματα» των κρατών μελών. Η ανάκαμψη αυτή εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο της απαίτησης αειφόρου ανάπτυξης και των κατευθυντήριων αρχών της, οι οποίες εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου, σύμφωνα με το οποίο θα πρέπει να αντιμετωπισθούν οι παρούσες

(1) COM(2005) 24.

ανάγκες χωρίς να διακυβευθεί η ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους.

Σε μακροοικονομικό πλαίσιο, μετά τις δυσχέρειες και ορισμένες ανεπάρκειες που προσδιορίστηκαν κατά τα παρελθόντα έτη όσον αφορά την εφαρμογή των διατάξεων σχετικά με το *σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης*, πραγματοποιήθηκε ενημέρωση κατά το 2005 ώστε αυτό να μπορεί να εφαρμοστεί σε όλες τις χώρες κατά ισότιμο και συνεκτικό τρόπο και να είναι κατανοητό από το κοινό. Η μεταρρύθμιση αυτή πραγματοποιήθηκε με το να λαμβάνεται ευρύτερα υπόψη η οικονομική εξέλιξη διατηρουμένου ταυτόχρονα του θεμέλιου λίθου αποτελούν οι δύο ονομαστικές συνδέσεις του συμφώνου, της τιμής αναφοράς του 3 % για τη σχέση μεταξύ του ελλείμματος και του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕγχΠ) και εκείνης του 60 % για τη σχέση μεταξύ του χρέους και του ΑΕγχΠ. Πραγματοποιήθηκαν αλλαγές στην προληπτική πtyχή του συμφώνου με πρόβλεψη ιδίως της δυνατότητας διαφοροποίησης των μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών στόχων, καθώς και της διάρκειάς τους, συμπεριλαμβανομένης επίσης, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, και της δυνατότητας προσωρινής απόκλισης από τους δημοσιονομικούς αυτούς στόχους.

Η Επιτροπή υπό τον τίτλο «Βελτίωση της νομοθεσίας», στο πλαίσιο της παράτασης των προσπαθειών που είχαν αρχίσει το 2002 και σε συνδυασμό με τα άλλα θεσμικά όργανα, ανέλαβε σειρά πρωτοβουλιών (αναλύσεις επίδρασης, απλούστευση κ.λπ.) για να συμβάλει στη *βελτίωση των ρυθμίσεων*, την καλύτερη σύλληψή τους, την αύξηση των πλεονεκτημάτων για τους πολίτες, την ενίσχυση της τήρησης και της αποτελεσματικότητας των κανόνων και τη μείωση του οικονομικού κόστους, σύμφωνα με τις αρχές της αναλογικότητας και επικουρικότητας.

Σε έναν άλλο τομέα, εκείνον της *ασφάλειας*, επισημαίνεται ότι υποβλήθηκε από την Επιτροπή ένα άλλο πενταετές σχέδιο δράσης που έχει ως στόχο να θέσει σε εφαρμογή το φιλόδοξο πρόγραμμα της Χάγης. Πρόκειται για την ενίσχυση της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση συμπεριλαμβανομένης και της εξωτερικής τους διάστασης, ιδίως των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της ιθαγένειας, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Νοέμβριο του 2004. Ο τομέας αυτός χαρακτηρίστηκε από μια συλλογική προσπάθεια καταπολέμησης της τρομοκρατίας, η οποία έπληξε εφέτος άμεσα για μία ακόμα φορά τους Ευρωπαίους, μια ενέργεια που πρέπει να διεξαχθεί με παράλληλο το σεβασμό του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Μετά από μια μελανή σειρά από καταστροφές που έλαβαν χώρα κατά το πρώτο εξάμηνο, καταβλήθηκαν προσπάθειες με στόχο την αύξηση της ασφάλειας των μεταφορών, ιδίως των εναέριων. Επίσης, όσον αφορά τη δημόσια υγεία, μια ιδιαίτερη επίβλεψη και προληπτικά μέτρα συμπεριλαμβανομένης και της απαγόρευσης της εισαγωγής ορισμένων κατηγοριών πτηνών τέθηκαν σε εφαρμογή ενόψει του κινδύνου επιδημιών που συνδέονταν με την εμφάνιση εστιών γρίπης των πουλερικών.

Στο πλαίσιο των *εξωτερικών σχέσεων* της Ένωσης επισημαίνεται ουσιαστικά ότι το 2005 χαρακτηρίστηκε από την έναρξη των διαπραγματεύσεων προσχώρησης με την

Κροατία και την Τουρκία, τη συνέχιση πολιτικής έναντι των Δυτικών Βαλκανίων με στόχο να δοθεί ευρωπαϊκή προοπτική στις χώρες της ζώνης αυτής για τις οποίες υποβλήθηκαν ευρωπαϊκές εταιρικές σχέσεις: Αλβανία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Σερβία και Μαυροβούνιο, συμπεριλαμβανομένου και του Κοσσυφοπεδίου (1). Το 2005, έτος της δέκατης επετείου της διαδικασίας της Βαρκελώνης για τις μεσογειακές χώρες, η πολιτική γειτονίας, που έχει τεθεί στο επίκεντρο των προτεραιοτήτων όσον αφορά την εξωτερική πολιτική ως μέσο εγκαθίδρυσης της σταθερότητας, της ασφάλειας και μιας μεγαλύτερης ευημερίας υπέρ ολόκληρης αυτής της περιφέρειας, εισήλθε σε αποφασιστικό στάδιο. Ισχύουν πλέον επτά σχέδια δράσης (Ιορδανία, Ισραήλ, Μαρόκο, Μολδαβία, Ουκρανία, Παλαιστινιακή Αρχή και Τυνησία) και πέντε βρίσκονται υπό προετοιμασία (Αζερμπαϊτζάν, Αίγυπτος, Αρμενία, Γεωργία και Λίβανος). Ολοκληρώθηκαν επιτυχώς τον Φεβρουάριο οι διαπραγματεύσεις σε υπουργικό επίπεδο για την αναθεώρηση της συμφωνίας του Κοτονού, που έχει υπογραφεί μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 77 χωρών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ), με κύριο στόχο την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας της εταιρικής σχέσης Ευρωπαϊκής Ένωσης-ΑΚΕ.

Η προσοχή επικεντρώθηκε στην ενίσχυση των εταιρικών μας σχέσεων με τους στρατηγικούς μας συμμάχους, όπως οι ΗΠΑ, και τη συνέχιση ανοικτού διαλόγου με νέους σημαντικούς εταίρους, όπως η Ινδία και η Κίνα, σε ένα εταιρικό περιβάλλον που έχει καταστεί πιο ευαίσθητο, λόγω της οικονομικής και κοινωνικής κατάστασης που αντιμετωπίζει η Ευρώπη, καθώς και των προθεσμιών που συνδέονται με τις διεξαγόμενες διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ). Η διαχείριση της συνέχισης μετά τη λήξη, αρχές του 2005, της συμφωνίας ΠΟΕ για τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένης και της διαπραγμάτευσης ενός υπομνήματος όσον αφορά την Κίνα, απασχόλησε επανειλημμένα την προσοχή κατά τη διάρκεια του έτους.

Επισημαίνεται ειδικότερα ο σημαντικός ρόλος που διαδραμάτισε η Ευρωπαϊκή Ένωση κατά τη διάσκεψη κορυφής των Ηνωμένων Εθνών, τον Σεπτέμβριο 2005, χάρη σε μια ουσιαστική προπαρασκευαστική διαδικασία και μέσω δεσμεύσεων που ανέλαβε για την επιτάχυνση της διαδικασίας υλοποίησης των «στόχων της χιλιετίας» για την ανάπτυξη. Η ανάληψη υποχρέωσης για διπλασιασμό της βοήθειας της Ένωσης υπέρ των αναπτυσσομένων χωρών μεταξύ του 2004 και του 2010, η έκδοση κοινής δήλωσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής η οποία εκφράζει μια «ευρωπαϊκή συναίνεση», καθώς και η υιοθέτηση μιας στρατηγικής υπέρ της Αφρικής αποτέλεσαν σημαντικές στιγμές της αναπτυξιακής πολιτικής της Ένωσης. Η Ένωση ταυτόχρονα συνέχισε εξάλλου τη δραστηριότητά της όσον αφορά την ανθρωπιστική βοήθεια, πράγμα που εξακολουθεί να την τοποθετεί στην πρώτη σειρά των παγκόσμιων φορέων στον τομέα αυτό. Και εφέτος, φοβερά δράματα, διά χειρός ανθρώπου ή από τα στοιχεία της φύσης, έπληξαν πολυάριθμες περιοχές του κόσμου. Η Ένωση παρενέβη

(1) Το καθεστώς του Κοσσυφοπεδίου διέπεται από το ψήφισμα 1244 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών.

ως συνήθως τόσο για να αντιδράσει ταχέως στις σοβαρές καταστροφές, όπως το τσουνάμι ή ο σεισμός στη Νότια Ασία, όσο και για να συμπαρασταθεί, μακριά από τα φώτα της επικαιρότητας, κατά τις καλούμενες πλέον «λησμονημένες κρίσεις» και οι οποίες προκαλούν σοβαρά προβλήματα στους πληγέντες πληθυσμούς. Ένα νέο σημαντικό στάδιο αποτέλεσε επίσης η δέσμευση που ανέλαβε η Ένωση για την ενίσχυση της συνοχής των πολιτικών στην υπηρεσία της ανάπτυξης και για τη σύνδεση άλλων πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τους στόχους και το χρονοδιάγραμμα των αναπτυξιακών στόχων της χιλιετίας (ΑΣΧ).

Έναντι των νέων μορφών απειλών που έχουν παρουσιαστεί και επισημάνθηκαν στην ευρωπαϊκή στρατηγική για την άμυνα και την ασφάλεια που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου 2003, συνεχίστηκαν το 2005 οι προσπάθειες στον τομέα της *ευρωπαϊκής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας (ΕΠΑΑ)*. Οι προσπάθειες αυτές εντάσσονται ιδίως στο πλαίσιο του πρώτου προγράμματος εργασίας του Ευρωπαϊκού Αμυντικού Οργανισμού, των προπαρασκευαστικών εργασιών που έχουν ως στόχο την εξασφάλιση ικανότητας άμεσης αντιμετώπισης η οποία στηρίζεται σε 13 μάχιμες μονάδες και οκτώ επιχειρήσεις πεδίου που κατευθύνει η Ευρωπαϊκή Ένωση, ιδίως στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη όπου η Ένωση έχει αντικαταστήσει την Πολυεθνή Δύναμη Σταθεροποίησης (SFOR) που καθοδηγείτο από τον Οργανισμό Βορειοατλαντικού Συμφώνου (NATO) για να βοηθήσει τη διατήρηση ενός περιβάλλοντος ασφάλειας που συνδέεται με την εφαρμογή των συμφωνιών του Dayton.

Η βούληση να περιοριστούμε, στην εισαγωγή, μόνο σε ορισμένα τυπικά παραδείγματα μεταξύ των ουσιαστικών δράσεων που πραγματοποίησε κατά το τρέχον έτος η Ένωση δεν παρέχει τη δυνατότητα να αναφέρουμε εδώ όλους τους τομείς της κοινοτικής παρέμβασης που θα συναντήσουμε ουσιαστικά στα διάφορα κεφάλαια της Έκθεσης. Επισημαίνεται ωστόσο, επίσης, δεδομένου ότι αποτελεί σημαντικό στάδιο στις σχέσεις μεταξύ της Ένωσης και των πολιτών της, μια νέα αντιμετώπιση όσον αφορά τις *ευρωπαϊκές δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας*, που προσανατολίζεται προς το διάλογο και τη δημόσια συζήτηση. Η αντιμετώπιση αυτή υλοποιείται ιδίως με το σχέδιο Δ για δημοκρατία, διάλογο και δημόσια συζήτηση που θα πρέπει πλέον να ενεργοποιηθεί σε ευρύτερη κλίμακα και το οποίο θα ακολουθηθεί το 2006 από Λευκή Βίβλο της Επιτροπής.

Οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων, οι οποίοι συνήλθαν ανεπίσημα στο Hampton Court, ασχολήθηκαν με την από κοινού ανάλυση της θέσης και του ρόλου που θα πρέπει να διαδραματίσει η Ευρωπαϊκή Ένωση στο δυσχερές πλαίσιο της κατανόησης από μέρους των πολιτών του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης και των διαφόρων προκλήσεων τις οποίες αυτή αντιμετωπίζει, προκλήσεις οι σημαντικότερες των οποίων είναι η δημογραφική εξέλιξη της Ένωσης και οι πραγματοποιούμενες κλιματικές αλλαγές. Από τη συνάντηση αυτή προέκυψαν ορισμένα σημαντικά πρωταρχικά θέματα για το μέλλον στα οποία θα πρέπει να επικεντρωθεί η κοινοτική δράση. Πρόκειται ουσιαστικά για την ανάγκη προετοιμασίας μιας ενεργειακής πολιτικής με συνοχή, καθώς και για την ανάγκη καταβολής ιδιαίτερων προσπαθειών όσον αφορά τις επιστήμες και την

καινοτομία, την ανώτατη παιδεία, τη διαχείριση των συνόρων και τη βελτίωση της διαχείρισης των διεθνών μεταναστευτικών ρευμάτων. Πρόκειται επίσης για τη συνοχή της δράσης της Ένωσης ως παγκόσμιου φορέα και τούτο ακόμη περισσότερο αφού πλέον το μεγαλύτερο μέρος των εσωτερικών της πολιτικών περιλαμβάνουν μια σημαντική εξωτερική διάσταση: το περιβάλλον, τις μεταφορές, και ιδίως την υλοποίηση και συνέχιση των μεγάλων βιομηχανικών σχεδίων όπως το Galileo και το SESAR, τη μετανάστευση, την ενέργεια κ.λπ. Δεν αμφιβάλλει κανείς ότι τα θέματα αυτά θα αποτελέσουν το επίκεντρο της προσεχούς Γενικής Έκθεσης, όπου θα υπάρξει απολογισμός, σε δύο-τρία χρόνια, των δραστηριοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά το 2006.

Το κοινοτικό σχέδιο έχει ανάγκη από σταθερούς πόρους, στο ύψος των προκλήσεων και των φιλοδοξιών που του ανατίθενται. Προκύπτει ανάγκη για την Ένωση να διαθέτει πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο για την πενταετή περίοδο 2007–2013, η διαπραγμάτευση του οποίου παρατάθηκε καθ' όλη τη διάρκεια του 2005. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου κατέληξε σε συναίνεση ⁽¹⁾ που πρέπει να υλοποιηθεί μέσω διοργανικής συμφωνίας όπου θα συμμετέχει και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Γενικές αναφορές και άλλοι χρήσιμοι σύνδεσμοι

- Συμπεράσματα της προεδρίας του Συμβουλίου: (22 και 23 Μαρτίου, 16 και 17 Ιουνίου, 15 και 16 Δεκεμβρίου):
<http://ue.eu.int/showPage.asp?lang=el&id=432&mode=g&name=>
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Στρατηγικοί στόχοι 2005–2009» — COM(2005) 12
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2005» — COM(2005) 15
- Συνεισφορά της Επιτροπής στη σύνοδο του Οκτωβρίου των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων: «Οι ευρωπαϊκές αξίες και η παγκοσμιοποίηση» — COM(2005) 525

(1) http://ue.eu.int/cms3_applications/Applications/newsRoom/loadBook.asp?target=2005&bid=76&lang=2&cmsID=347

Κεφάλαιο I

Θεσμική διάσταση, διακυβέρνηση και δημοκρατία

Τμήμα 1

Λειτουργία των θεσμικών οργάνων

Γενικές πτυχές

Γλωσσικό καθεστώς

Στις 13 Ιουνίου, το Συμβούλιο ενέκρινε για την *ιρλανδική γλώσσα* καθεστώς επίσημης γλώσσας και γλώσσας εργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από το 2007 ⁽¹⁾. Έτσι ανέρχονται σε 21 οι γλώσσες για τις οποίες ισχύει το εν λόγω καθεστώς. Στα συμπεράσματα της ίδιας ημέρας, το Συμβούλιο έκρινε ότι, στο πλαίσιο των προσπαθειών που καταβάλλονται για να προσεγγίσει η Ένωση το σύνολο των πολιτών της, πρέπει να ληφθεί υπόψη ο πλούτος της γλωσσικής της πολυμορφίας. Για το λόγο αυτόν αποδέχτηκε, βάσει διοικητικών ρυθμίσεων που συμφωνούνται μεταξύ του ενδιαφερομένου οργάνου και των αιτούντων κρατών, να παρέχεται στους πολίτες η δυνατότητα να χρησιμοποιούν στις σχέσεις τους με τα κοινοτικά όργανα πρόσθετες γλώσσες που ομιλούνται σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο. Η Επιτροπή των Περιφερειών υπέγραψε συμφωνία με την ισπανική κυβέρνηση τον Νοέμβριο, που προβλέπει τη δυνατότητα χρησιμοποίησης στο εν λόγω όργανο των περιφερειακών γλωσσών της χώρας.

(1) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 920/2005 (ΕΕ L 156 της 18.6.2005).

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Η σύνθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Στις 31 Δεκεμβρίου, η κατανομή των 732 εδρών μεταξύ των πολιτικών ομάδων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου είχε ως εξής:

- Ομάδα του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος (Χριστιανοδημοκράτες) και των Ευρωπαίων Δημοκρατών (PPE-DE), με πρόεδρο τον κ. Röttering 264
- Ομάδα του κόμματος των Ευρωπαίων Σοσιαλιστών (PSE), με πρόεδρο τον κ. Schulz 200
- Ομάδα «Συμμαχία των Δημοκρατών και των Φιλελευθέρων για την Ευρώπη» (ADLE), με πρόεδρο τον κ. Watson 90
- Συνομοσπονδιακή Ομάδα της Ευρωπαϊκής Ενωτικής Αριστεράς — Αριστερά των Πρασίνων των Βορείων Χωρών (GUE/NGL), με πρόεδρο τον κ. Wurtz 42
- Ομάδα των Πρασίνων/Ευρωπαϊκή Ελεύθερη Συμμαχία (Verts/ALE), με προέδρους την κ. Frassoni και τον κ. Cohn-Bendit 41
- Ομάδα «Ένωση για την Ευρώπη των Εθνών» (UEN), με προέδρους την κ. Muscardini και τον κ. Crowley 33
- Ομάδα «Ανεξαρτησία και Δημοκρατία» (ID), με προέδρους τους κκ. Bonde και Farage 30
- Μη Εγγεγραμμένοι (ME) 32

Καθεστώς των βουλευτών

Στις 23 Ιουνίου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε το καθεστώς των βουλευτών του. Το νέο καθεστώς, το οποίο εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 18 Ιουλίου, περιλαμβάνει διατάξεις που αφορούν ειδικότερα: την ελευθερία και την ανεξαρτησία των βουλευτών, την άσκηση του δικαιώματος της πρωτοβουλίας, τη γλωσσική πολυμορφία, τους όρους όσον αφορά τις αμοιβές και την κάλυψη των εξόδων των μελών του Κοινοβουλίου.

Εργασίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Το 2005, οι κοινοβουλευτικές εργασίες κατανέμονται σύμφωνα με τον πίνακα που ακολουθεί.

Το 2005, το Κοινοβούλιο υπέβαλε 5 313 ερωτήσεις στην Επιτροπή: 4 493 γραπτές ερωτήσεις, 80 προφορικές ερωτήσεις με συζήτηση και 740 κατά την ώρα των ερωτήσεων.

Το Κοινοβούλιο υπέβαλε 1 033 ερωτήσεις στο Συμβούλιο: 543 γραπτές ερωτήσεις, 37 προφορικές ερωτήσεις με συζήτηση και 453 κατά την ώρα των ερωτήσεων.

Η Επιτροπή διαβίβασε στο Κοινοβούλιο συνολικά 378 κοινοποιήσεις κατά τη διάρκεια του έτους και απάντησε συνολικά σε 212 αιτήσεις συμπληρωματικών πληροφοριών.

Στον τομέα των *αναφορών*, η επιτροπή αναφορών του Κοινοβουλίου κάλεσε την Επιτροπή να προβεί σε προκαταρκτική έρευνα και να της παράσχει πληροφορίες σχετικά με 325 νέες αναφορές. Τον Μάρτιο, το Κοινοβούλιο εξέδωσε την έκθεσή του σχετικά με τις εργασίες της επιτροπής αναφορών κατά το κοινοβουλευτικό έτος 2003/04.

Όσον αφορά το στόχο της *ευημερίας*, το Κοινοβούλιο αποφάνθηκε για ευρύ φάσμα θεμάτων όπως: η ενδιάμεση αναθεώρηση της στρατηγικής της Λισσαβόνας, η εκπαίδευση — θεμέλιος λίθος της διαδικασίας της Λισσαβόνας, η ευρωπαϊκή πολιτική στον τομέα της έρευνας, οι γενικοί προσανατολισμοί των γενικών οικονομικών πολιτικών και οι κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση, τα δημόσια οικονομικά, η αλλαγή του κλίματος, η ενεργειακή αποδοτικότητα και οι εναλλακτικές και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η στρατηγική πληροφόρησης και επικοινωνίας σχετικά με το ευρώ και την οικονομική και νομισματική ένωση, η ενίσχυση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας λόγω των βιομηχανικών αλλαγών, τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας για τις βιοτεχνολογικές εφευρέσεις και η ψηφιακή μετάβαση στον τομέα των ραδιοηλεκτρονικών μεταδόσεων.

Από νομοθετικής απόψεως, σημαντικές στιγμές κατά το έτος αυτό για τον εν λόγω στόχο ήταν ο συμβιβασμός που επετεύχθη σε πρώτη ανάγνωση στο φάκελο REACH, μετά από μαραθώνια ψηφοφορία (Νοέμβριος), καθώς και η απόρριψη σε δεύτερη ανάγνωση της πρότασης για τη δυνατότητα κατοχύρωσης με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας των εφευρέσεων που εφαρμόζονται σε υπολογιστή. Το Κοινοβούλιο απέρριψε επίσης, σε πρώτη ανάγνωση, την πρόταση της Επιτροπής σχετικά με τις συμβατικές απαιτήσεις ποιότητας που εφαρμόζονται στις υπηρεσίες σιδηροδρομικών εμπορευματικών μεταφορών καθώς και την πρόταση για τη μη βάνουση παγίδευση των ζώων.

Στον τομέα της *αλληλεγγύης*, μεταξύ των κύριων θεμάτων που συζητήθηκαν από το Κοινοβούλιο περιλαμβάνονται: η κοινωνική διάσταση της παγκοσμιοποίησης, η διαχείριση της οικονομικής μετανάστευσης και οι σχέσεις μεταξύ νόμιμης και παράνομης μετανάστευσης, η εσωτερική αγορά, η οικονομική ένταξη και η προστασία των καταναλωτών στα νέα κράτη μέλη, η ατζέντα για την κοινωνική πολιτική 2006–2010, η πολιτιστική πολυμορφία, η προώθηση και η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, η προστασία των μειονοτήτων και ιδιαίτερα των Ρομ και οι πολιτικές καταπολέμησης των διακρίσεων στη διευρυμένη Ευρώπη, ο ρόλος της εδαφικής συνοχής καθώς και εκείνος των άμεσων κρατικών ενισχύσεων ως μέσου περιφερειακής ανάπτυξης, η αστική διάσταση της διεύρυνσης.

Στον τομέα της *ασφάλειας*, το Κοινοβούλιο αποφάνθηκε για θέματα επικαιρότητας όπως ειδικότερα: η καταπολέμηση της τρομοκρατίας, η πρόοδος που σημειώθηκε κατά

το 2004 όσον αφορά τη δημιουργία χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το σχέδιο δράσης της Επιτροπής σχετικά με το πρόγραμμα της Χάγης, η ευρωπαϊκή στρατηγική ασφάλειας, η προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων και η καταπολέμηση της απάτης, η στρατηγική για την καταπολέμηση ενδεχόμενης πανδημίας γρίπης. Σε ψήφισμα που εκδόθηκε τον Δεκέμβριο, το Κοινοβούλιο καθιστά γνωστή την πρόθεσή του να συστήσει έκτακτη επιτροπή για το θέμα της εικαζόμενης χρησιμοποίησης των ευρωπαϊκών χωρών από την αμερικανική Κεντρική Υπηρεσία Πληροφοριών (CIA) για τη μεταφορά και την παράνομη κράτηση φυλακισμένων.

Κατά τη σύνοδο του Δεκεμβρίου πραγματοποιήθηκε ένα σημαντικό βήμα από νομοθετικής απόψεως με την ολοκλήρωση της πρώτης ανάγνωσης στο Κοινοβούλιο όσον αφορά το φάκελο για τη διατήρηση των δεδομένων που τυγχάνουν επεξεργασίας και αποθηκεύονται στο πλαίσιο της παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικής επικοινωνίας προσβάσιμων στο κοινό. Το κείμενο που εκδόθηκε αντικατοπτρίζει το συμβιβασμό που προηγήθηκε με το Συμβούλιο, καθιστώντας έτσι δυνατή τη σύναψη συμφωνίας σε πρώτη ανάγνωση μεταξύ των συννομοθετών. Πρέπει να επισημανθεί ότι το Κοινοβούλιο είχε προηγουμένως απορρίψει πρωτοβουλία της Γαλλικής Δημοκρατίας, της Ιρλανδίας, της Σουηδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου για την έκδοση, στον ίδιο τομέα, απόφασης-πλαisiού του Συμβουλίου.

Όσον αφορά την Ένωση ως παγκόσμιο εταίρο, σημαντικές συζητήσεις κάλυψαν τα εξής θέματα: τις διατλαντικές σχέσεις, τις σχέσεις Ευρωπαϊκής Ένωσης-Ρωσίας, την κατάσταση στη Μέση Ανατολή, τη σχέση της Ένωσης με την περιοχή της Μεσογείου και την επανεξέταση της διαδικασίας της Βαρκελόνης, τη νέα στρατηγική για την Αφρική και την ευρωπαϊκή πολιτική ανάπτυξης, την κατάσταση όσον αφορά την ενσωμάτωση στα Δυτικά Βαλκάνια, τις εξελίξεις στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, τη μεταρρύθμιση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) και τους αναπτυξιακούς στόχους της χιλιετίας (OMD)· τη δέσμευση της Ένωσης στο Ιράκ· τη «βόρεια διάσταση» της Ένωσης.

Κατά τη σύνοδο του Απριλίου, το Κοινοβούλιο εξέδωσε σύμφωνη γνώμη στο αίτημα της προσχώρησης της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στη συνέχεια εξέδωσε ψηφίσματα για τη διαδικασία προσχώρησης και το βαθμό προετοιμασίας των εν λόγω χωρών (Ιούλιος και Δεκέμβριος). Όσον αφορά την Τουρκία, το Κοινοβούλιο ενέκρινε με μεγάλη πλειοψηφία, τον Σεπτέμβριο, το ψήφισμά του για την έναρξη των διαπραγματεύσεων προσχώρησης, αλλά ανέβαλε την ψηφοφορία για τη σύμφωνη γνώμη επί του πρόσθετου πρωτοκόλλου στη συμφωνία σύνδεσης μεταξύ Ευρωπαϊκής Κοινότητας και Τουρκίας στο πλαίσιο της διεύρυνσης. Όσον αφορά την Κροατία, το Κοινοβούλιο εξέδωσε σύμφωνη γνώμη για τη σύναψη πρωτοκόλλου για συμφωνία σταθεροποίησης και σύνδεσης μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και της Κροατίας λαμβάνοντας υπόψη τη διεύρυνση της Ένωσης. Εξάλλου, το Κοινοβούλιο εξέδωσε σύμφωνη γνώμη για τη σύναψη συμφωνίας-πλαisiού που θεσπίζει τις γενικές αρχές συμμετοχής της Κροατίας στα κοινοτικά προγράμματα. Μια άλλη απόφαση καθοριστικής σημασίας ήταν η έγκριση από το Κοινοβούλιο της κινητοποίησης του

μέσου ευελιξίας για την παροχή ενίσχυσης αποκατάστασης και ανοικοδόμησης προς τις χώρες που επλήγησαν από το τσουνάμι.

Σχέσεις του Κοινοβουλίου με τα άλλα όργανα (1)

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στις σχέσεις του με τα άλλα όργανα και οργανισμούς της Ένωσης, εξέδωσε ψηφίσματα σχετικά με τα προγράμματα των προεδριών του Συμβουλίου από το Λουξεμβούργο και τη Βρετανία και τα αποτελέσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 22ας και 23ης Μαρτίου.

Το Κοινοβούλιο συζήτησε εξάλλου τα ακόλουθα θέματα: τα προγράμματα εργασίας και τον απολογισμό των προεδριών του Λουξεμβούργου και της Βρετανίας, την προετοιμασία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 16ης και 17ης Ιουνίου και εκείνου της 15ης και 16ης Δεκεμβρίου καθώς και την προετοιμασία και τα αποτελέσματα του άτυπου Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Hampton Court της 27ης Οκτωβρίου, την έκθεση δραστηριότητας 2003 της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, την ετήσια έκθεση σχετικά με τις δραστηριότητες του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή κατά το 2004, παρουσία του κ. Διαμαντούρου που επανεκλέχθηκε στη θέση του Διαμεσολαβητή κατά τη σύνοδο του Ιανουαρίου, καθώς και την ετήσια έκθεση 2004 του Ελεγκτικού Συνεδρίου που παρουσιάστηκε από τον πρόεδρό του κ. Weber.

Στο πολιτικό επίπεδο, το Κοινοβούλιο έστειλε ηχηρά μηνύματα εγκρίνοντας ψηφίσματα για το μέλλον της Ευρώπης 60 έτη μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, για το μέλλον των Βαλκανίων δέκα έτη μετά τη Σρεμπρένιτσα, για την 25η επέτειο της Αλληλεγγύης και το μήνυμα αυτής για την Ευρώπη, καθώς και για τη μνήμη του Ολοκαυτώματος, τον αντισημιτισμό και το ρατσισμό.

Στο δημοσιονομικό επίπεδο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν περιορίστηκε μόνο στην ψήφιση του προϋπολογισμού του 2006 και στην έγκριση της απαλλαγής για το έτος 2003 αλλά εξέδωσε και σημαντικά ψηφίσματα σχετικά με τις δημοσιονομικές συνέπειες της προσχώρησης της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας καθώς και για τις πολιτικές προκλήσεις και τα δημοσιονομικά μέσα της διευρυμένης Ένωσης για την περίοδο 2007–2013.

Κατά τη σύνοδο της ολομέλειας του Δεκεμβρίου, απονεμήθηκε το βραβείο Sakharov 2005 στο κουβανικό αντιπολιτευτικό κίνημα «Damas de Blanco», στη νιγηριανή δικηγόρο υπεράσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων Hauwa Ibrahim και στη διεθνή οργάνωση «Reporters sans frontières». Στο πλαίσιο επίσημης συνεδρίασης, ο πρόεδρος της Ουκρανίας κ. Iouchtchenko εκφώνησε ομιλία στο Κοινοβούλιο τον Φεβρουάριο, όπως και ο Μεγάλος Δούκας Henri του Λουξεμβούργου και ο πρόεδρος του Αφγανιστάν κ. Karzaï τον Μάιο, ο κ. Ciampi, πρόεδρος της Ιταλικής Δημοκρατίας, τον Ιούλιο και ο κ. Lagos, πρόεδρος της Δημοκρατίας της Χιλής, τον Οκτώβριο.

(1) Οι σχέσεις με την Επιτροπή εξετάζονται στο παρόν κεφάλαιο υπό τον τίτλο «Διοργανική συνεργασία».

Πίνακας 1

Κοινοβουλευτικές διαδικασίες από Ιανουάριο έως Δεκέμβριο — Εκδοθέντα ψηφίσματα και αποφάσεις

Περίοδοι συνόδου	Νομοθετικές διαδικασίες							Άλλες διαδικασίες				Σύνολο	
	Διαβου- λεύσεις (¹)	Συνεργασία		Συναπόφαση			Δημοσιονο- μικά και απαλλαγή	Διαδικασίες πρωτοβου- λίας	Ψηφίσματα άρθρα 103, 108	Δικαιώ- ματα του ανθρώ- που	Διά- φορα		
		Πρώτη ανά- γνωση (²)	Δεύτερη ανά- γνωση	Πρώτη ανά- γνωση (²)	Δεύτερη ανά- γνωση (⁴)	Τρίτη ανά- γνωση							Σύμφωνη γνώμη
Ιανουάριος I					1		1		1	6	3		12
Ιανουάριος II					1		3			2			6
Φεβρουάριος	9			5	4		5		7	7	3	1	41
Μάρτιος	1			2	2			3	6	6	3		23
Απρίλιος I	7			4	4			24	7	6	3		57
Απρίλιος II	6			1	1		1		4	2			15
Μάιος I	5			7	2		5	1	3	7	3		33
Μάιος II	5			6	4				4	3		1	23
Ιούνιος I	7	1		5	1				13	4	3		34
Ιούνιος II	5		1	4				2	3	1			16
Ιούλιος	10			8	2		3	1	7	9	3	4	47
Σεπτέμβριος I	9			4	2		3	3	6	1	3	3	34
Σεπτέμβριος II	6			7					5	6	3	1	28
Οκτώβριος I	7			1					6	3		3	20
Οκτώβριος II	2			8	3			4	3	4	3		27
Νοέμβριος I	5			7				1	10	3	3	1	30
Νοέμβριος II	5			1			1	2	5	6		2	22
Δεκέμβριος	24			20	5			2	7	4	3	2	67
Σύνολο 2005	113	1	1	90	32	0	24	43	97	80	36	18	535

(¹) Εκ των οποίων 63 περιπτώσεις στις οποίες το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρότεινε τροπολογίες στην πρόταση της Επιτροπής και 3 περιπτώσεις απόρριψης της πρότασης.

(²) Εκ των οποίων 1 περίπτωση στην οποία το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρότεινε τροπολογίες στην πρόταση της Επιτροπής.

(³) Εκ των οποίων 77 περιπτώσεις στις οποίες το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρότεινε τροπολογίες στην πρόταση της Επιτροπής και 1 περίπτωση απόρριψης της πρότασης.

(⁴) Εκ των οποίων 25 περιπτώσεις στις οποίες το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τροποποίησε την κοινή θέση του Συμβουλίου και 1 περίπτωση απόρριψης της κοινής θέσης.

Ανθρώπινο δυναμικό

Στις 31 Δεκεμβρίου, το οργανόγραμμα της Γραμματείας του Κοινοβουλίου περιελάμβανε 4 696 θέσεις μόνιμης απασχόλησης και 121 θέσεις έκτακτης απασχόλησης.

Συμβούλιο και Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Το 2005, οι εργασίες του Συμβουλίου διεξήχθησαν υπό την προεδρία του *Λουξεμβούργου* κατά το πρώτο εξάμηνο και υπό την προεδρία του *Ηνωμένου Βασιλείου* κατά το δεύτερο εξάμηνο. Πραγματοποιήθηκαν συνολικά 75 σύνοδοι στα πλαίσια των διαφόρων συνθέσεων του Συμβουλίου.

Από την πλευρά του, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνήλθε τέσσερις φορές το 2005:

Σύνοδος της 22ας και 23ης Μαρτίου

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνήλθε στις Βρυξέλλες υπό την προεδρία του κ. Juncker, πρωθυπουργού του Λουξεμβούργου. Εξετάστηκαν κατά κύριο λόγο οικονομικά θέματα και ειδικότερα η επανενεργοποίηση της στρατηγικής της Λισσαβόνας. Επίσης, εγκρίθηκε η αναθεώρηση του συμφώνου σταθερότητας και ανάπτυξης. Το εν λόγω Συμβούλιο αποφάνθηκε εξάλλου για την ατζέντα κοινωνικής πολιτικής που υπέβαλε η Επιτροπή και για την ανάγκη βελτίωσης της διακυβέρνησης και επιβεβαίωσε τη σημασία που αποδίδει η Ευρωπαϊκή Ένωση στην αειφόρο ανάπτυξη.

Σύνοδος της 16ης και 17ης Ιουνίου

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνήλθε στις Βρυξέλλες υπό την προεδρία του κ. Juncker, πρωθυπουργού του Λουξεμβούργου, και οι εργασίες του επικεντρώθηκαν κυρίως σε δύο ευαίσθητα θέματα: το θέμα της κύρωσης του Ευρωπαϊκού Συντάγματος μετά τα αρνητικά αποτελέσματα των δημοψηφισμάτων στη Γαλλία και τις Κάτω Χώρες, εξέλιξη που ανάγκασε το Συμβούλιο να κηρύξει περίοδο προβληματισμού μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων μερών, και το θέμα των δημοσιονομικών προοπτικών για την περίοδο 2007–2013, για το οποίο δεν κατέστη δυνατόν να συναφθεί συμφωνία. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε εξάλλου τις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη και την απασχόληση καθώς και το σχέδιο δράσης για την εφαρμογή του προγράμματος της Χάγης που αποσκοπεί στην ενίσχυση του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, καθώς και τα θέματα που αφορούν την καταπολέμηση της τρομοκρατίας.

Άτυπη σύνοδος στο Hampton Court (Ηνωμένο Βασίλειο — 27 Οκτωβρίου)

Η σύνοδος αυτή των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων, που πραγματοποιήθηκε στα περίχωρα του Λονδίνου μετά από πρόσκληση του βρετανού πρωθυπουργού κ. Blair, αφιερώθηκε κυρίως στις απαντήσεις που μπορεί να δώσει η Ευρωπαϊκή Ένωση στις

προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης και της γήρανσης του πληθυσμού. Επίσης συζητήθηκαν και άλλα θέματα όπως η ενεργειακή ασφάλεια, η έρευνα, ο ρόλος των πανεπιστημίων καθώς και οι πολυμερείς εμπορικές διαπραγματεύσεις.

Οι εργασίες των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων βασίστηκαν εξάλλου σε έγγραφο που υπέβαλε η Επιτροπή με τίτλο «Οι ευρωπαϊκές αξίες κατά την εποχή της παγκοσμιοποίησης» ⁽¹⁾ (για το σημείο αυτό βλέπε επίσης «Εισαγωγή» της παρούσας Έκθεσης).

Σύνοδος της 15ης και 16ης Δεκεμβρίου

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνήλθε στις Βρυξέλλες υπό την προεδρία του βρετανού πρωθυπουργού κ. Blair. Οι εργασίες του εστιάστηκαν κυρίως στην εξασφάλιση συναίνεσης, που τελικά επιτεύχθηκε, όσον αφορά τις δημοσιονομικές προοπτικές 2007–2013. Αντίθετα αναβλήθηκε η λήψη απόφασης για τους μειωμένους συντελεστές του ΦΠΑ. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε εξάλλου τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπέρ της Αφρικής, τη συνολική προσέγγιση του μεταναστευτικού θέματος, τη δήλωση για την Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή, τη στρατηγική καταπολέμησης της τρομοκρατίας και μια στρατηγική καταπολέμησης της εμπορίας ελαφρού οπλισμού. Εξάλλου, ασχολήθηκε με τις διενεργούμενες συζητήσεις για το μέλλον της Ευρώπης, την αιεφόρο ανάπτυξη, την αλλαγή του κλίματος και τις βιώσιμες πηγές ενέργειας καθώς και τις προόδους της στρατηγικής της Λισσαβόνας προς όφελος της ανάπτυξης και της απασχόλησης. Τέλος, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε να απονεμίσει το καθεστώς της υποψήφιας χώρας στην Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Στρατηγικοί στόχοι 2005–2009

Στις 26 Ιανουαρίου ⁽²⁾, η Επιτροπή παρουσίασε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τους στρατηγικούς στόχους που προτίθεται να επιδιώξει κατά την πενταετία της εντολής της. Φιλοδοξώντας να συμβάλει στη δημιουργία μιας εταιρικής σχέσης για την ανανέωση της Ευρώπης με συμμετοχή όλων των παραγόντων (κοινοτικά όργανα, κράτη μέλη, κοινωνία των πολιτών, πολίτες), αποφάσισε να εστιάσει τις δραστηριότητές της θέτοντας ως κύριους στόχους την *ευημερία*, την *αλληλεγγύη* και την *ασφάλεια* καθώς και την *εξωτερική διάσταση* της Ένωσης. Η Επιτροπή σκοπεύει εξάλλου να προβάλλει ιδιαίτερα την εφαρμογή των υφιστάμενων κανονιστικών ρυθμίσεων καθώς και την αυστηρή εκτέλεση των κανόνων αποβλέποντας στη βελτίωση του κανονιστικού πλαισίου.

⁽¹⁾ COM(2005) 525.

⁽²⁾ COM(2005) 12.

Πρόγραμμα εργασίας για το 2005

Η Επιτροπή, παράλληλα με τους στρατηγικούς της στόχους, παρουσίασε τις κύριες προτεραιότητες, προοπτικές και προκλήσεις του *προγράμματος εργασίας για το 2005* καθώς και τις νομοθετικές προτάσεις προτεραιότητας και τις μη νομοθετικές πράξεις που ενδέχεται να υποβληθούν κατά το 2005 ⁽¹⁾, δίδοντας έμφαση στην εφαρμογή των προτάσεων και σε μια παραγωγή σύμφωνη με το στόχο της βελτίωσης της νομοθεσίας. Στο πρόγραμμα δίδεται ιδιαίτερη προτεραιότητα στην προώθηση της ανάπτυξης και στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης μέσω μιας νέας ώθησης στη στρατηγική της Λισσαβόνας. Τον Φεβρουάριο, εξασφαλίστηκε η στήριξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής των Περιφερειών για το πρόγραμμα εργασίας.

Στρατηγικός σχεδιασμός και προγραμματισμός για το 2006

Ως πρώτο στάδιο του ετήσιου κύκλου προγραμματισμού της, η Επιτροπή εξέδωσε στις 2 Μαρτίου την *ετήσια πολιτική στρατηγική (ΕΠΣ)* για το 2006 ⁽²⁾. Η στρατηγική αυτή αποσκοπεί στον καθορισμό των πολιτικών προτεραιοτήτων για το 2006, στον προσδιορισμό των πρωτοβουλιών που θα συνέβαλαν στην υλοποίησή τους και στη χάραξη των απαιτούμενων δημοσιονομικών προσανατολισμών. Η στρατηγική που εκπονήθηκε με τον τρόπο αυτό αντικατοπτρίζει τις προτεραιότητες στις οποίες στηρίζονται οι πενταετείς στρατηγικοί στόχοι της Επιτροπής (βλέπε ανωτέρω).

Στις 25 Οκτωβρίου, η Επιτροπή παρουσίασε το *πρόγραμμα νομοθετικών ρυθμίσεων και εργασιών της για το 2006*, με τίτλο «Απελευθερώνοντας ολόκληρο το δυναμικό της Ευρώπης» ⁽³⁾. Για την εκπόνηση του εν λόγω προγράμματος, αξιοποίησε μεταξύ άλλων τις συζητήσεις που διεξήχθησαν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο για την ετήσια στρατηγική.

Νομοθετική δραστηριότητα

Η Επιτροπή συνεδρίασε 43 φορές κατά τη διάρκεια του έτους. Διαβίβασε 411 προτάσεις οδηγιών, κανονισμών και αποφάσεων και 6 συστάσεις. Επίσης υπέβαλε 288 ανακοινώσεις και εκθέσεις, 14 Πράσινα Βιβλία και 2 Λευκά Βιβλία. Πέραν των νέων πρωτοβουλιών, της προώθησης των συζητήσεων, των προγραμμάτων και των σχεδίων δράσης, καθώς και της συνέχισης των ενεργειών που είχαν ήδη ξεκινήσει και εγκρίθηκαν από την Επιτροπή στο πλαίσιο του προγράμματος εργασίας της για το 2005, τα συνολικά αυτά αριθμητικά στοιχεία περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, προτάσεις πράξεων τρέχουσας διαχείρισης (ιδίως στους τομείς της γεωργίας, της αλιείας, των τελωνείων και της εμπορικής πολιτικής), καθώς και προτάσεις κωδικοποίησης των ισχυουσών νομοθετικών πράξεων.

(1) COM(2005) 15.

(2) COM(2005) 73.

(3) COM(2005) 531.

Πολιτική προσωπικού και διαχείριση ανθρώπινων πόρων

Το 2005, το οργανόγραμμα των υπηρεσιών της Επιτροπής περιελάμβανε: 17 571 θέσεις μόνιμης απασχόλησης και 366 θέσεις έκτακτης απασχόλησης που αμείβονται από πιστώσεις λειτουργίας καθώς και 3 705 θέσεις μόνιμης απασχόλησης και 50 θέσεις έκτακτης απασχόλησης που αμείβονται από πιστώσεις έρευνας. Σε αυτές προστίθενται 1 981 θέσεις μόνιμης απασχόλησης και 147 θέσεις έκτακτης απασχόλησης που αφορούν τις υπηρεσίες που εξαρτώνται από την Επιτροπή. Οι θέσεις που έχουν διατεθεί στα αποκεντρωμένα όργανα και στους εκτελεστικούς οργανισμούς ανέρχονται αντίστοιχα σε 2 224 και σε 100.

Στο πλαίσιο των ανταλλαγών υπαλλήλων, 20 υπάλληλοι της Επιτροπής έχουν αποσπαστεί στις εθνικές διοικητικές αρχές καθώς και στους διεθνείς οργανισμούς, ενώ 979 εθνικοί εμπειρογνώμονες εργάζονται στις υπηρεσίες της Επιτροπής. Εξάλλου, κατά το 2005, περισσότεροι από 200 εθνικοί υπάλληλοι είχαν την ευκαιρία να εξοικειωθούν με τη λειτουργία της Επιτροπής χάρη στο πρόγραμμά της πρακτικής εξάσκησης ασκούμενων «διαρθρωτικού» χαρακτήρα.

Όσον αφορά την πρόσληψη προσωπικού που κατάγεται από τα νέα κράτη μέλη, η Επιτροπή εξέδωσε νέα ανακοίνωση ⁽¹⁾ η οποία προστίθεται στις δύο ανακοινώσεις που εκδόθηκαν το 2004 για το ίδιο θέμα ⁽²⁾. Στα εν λόγω κείμενα προσδιορίζεται η μεθοδολογία και οι διαδικασίες που εφαρμόζονται στην πρόσληψη υψηλόβαθμων υπαλλήλων καθώς και οι αρχές που πρέπει να ακολουθηθούν κατά τη μεταβατική περίοδο. Επίσης καθορίζονται συνολικοί στόχοι για τις προσλήψεις καθώς και στόχοι για προσλήψεις μεσαίων διευθυντικών στελεχών για το 2004 και το 2005. Ενώ οι συνολικοί στόχοι έχουν ουσιαστικά επιτευχθεί, οι στόχοι που αφορούν διευθυντικά στελέχη παρουσιάζαν καθυστερήσεις και αποτελούν το αντικείμενο ιδιαίτερης προσοχής.

Μετά την έκδοση, το 2004, του νέου κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού, η Επιτροπή ανέλαβε να ενοποιήσει και να προσδιορίσει αναλυτικά τα μέτρα που απορρέουν από τη μεταρρύθμιση αυτή και να διασφαλίσει την ανάπτυξη μιας νέας διοικητικής νοοτροπίας με άξονα την υπηρεσία. Μια τέτοια απλούστευση έχει ως στόχο την αύξηση της αποτελεσματικότητας και την ικανοποίηση του προσωπικού μέσω της καλύτερης κάλυψης των αναγκών και της υιοθέτησης μιας όσο το δυνατόν πιο ευέλικτης προσέγγισης. Τα μέτρα αυτά προμηνύουν άλλες εξελίξεις σε θέματα διαφάνειας και επικοινωνίας μεταξύ προσωπικού και διοίκησης, καθώς και σε θέματα επαγγελματοποίησης καθηκόντων διαχείρισης των ανθρώπινων πόρων, που αναμένεται να αποτελέσουν το αντικείμενο ειδικού σχεδίου δράσης.

Τέλος, το 2005 αποτέλεσε το πρώτο έτος εφαρμογής του τέταρτου προγράμματος δράσης (2004–2008) σε θέματα *ίσων ευκαιριών μεταξύ γυναικών και ανδρών* στην Επιτροπή.

⁽¹⁾ SEC(2005) 811.

⁽²⁾ SEC(2004) 253 και SEC(2004) 1602.

Στο τέλος του έτους, οι περισσότερες από τις υπηρεσίες της είχαν διορίσει ανταποκριτές, είχαν οργανώσει δίκτυα και επεξεργαστεί εσωτερικά σχέδια δράσης στον εν λόγω τομέα.

Δικαστήριο των ΕΚ και άλλα δικαστήρια

Νομολογία του Δικαστηρίου

Σε θέματα αστυνομικής συνεργασίας, το Δικαστήριο αποφάνθηκε σε δύο περιπτώσεις στο πλαίσιο δύο σημαντικών αποφάσεων:

- στην υπόθεση *Rupino* ⁽¹⁾, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι είναι αρμόδιο να ερμηνεύσει μια απόφαση-πλαίσιο παρά τη μη ύπαρξη άμεσης επίπτωσης και καθιέρωσε για πρώτη φορά, στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, την αρχή σύμφωνα με την οποία το εθνικό δίκαιο πρέπει να ερμηνεύεται κατά τρόπο σύμφωνο με το δίκαιο της Ένωσης·
- στην υπόθεση *Miraglia* ⁽²⁾, το Δικαστήριο διευκρίνισε το πεδίο εφαρμογής της αρχής *non bis in idem*, την οποία θέτει το άρθρο 54 της σύμβασης εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν. Σύμφωνα με το Δικαστήριο, η εν λόγω αρχή δεν έχει εφαρμογή στην απόφαση των δικαστικών αρχών κράτους μέλους με την οποία μια υπόθεση κηρύσσεται περατωθείσα χωρίς να έχει πραγματοποιηθεί καμία αξιολόγηση των πραγματικών περιστάσεων, για το λόγο και μόνο ότι έχει ασκηθεί ποινική δίωξη σε άλλο κράτος μέλος κατά του ίδιου κατηγορουμένου για τα ίδια πραγματικά περιστατικά.

Στον τομέα της διαδικασίας παράβασης, δυνάμει του άρθρου 228 της Συνθήκης, το Δικαστήριο καταδίκασε για πρώτη φορά κράτος μέλος να καταβάλει, εκτός από τη χρηματική ποινή, κατ' αποκοπή ποσό λόγω σοβαρής και συνεχούς παράβασης του κοινοτικού δικαίου (διαρθρωτική έλλειψη επαρκών ελέγχων στα αλιεύματα) ⁽³⁾.

Στον τομέα των αρμοδιοτήτων της Κοινότητας, το Δικαστήριο αναγνώρισε ότι ο κοινοτικός νομοθέτης έχει τη δυνατότητα, για να καταπολεμήσει τα σοβαρά αδικήματα κατά του περιβάλλοντος, να προβλέψει ποινικές κυρώσεις εφόσον θεωρεί ότι τούτο είναι αναγκαίο για να εξασφαλιστεί η πλήρης αποτελεσματικότητα των κανόνων που έχει εκδώσει ⁽⁴⁾.

Στον τομέα της εσωτερικής αγοράς και της φορολογίας, το Δικαστήριο, ενώ αναγνωρίζει ότι ένα κράτος μέλος δύναται, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να περιορίσει τη δυνατότητα των εταιρειών που είναι εγκατεστημένες στο έδαφός του να εκπέσουν από τα

(1) Υπόθεση C-105/03.

(2) Υπόθεση C-469/03.

(3) Υπόθεση C-304/02 (Επιτροπή κατά Γαλλικής Δημοκρατίας).

(4) Υπόθεση C-176/03 (Επιτροπή κατά Συμβουλίου).

φορολογητέα κέρδη τους τις ζημίες που έχουν υποστεί οι θυγατρικές τους που έχουν εγκατασταθεί σε άλλο κράτος μέλος, αποφάνθηκε ωστόσο ότι ένας τέτοιος περιορισμός της ελευθερίας εγκατάστασης είναι δυσανάλογος όταν η μητρική εταιρεία μπορεί να αποδείξει ότι οι ζημίες αυτές δεν ελήφθησαν και δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη στο κράτος μέλος που είναι εγκατεστημένη η θυγατρική εταιρεία (1).

Νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, με την απόφασή του της 30ής Ιουνίου (2), εξέδωσε μια σημαντική απόφαση για τον έλεγχο των κοινοτικών πράξεων σε σχέση με την ευρωπαϊκή σύμβαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το Δικαστήριο αναπτύσσει και διευκρινίζει τη θέση του επί του εν λόγω θέματος αρχής αποφαινόμενο ότι οι πράξεις των κοινοτικών οργάνων, από τη στιγμή που αποτελούν το αντικείμενο εθνικών εκτελεστικών μέτρων από τα κράτη μέλη, δεν μπορούν να εξαιρεθούν από την εξέταση συμβατότητας εκ μέρους του Δικαστηρίου. Το τελευταίο, εκτιμώντας ότι η Κοινότητα προσπατεί ισοδύναμα τα θεμελιώδη δικαιώματα στο πλαίσιο του συστήματος της ευρωπαϊκής σύμβασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, προσδίδει στις κοινοτικές πράξεις και στα εθνικά εκτελεστικά μέτρα ένα τεκμήριο συμβατότητας προς την εν λόγω σύμβαση. Ωστόσο, το τεκμήριο αυτό μπορεί να ανατραπεί εάν, υπό τις συνθήκες μιας συγκεκριμένης περίπτωσης, κριθεί ότι η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στο κοινοτικό επίπεδο είναι πρόδηλα ανεπαρκής.

Πρωτοδικείο

Ο κ. Coulon ανέλαβε τα καθήκοντά του ως νέος γραμματέας του Πρωτοδικείου στις 6 Οκτωβρίου.

Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης της ΕΕ

Το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο ιδρύθηκε με απόφαση του Συμβουλίου της 2ας Νοεμβρίου 2004 (3), ξεκίνησε τη λειτουργία του το 2005. Το εν λόγω δικαστήριο απαρτίζεται από επτά δικαστές: κ. Mahoney (πρόεδρος του δικαστηρίου), κκ. Kreppel και Van Raerenbusch (πρόεδροι τμήματος), κα Boruta, κκ. Kanninen, Ταγαράς και Gervasoni (δικαστές) καθώς και κα Hakenberg (γραμματέας).

Ανθρώπινο δυναμικό των δικαστηρίων

Οι υπηρεσίες του Δικαστηρίου, του Πρωτοδικείου και του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης περιελάμβαναν, στις 31 Δεκεμβρίου, 1 332 θέσεις μόνιμης απασχόλησης και 411 θέσεις έκτακτης απασχόλησης.

(1) Υπόθεση C-446/03 (Marks & Spencer plc.).

(2) Bosphorus κατά Ιρλανδίας.

(3) Απόφαση 2004/752/ΕΚ, Ευρατόμ (ΕΕ L 333 της 9.11.2004).

Ελεγκτικό Συνέδριο

Νέα προεδρία

Στις 14 Ιανουαρίου, ο κ. Weber, μέλος που εκπροσωπεί την Αυστρία στο Ελεγκτικό Συνέδριο, εκλέχθηκε από τους ομολόγους του νέος πρόεδρος του Συνεδρίου για τριετή θητεία.

Ετήσια έκθεση

Στις 15 Νοεμβρίου, ο πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου υπέβαλε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο την ετήσια έκθεση σχετικά με το οικονομικό έτος 2004. Στην εν λόγω έκθεση προβάλλονται ειδικότερα οι βελτιώσεις που διαπιστώθηκαν στα συστήματα ελέγχου και εποπτείας των δαπανών. Παρόλο που η διαδικασία διοικητικής και δημοσιονομικής μεταρρύθμισης που ξεκίνησε το 2000 αρχίζει να αποδίδει καρπούς, το Συνέδριο εκτιμά ότι πρέπει να γίνουν περαιτέρω βήματα, ιδίως στα κράτη μέλη τα οποία φέρουν επίσης ευθύνη όσον αφορά τον έλεγχο των κοινοτικών κονδυλίων, η διαχείριση των οποίων ασκείται από έναν όλο και μεγαλύτερο αριθμό εθνικών αρχών και οργανισμών. Το Συνέδριο χαιρετίζει εξάλλου την έκδοση από την Επιτροπή ενός «χάρτη πορείας» για ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου με τον οποίο καθορίζονται οι βάσεις για την επέκταση της μεταρρύθμισης σε όλες τις μορφές δημοσιονομικής διαχείρισης, ιδίως σε περιπτώσεις από κοινού διαχείρισης στα κράτη μέλη.

Ειδικές εκθέσεις

Οι ειδικές εκθέσεις που εξεπόνησε το Ελεγκτικό Συνέδριο κατά το 2005 αφορούν:

- τη διαχείριση της Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης·
- τη δημοσιονομική βοήθεια που παρέχει το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης στις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (μεταρρύθμιση των δημοσίων οικονομικών)·
- την αγροτική ανάπτυξη (γεωργοπεριβαλλοντικές δαπάνες)·
- τη διαχείριση της οικονομικής συνεργασίας με την Ασία·
- τις δαπάνες των οργάνων για διερμηνεία.

Ειδικές ετήσιες εκθέσεις

Οι ειδικές ετήσιες εκθέσεις που εξεπόνησε το Ελεγκτικό Συνέδριο το 2005 αφορούσαν τους ετήσιους λογαριασμούς των διαφόρων οργάνων και οργανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά το οικονομικό έτος 2004.

Γνωμοδοτήσεις

Το 2005, το Ελεγκτικό Συνέδριο εξέδωσε δώδεκα περίπου γνωμοδοτήσεις σχετικά με νομοθετικές προτάσεις που έχουν δημοσιονομική επίπτωση, όπως η πρόταση κανονισμού για τη χρηματοδότηση της κοινής γεωργικής πολιτικής ή η πρόταση απόφασης για το σύστημα ιδίων πόρων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Το 2005 υπήρξε ιδιαίτερα παραγωγικό όσον αφορά την ΕΟΚΕ. Κατά τις εννέα συνόδους της ολομέλειας, η ΕΟΚΕ εξέδωσε μεγάλο αριθμό γνωμοδοτήσεων που αφορούν τις κύριες πολιτικές της Ένωσης, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό σημαντικά στις συζητήσεις που διεξάγονται για τη στρατηγική της Λισσαβόνας —μετά την επίσημη πρόσκληση που δέχτηκε από την Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για να συμβάλει στην κατεύθυνση αυτή— και για τη στρατηγική της αειφόρου ανάπτυξης. Σε όλες τις συνόδους της ολομέλειας, η ΕΟΚΕ υποδέχτηκε τουλάχιστον ένα μέλος της Επιτροπής, ιδίως μάλιστα μετά την παρότρυνση του προέδρου κ. Barroso προς τα μέλη του σώματος των επιτρόπων να συμμετέχουν στις εργασίες της ΕΟΚΕ. Στο πλαίσιο αυτό, τις εργασίες της ΕΟΚΕ τίμησαν με την παρουσία τους τόσο η αντιπρόεδρος κ. Wallström, που παρουσίασε τις κατευθυντήριες γραμμές της πολιτικής επικοινωνίας της Επιτροπής, όσο και η κ. Hübner, που παρουσίασε τους κεντρικούς άξονες της πολιτικής για την οικονομική και κοινωνική συνοχή.

Η επιτροπή διαδραμάτισε επίσης ιδιαίτερα ενεργητικό ρόλο με τη συμβολή της στο «σχέδιο Δ» και στην πολιτική επικοινωνίας της Ένωσης⁽¹⁾. Για το σκοπό αυτόν οργάνωσε, υπό την εποπτεία της προέδρου της κ. Sigmund, το «Stakeholder Forum» (φόρουμ των ενδιαφερομένων παραγόντων) που αφορούσε την ανάγκη να καλυφθεί το κενό μεταξύ της Ευρώπης και των πολιτών της. Το εν λόγω φόρουμ, που πραγματοποιήθηκε στις 7 Νοεμβρίου, στέφθηκε από επιτυχία τόσο λόγω της καινοτόμου οργάνωσής του όσο και λόγω της ουσίας του, παρουσία πολλών εκπροσώπων της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών.

Πρέπει τέλος να υπογραμμιστεί ότι η ΕΟΚΕ οργάνωσε και προώθησε καθ' όλη τη διάρκεια του έτους την «ομάδα συνδέσμου», όργανο επικοινωνίας και διεπαφής της ΕΟΚΕ με τις βασικές μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) της κοινωνίας των πολιτών. Η ομάδα αυτή ενισχύει το ρόλο της ΕΟΚΕ ως προνομιούχου και θεσμικού μεσολαβητή έναντι της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών.

(1) Βλέπε τμήμα 4 «Πληροφόρηση και επικοινωνία» του παρόντος κεφαλαίου.

Το οργανόγραμμα της ΕΟΚΕ περιελάμβανε συνολικά 636 θέσεις εργασίας οι οποίες κατανέμονται ως ακολούθως: 493 μόνιμοι υπάλληλοι, 124 έκτακτοι υπάλληλοι, 18 κενές θέσεις και μία εκτός κλάδου (γενικός γραμματέας).

Επιτροπή των Περιφερειών

Κατά τη διάρκεια των πέντε συνόδων της ολομέλειας του 2005, η Επιτροπή των Περιφερειών συζήτησε διάφορα ζητήματα ιδιαίτερης σημασίας και εστίασε τις εργασίες της ειδικότερα: στις πολιτικές προκλήσεις και τα δημοσιονομικά μέσα της διευρυμένης Ένωσης για την περίοδο 2007–2013, στην πρωτοβουλία REACH, στα διαρθρωτικά ταμεία, στην οδηγία για την «οργάνωση του χρόνου εργασίας», στο ακανθώδες ζήτημα που αφορά τις αναδιαρθρώσεις και την απασχόληση και στο φύλο πορείας για τη μεταρρύθμιση των κρατικών ενισχύσεων 2005–2009.

Η Επιτροπή των Περιφερειών συμμετείχε επίσης σε δραστηριότητες ευρέος φάσματος, όπως συναντήσεις διαρθρωμένου διαλόγου με την Επιτροπή και τις ευρωπαϊκές και εθνικές ενώσεις των περιφερειακών και τοπικών αρχών (Φεβρουάριος και Νοέμβριος). Επίσης, εξέτασε επί μακρόν την εφαρμογή και τον έλεγχο των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας καθώς και το ρόλο των περιφερειακών κοινοβουλίων με νομοθετικές εξουσίες στον δημοκρατικό βίο της Ένωσης, θέμα που οδήγησε στην έκδοση γνώμης που αμφισβητήθηκε ιδιαίτερα έντονα από τις περιφέρειες που έχουν ή δεν έχουν νομοθετικές εξουσίες.

Τις εργασίες των συνόδων της ολομέλειας τίμησαν με την παρουσία τους τα μέλη της Επιτροπής. Έτσι, ο πρόεδρος της Επιτροπής κ. Barroso παρουσίασε τις βασικές κατευθυντήριες γραμμές του ετήσιου προγράμματος εργασίας καθώς και του νομοθετικού προγράμματος της Επιτροπής κατά τη σύνοδο του Φεβρουαρίου. Η κ. Hübner, που είναι αρμόδια για την περιφερειακή πολιτική, παρακολούθησε επισταμένα τις εργασίες της Επιτροπής των Περιφερειών και παρενέβη μάλιστα κατά τη σύνοδο του Απριλίου, παρέχοντας στην Επιτροπή των Περιφερειών τη δυνατότητα να στρέψει την προσοχή της στην πολιτική οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Η κ. Hübner, που αντικατέστησε την τελευταία στιγμή την αντιπρόεδρο κ. Wallström, συμμετείχε στη σύνοδο του Ιουλίου ζητώντας να υπογραφεί, ήδη το φθινόπωρο, ένα νέο πρωτόκολλο συνεργασίας μεταξύ της Επιτροπής και της Επιτροπής των Περιφερειών και επισημαίνοντας ότι η Επιτροπή θα λάβει υπόψη τις συνεισφορές και τις προτάσεις της Επιτροπής των Περιφερειών στο πλαίσιο της πολιτικής για την επικοινωνία. Η κ. Hübner παρουσίασε, κατά τη σύνοδο του Οκτωβρίου, τον θεμελιώδη ρόλο που διαδραματίζουν οι περιφέρειες και οι πόλεις στο πλαίσιο της περιφερειακής πολιτικής και της ατζέντας της Λισσαβόνας. Κατά τη σύνοδο της ολομέλειας του Νοεμβρίου συμμετείχε η κ. Wallström σε σχέση με το θέμα του Λευκού Βιβλίου για την επικοινωνία και ο πρόεδρος κ. Barroso, ο οποίος παρουσίασε το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2006, δηλώνοντας ότι το πρόγραμμα παρέμεινε πιστό στους στόχους που καθορίστηκαν στην αρχή της θητείας της εν λόγω επιτροπής: την ευημερία, την αλληλεγγύη εντός της διευρυμένης Ευρώπης με διαρθρωμένο διάλογο με τις ενώσεις.

Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) συνέχισε να εφαρμόζει *νομισματική πολιτική* η οποία έχει ως επίκεντρο τη διατήρηση της μεσοπρόθεσμης σταθερότητας των τιμών —ο πρώτος της στόχος— συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης και της απασχόλησης στην ευρωζώνη. Το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ, βασιζόμενο στη διαρκή αξιολόγηση των κινδύνων που απειλούν τη σταθερότητα αυτή, έλαβε τα μέτρα που επιτρέπουν την επίτευξη του σημαντικού αυτού στόχου. Η ΕΚΤ συνέχισε επίσης να μεριμνά για τη *διαφάνεια* της νομισματικής της πολιτικής γνωστοποιώντας τις οικονομικές αναλύσεις στις οποίες βασίζει τις αποφάσεις της· οι αναλύσεις αυτές γνωστοποιήθηκαν στο πλαίσιο τακτικών συνεντεύξεων τύπου του προέδρου της, μέσω του μηνιαίου δελτίου της, διαφόρων δημοσιεύσεων και ομιλιών των μελών του διοικητικού της συμβουλίου. Εξάλλου, στο πλαίσιο των καταστατικών υποχρεώσεων της ΕΚΤ για υποβολή εκθέσεων, ο πρόεδρος της απευθύνθηκε στην επιτροπή οικονομικών και νομισματικών υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Το *Target* ⁽¹⁾, που είναι ένα από τα μεγαλύτερα *συστήματα πληρωμών* παγκοσμίως, εξακολούθησε να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ενοποίηση της νομισματικής αγοράς του ευρώ και στην ορθή εφαρμογή της ενιαίας νομισματικής πολιτικής. Επί του παρόντος διεξάγονται εργασίες για την εκπόνηση της επόμενης γενιάς του συστήματος (*Target 2*) με χρονικό ορίζοντα τον Νοέμβριο του 2007.

Μετά την υπογραφή της συνθήκης προσχώρησης της *Βουλγαρίας* και της *Ρουμανίας*, στις 25 Απριλίου, οι διοικητές και οι εμπειρογνώμονες των κεντρικών τραπεζών των δύο αυτών κρατών κλήθηκαν ως παρατηρητές στις συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου και στις επιτροπές του ευρωπαϊκού συστήματος κεντρικών τραπεζών. Στις 29 Απριλίου, τα νομίματα της *Κύπρου*, της *Λιθουανίας* και της *Μάλτας* εντάχθηκαν στο μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών «ERM II».

Η ΕΚΤ συνέχισε τη δραστηριότητά της στον τομέα της προληπτικής εποπτείας και της οικονομικής σταθερότητας με τα ακόλουθα, μεταξύ άλλων, μέσα: την παρακολούθηση και την ανάλυση των βασικών εξελίξεων στον τραπεζιτικό και χρηματοπιστωτικό τομέα, την ανάπτυξη νέων τομέων συνεργασίας μεταξύ των κεντρικών τραπεζών και των λοιπών αρχών εποπτείας, τη συνδρομή στην αναδιαμόρφωση του πλαισίου των δημοσιονομικών ρυθμίσεων.

Η ΕΚΤ, με τη βοήθεια των εθνικών κεντρικών τραπεζών, συνέχισε να συλλέγει, να επεξεργάζεται, να συγκεντρώνει και να διανέμει εκτεταμένα στατιστικά στοιχεία. Στις 30 Σεπτεμβρίου δημοσίευσε για πρώτη φορά τους δείκτες χρηματοπιστωτικής ολοκλήρωσης στη ζώνη του ευρώ καθώς και γενική έκθεση αξιολόγησης του βαθμού ολοκλήρωσης

(1) Διευρωπαϊκό αυτοματοποιημένο σύστημα ταχείας διαβίβασης κεφαλαίων με διακανονισμό σε πραγματικό χρόνο.

στα κύρια τμήματα της χρηματοπιστωτικής αγοράς της ευρωζώνης. Οι δείκτες θα δημοσιεύονται σε εξαμηνιαία βάση και η ενημερωμένη έκθεση σε ετήσια βάση.

Μετά την επιτυχημένη εισαγωγή των τραπεζογραμματίων ευρώ το 2002, η ΕΚΤ συνέχισε τις εργασίες προγραμματισμού της δεύτερης σειράς η οποία προβλέπεται να εκδοθεί σταδιακά μέχρι το τέλος της τρέχουσας δεκαετίας. Στις 6 Ιανουαρίου τέθηκε σε λειτουργία ένας μηχανισμός του ευρωσυστήματος για την ανίχνευση των παραχαραγμένων χαρτονομισμάτων και τη διαλογή των ευρώ από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τους επαγγελματίες που τα χρησιμοποιούν τακτικά. Ο μηχανισμός αυτός πρέπει να εφαρμοστεί σε εθνικό επίπεδο το αργότερο εντός του 2006.

Η ΕΚΤ συνέχισε να συμμετέχει στις δραστηριότητες διαφόρων ευρωπαϊκών και διεθνών οργάνων και σχημάτων και να διατυπώνει γνώμες επί των νομοθετικών σχεδίων της Κοινότητας και των κρατών μελών στα θέματα της αρμοδιότητάς της.

Οι δραστηριότητες της ΕΚΤ παρουσιάζονται αναλυτικά στις εκθέσεις που εκπονεί η ίδια βάσει των καταστατικών της υποχρεώσεων ⁽¹⁾.

Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

Το 2005, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) χορήγησε δάνεια συνολικού ύψους 47,4 δισ. EUR: 42,3 δισεκατομμύρια στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 5,1 δισεκατομμύρια στις χώρες εταίρους της Ένωσης. Στο εσωτερικό της Ένωσης, αυξήθηκαν σημαντικά οι δραστηριότητες στα νέα κράτη μέλη (5,8 δισ. EUR), ιδίως οι δανειοδοτικές πράξεις υπέρ διαρθρωτικών προγραμμάτων. Εξάλλου, η ΕΤΕπ καθόρισε επιχειρησιακές προτεραιότητες με στόχο τη στήριξη της ανάπτυξης και της απασχόλησης στο πλαίσιο της νέας ώθησης της στρατηγικής της Λισσαβόνας.

Νομοθετική δραστηριότητα

Συναπόφαση

Το 2005, η Επιτροπή εξέδωσε 80 προτάσεις υποκείμενες σε διαδικασία συναπόφασης. Από την πλευρά τους, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο υπέγραψαν ή κατέληξαν σε συναίνεση πριν από την υπογραφή 82 φακέλων, για τους περισσότερους εκ των οποίων η διαδικασία συνεχιζόταν έως την 1η Ιανουαρίου.

Για 53 προτάσεις επιτεύχθηκε συμφωνία σε *πρώτη ανάγνωση*. Παρόλο που ο κατάλογος των θεμάτων για τα οποία συνήφθη συμφωνία χωρίς να χρειαστεί δεύτερη ανάγνωση περιλαμβάνει κατά το μεγαλύτερο μέρος θέματα τεχνικά και κωδικοποίησης ή που

⁽¹⁾ <http://www.ecb.int/>

αφορούν τις σχέσεις με τις τρίτες χώρες, περιλαμβάνει επίσης και άλλα γνωστά στο ευρύ κοινό θέματα όπως: στον τομέα των αεροπορικών μεταφορών, τα δικαιώματα των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα ή την ενημέρωση των επιβατών σχετικά με την ταυτότητα του αερομεταφορέα· στον τομέα των χρηματοπιστωτικών αγορών, τις διασυννοριακές συγχωνεύσεις κεφαλαιουχικών εταιρειών και την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Επισημαίνεται επίσης η έκδοση νομοθετικής ρύθμισης για τη διατήρηση δεδομένων στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες.

Ένα τρίτο περίπου από τις νομοθετικές προτάσεις (24 φάκελοι) εγκρίθηκαν σε δύο αναγνώσεις. Η πρακτική αυτή εξακολουθεί να αποτελεί απόδειξη της πολιτικής βούλησης των νομοθετών να επιτυγχάνουν συμφωνίες στους σημαντικούς και ευαίσθητους φακέλους αποφεύγοντας ταυτόχρονα τη διαδικασία συνδιαλλαγής. Στο πλαίσιο αυτό μπορεί να αναφερθεί το κλείσιμο φακέλων που αφορούν την επιβολή τελών στα βαρέα φορτηγά οχήματα που χρησιμοποιούν ορισμένα έργα υποδομής (Eurovignette) ή ακόμη, στον τομέα του περιβάλλοντος, το ζήτημα της μεταφοράς των αποβλήτων. Ένας άλλος φάκελος, που έκλεισε, σημαντικός για τους καταναλωτές, αφορά τις φθαλικές ενώσεις, ουσίες επικίνδυνες που ενδέχεται να βρίσκονται σε παιδικά παιχνίδια.

Πρέπει τέλος να υπογραμμιστεί ότι, για πρώτη φορά στην ιστορία της συναπόφασης, το Κοινοβούλιο χρησιμοποίησε τη δυνατότητα που του παρέχεται από τη συνθήκη ΕΚ να *απορρίψει την κοινή πρόταση του Συμβουλίου*. Ο φάκελος αφορούσε τη δυνατότητα κατοχύρωσης με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας των εφευρέσεων που εφαρμόζονται σε υπολογιστή, καθιστώντας έτσι άκυρη την πρόταση.

Η διαδικασία της *συναλλαγής* χρησιμοποιήθηκε σε πολύ περιορισμένο αριθμό περιπτώσεων που αφορούσαν: την ποιότητα των υδάτων κολύμβησης, τα απόβλητα της εξορυκτικής βιομηχανίας, την κοινωνική νομοθεσία όσον αφορά δραστηριότητες οδικών μεταφορών, την προστασία των εργαζομένων από την οπτική ακτινοβολία.

Διοργανική συνεργασία

Συνεργασία Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου-Επιτροπής

Στις 26 Μαΐου, οι πρόεδροι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής υπέγραψαν νέα *συμφωνία-πλαίσιο* που διέπει τις σχέσεις μεταξύ των δύο οργάνων. Η συμφωνία αυτή, η οποία αποτελεί μια αναθεωρημένη και απλουστευμένη εκδοχή της συμφωνίας-πλαισίου του 2000, περιλαμβάνει ειδικότερα διατάξεις για τον πολιτικό διάλογο μεταξύ των οργάνων, το διορισμό των μελών της νέας Επιτροπής, τον νομοθετικό προγραμματισμό και τη ροή των πληροφοριών.

Τον Νοέμβριο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εκπόνησε *έκθεση σχετικά με τη διαδικασία έγκρισης του διορισμού των μελών της Επιτροπής από το Κοινοβούλιο*.

Κατά τη σύνοδο του Μαΐου, περισσότεροι από 70 βουλευτές υπέγραψαν και κατέθεσαν πρόταση *δυσπιστίας* κατά της Επιτροπής. Η εν λόγω πρόταση *δυσπιστίας* απορρίφθηκε από μια μεγάλη πλειοψηφία κατά την πρώτη σύνοδο του Ιουνίου.

Όσον αφορά τον *προγραμματισμό του νομοθετικού έργου*, το Κοινοβούλιο εξέδωσε ψηφίσματα για το νομοθετικό πρόγραμμα και το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για τα έτη 2005 και 2006. Κατά τις αντίστοιχες ψηφοφορίες που πραγματοποιήθηκαν τον Φεβρουάριο και τον Δεκέμβριο διαπιστώθηκε μια έντονη πόλωση των θέσεων εντός του Κοινοβουλίου.

Οι δραστηριότητες του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή

Βάσει του άρθρου 195 της συνθήκης ΕΚ, ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής κ. Διαμαντούρος κίνησε τη διαδικασία για περίπου 250 έρευνες σχετικές με υποθέσεις για τις οποίες υπήρχαν υπόνοιες κακής διαχείρισης εκ μέρους της Επιτροπής. Οι υποθέσεις αυτές αφορούσαν ειδικότερα το θέμα της διαφάνειας (πρόσβαση στα έγγραφα), διαφορές σχετικές με αιτήσεις υποβολής προσφορών και χορηγηθείσες πιστώσεις, υποθέσεις πρόσληψης προσωπικού, το ρόλο της Επιτροπής ως θεματοφύλακα των Συνθηκών και «κλασικά» προβλήματα κακής διοίκησης όπως αδικαιολόγητη καθυστέρηση ή μη αποστολή απάντησης. Κατά τα τελευταία έτη, οι έρευνες που διεξήχθησαν οδήγησαν σε ποσοστό 15% στη διατύπωση επικριτικών παρατηρήσεων από τον Διαμεσολαβητή.

Συνεργασία με τα εθνικά κοινοβούλια

Στόχος της Επιτροπής ήταν να αναπτύξει τις σχέσεις της με τα *εθνικά κοινοβούλια* προκειμένου να καταστήσει ευρύτερα γνωστές τις πολιτικές της στα κράτη μέλη και να γίνει περισσότερο αισθητή μέσω των κοινοβουλίων η φωνή των ευρωπαίων πολιτών. Για το σκοπό αυτόν καθόρισε τρεις βασικούς στόχους: αμοιβαία συνδρομή, συνεχή διάλογο και αποτελεσματική δικτύωση.

Συνεργασία μεταξύ Επιτροπής και Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Στις 7 Νοεμβρίου, ο πρόεδρος της Επιτροπής κ. Barroso και η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής κ. Sigmund υπέγραψαν νέο πρωτόκολλο συνεργασίας που αποτελεί συνέχεια του υπογραφέντος το 2001. Το νέο αυτό πρωτόκολλο χαρακτηρίζεται ιδιαίτερα από την ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και της ΕΟΚΕ. Οι βασικές του διατάξεις είναι οι ακόλουθες:

- ο πρόεδρος της Επιτροπής ή η αντιπρόεδρος που είναι αρμόδια για τις σχέσεις με την ΕΟΚΕ παρουσιάζει στην αρχή του έτους, ενώπιον της ολομέλειας, τις κατευθυντήριες γραμμές του ετήσιου προγράμματος εργασίας της Επιτροπής;
- ο πρόεδρος της Επιτροπής ή η αντιπρόεδρος που είναι αρμόδια για τις σχέσεις με την ΕΟΚΕ καλεί την προεδρία της ΕΟΚΕ προς εξέταση των αντίστοιχων προτεραιοτήτων και, κυρίως, τον καθορισμό των θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος;

- η Επιτροπή δύναται να ζητήσει από την ΕΟΚΕ να διατυπώσει διερευνητική γνωμοδότηση, δηλαδή γνωμοδότηση που εκδίδεται από την ΕΟΚΕ πριν εγκριθεί από την Επιτροπή μια νομοθετική ή πολιτική πρωτοβουλία·
- αισθητή πρόοδος στο πλαίσιο του προγραμματισμού των εργασιών της ΕΟΚΕ με τη δέσμευση που αναλαμβάνει η Επιτροπή να διευκολύνει τη δραστηριότητα αυτή πέραν των ήδη υπαρχόντων μέσων («κυλιόμενο πρόγραμμα» και ετήσιο πρόγραμμα εργασίας)·
- βελτιώσεις στο επίπεδο παρακολούθησης των γνωμοδοτήσεων της ΕΟΚΕ εκ μέρους της Επιτροπής: στο πλαίσιο της παρακολούθησης των γνωμοδοτήσεων, που αποτελεί ήδη το αντικείμενο τριμηνιαίου εγγράφου της Επιτροπής, θα μπορεί επίσης να προβλεφθεί η ενημέρωση ή η αντίδραση του αρμόδιου μέλους της Επιτροπής κατά τη σύνοδο της ολομέλειας, σε περίπτωση γνωμοδότησης με περισσότερο πολιτικό χαρακτήρα.

Συνεργασία μεταξύ Επιτροπής και Επιτροπής των Περιφερειών

Στις 17 Νοεμβρίου, ο πρόεδρος της Επιτροπής κ. Barroso και ο πρόεδρος της Επιτροπής των Περιφερειών κ. Straub υπέγραψαν νέο πρωτόκολλο συνεργασίας που αποτελεί συνέχεια του υπογραφέντος το 2001. Το πρωτόκολλο αυτό περιλαμβάνει τις ίδιες βασικές διατάξεις που περιέχονται στο πρωτόκολλο που υπεγράφη μεταξύ της Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, προβάλλοντας ωστόσο τις ιδιαιτερότητες της Επιτροπής των Περιφερειών και ιδίως την πρόθεσή της να ασχοληθεί με τον έλεγχο της αρχής της επικουρικότητας.

Ευρωπαϊκή Σχολή Δημόσιας Διοίκησης

Στις 26 Ιανουαρίου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, η Επιτροπή, το Δικαστήριο, το Ελεγκτικό Συνέδριο, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, η Επιτροπή των Περιφερειών και ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής εξέδωσαν απόφαση που αφορά την ίδρυση της *Ευρωπαϊκής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης (EAS)* ⁽¹⁾. Η απόφαση αυτή, που εντάσσεται στο γενικό πλαίσιο της διοικητικής μεταρρύθμισης που ξεκίνησε το 2000, αποβλέπει στη διοργάνωση ορισμένων μορφών επιμόρφωσης για το προσωπικό των εν λόγω οργάνων. Η αποστολή της εν λόγω σχολής διευκρινίζεται σε άλλη απόφαση που εκδόθηκε την ίδια ημέρα ⁽²⁾.

(1) Απόφαση 2005/118/ΕΚ (ΕΕ L 37 της 10.2.2005).

(2) Απόφαση 2005/119/ΕΚ (ΕΕ L 37 της 10.2.2005).

Σύνταγμα

Πλαίσιο

Οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων των 25 κρατών μελών, μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας που κινήθηκε με πρωτοβουλία τους τον Δεκέμβριο του 2000, ενέκριναν ομόφωνα στο πλαίσιο της διακυβερνητικής διάσκεψης της 18ης Ιουνίου 2004 τη συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης. Το κείμενο αυτό βασίστηκε στα αποτελέσματα των εργασιών της Συνέλευσης για το Μέλλον της Ευρώπης η οποία συνήλθε κατά την περίοδο Φεβρουάριος 2002–Ιούλιος 2003 υπό την προεδρία του κ. Giscard d'Estaing και χρησίμευσε ως βάση για τις εργασίες της διακυβερνητικής διάσκεψης. Η Συνθήκη υπεγράφη επίσημα από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων στη Ρώμη, στις 29 Οκτωβρίου 2004. Ωστόσο, για να τεθεί σε ισχύ πρέπει να κυρωθεί σύμφωνα με τις συνταγματικές διαδικασίες του κάθε κράτους μέλους.

ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΤΟ 2005

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε από την πλευρά του ήδη τον Ιανουάριο τη Συνθήκη και συνέστησε την κύρωσή της με ιδιαίτερα μεγάλη πλειοψηφία (500 ψήφοι υπέρ, 137 κατά, 40 αποχές).

Η διαδικασία κύρωσης από τα κράτη μέλη που ξεκίνησε το 2004 συνεχίστηκε κατά το 2005. Δεκατρία κράτη μέλη ολοκλήρωσαν τη διαδικασία έγκρισης της Συνθήκης. Όμως, στη Γαλλία και τις Κάτω Χώρες, οι πολίτες που διατύπωσαν τη γνώμη τους με δημοψήφισμα απέρριψαν το κείμενο του Συντάγματος στις 21 Μαΐου και την 1η Ιουνίου αντίστοιχα. Λόγω των αποτελεσμάτων αυτών, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στις 16 και 17 Ιουνίου 2005, εκτίμησε ότι «η ημερομηνία της 1ης Νοεμβρίου 2006, που είχε αρχικά προβλεφθεί για τον απολογισμό όσον αφορά τις κυρώσεις, δεν είναι πλέον ρεαλιστική». Επί του παρόντος έχει ξεκινήσει μια περίοδος προβληματισμού, εξηγήσεων και συζητήσεων σε όλα τα κράτη μέλη, είτε έχουν κυρώσει το Σύνταγμα είτε όχι. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα εξετάσει, υπό την προεδρία της Αυστρίας (πρώτο εξάμηνο του 2006), την πρόοδο των συζητήσεων σχετικά με την κύρωση του Συντάγματος. Στο πλαίσιο αυτό αποκτά ιδιαίτερη σημασία ένα ψήφισμα που εκδόθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 12 Μαΐου σχετικά με την εφαρμογή της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της πληροφόρησης και της επικοινωνίας.

Η Επιτροπή, συμβάλλοντας στην περίοδο προβληματισμού που κήρυξε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και για να προωθήσει έναν ευρύ διάλογο για τις σχέσεις μεταξύ των δημοκρατικών οργάνων της Ένωσης και των πολιτών της, παρουσίασε στις 13 Οκτωβρίου ένα σύνολο πρωτοβουλιών με την επωνυμία «Σχέδιο Δ για δημοκρατία, διάλογο και δημόσια συζήτηση»⁽¹⁾. Το σχέδιο αυτό έχει, μεταξύ άλλων, ως στόχο να βοηθήσει τα

(1) COM(2005) 494.

κράτη μέλη που το επιθυμούν να οργανώσουν και να χρηματοδοτήσουν εκδηλώσεις που θα διευκολύνουν μια ευρεία συζήτηση στην Ευρώπη επί των θεμάτων που απασχολούν τους ευρωπαίους πολίτες. Ένας άλλος στόχος είναι να οργανωθεί πιο συστηματικός διάλογος με τους πολίτες επ' ευκαιρία εκδηλώσεων ή επισκέψεων ευρωπαίων πολιτικών υπευθύνων. Η Επιτροπή θα υποβάλει συνοπτική έκθεση για τις συζητήσεις σε εθνικό επίπεδο πριν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου 2006. Στα πλαίσια των διεξαγομένων συζητήσεων, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή οργάνωσε, από κοινού με την Επιτροπή, στις 7 και 8 Νοεμβρίου συμβουλευτικό φόρουμ με θέμα «Πώς θα προσεγγίσει η Ευρώπη τους πολίτες της».

Γενικές αναφορές και άλλοι χρήσιμοι σύνδεσμοι

- Δικτυακός τόπος για τη συνταγματική διαδικασία στην Ευρώπη (περιλαμβανομένης της πρόσβασης στο πλήρες κείμενο της συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης):
<http://europa.eu.int/constitution>
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο:
http://www.europarl.eu.int/home/default_el.htm
- Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης:
http://ue.eu.int/cms3_fo/index.htm
- Ευρωπαϊκά Συμβούλια:
http://ue.eu.int/cms3_fo/showPage.asp?id=432
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή:
http://europa.eu.int/comm/index_el.htm
- Δικτυακός τόπος των επιτρόπων:
http://europa.eu.int/comm/commission_barroso/index_fr.html
- Ετήσια πολιτική στρατηγική:
http://europa.eu.int/comm/off/work_programme/index_el.htm
- Πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής:
http://europa.eu.int/comm/off/work_programme/index_el.htm
- Δικαστήριο, Πρωτοδικείο και Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης:
<http://curia.eu.int/>
- Ελεγκτικό Συνέδριο:
<http://www.eca.eu.int/>
- Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή:
<http://www.ces.eu.int/>
- Επιτροπή των Περιφερειών:
<http://www.cor.eu.int/>
- Δικτυακός τόπος συναπόφασης:
http://europa.eu.int/comm/codecision/index_fr.html
- Μητρώο επιτροπολογίας:
http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/regcomito/registre.cfm?CL=el

*Τμήμα 2***Διακυβέρνηση****Περιφερειακή και τοπική διάσταση της Ευρωπαϊκής Ένωσης*****Διαρθρωμένος διάλογος μεταξύ της Επιτροπής και των ενώσεων περιφερειακών και τοπικών αρχών***

Στο πλαίσιο διαρθρωμένου διαλόγου με τις ενώσεις περιφερειακών και τοπικών αρχών, ο κ. Barroso, πρόεδρος της Επιτροπής, συμμετέσχε σε δύο συνεδριάσεις: στις 24 Φεβρουαρίου παρουσίασε τις κατευθυντήριες γραμμές των στρατηγικών στόχων της Επιτροπής για τη διάρκεια της θητείας του, καθώς και το νομοθετικό του πρόγραμμα και το πρόγραμμα εργασίας για το 2005· στις 17 Νοεμβρίου παρουσίασε το νομοθετικό πρόγραμμα και το πρόγραμμα εργασίας για το 2006.

Όσον αφορά τις συνεδριάσεις τομεακού χαρακτήρα, η συμμετοχή του κ. Δήμα, στις 6 Οκτωβρίου, σε συζήτηση για την κλιματική μεταβολή, αποτέλεσε την πρώτη συνεδρίαση με ειδικό θέμα στην οποία συμμετέχει μέλος της Επιτροπής άλλο από τον πρόεδρο. Η δεύτερη συνεδρίαση αυτού του τύπου συνήλθε στις 2 Δεκεμβρίου με παρουσίαση από τον κ. Borg της μελλοντικής ναυτιλιακής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ομάδα υψηλού επιπέδου για τη διακυβέρνηση και την Ευρωπαϊκή Ένωση

Μετά τη σύνοδο στη Χάγη το 2004, η βρετανική προεδρία διοργάνωσε μια δεύτερη συνεδρίαση της ομάδας υψηλού επιπέδου στο Λονδίνο, στις 21 και 22 Νοεμβρίου, με τη συμμετοχή εκπροσώπων όλων των κρατών μερών. Η ημερήσια διάταξη περιελάμβανε τέσσερα θέματα: τους τριμερείς διακανονισμούς για τους στόχους (συμβάσεις και συμφωνίες) μεταξύ της Επιτροπής, των κρατών μελών και των περιφερειακών και τοπικών αρχών, σύμφωνα με την προσέγγιση «Βελτίωση της νομοθεσίας», με σκοπό, ιδίως, τη μείωση των μη απαραίτητων διοικητικών απαιτήσεων της κοινοτικής νομοθεσίας που βαρύνουν τις εν λόγω αρχές· τη διακυβέρνηση και τη βιωσιμότητα των τοπικών κοινοτήτων· στενότερους δεσμούς μεταξύ του Συμβουλίου της Ευρώπης, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών· τη διασυνοριακή συνεργασία.

Από την πλευρά της, η Επιτροπή επεσήμανε τρία στοιχεία: την εδραίωση του «διαρθρωμένου διαλόγου» με τις ενώσεις τοπικών αρχών (βλέπε ανωτέρω)· την εισαγωγή περιφερειακής διάστασης στις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την εκτίμηση των επιπτώσεων (1)· την υπογραφή του πρωτοκόλλου συνεργασίας μεταξύ της Επιτροπής και της Επιτροπής των Περιφερειών (2).

(1) SEC(2005) 791.

(2) Βλέπε σημείο «Διοργανική συνεργασία» του παρόντος κεφαλαίου.

Όσον αφορά τους τριμερείς διακανονισμούς, η ομάδα υψηλού επιπέδου κάλεσε την Επιτροπή να καταρτίσει έγγραφο-πλαίσιο για την πρωτοβουλία που θα προηγηθεί μιας εκστρατείας πληροφόρησης σε συνεργασία με την Επιτροπή των Περιφερειών. Εξάλλου, η ομάδα δέχτηκε ευνοϊκά την αναφορά στην περιφερειακή και τοπική διάσταση που συμπεριλήφθηκε στις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την εκτίμηση των επιπτώσεων.

Τριμερείς συμβάσεις και συμφωνίες για τους στόχους

Στις 18 Οκτωβρίου, η βρετανική προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης διοργάνωσε στις Βρυξέλλες φόρουμ σχετικά με τις τριμερείς συμφωνίες και συμβάσεις, με σκοπό να συναγάγει συμπεράσματα σχετικά με τις πρότυπες πειραματικές ενέργειες που διεξάγονται σε αυτό τον τομέα, στο πλαίσιο της προετοιμασίας της συνεδρίασης της ομάδας υψηλού επιπέδου για τη διακυβέρνηση (βλέπε ανωτέρω). Το φόρουμ τόνισε την ανάγκη μεγαλύτερης συμμετοχής των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην προσέγγιση διακυβέρνησης σε διάφορα επίπεδα στο πλαίσιο της Ένωσης.

Ρυθμιστικοί οργανισμοί

Νέοι οργανισμοί

Το 2005, συστάθηκε ένας νέος οργανισμός: η *Κοινοτική Υπηρεσία Ελέγχου της Αλιείας (ACCP)* ⁽¹⁾. η Επιτροπή πρότεινε εξάλλου τη σύσταση δύο άλλων οργανισμών του πρώτου πυλώνα: της *Υπηρεσίας Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ⁽²⁾ και του *Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα μεταξύ Ανδρών και Γυναικών* ⁽³⁾.

Οι αποστολές των διαφόρων αυτών οργανισμών αναφέρονται στις σχετικές θεματικές στήλες της παρούσας Έκθεσης.

Διοργανική συμφωνία για την πλαisiώση των ευρωπαϊκών ρυθμιστικών οργανισμών

Απαντώντας στην πρόσκληση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την υποβολή πρότασης για την πλαisiώση των ρυθμιστικών οργανισμών, η Επιτροπή ενέκρινε, στις 25 Φεβρουαρίου, σχέδιο διοργανικής συμφωνίας για την πλαisiώση των ευρωπαϊκών ρυθμιστικών οργανισμών ⁽⁴⁾. Το περιεχόμενο αυτής της πλαisiώσης, που αναγγέλλει το Λευκό Βιβλίο του 2001 σχετικά με την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση ⁽⁵⁾, βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην ανακοίνωση της Επιτροπής του 2002 ⁽⁶⁾ και στις

(1) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 768/2005 (ΕΕ L 128 της 21.5.2005).

(2) COM(2005) 280.

(3) COM(2005) 81.

(4) COM(2005) 59.

(5) COM(2001) 428.

(6) COM(2002) 718.

επακόλουθες συζητήσεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Την 1η Δεκεμβρίου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα με το οποίο εξέφραζε την ικανοποίησή του για το σχέδιο διοργανικής συμφωνίας που υπέβαλε η Επιτροπή, αλλά και τη λύπη του για το γεγονός ότι το Συμβούλιο δεν προτίθεται να αρχίσει διαπραγματεύσεις με σκοπό τη σύναψη συμφωνίας με βάση αυτό το σχέδιο.

Διακυβέρνηση στον τομέα της στατιστικής

Στις 25 Μαΐου ⁽¹⁾, η Επιτροπή εξέδωσε κοινοποίηση σχετικά με την *ανεξαρτησία, την ακεραιότητα και την υπευθυνότητα των «εθνικών στατιστικών και κοινοτικών αρχών»*. Παρουσιάζει έναν κώδικα πρακτικών σχετικά με τις ευρωπαϊκές στατιστικές και κανόνες για την ανεξαρτησία των εν λόγω αρχών. Ο εν λόγω κώδικας παρέχει πρόσθετη εγγύηση για την καλή λειτουργία του ευρωπαϊκού στατιστικού συστήματος και την παραγωγή έγκυρων και υψηλής ποιότητας στατιστικών. Στοχεύει επίσης στη βελτίωση του κλίματος εμπιστοσύνης σχετικά με την ανεξαρτησία, την ακεραιότητα και την υπευθυνότητα των εθνικών ινστιτούτων στατιστικής, όπως είναι η Στατιστική Υπηρεσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Eurostat), καθώς και σχετικά με την αξιοπιστία και την ποιότητα των στατιστικών που παράγουν και διαδίδουν. Η Επιτροπή εξέδωσε, την ίδια ημερομηνία, σύσταση στα κράτη μέλη για να προωθήσει την εφαρμογή του εν λόγω κώδικα σε εθνικό επίπεδο, καθώς και σε επίπεδο Eurostat.

Γενικές αναφορές και άλλοι χρήσιμοι σύνδεσμοι

- Διακυβέρνηση:
http://europa.eu.int/comm/governance/index_fr.htm
- Ρυθμιστικοί οργανισμοί:
http://europa.eu.int/comm/governance/governance_eu/decentral_fr.htm

Τμήμα 3

Βελτίωση της νομοθεσίας

Γενική προσέγγιση

Πλαίσιο

Με την πάροδο των ετών, η Ευρωπαϊκή Ένωση ανέπτυξε ένα σύνολο νομοθετημάτων που εξακολουθεί να δημιουργεί ευνοϊκές συνθήκες για την οικονομική ανάπτυξη, την προστασία

(¹) COM(2005) 217.

του περιβάλλοντος και τη βελτίωση των κοινωνικών προτύπων, ιδίως με την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς. Το θέμα της αποτελεσματικότητας του ευρωπαϊκού δικαίου αποτελεί στο εξής αντικείμενο μεγαλύτερης προσοχής, και το μέλημα βελτίωσης της νομοθεσίας είναι σήμερα ζωτικό για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πηγή των πρωτοβουλιών αυτών αποτέλεσε το σχέδιο δράσης που ξεκίνησε η Επιτροπή τον Ιούνιο του 2002 ⁽¹⁾, μετά το πέρας ευρείας δημόσιας ακρόασης, και στη συνέχεια της δημοσίευσης, ένα έτος πριν, της Λευκής Βίβλου για τη διακυβέρνηση. Αυτό το σφαιρικό σχέδιο δράσης, που προορίζεται να καθιερώσει νέα συντονισμένη στρατηγική στα διάφορα επίπεδα της νομοθετικής διαδικασίας, συνοδεύτηκε από σύνολο προσεγγίσεων που αφορούν ειδικά θέματα: διακυβέρνηση ⁽²⁾, ανάλυση αντίκτυπου των προτάσεων ⁽³⁾, ενίσχυση κλίματος διαβούλευσης και διαλόγου ⁽⁴⁾, απόκτηση εμπειρογνωμοσύνης ⁽⁵⁾, πλαισίωση των ευρωπαϊκών ρυθμιστικών οργανισμών ⁽⁶⁾, σύναψη συμβάσεων για ορισμένες ενέργειες με τις τοπικές αρχές και τα κράτη μέλη τους ⁽⁷⁾.

Αυτό το διάβημα συνεχίστηκε το 2003 με δύο νέα στάδια: ορισμός στρατηγικής που αποβλέπει στην επικαιροποίηση και απλούστευση του κοινοτικού κεκτημένου ⁽⁸⁾· θέσπιση διοργανικής συμφωνίας ⁽⁹⁾ μέσω της οποίας το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή συμφώνησαν να τηρούν, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, αρχές όπως η προώθηση της σαφήνειας και της συνοχής κατά τη σύνταξη των κειμένων ή η μεγαλύτερη διαφάνεια της νομοθετικής διαδικασίας.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να γίνει απλούστερη και αποτελεσματικότερη και να τονίσει έτσι την ανάγκη αύξησης των ευκαιριών και των πλεονεκτημάτων για τους πολίτες, μείωσης του οικονομικού κόστους και τήρησης της αρχής της αναλογικότητας.

Η επιθυμία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σήμερα είναι να βελτιωθεί η ποιότητα της κοινοτικής νομοθεσίας. Η Επιτροπή, ειδικότερα, αναθέωρησε τον Μάρτιο το σχέδιο δράσης για τη βελτίωση του ρυθμιστικού περιβάλλοντος το οποίο άρχισε το 2002 και προορίζεται για την καλύτερη επινόηση της νομοθεσίας, αλλά επίσης και για την ενίσχυση της υλοποίησης και της τήρησης των κανόνων της. Αυτό το έργο, που συνίσταται στην εξάλειψη των γραφειοκρατικών εμποδίων και στην επανόρθωση της υπερβολικής ρύθμισης σε όλους τους τομείς, δεν έχει σκοπό να υπάρξει λιγότερη Ευρώπη, αλλά αντίθετα αποβλέπει στην ανάπτυξη μιας αποτελεσματικότερης Ευρώπης.

⁽¹⁾ COM(2002) 275 και COM(2002) 278.

⁽²⁾ COM(2002) 705.

⁽³⁾ COM(2002) 276.

⁽⁴⁾ COM(2002) 277 και COM(2002) 704.

⁽⁵⁾ COM(2002) 713.

⁽⁶⁾ COM(2002) 718.

⁽⁷⁾ COM(2002) 709.

⁽⁸⁾ COM(2003) 71.

⁽⁹⁾ EE C 321 της 31.12.2003.

Η ακολουθούμενη στρατηγική αφορά τρία επίπεδα:

- τις προτάσεις που υποβάλλονται από την Επιτροπή και κατά τη διάρκεια της νομοθετικής επεξεργασίας από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, των οποίων εξετάστηκαν η γενική ευστοχία και ο αντίκτυπος στην ανταγωνιστικότητα·
- τους υφιστάμενους κανόνες, η απλούστευση των οποίων ανακινήθηκε δραστήρια·
- την επινόηση νέων σημαντικών νομοθετικών προτάσεων οι οποίες υποβάλλονται από την Επιτροπή και πρέπει να στηρίζονται σε ενοποιημένη ανάλυση του πιθανού αντίκτυπου διαφόρων επιλογών σε οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό επίπεδο.

Πολιτική υπέρ της στρατηγικής της Λισσαβόνας

Τον Μάρτιο, η ενδιάμεση αξιολόγηση της στρατηγικής της Λισσαβόνας από την Επιτροπή οδήγησε σε ανανεωμένη στρατηγική, επικεντρωμένη στην οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης (1). Η βελτίωση της ποιότητας της νομοθεσίας στην Ευρώπη αποτελεί ένα από τα κύρια μέσα αυτής της ανανεωμένης στρατηγικής.

Σκοπός είναι να εξασφαλιστεί ότι, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, η Ένωση παρεμβαίνει μόνο όταν αυτό είναι αναγκαίο και ότι ο ρυθμιστικός φόρτος τον οποίον επιβάλλει είναι ανάλογος με τον επιδιωκόμενο στόχο.

Η Επιτροπή, σε άμεση σύνδεση με τους στόχους της Λισσαβόνας, θέλησε να προκαλέσει πολιτική ευαισθητοποίηση ότι είναι σημαντικό να αναθερμανθεί η υλοποίηση του σχεδίου δράσης που ξεκίνησε το 2002 για να βελτιωθεί η ρύθμιση. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή παρουσίασε στις 16 Μαρτίου (2) σύνολο μέτρων που προορίζονται, χάρη στην καλύτερη ρύθμιση, να ενθαρρύνουν την ανταγωνιστικότητα και συνεπώς να τονώσουν την ανάπτυξη και την απασχόληση, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τους κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς στόχους. Αυτή η πρωτοβουλία βασίζεται σε τρεις ουσιώδεις γραμμές δράσης:

- ενθάρρυνση της επινόησης και εφαρμογής εργαλείων καλύτερης ρύθμισης στο επίπεδο της Ένωσης, ιδίως όσον αφορά τις αναλύσεις αντίκτυπου και την απλούστευση·
- στενότερη συνεργασία με τα κράτη μέλη προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι αρχές της καλύτερης ρύθμισης εφαρμόζονται συστηματικά σε ολόκληρη την Ένωση από το σύνολο των ρυθμιστικών οργανισμών·
- ενίσχυση εποικοδομητικού διαλόγου μεταξύ των κοινοτικών θεσμικών οργάνων, των κυβερνήσεων και των εθνικών διοικήσεων.

(1) Βλέπε τμήμα «Νέα ώθηση για τη στρατηγική της Λισσαβόνας: η εταιρική σχέση για την ανάπτυξη και την απασχόληση» στο κεφάλαιο II της παρούσας Έκθεσης.

(2) COM(2005) 97.

Δεδομένου ότι η κοινοτική νομοθεσία παρεμβαίνει σε τομείς στους οποίους οι αρμοδιότητες είναι επιμερισμένες με τα κράτη μέλη ή σε τομείς στους οποίους ο ρόλος της Ένωσης συνίσταται στο συντονισμό και τη συμπλήρωση των εθνικών ενεργειών, οι πρωτοβουλίες υπέρ της βελτίωσης της ρύθμισης πρέπει επίσης να αναλαμβάνονται από τα κράτη μέλη σε όλα τα διοικητικά επίπεδα.

Πρόσφατες ενέργειες για την επίτευξη του στόχου «Βελτίωση της νομοθεσίας»

- Όλες οι προγενέστερες της 1ης Ιανουαρίου 2004 προτάσεις της Επιτροπής, που εκκρεμούν ακόμη ενώπιον του Συμβουλίου και του Κοινοβουλίου, δηλαδή περίπου 183 προτάσεις, εξετάστηκαν εξονυχιστικά. Στο τέλος Σεπτεμβρίου ⁽¹⁾, η Επιτροπή ανήγγειλε ότι προτίθεται να αποσύρει 68 προτάσεις, ήτοι περίπου το ένα τρίτο των οικείων προτάσεων. Πράγματι αυτές αποδείχθηκαν μη σύμφωνες με τα κριτήρια της Λισσαβόνας ή με τις αρχές της καλής νομοθεσίας, με ελάχιστη πιθανότητα έγκρισής τους κάποτε, ή κατέστησαν χωρίς αντικείμενο.
- Τον Ιούνιο, η Επιτροπή ενέκρινε αναθεωρημένες εσωτερικές κατευθυντήριες γραμμές για να αξιολογήσει τον αντίκτυπο των κύριων προτάσεών της. Αυτές προορίζονται να βοηθήσουν τις υπηρεσίες της να αναλάβουν πλήρεις και υψηλής ποιότητας αναλύσεις του αντίκτυπου. Από το 2003, η Επιτροπή προέβη σε αναλύσεις αντίκτυπου για 100 περίπου νομοθετικές προτάσεις. Όλα τα θέματα που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα εργασίας και το νομοθετικό πρόγραμμα της Επιτροπής για το 2006 θα πρέπει να στηρίζονται σε ανάλυση του αντίκτυπου που να τηρεί αυτές τις κατευθυντήριες γραμμές, με μόνη εξαίρεση τις διαβουλεύσεις με τους κοινωνικούς εταίρους και τα Πράσινα Βιβλία.
- Οι διαπραγματεύσεις μεταξύ Συμβουλίου, Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Επιτροπής κατέληξαν τον Δεκέμβριο σε συμφωνία σχετικά με κοινή προσέγγιση ως προς την ανάλυση αντίκτυπου. Η συμφωνία αυτή παρέχει σύνολο κανόνων που αναφέρουν πώς πρέπει να γίνονται οι αναλύσεις αντίκτυπου κατά τη νομοθετική διαδικασία.
- Νέα στρατηγική για την απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου, που περιλαμβάνει μεθόδους απλούστευσης καθώς και τριετές πρόγραμμα, εγκρίθηκε από την Επιτροπή τον Οκτώβριο ⁽²⁾. Το πρόγραμμα αριθμεί 220 κατηγορίες νομοθετικών πράξεων της Ένωσης τις οποίες η Επιτροπή προτίθεται να απλουστεύσει. Το πρόγραμμα αυτό καταρτίστηκε με βάση ευρεία διαβούλευση με τα κράτη μέλη και τις επιχειρήσεις, η οποία συμπληρώνεται με διαβούλευση με τους πολίτες μέσω του Διαδικτύου. Η κατάργηση της νομοθεσίας που είναι πλέον απαρχαιωμένη και η κωδικοποίηση (συνένωση του αρχικού κειμένου και των τροποποιήσεών του σε ένα μόνο κείμενο) καθώς και άλλες πρακτικές βελτιώσεις της κανονιστικής προσέγγισης συμπληρώνουν αυτή τη νέα στρατηγική. Η επιτυχία της στρατηγικής προϋποθέτει την πλήρη και ολοκληρωτική συνεργασία των συννομοθετών για την ταχεία έγκριση των προτάσεων απλούστευσης που θα υποβάλει η Επιτροπή.

⁽¹⁾ COM(2005) 462.

⁽²⁾ COM(2005) 535.

- Τον Οκτώβριο ⁽¹⁾, η Επιτροπή πρότεινε κοινή μεθοδολογία για την αξιολόγηση του διοικητικού κόστους που συνεπάγεται η ευρωπαϊκή νομοθεσία, βασισμένη στις πρακτικές των κρατών μελών και στα πορίσματα της πιλοτικής φάσης που άρχισε τον Απρίλιο. Η Επιτροπή σχεδίασε επίσης τα προσεχή στάδια για την εισαγωγή αυτής της μεθοδολογίας στις αναλύσεις αντίκτυπου με σκοπό την προετοιμασία των νομοθετικών προτάσεων.

Η ανάγκη βελτίωσης της νομοθεσίας τονίστηκε επίσης από την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή. Κατά τη σύνοδό της του Σεπτεμβρίου, η εν λόγω επιτροπή έκρινε ότι η ανάγκη αυτή αποτελούσε πραγματική «κοινωνική απαίτηση» που συνεπάγεται έντονη διοργανική κινητοποίηση, υποστηριζόμενη επίσης από την οργανωμένη κοινωνία των πολιτών. Η εν λόγω επιτροπή τάχθηκε επίσης υπέρ του «πολιτιστικού» αναπροσανατολισμού με σκοπό να προτιμηθεί η αποτελεσματική εφαρμογή των προτύπων αντί για τον πολλαπλασιασμό των νέων ευρωπαϊκών νόμων.

Ειδικές προσεγγίσεις

Αυτή η γενική προσέγγιση της ανάγκης βελτίωσης της νομοθεσίας υλοποιήθηκε σταδιακά και συμπληρώθηκε με πιο επικεντρωμένες πρωτοβουλίες που αναλήφθηκαν σε τομεακό επίπεδο και στο επίπεδο των αρχών ή των μέσων.

Περιβάλλον

Για την εκπόνηση *θεματικών στρατηγικών* (ατμοσφαιρική ρύπανση, θαλάσσιο περιβάλλον, πρόληψη και ανακύκλωση των αποβλήτων κ.λπ.) που προβλέπονται από το έκτο πρόγραμμα-πλαίσιο στον τομέα του περιβάλλοντος και που αντιστοιχούν στη νέα γενιά περιβαλλοντικών πολιτικών, η Επιτροπή εφάρμοσε προσέγγιση εμπνευσμένη από το μέλημα βελτίωσης της νομοθεσίας. Αυτή η προσέγγιση παρουσιάστηκε στις 28 Σεπτεμβρίου ⁽²⁾: οι κατ' αυτόν τον τρόπο επινοούμενες στρατηγικές πρέπει να στηρίζονται σε αναλύσεις αντίκτυπου και να λαμβάνουν υπόψη, για την εκπόνησή τους, τη διαβούλευση των ενδιαφερόμενων μερών, την επιτακτική ανάγκη απλούστευσης, τα εγκάρσια θέματα και τους δεσμούς μεταξύ των διαφόρων τομέων. Καθεμία από τις στρατηγικές αυτές θα αποτελείται από τρία στοιχεία: σφαιρική προσέγγιση του θεματικού ερωτήματος που υποβάλλεται σε μια ανακοίνωση η οποία επισημαίνει τα προβλήματα και τις προτεινόμενες λύσεις· νομοθετικές προτάσεις, τουλάχιστον για ορισμένες απ' αυτές· ανάλυση αντίκτυπου.

(1) COM(2005) 518.

(2) COM(2005) 466. Βλέπε τμήμα «Περιβάλλον» στο κεφάλαιο III της παρούσας Έκθεσης.

Κοινή γεωργική πολιτική

Στις 19 Οκτωβρίου ⁽¹⁾, η Επιτροπή πρότεινε σε βάθος απλούστευση της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ). Ο στόχος είναι να περιοριστούν οι γραφειοκρατικοί περιορισμοί που βαρύνουν τους γεωργούς όπως και τις διοικήσεις, καθιστώντας τους κανόνες πιο διαφανείς, πιο κατανοητούς και πιο εύκολους στην εφαρμογή. Για το σκοπό αυτόν, η Επιτροπή προτείνει:

- να καταγραφούν και να καταργηθούν οι περιττές ή παρωχημένες διατάξεις, χάρη σε «νομικό έλεγχο» της υφιστάμενης ρύθμισης, και να βελτιωθεί η δομή και η παρουσίαση της γεωργικής νομοθεσίας·
- να συνενωθούν οι υφιστάμενες κοινές οργανώσεις αγοράς (ΚΟΑ) σε μία μόνο ΚΟΑ, προκειμένου να υπάρχει ένα ενιαίο σύνολο εναρμονισμένων κανόνων στους παραδοσιακούς τομείς της πολιτικής για την αγορά (παρέμβαση, ιδιωτική αποθεματοποίηση, δασμολογικές ποσοστώσεις στην εισαγωγή, επιστροφές στην εξαγωγή, μέτρα διασφάλισης, προώθηση των γεωργικών προϊόντων, κανόνες εφαρμοστέοι στις κρατικές ενισχύσεις), χωρίς να αλλοιωθεί η ουσία των μέσων και μηχανισμών που υφίστανται σήμερα·
- να παρασχεθεί βοήθεια στις εθνικές διοικήσεις ώστε να μετρήσουν και να μειώσουν τους περιορισμούς που επιβάλλονται στους γεωργούς·
- να εκπονηθεί σχέδιο δράσης που θα περιλαμβάνει συγκεκριμένα μέτρα για την απλούστευση της ΚΓΠ το 2006·
- να ληφθούν υπόψη οι κατάλληλες προτάσεις που διατύπωσαν τα κράτη μέλη και οι ενδιαφερόμενοι παράγοντες·
- να οργανωθεί το 2006 συνέδριο «Απλούστευση» επικεντρωμένο στις απόψεις και στις ανάγκες των ενδιαφερομένων μερών.

Διαφάνεια

Πλαίσιο

Η Επιτροπή σημείωσε τα τελευταία έτη σημαντικά βήματα πρόοδου όσον αφορά το άνοιγμα και τη διαφάνεια, που χαρακτηρίζονται ειδικότερα από τα εξής: δημοσίευση το 2001 της Λευκής Βίβλου για την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση· κατάρτιση σαφών κανόνων όσον αφορά την ηθική με τον νέο κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων και ορισμός των κωδίκων συμπεριφοράς ⁽²⁾· σαφείς κανόνες όσον αφορά την πρόσβαση στα έγγραφα και τη

⁽¹⁾ COM(2005) 509. Βλέπε τμήμα «Γεωργία» στο κεφάλαιο III της παρούσας Έκθεσης.

⁽²⁾ Παραδείγματος χάρη, ο κώδικας ορθής διοικητικής συμπεριφοράς που διέπει τις σχέσεις μεταξύ της Επιτροπής και του κοινού, ο κώδικας συμπεριφοράς των μελών της Επιτροπής που συνοδεύεται από την υποχρέωση δημοσιοποίησης των δηλώσεων οικονομικών συμφερόντων.

*διάθεση λεπτομερών πληροφοριών όσον αφορά τις επιτροπές και τις ομάδες εμπειρογνομώ-
νων. Εδώ πρόκειται για θέμα που ενδιαφέρει όλα τα όργανα. Οι δημοσκοπήσεις τονίζουν πράγ-
ματι ότι οι δείκτες εμπιστοσύνης των πολιτών σε κάθε ευρωπαϊκό όργανο εξελίσσονται με
παρεμφερή τρόπο (Ευρωβαρόμετρο 63): τα ευρωπαϊκά όργανα κερδίζουν ή χάνουν ταυτό-
χρονα την εμπιστοσύνη της κοινής γνώμης, και μια αξιόπιστη πρωτοβουλία διαφάνειας πρέπει
επομένως να γίνεται στην κλίμακα του συνόλου των οργάνων. Για το λόγο αυτόν η Επιτροπή
θέλησε να αρχίσει διάλογο με τα άλλα ευρωπαϊκά όργανα και να τον επεκτείνει στο επίπεδο
όλων των ενδιαφερόμενων παραγόντων.*

Για ποιον προορίζονται τα κοινοτικά ταμεία; Ποια είναι η επίδραση των «ομάδων πίε-
σης»; Ποια η δεοντολογία για τους διευθύνοντες τα ευρωπαϊκά όργανα; Αυτά είναι τα
ερωτήματα που θέτουν συχνά οι ευρωπαίοι πολίτες σε σχέση με τις «Βρυξέλλες». Βάσει
των ερωτημάτων αυτών, η Επιτροπή αποφάσισε, στις 9 Νοεμβρίου, να ξεκινήσει μια
«ευρωπαϊκή πρωτοβουλία διαφάνειας». Στο πλαίσιο αυτό, θα δημοσιευθεί ένα Πράσινο
Βιβλίο προκειμένου να αρχίσει ο διάλογος με το σύνολο των ενδιαφερομένων παρα-
γόντων σχετικά με τα μέσα για τη βελτίωση της διαφάνειας όσον αφορά τα ευρωπαϊκά
ταμεία, καθώς και τη διαβούλευση με την κοινωνία των πολιτών και σχετικά με το ρόλο
των «ομάδων πίεσης» και των ΜΚΟ στη διαδικασία λήψης αποφάσεων των ευρωπαϊ-
κών οργάνων. Εξάλλου, θα αρχίσουν συζητήσεις σε διοργανικό επίπεδο προκειμένου
να προαχθεί ένα κοινοτικό πλαίσιο δεοντολογίας. Τέλος, η Επιτροπή θα συνεχίσει να
σημειώνει πρόοδο όσον αφορά τη διαφάνεια αναλαμβάνοντας συγκεκριμένες ενέρ-
γειες οι οποίες, στο επίπεδό της, θα επιτρέψουν να βελτιωθεί η διαφάνεια έναντι των
ευρωπαϊών πολιτών. Αυτή η πρωτοβουλία εντάσσεται εξάλλου σε συμπληρωματική
λογική του «σχεδίου Δ για δημοκρατία, διάλογο και δημόσια συζήτηση» ⁽¹⁾.

Η εν λόγω πρωτοβουλία, που συγκαταλέγεται μεταξύ των ισχυρών στρατηγικών στό-
χων αυτής της Επιτροπής ⁽²⁾, αποβλέπει στη βελτίωση της διαφάνειας με την οποία η
Ένωση ασκεί τις αρμοδιότητές της και διαχειρίζεται τους πόρους που της ανατίθενται
από τον ευρωπαίο πολίτη. Πρόκειται για ουσιαστικό όρο της νομιμότητας κάθε σύγχρο-
νης διοίκησης και για σημαντικό υπόβαθρο της εμπιστοσύνης των ευρωπαϊών πολιτών
στα δημόσια όργανα.

Γενικές αναφορές και άλλοι χρήσιμοι σύνδεσμοι

- Έκθεση της Επιτροπής «Βελτίωση της νομοθεσίας 2004»: COM(2005) 98
- Διαφάνεια — Μητρώο επιτροπολογίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: κατάλογος ομάδων εμπειρογνομώ-
νων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής:
http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/index_el.htm

⁽¹⁾ Βλέπε τμήμα «Πληροφόρηση και επικοινωνία» του παρόντος κεφαλαίου.

⁽²⁾ COM(2005) 12.

Τμήμα 4

Πληροφόρηση και επικοινωνία

Στρατηγική της επικοινωνίας

Πλαίσιο

Μεταξύ του 2001 και 2004, η Επιτροπή εξέδωσε τρεις ανακοινώσεις ⁽¹⁾ σχετικά με την πληροφόρηση και την επικοινωνία. Οι ανακοινώσεις αυτές βελτίωσαν τις εταιρικές σχέσεις και τη συνεργασία μεταξύ των θεσμικών οργάνων και των κρατών μελών. Προσάρμοσαν τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων επικοινωνίας και προσδιόρισαν ορισμένους στόχους-κλειδιά: τον πολυετή προγραμματισμό, την κοινή αντιμετώπιση των μηνυμάτων που να βασίζεται στα συμφέροντα των πολιτών, την από κοινού δημιουργία «συνεργειών», τις καλύτερες πρακτικές και τη βελτίωση της αξιολόγησης των λαμβανομένων μέτρων. Ωστόσο, όπως προκύπτει τόσο από τις αναλύσεις της κοινής γνώμης όσο και από την εκλογική συμπεριφορά που σημειώθηκαν το 2005, η αποδοχή από μέρους των πολιτών και η συμμετοχή τους στο ευρωπαϊκό σχέδιο εξακολουθούν να παρακωλύονται από την αίσθηση μιας απόστασης έναντι των θεσμικών οργάνων και έναντι της οικοδόμησης της Ευρώπης.

Μια νέα προσέγγιση

Στο πλαίσιο αυτό, το 2005 χαρακτηρίστηκε από μια νέα προσέγγιση της πολιτικής και των δράσεων πληροφόρησης. Η νέα αυτή προσέγγιση διέπεται από τις τρεις ακόλουθες αρχές, που προτείνει η Επιτροπή για τη διάρθρωση των ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών επικοινωνίας:

- **ακρόαση:** η επικοινωνία είναι διάλογος, και δεν πραγματοποιείται προς μία κατεύθυνση. Ο στόχος δεν είναι μόνο τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ενημερώνουν τους πολίτες της Ένωσης, αλλά και οι πολίτες να εκφράζουν τη γνώμη τους ώστε η Επιτροπή να μπορεί να κατανοήσει πώς αντιλαμβάνονται την Ευρώπη και ποιες είναι οι ανησυχίες τους. Οι πολίτες θέλουν να ακουστεί η φωνή τους στην Ευρώπη, και η δημοκρατική συμμετοχή τους θα πρέπει να έχει άμεση επίδραση στην εκπόνηση και τη διαμόρφωση των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- **επικοινωνία:** για να μπορούν οι πολίτες να παρακολουθήσουν την πολιτική εξέλιξη σε ευρωπαϊκό επίπεδο και να ταυτισθούν με αυτήν, πρέπει να ενημερώνονται κατά

(1) Ανακοίνωση σχετικά με το νέο πλαίσιο συνεργασίας για τις δραστηριότητες που αφορούν την πολιτική της πληροφόρησης και της επικοινωνίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση: COM(2001) 354· ανακοίνωση σχετικά με στρατηγική πληροφόρησης και επικοινωνίας για την Ευρωπαϊκή Ένωση: COM(2002) 350· ανακοίνωση για την εφαρμογή της στρατηγικής της πληροφόρησης και της επικοινωνίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης: COM(2004) 196.

τρόπο κατανοητό σχετικά με τις πολιτικές και τις δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και σχετικά με τις συνέπειές τους στον καθημερινό βίο·

- *επαφές με τους πολίτες σε «τοπικό» επίπεδο*: η ποιότητα της επικοινωνίας προϋποθέτει άριστη κατανόηση από μέρους του κοινού, και αυτό και σε τοπικό επίπεδο. Οι δραστηριότητες επικοινωνίας πρέπει να στηρίζονται από τα κατάλληλα μέσα και να διοργανώνονται κατά τρόπο που να ανταποκρίνονται στις τοπικές ανάγκες στα κράτη μέλη και να διαβιβάζουν πληροφορίες με τα μέσα που προτιμούν οι πολίτες και στη γλώσσα που αυτοί κατανοούν.

Η Επιτροπή έχει, ως εκ τούτου, καταστήσει την επικοινωνία έναν από τους στρατηγικούς στόχους της θητείας της. Θεωρεί ότι τίποτα δεν μπορεί να γίνει εάν οι προθέσεις και οι δράσεις της Ένωσης δεν διέπονται από μια ακριβή και αποτελεσματική πολιτική επικοινωνίας. Οι αρχές της νέας πολιτικής για την επικοινωνία πρέπει να ορίζουν ότι η Ένωση όχι μόνο προασπίζεται τις πολιτικές της αλλά και είναι δεκτική, και ενσωματώνει, ήδη από την αρχή, την επικοινωνία στον καθορισμό της δράσης της και ότι προσαρμόζει το μήνυμά της στις εθνικές ανάγκες. Η επικοινωνία πρέπει να οδηγήσει στον καθορισμό σχέσεων και να εγκαθιδρύσει διάλογο με τους ευρωπαίους πολίτες. Προϋποθέτει προσεκτική ακρόαση και δεσμούς μαζί τους. Τούτο αποτελεί ένα καθοριστικό στοιχείο της πολιτικής διαδικασίας.

Για να προωθήσει τον προσανατολισμό αυτό, η Επιτροπή ανέλαβε το 2005 δύο πρωτοβουλίες-κλειδιά:

- αφενός, *ενέκρινε ένα σχέδιο εσωτερικής δράσης* που περιλαμβάνει συγκεκριμένα μέτρα που πρέπει να ληφθούν στο πλαίσιο της Επιτροπής. Ο κύριος στόχος του σχεδίου αυτού δράσης είναι να εξασφαλιστεί αποτελεσματικότερη επικοινωνία στην Ευρώπη, η οποία θα στηρίζεται στην Επιτροπή μέσω μιας πιο σύγχρονης και επαγγελματικότερης προσέγγισης σε όλες της τις υπηρεσίες·
- αφετέρου, *προς δέσμευση όλων των ενδιαφερομένων μερών*, άρχισε την προετοιμασία *Λευκής Βίβλου* όπου εκθέτει την πολιτική άποψη και τις πρωτοβουλίες που πρέπει να ληφθούν μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, σε συνεργασία με τα άλλα θεσμικά όργανα και τα ενδιαφερόμενα μέρη. Αυτό θα αποτελέσει τη βάση μιας ευρείας διαδικασίας διαβούλευσης κατά τη διάρκεια έξι μηνών, τα αποτελέσματα της οποίας θα επιτρέψουν στην Επιτροπή να υποβάλει λειτουργικές προτάσεις επί του συνόλου των υποβληθεισών υποδείξεων. Η Λευκή Βίβλος θα παράσχει τη δυνατότητα έναρξης ενός προβληματισμού σχετικά με τον τρόπο εργασίας σε εταιρική σχέση με τα κράτη μέλη. Θα αναφέρει πώς θα πρέπει να αναπτυχθεί μια δημόσια ευρωπαϊκή σφαίρα, ιδίως μέσω των οπτικοακουστικών μέσων και ενός ευρωπαϊκού λόγου. Επίσης θα εξετασθεί ο ρόλος της κοινωνίας των πολιτών και η ενεργός συμμετοχή της στον ευρωπαϊκό διάλογο και τη δημόσια συζήτηση.

Στο πλαίσιο αυτό της διεξαγόμενης συνταγματικής δημόσιας συζήτησης οι αρχές δράσης βρήκαν συγκεκριμένη έκφραση, μέσω της προώθησης του καλούμενου «*σχεδίου Δ*» που έχει τεθεί σε εφαρμογή για να προωθήσει μια ευρεία συζήτηση σχετικά με τη

σχέση μεταξύ των δημοκρατικών θεσμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των πολιτών της. Το λεπτομερές περιεχόμενο της δράσης αυτής έχει αποτελέσει αντικείμενο ανακοίνωσης της 13ης Οκτωβρίου με τίτλο: «Η συμβολή της Επιτροπής κατά την περίοδο προβληματισμού και πέραν αυτής: σχέδιο Δ για δημοκρατία, διάλογο και δημόσια συζήτηση» (1).

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ανέλαβε το ίδιο να προωθήσει εκ νέου τις ευρωπαϊκές δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας. Σε ένα ψήφισμά του της 12ης Μαΐου για τη στρατηγική της πληροφόρησης και της επικοινωνίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, εξέφρασε την άποψή του σχετικά με τις προϋποθέσεις που θα πρέπει να ικανοποιεί η νέα στρατηγική πληροφόρησης και επικοινωνίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, τα θεσμικά όργανα ανέλαβαν να εισαγάγουν τη νέα αυτή προσέγγιση στις λειτουργικές τους δραστηριότητες, οι οποίες πραγματοποιούνται μέσω όλων των μέσων πληροφόρησης και των οποίων λεπτομέρειες παρουσιάζονται στην ιστοσελίδα EUROPA. Επισημαίνοντας τη σημασία ενός συνόλου τρεχουσών δραστηριοτήτων (Ευρωβαρόμετρο, μηχανισμός τηλεφωνικής απάντησης, συνδρομή στον τύπο, οπτικοακουστικές δημοσιεύσεις και παραγωγές κ.λπ.), επισημαίνονται ειδικότερα για το 2005 ορισμένες πρωτοβουλίες που εντάσσονται στο ανανεωμένο πλαίσιο της πολιτικής αυτής:

- η ανασύνταξη της παρουσίασης της ιστοσελίδας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο Διαδίκτυο σύμφωνα με μια προσέγγιση που θα προσανατολίζεται περισσότερο προς τον πολίτη και την κοινοβουλευτική επικαιρότητα·
- η εγκαθίδρυση ενός νέου αμεσότερου δικτύου πληροφόρησης του «Europe Direct» το οποίο αποτελείται από 400 περίπου σημεία πληροφόρησης που κατανέμονται σε όλα τα κράτη μέλη·
- η μετάδοση τηλεοπτικών προγραμμάτων βάσει του μέσου «Η Ευρώπη μέσω δορυφόρου»·
- η προώθηση αγορών με στόχο την παραγωγή ντοκιμαντέρ, σποτ για τα θεσμικά όργανα και άλλων οπτικοακουστικών προϊόντων.

Γενικές αναφορές και άλλοι χρήσιμοι σύνδεσμοι

- Γενική Διεύθυνση Τύπου και Επικοινωνίας (Ευρωπαϊκή Επιτροπή):
http://europa.eu.int/comm/dgs/press_communication/index_fr.htm
- Πηγές πληροφόρησης και επικοινωνίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης:
http://europa.eu.int/geninfo/info/index_fr.htm
- Δικτυακός τόπος EUROPA που παρέχει πρόσβαση σε όλους τους δικτυακούς τόπους των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης:
http://europa.eu.int/index_fr.htm

(1) COM(2005) 494.

Τμήμα 5

Προϋπολογισμός και δημοσιονομικές δραστηριότητες

Προϋπολογισμός

Εκτέλεση του προϋπολογισμού 2005

Ο προϋπολογισμός του οικονομικού έτους 2005, που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 16 Δεκεμβρίου 2004 ⁽¹⁾, ήταν ο πρώτος προϋπολογισμός που έλαβε υπόψη του τις πολιτικές προτεραιότητες και τις ανάγκες της διευρυμένης σε 25 κράτη μέλη Ευρωπαϊκής Ένωσης για ένα πλήρες οικονομικό έτος.

Η κατανομή των πιστώσεων, συνολικού ύψους 116,6 δισ. EUR, περιγράφεται λεπτομερώς στο παράρτημα της παρούσας Έκθεσης όσον αφορά τους κύριους τομείς δαπανών.

Κατά τη διάρκεια του έτους, ο προϋπολογισμός του 2005 αποτέλεσε αντικείμενο ορισμένων διορθωτικών προϋπολογισμών, που λαμβάνονται επίσης υπόψη στο ίδιο παράρτημα.

Προετοιμασία του προϋπολογισμού 2006

Σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται από τη συνθήκη ΕΚ, η προετοιμασία του προϋπολογισμού για το οικονομικό έτος 2006 αποτέλεσε αντικείμενο:

- προσχεδίου, που εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 27 Απριλίου·
- σχεδίου, που καταρτίστηκε από το Συμβούλιο στις 15 Ιουλίου·
- πρώτης ανάγνωσης από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 27 Οκτωβρίου·
- δεύτερης ανάγνωσης από το Συμβούλιο την 1η Δεκεμβρίου.

Μετά τη δεύτερη ανάγνωση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αυτό ενέκρινε οριστικά τον προϋπολογισμό στις 15 Δεκεμβρίου.

⁽¹⁾ ΕΕ L 60 της 8.3.2005.

Δημοσιονομικές κανονιστικές διατάξεις

Αναθεώρηση του δημοσιονομικού κανονισμού

Στις 3 Μαΐου ⁽¹⁾, η Επιτροπή πρότεινε αναθεώρηση του δημοσιονομικού κανονισμού που εκπονήθηκε το 2002 ⁽²⁾. Αυτή η πρωτοβουλία είχε ως στόχο την απλούστευση των δημοσιονομικών διαδικασιών, τη μείωση του διοικητικού φόρτου, ιδίως όσον αφορά τις διατυπώσεις που επιβάλλονται στους δικαιούχους κοινοτικών επιδοτήσεων και χρηματοδοτήσεων, και τη βελτίωση της αποδοτικότητας των δαπανών της Ένωσης. Επιπλέον, η Επιτροπή ενέκρινε, στις 12 Οκτωβρίου ⁽³⁾, σχέδιο τροποποίησης των κανόνων εφαρμογής του δημοσιονομικού κανονισμού για να εισαγάγει το ταχύτερο δυνατόν τις τροποποιήσεις που θεωρούνται απαραίτητες για την περαιτέρω απλούστευση της διαχείρισης των δημοσίων συμβάσεων και των επιδοτήσεων μικρού ύψους.

Αναθεώρηση των δημοσιονομικών προοπτικών 2000–2006

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εισήγαγαν στις 7 Σεπτεμβρίου ⁽⁴⁾ τροποποίηση των τρεχουσών δημοσιονομικών προοπτικών για να λάβουν υπόψη τους τις συνέπειες της μεταρρύθμισης της κοινής γεωργικής πολιτικής, που πραγματοποιήθηκε το 2003 και προβλέπει τη μείωση των άμεσων ενισχύσεων στους γεωργούς, προκειμένου να χρηματοδοτηθεί η πολιτική της αγροτικής ανάπτυξης. Αυτή η αναθεώρηση προορίζεται να λάβει υπόψη της τα αποτελέσματα της εν λόγω διαφοροποίησης για το 2006.

Δημοσιονομικές προοπτικές 2007–2013

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου επετεύχθη συμφωνία για τις δημοσιονομικές προοπτικές 2007–2013. Η επιτευχθείσα συναίνεση αφορά συνολικό ανώτατο όριο 862,3 δισ. EUR για όλη την περίοδο σε πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων, ποσό που αντιστοιχεί σε ποσοστό 1,045 % του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ-27). Αυτή η συναίνεση πρέπει να αποτελέσει ακόμα αντικείμενο τριμερών διαπραγματεύσεων μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής πριν επισημοποιηθεί με διοργανική συμφωνία.

Γενικές αναφορές και άλλοι χρήσιμοι σύνδεσμοι

- Δικτυακός τόπος «Προϋπολογισμός»:
http://europa.eu.int/comm/budget/index_fr.htm

⁽¹⁾ COM(2005) 181.

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1605/2002 (ΕΕ L 248 της 16.9.2002).

⁽³⁾ SEC(2005) 1240.

⁽⁴⁾ Απόφαση 2005/708/ΕΚ (ΕΕ L 269 της 14.10.2005). Βλέπε τμήμα «Γεωργία» στο κεφάλαιο III της παρούσας Έκθεσης.

Ευημερία

Τμήμα 1

Οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον

Νέα ώθηση για τη στρατηγική της Λισσαβόνας: η εταιρική σχέση για την ανάπτυξη και την απασχόληση

Για το έτος 2005 είχε προβλεφθεί ενδιάμεση εξέταση της στρατηγικής που καθορίστηκε το 2000 από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας, φιλοδοξία της οποίας, την εποχή εκείνη, ήταν να καταστεί η Ευρωπαϊκή Ένωση, ως τον ορίζοντα του 2010, η πιο ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία της γνώσης στον κόσμο. Ο μέτριος απολογισμός αυτής της ανάλυσης οδήγησε πολύ παραπέρα από την επανεξέταση ρουτίνας των στόχων που είχαν τεθεί: πρόκειται για ένα πραγματικό νέο ξεκίνημα της διαδικασίας που είχε αρχίσει με την ευκαιρία αυτής της ενδιάμεσης επανεξέτασης και για νέα επικέντρωση στους θεμελιώδεις άξονες.

Πλαίσιο

Στρατηγική της Λισσαβόνας

Κατά την έκτακτη συνδιάσκεψη της Λισσαβόνας τον Μάρτιο του 2000, λίγο μετά την παρουσίαση από την Επιτροπή Prodi των στόχων που είχε θέσει για τη διάρκεια της πενταετούς θητείας της, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθόρισε έναν ισχυρό στόχο που έπρεπε να επιτευχθεί στα επόμενα δέκα έτη: να προωθηθεί η Ευρωπαϊκή Ένωση στο επίπεδο της πιο ανταγωνιστικής και πιο δυναμικής οικονομίας της γνώσης στον κόσμο, ικανής για διατηρήσιμη οικονομική ανάπτυξη παράλληλα με την ποσοτική και ποιοτική βελτίωση της απασχόλησης και μεγάλη κοινωνική συνοχή. Για να καθοδηγήσει τη διαδικασία που θα επέτρεπε να επιτευχθεί ένας τέτοιος οικονομικός και κοινωνικός στόχος, και που, στο ενδιάμεσο, εμπλουτίστηκε με τον περιβαλλοντικό πυλώνα της «διατηρήσιμης ανάπτυξης», καθεμία από τις εαρινές συνεδριάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου μετά τη Λισσαβόνα αφιερώθηκε στην παρακολούθηση αυτής

της στρατηγικής μέσω των διάφορων πτυχών της όπως: έρευνα, καινοτομία, νέες τεχνολογίες, ανάπτυξη των επιχειρήσεων, ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς, ανταγωνισμός, ανάπτυξη των μεγάλων δικτύων υποδομών, κοινωνική πολιτική, εκπαίδευση και κατάρτιση.

Προοίμιο στο νέο ξεκίνημα: η έκθεση Kok

Προκειμένου να τροφοδοτήσει τον προβληματισμό σχετικά με την προσέγγιση της ενδιάμεσης επανεξέτασης της στρατηγικής της Λισσαβόνας, δημιουργήθηκε μια ομάδα υψηλού επιπέδου το 2004 υπό την προεδρία του κ. Kok, πρώην πρωθυπουργού των Κάτω Χωρών. Σκοπός της ήταν να επιλεγούν μέτρα ικανά να αποτελέσουν μια συνεπή στρατηγική που να επιτρέψει στις οικονομίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης να επιτύχουν τους στόχους που καθορίστηκαν το 2000. Η έκθεση της ομάδας που υποβλήθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Νοεμβρίου 2004 με τον τίτλο «Να αντιμετωπισθεί η πρόκληση της στρατηγικής της Λισσαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση» καταλήγει σε ένα διπλό συμπέρασμα. Αφενός, ότι επείγει να επιταχυνθεί η υλοποίηση της στρατηγικής της Λισσαβόνας· αφετέρου, ότι οι προκλήσεις τις οποίες αντιμετωπίζει η Ευρώπη διευρύνθηκαν σε σχέση με αυτές του 2000, ιδιαίτερα λαμβανομένης υπόψη της χαμηλής δημογραφικής αύξησης και της γήρανσης του πληθυσμού της.

Το νέο ξεκίνημα της στρατηγικής

Στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης της στρατηγικής της Λισσαβόνας, το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, κατά τη συνεδρίασή του της 22ας και 23ης Μαρτίου στις Βρυξέλλες, έθεσε τη στρατηγική στις τρεις διαστάσεις της (οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική) ώστε να αξιοποιηθούν καλύτερα οι ενέργειες σε ένα πλαίσιο διατηρήσιμης ανάπτυξης.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, που εξάλλου χαιρέτισε τις σημαντικές συνεισφορές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της Επιτροπής των Περιφερειών, της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής καθώς και των κοινωνικών εταίρων, ενέκρινε ουσιαστικά τους προσανατολισμούς που του πρότεινε η Επιτροπή σε ανακοίνωση της 2ας Φεβρουαρίου με τίτλο «Συνεργασία για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση — Νέα ώθηση για τη στρατηγική της Λισσαβόνας» (1). Πράγματι, βάσει ενός μέτριου απολογισμού που καταγράφει αναμφισβήτητη πρόοδο αλλά και προφανείς ελλείψεις και καθυστερήσεις, η επανεστίαση της στρατηγικής αφορά δύο προτεραιότητες που ζητούν επείγουσα δράση η οποία είχε ήδη υπογραμμιστεί στην έκθεση Kok: ισχυρότερη και διατηρήσιμη ανάπτυξη και δημιουργία περισσότερων και καλύτερης ποιότητας θέσεων απασχόλησης.

Για να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι προτεραιότητας, το νέο ξεκίνημα της στρατηγικής απαιτεί εξελίξεις προς τρεις κατευθύνσεις: να καταστούν η γνώση και η καινοτομία οι μοχλοί της διατηρήσιμης ευρωπαϊκής ανάπτυξης· να καταστεί η Ευρώπη πιο ελκυστική για επενδύσεις και εργασία· να ενισχυθεί το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο που

(1) COM(2005) 24.

βασίζεται στην αναζήτηση της πλήρους απασχόλησης και μεγαλύτερης κοινωνικής συνοχής.

Εξάλλου, στο μέτρο που η επιτυχία της στρατηγικής της Λισσαβόνας απαιτεί καλύτερη «οικειοποίηση» της διαδικασίας από το σύνολο των ενδιαφερομένων μερών, βασίζεται περισσότερο στην αναγκαιότητα μιας *συνεργασίας*, στο πλαίσιο ενός *κοινοτικού προγράμματος* και *εθνικών προγραμμάτων* που περιλαμβάνουν σταθερές δεσμεύσεις. Στο πνεύμα αυτό, δημιουργείται ένας απλοποιημένος μηχανισμός «διακυβέρνησης» για να διευκολυνθεί ο εντοπισμός των προτεραιοτήτων, να βελτιωθεί η εφαρμογή τους στην πράξη χάρη στη μεγαλύτερη συμμετοχή των κρατών μελών και να εκλογικευτεί η διαδικασία παρακολούθησης ώστε να ελεγχθεί καλύτερα η εφαρμογή της στρατηγικής σε εθνικό επίπεδο.

Εφαρμογή της στρατηγικής

Την προσέγγιση που καθορίστηκε με τον τρόπο αυτό ακολούθησαν ορισμένα πρώτα μέτρα εφαρμογής:

- στις 12 Απριλίου ⁽¹⁾, η Επιτροπή παρουσίασε, για πρώτη φορά σε ενιαίο κείμενο, *ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές* για την περίοδο 2005–2008 που περιλαμβάνουν τις συστάσεις της για τους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών και τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση με στόχο την εφαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβόνας. Μετά από γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής και έγκριση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, το Συμβούλιο ενέκρινε επισήμως, στις 12 Ιουλίου, απόφαση για τις *κατευθυντήριες γραμμές των πολιτικών απασχόλησης των κρατών μελών* ⁽²⁾ και σύσταση σχετικά με τις *ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές για τις οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών της Κοινότητας (2005–2008)* ⁽³⁾, που στο σύνολό τους αποτελούν τις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές
- στις 20 Ιουλίου ⁽⁴⁾, η Επιτροπή παρουσίασε ένα *κοινοτικό πρόγραμμα της Λισσαβόνας* που κάλυπτε όλες τις δράσεις στο επίπεδο της Κοινότητας για την ανάπτυξη και την απασχόληση. Σχεδιασμένο συμπληρωματικά σε σχέση με τα εθνικά προγράμματα, το πρόγραμμα αυτό επικεντρώνεται σε μια σειρά βασικών μέτρων με ισχυρή ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία, ιδίως: τη στήριξη της γνώσης και της καινοτομίας στην Ευρώπη· τη μεταρρύθμιση της πολιτικής των κρατικών ενισχύσεων· την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς των υπηρεσιών· τη στήριξη των προσπαθειών αντιμετώπισης των κοινωνικών επιπτώσεων της οικονομικής αναδιάρθρωσης· τη βελτίωση και την απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου στο οποίο λειτουργούν οι επιχειρήσεις· την πραγματοποίηση μιας φιλόδοξης συμφωνίας στον κύκλο της Doha για τις πολυμερείς εμπορικές διαπραγματεύσεις· την κατάργηση των

⁽¹⁾ COM(2005) 141.

⁽²⁾ Απόφαση 2005/600/ΕΚ (ΕΕ L 205 της 6.8.2005).

⁽³⁾ Σύσταση 2005/601/ΕΚ (ΕΕ L 205 της 6.8.2005).

⁽⁴⁾ COM(2005) 330.

εμποδίων στην κινητικότητα στους τομείς των μεταφορών, του εργατικού δυναμικού και της εκπαίδευσης· την εκπόνηση μιας κοινής προσέγγισης έναντι της οικονομικής μετανάστευσης·

- στο τέλος του έτους, τα κράτη μέλη κοινοποίησαν τα εθνικά τους προγράμματα μεταρρυθμίσεων στην Επιτροπή, η οποία ανέλαβε να τα αναλύσει ενόψει του εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του 2006.

Μακροοικονομικό πλαίσιο

Ο μηχανισμός εφαρμογής της στρατηγικής της Λισσαβόνας που προαναφέρθηκε, και ιδιαίτερα ο καθορισμός των ολοκληρωμένων κατευθυντηρίων γραμμών που περιλαμβάνουν τους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών και τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης, εγγράφεται, κατά κάποιο τρόπο, σε μια μακροοικονομική διάσταση. Η διάσταση αυτή συγκεκριμενοποιείται με άλλες προσεγγίσεις που συνδέονται με το στόχο της σταθερής ανάπτυξης.

Σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης

Πλαίσιο

Το σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης

Το σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης βασίζεται σε πολιτική συμφωνία που διαπιστώθηκε κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Άμστερνταμ του Ιουνίου του 1997 και σε δύο σχετικούς κανονισμούς που εξέδωσε το Συμβούλιο τον Ιούλιο του 1997 ⁽¹⁾ για την εφαρμογή του: τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97, ο οποίος αποβλέπει στην εποπτεία των δημοσιονομικών θέσεων των κρατών μελών καθώς και στο συντονισμό των οικονομικών τους πολιτικών (προληπτικό σκέλος)- τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/97, ο οποίος αφορά την εφαρμογή της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος όταν το δημοσιονομικό έλλειμμα ενός κράτους μέλους υπερβαίνει το όριο αναφοράς, που έχει καθοριστεί στο 3 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (διορθωτικό σκέλος).

Σκοπός του συμφώνου είναι να διασφαλίσει την υγιή διαχείριση των δημόσιων οικονομικών στην Ένωση ώστε να αποφευχθεί μια λιγότερο αυστηρή δημοσιονομική πολιτική ενός κράτους μέλους να επιβαρύνει τα άλλα κράτη μέλη μέσω των επιτοκίων και της εμπιστοσύνης στην οικονομική σταθερότητα. Σκοπός του είναι επίσης να ενθαρρύνει την ισχυρή και διαρκή σύγκλιση των οικονομιών των κρατών μελών της ζώνης ευρώ.

Ανατίθεται στην Επιτροπή να παρακολουθεί την εφαρμογή του συμφώνου σταθερότητας και ανάπτυξης. Αν ένα κράτος μέλος δεν τηρεί τις υποχρεώσεις του σε ό,τι αφορά την οικονομική του πολιτική, το Συμβούλιο μπορεί, μετά από σύσταση της Επιτροπής, να απευθύνει σύσταση στο εν λόγω κράτος μέλος (προειδοποίηση). Αν το κράτος μέλος δεν συμμορφωθεί και το έλλειμμα υπερβεί το 3 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕγχΠ), κινείται η διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος.

(1) ΕΕ L 209 της 2.8.1997.

Λαμβανομένων υπόψη των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν ορισμένα κράτη μέλη προκειμένου να επιτύχουν τους δημοσιονομικούς τους στόχους σε σχέση με τις δεσμεύσεις που ανέλαβαν στα επικαιροποιημένα προγράμματα σταθερότητάς τους, μετά το 2002 ξεκίνησε μια συζήτηση σχετικά με το σύμφωνο και τις δεσμεύσεις ώστε να επιτευχθεί ισοσκελισμένο ή πλεονασματικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα. Οι διαφορές απόψεων μεταξύ της Επιτροπής και του Συμβουλίου σχετικά με την κατάσταση στη Γερμανία και τη Γαλλία οδήγησαν σε απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου που, στις 13 Ιουλίου 2004, ακύρωσε τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την αναστολή της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος (1).

Μετά τη συζήτηση αυτή, η Επιτροπή πρότεινε, τον Σεπτέμβριο του 2004, μια σειρά βελτιώσεων προκειμένου να διευκρινιστεί το σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης.

Στη συνέχεια των σκέψεων που διατυπώθηκαν το 2004 από την Επιτροπή ενόψει της διευκρίνισης της εφαρμογής του συμφώνου σταθερότητας και ανάπτυξης (βλέπε ανωτέρω), το Συμβούλιο παρουσίασε, στις 20 Μαρτίου 2005, ένα σύνολο προτάσεων με στόχο την αναθεώρηση του συμφώνου, προσπαθώντας παράλληλα να περιορίσει κατά το δυνατόν τις νομοθετικές αλλαγές. Οι προτάσεις αυτές που εγκρίθηκαν από το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έχουν ως στόχο να διασφαλίσουν την καλύτερη διακυβέρνηση, να βελτιώσουν το συντονισμό και την εποπτεία των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών και την αποφυγή υπερβολικών ελλειμμάτων, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της συνθήκης ΕΚ. Οι κυριότεροι άξονες της αναθεώρησης συνίστανται: στην ενίσχυση της οικονομικής λογικής των δημοσιονομικών κανόνων ώστε να αυξηθεί η αξιοπιστία και ο έλεγχός τους· στο να καταστούν περισσότερο υπεύθυνοι οι εθνικοί πολιτικοί παράγοντες· στο να λαμβάνονται καλύτερα υπόψη οι περίοδοι κατά τις οποίες η ανάπτυξη οικονομιών έχει ουσιώδη αυξητική τάση ή, αντίθετα, πτωτική· στο να δοθεί περισσότερη προσοχή στην παρακολούθηση των δημοσιονομικών θέσεων σε ό,τι αφορά το χρέος και τη διατηρησιμότητα. Όλες αυτές οι δημοσιονομικές τροποποιήσεις έχουν σχεδιαστεί ώστε να ενισχυθούν οι προσπάθειες υπέρ της ανάπτυξης και της απασχόλησης που συνδέονται με το νέο ξεκίνημα της στρατηγικής της Λισαβόνας.

Προκειμένου να μεταφερθεί η αναθεώρηση αυτή στην πράξη, το Συμβούλιο τροποποίησε τη νομοθεσία του 1997 μέσω δύο νέων κανονισμών που εγκρίθηκαν στις 27 Ιουνίου (2):

- ο πρώτος κανονισμός τροποποιεί το προληπτικό σκέλος του συμφώνου σταθερότητας και ανάπτυξης, προβλέποντας, ειδικότερα, τη δυνατότητα διαφοροποίησης των μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών στόχων ώστε να ληφθεί υπόψη η διαφορετικότητα των οικονομικών και δημοσιονομικών καταστάσεων καθώς και η διάρκειά τους. Ο κανονισμός δέχεται επίσης ότι τα κράτη μέλη που έχουν αναλάβει μείζονες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, των οποίων τα θετικά αποτελέσματα στη μακροπρόθεσμη

(1) Υπόθεση C-27/04 (Επιτροπή κατά Συμβουλίου — ΕΕ C 228 της 11.9.2004).

(2) Κανονισμοί (ΕΚ) αριθ. 1055/2005 και (ΕΚ) αριθ. 1056/2005 (ΕΕ L 174 της 7.7.2005).

διατηρησιμότητα των δημόσιων οικονομικών είναι ελέγξιμα, επιτρέπεται, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να αποκλίνουν προσωρινά από τον μακροπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο:

- ο δεύτερος κανονισμός τροποποιεί το διορθωτικό σκέλος του συμφώνου επιτρέποντας να λαμβάνονται καλύτερα υπόψη οι πραγματικότητες μιας διευρυμένης Ευρωπαϊκής Ένωσης με 25 κράτη μέλη. Διευκρινίζει έτσι ορισμένες έννοιες, όπως της «σοβαρής οικονομικής ύφεσης». Προβλέπει, εξάλλου, ότι οι αποφάσεις για την ύπαρξη και οι προθεσμίες για τη διόρθωση του υπερβολικού ελλείματος μπορούν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να λαμβάνουν υπόψη την ιδιαίτερη κατάσταση κάθε κράτους μέλους και την οικονομική συγκυρία.

Παράλληλα με τις μεταρρυθμίσεις που αφορούν το ίδιο το σύμφωνο, τα κοινοτικά θεσμικά όργανα προέβησαν στην ετήσια εξέταση της κατάστασης σε κάθε κράτος μέλος.

Έτσι, βάσει των συστάσεων της Επιτροπής, το Συμβούλιο ενέκρινε διαδοχικά τις γνώμες για τα επικαιροποιημένα προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης των «Είκοσι Πέντε»: κατά περίπτωση, τα έκρινε πλήρως, γενικά ή εν μέρει σύμφωνα με τις απαιτήσεις του κώδικα δεοντολογίας, που εγκρίθηκε το 2001, σχετικά με το περιεχόμενο και την παρουσίαση των πολυετών αυτών προγραμμάτων.

Σε ό,τι αφορά τα υπερβολικά ελλείματα, το Συμβούλιο συνετάχθη με τη γνώμη που εξέφρασε στα τέλη του 2004 η Επιτροπή, σύμφωνα με την οποία δεν ήταν απαραίτητη καμία συμπληρωματική δράση στο στάδιο αυτό έναντι της Γερμανίας και της Γαλλίας που είχαν αρχίσει να αναλαμβάνουν τις απαραίτητες διορθώσεις. Εξάλλου, διαπιστώθηκε πρόοδος κατόπιν των μέτρων που έλαβε η Ελλάδα ώστε να αντιμετωπίσει την κατάσταση υπερβολικού ελλείματός της. Το Συμβούλιο εξέφρασε επίσης την ικανοποίησή του για τις προσπάθειες που ανέλαβαν με επιτυχία προς την κατεύθυνση αυτή οι Κάτω Χώρες. Αντίθετα, τα μέτρα που έλαβε μέχρι στιγμής η Ουγγαρία κρίθηκαν ότι ήταν ακόμη ανεπαρκή. Κατά τον ίδιο τρόπο, τονίστηκε ο κίνδυνος διατήρησης υπερβολικού ελλείματος σε ό,τι αφορά την Ιταλία, την Πορτογαλία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Στις 12 Δεκεμβρίου (1), το Συμβούλιο τροποποίησε τη νομοθεσία σχετικά με την ποιότητα των στατιστικών στοιχείων στο πλαίσιο της διαδικασίας υπερβολικού ελλείματος. Ο νέος κανονισμός επικυρώνει ειδικότερα τις καλύτερες υπάρχουσες πρακτικές για την κατάρτιση και την υποβολή των στοιχείων.

Στις 11 Οκτωβρίου, το Συμβούλιο ενέκρινε έναν νέο κώδικα δεοντολογίας σχετικά με τη συνεπή εφαρμογή του συμφώνου σταθερότητας και ανάπτυξης που περιλαμβάνει ορισμένες προδιαγραφές καθώς και τους προσανατολισμούς των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης.

(1) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2103/2005 (ΕΕ L 337 της 22.12.2005).

Από την πλευρά της, η Επιτροπή παρουσίασε, την 1η Ιουνίου, την έκτη έκθεσή της για τα *δημόσια οικονομικά στην οικονομική και νομισματική ένωση* ⁽¹⁾: αφού εξέτασε τις δημοσιονομικές επιδόσεις των κρατών μελών το 2004, αξιολογεί τις μεσοβραχυπρόθεσμες προοπτικές και αναλύει μια σειρά θεμάτων που συνδέονται με τις συζητήσεις σχετικά με τη δημοσιονομική πολιτική στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μολονότι διαπιστώνει ελαφρά βελτίωση του μέσου δημοσιονομικού ελλείμματος μετά από τρία έτη επιδείνωσης, η Επιτροπή θεωρεί ότι η δημοσιονομική εξυγίανση πρέπει να παραμείνει προτεραιότητα ώστε να μειωθεί το δημόσιο χρέος, να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα της δημογραφικής γήρανσης και να επαναπροσανατολισθούν οι δημόσιοι πόροι προς μέτρα που θα δημιουργήσουν ανάπτυξη.

Η οικονομική και νομισματική ένωση (ONE)

Το 2005, το κυρίαρχο θέμα της επικαιρότητας στην ONE αφορούσε τη συνέχιση των πρακτικών προετοιμασιών ενόψει της μελλοντικής *διεύρυνσης της ζώνης ευρώ*. Ένα έτος μετά την έκθεσή της για το θέμα αυτό, η Επιτροπή παρουσίασε, στις 4 Νοεμβρίου, μια νέα έκθεση ⁽²⁾, που αναλύει ειδικότερα τα ακόλουθα στοιχεία: τα χρονοδιαγράμματα για τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη την κατάσταση των προετοιμασιών σε εθνικό επίπεδο, ιδιαίτερα τα σχέδια και σενάρια μετάβασης στο ευρώ την κατάσταση των προετοιμασιών σε κοινοτικό επίπεδο σε ό,τι αφορά τις νομικές, τεχνικές πλευρές και την πληροφόρηση και επικοινωνία την κατάσταση της κοινής γνώμης, που θεωρείται ακόμη μη ικανοποιητική, έναντι του ευρώ στα νέα κράτη μέλη.

Στις 7 Ιουνίου, το Συμβούλιο ενέκρινε τους κοινούς προσανατολισμούς που αφορούν τις μελλοντικές *εθνικές όψεις των νομισμάτων σε ευρώ*. Ενθάρρυνε επίσης τη συνέχιση των απαραίτητων τεχνικών προετοιμασιών για την τροποποίηση των κοινών όψεων των νομισμάτων, ώστε στο μέλλον να αντιπροσωπεύονται όλα τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από την πλευρά του, σε ψήφισμα της 5ης Ιουλίου σχετικά με την εφαρμογή της στρατηγικής πληροφόρησης και επικοινωνίας για το ευρώ και την ONE, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υπογράμμισε τη σχετική έλλειψη δημοτικότητας που πλήττει το ευρώ στις δώδεκα χώρες της ζώνης, παρά την πρόοδο που πραγματοποιήθηκε χάρη στην εισαγωγή του. Ενθάρρυνε την Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) να ξεκινήσουν μια ενημερωτική εκστρατεία ώστε να πειστεί το κοινό για τα πλεονεκτήματα που αντιπροσωπεύει το νέο νόμισμα σε ό,τι αφορά τη σταθερότητα των τιμών και τη διευκόλυνση των συναλλαγών.

Οι δραστηριότητες της ΕΚΤ περιγράφονται στο τμήμα 1 «Λειτουργία των θεσμικών οργάνων» στο κεφάλαιο Ι της παρούσας Έκθεσης.

⁽¹⁾ COM(2005) 231.

⁽²⁾ COM(2005) 545.

Φορολογία

Γενική προσέγγιση

Η φορολογία, όπως η τελωνειακή ένωση, αποτελούν σημαντικές πτυχές ώστε να επιτύχει η Ευρωπαϊκή Ένωση τους στόχους της Λισσαβόνας. Η Επιτροπή τόνισε το γεγονός αυτό εγκρίνοντας, στις 25 Οκτωβρίου ⁽¹⁾, ανακοίνωση με στόχο τη στήριξη της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας ξεκινώντας από τους δύο αυτούς τομείς. Η ανακοίνωση περιγράφει τα κυριότερα φορολογικά και τελωνειακά μέτρα που έλαβε η Επιτροπή ώστε να συμβάλει στη διαδικασία διαρθρωτικής προσαρμογής που είναι απαραίτητη προκειμένου να εφαρμοστεί η στρατηγική της Λισσαβόνας. Οι πρωτοβουλίες αυτές έχουν ως στόχο: να μειώσουν το κόστος συμμόρφωσης και τις διοικητικές διατυπώσεις· να βοηθήσουν τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν τη σταθερότητα των εσόδων· να ενθαρρύνουν τον αυξημένο ανταγωνισμό στις αγορές· να ενισχύσουν τις εμπορικές ανταλλαγές και να ενθαρρύνουν τις δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης. Τα προτεινόμενα μέτρα δεν έχουν ως στόχο να τροποποιήσουν τη διάρθρωση των φορολογικών συστημάτων των κρατών μελών ούτε να υπεισέλθουν στην εθνική φορολογική κυριαρχία τους. Αποβλέπουν στη μείωση των αρνητικών αποτελεσμάτων από τη συνύπαρξη των διαφόρων εθνικών φορολογικών συστημάτων στην ολοκλήρωση των αγορών. Για το σκοπό αυτόν, η Επιτροπή, όπως πολλά κράτη μέλη, συνέβαλε ενεργά στις συζητήσεις για τα αναδρομικά αποτελέσματα των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου και απηύθηνε έκκληση σε πολλές υποθέσεις ⁽²⁾ προκειμένου να βρεθεί ερμηνεία της Συνθήκης που να σέβεται τόσο τις θεμελιώδεις ελευθερίες της εσωτερικής αγοράς όσο και τους δημοσιονομικούς περιορισμούς των κρατών μελών.

Άμεση φορολογία

Στον τομέα της άμεσης φορολογίας, το έτος 2005 πραγματοποιήθηκε σημαντική πρόοδος σε ό,τι αφορά τη φορολόγηση των εσόδων από αποταμίευση. Πράγματι, την 1η Ιουλίου τέθηκαν σε ισχύ η οδηγία 2003/48/EK που ισχύει σχετικά ⁽³⁾ και οι συναφείς διεθνείς συμφωνίες, με τους 40 ενδιαφερόμενους εταίρους (τα 25 κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πέντε τρίτες ευρωπαϊκές χώρες και δέκα επικράτειες που συνδέονται με ορισμένα κράτη μέλη) να έχουν κοινοποιήσει ότι ήταν έτοιμοι να εφαρμόσουν, από την ημερομηνία αυτή, τις διατάξεις που συμφωνήθηκαν το 2003 (οδηγία) και το 2004 (διεθνείς συμφωνίες). Στις 12 Δεκεμβρίου, το Συμβούλιο ενέκρινε, αφενός, τη χρήση του ασφαλούς ηλεκτρονικού συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών που ανέπτυξε η Επιτροπή για τις ανάγκες της οδηγίας 2003/48/EK, και, αφετέρου, ένα νέο σύγχρονο τυποποιημένο μορφότυπο για την ανταλλαγή πληροφοριών που θα ισχύει από το 2008.

⁽¹⁾ COM(2005) 532.

⁽²⁾ Υποθέσεις C-475/03 (Banca popolare di Cremona) και C-292/04 (Meilicke).

⁽³⁾ EE L 157 της 26.6.2003.

Σε ό,τι αφορά τη φορολογία που ισχύει για τις *επιχειρήσεις*, η οδηγία του 1990 σχετικά με το φορολογικό καθεστώς σε περίπτωση *συγχωνεύσεων* μεταξύ εταιρειών διαφορετικών κρατών μελών ⁽¹⁾ τροποποιήθηκε στις 17 Φεβρουαρίου ⁽²⁾. Η τροποποίηση αυτή διευρύνει το πεδίο εφαρμογής της υπάρχουσας οδηγίας σε μεγαλύτερο φάσμα εταιρειών, μεταξύ των οποίων η ευρωπαϊκή εταιρεία και ο ευρωπαϊκός συνεταιρισμός. Προβλέπει ένα νέο ουδέτερο φορολογικό καθεστώς για τη μεταφορά της έδρας μιας ευρωπαϊκής εταιρείας ή ενός ευρωπαϊκού συνεταιρισμού από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Διευκρινίζει επίσης ότι η οδηγία εφαρμόζεται στην περίπτωση μετατροπής υποκαταστημάτων σε θυγατρικές. Τέλος, καλύπτει ένα νέο είδος πράξης, γνωστής με το όνομα «μερική απόσχιση» ή «απόσχιση με ανταλλαγή μετοχών» με την οποία μια υπάρχουσα εταιρεία μεταφέρει τουλάχιστον έναν από τους τομείς δραστηριότητάς της σε «αδελφή» εταιρεία. Εξάλλου, στις 7 Νοεμβρίου ⁽³⁾, εγκρίθηκε ανακοίνωση που περιλαμβάνει πρόταση κώδικα δεοντολογίας στον τομέα της τεκμηρίωσης σχετικά με τον καθορισμό των τιμών μεταβίβασης των συνδεδεμένων επιχειρήσεων στην ΕΕ. Έτσι, δίνεται η δυνατότητα στις επιχειρήσεις να παρουσιάζουν τυποποιημένα και εν μέρει συγκεντρωμένα τεκμηρίωση που να περιγράφει την πολιτική τους για τις τιμές μεταβίβασης.

Στις 23 Δεκεμβρίου, η Επιτροπή ενέκρινε ανακοίνωση σχετικά με την καταπολέμηση των εμποδίων που συνδέονται με τη φορολογία των εταιρειών που επηρεάζουν τις *μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις* στην εσωτερική αγορά ⁽⁴⁾. Το έγγραφο αυτό περιγράφει τα ιδιαίτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τέτοιες επιχειρήσεις σχετικά με τη φορολογία των εταιρειών όταν ασκούν δραστηριότητες σε περισσότερα από ένα κράτη μέλη και εκθέτει με ποιον τρόπο τα προβλήματα αυτά απειλούν την καλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Βάσει των εργασιών των τελευταίων ετών και της σημερινής στρατηγικής της Επιτροπής στον τομέα της φορολογίας των επιχειρήσεων, η ανακοίνωση παρουσιάζει μια αξιόπιστη και ρεαλιστική από πρακτική άποψη λύση, που βασίζεται στην προσέγγιση της «φορολογίας βάσει των κανόνων του κράτους διαμονής». Η έννοια αυτή μπορεί να δοκιμαστεί από τα κράτη μέλη και τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις, με τη μορφή πιλοτικού συστήματος που εφαρμόζεται πειραματικά.

Έμμεση φορολογία

Στον τομέα της *έμμεσης φορολογίας*, το Συμβούλιο ενέκρινε, στις 17 Οκτωβρίου, έναν κανονισμό που διασφαλίζει την περισσότερο ενιαία εφαρμογή των *κοινών κανόνων σχετικά με το φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ)* στην Ευρωπαϊκή Ένωση ⁽⁵⁾. Ο νέος κανονισμός δίνει ισχύ νόμου σε διάφορες προσεγγίσεις σχετικά με στοιχεία της νομοθεσίας για τον ΦΠΑ σε τομείς όπως οι υπηρεσίες που παρέχονται ηλεκτρονικά, ο τόπος παροχής ορισμένων υπηρεσιών και το πεδίο εφαρμογής των απαλλαγών ΦΠΑ, προσφέροντας έτσι διαφάνεια και νομική ασφάλεια τόσο στους φορείς όσο και στις εθνικές

⁽¹⁾ Οδηγία 90/434/ΕΟΚ (ΕΕ L 225 της 20.8.1990).

⁽²⁾ Οδηγία 2005/19/ΕΚ (ΕΕ L 58 της 4.3.2005).

⁽³⁾ COM(2005) 543.

⁽⁴⁾ COM(2005) 702.

⁽⁵⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1777/2005 (ΕΕ L 288 της 29.10.2005).

κυβερνήσεις. Οι διαφορές στην πρακτική εφαρμογή των κοινών κανόνων σχετικά με τον ΦΠΑ από τα κράτη μέλη αποτελούν, πράγματι, εμπόδια για τις επιχειρήσεις που επιθυμούν να αξιοποιήσουν τα πλεονεκτήματα που προσφέρει η εσωτερική αγορά.

Η Επιτροπή πρότεινε επίσης, στις 14 Απριλίου ⁽¹⁾, να παραταθεί ως τις 31 Δεκεμβρίου 2010 ο ελάχιστος κανονικός συντελεστής ΦΠΑ που έχει καθοριστεί σε 15% ως τις 31 Δεκεμβρίου 2005. Η πρόταση αυτή εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 12 Δεκεμβρίου, ώστε να μην υπάρξει νομικό κενό από το 2006. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου κάλεσε το Συμβούλιο να μελετήσει το θέμα των μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ τον Ιανουάριο του 2006 ώστε να υπάρξει τελική συμφωνία για το θέμα αυτό.

Τον Φεβρουάριο, η Επιτροπή ξεκίνησε μια δημόσια διαβούλευση σχετικά με τις πιθανές βελτιώσεις των κανόνων που διέπουν, στην Ένωση, τον τόπο επιβολής ΦΠΑ για τις υπηρεσίες που παρέχονται σε ιδιώτες καταναλωτές. Βάσει των γνώμων που εκφράστηκαν, η Επιτροπή θα αποφασίσει εάν πρέπει να παρουσιάσει πρόταση τροποποίησης των ισχυόντων κανόνων. Έτσι, στις 20 Ιουλίου ⁽²⁾, τροποποίησε πρόταση που είχε υποβληθεί το 2003 σχετικά με τον τόπο παροχής υπηρεσιών μεταξύ φορέων, ώστε να διασφαλιστεί η καλύτερη δυνατή φορολόγηση στον τόπο κατανάλωσης και να απλοποιηθούν οι κανόνες ΦΠΑ που ισχύουν για τους φορείς παροχής υπηρεσιών, σύμφωνα με τους στόχους που έχουν τεθεί στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισσαβόνας.

Εξάλλου, στις 6 Ιουλίου ⁽³⁾, η Επιτροπή παρουσίασε μια πρόταση οδηγίας για την αναδιάρθρωση των συστημάτων φορολογίας των ιδιωτικών οχημάτων στα κράτη μέλη. Στόχος της πρότασης είναι να βελτιωθεί η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς καταργώντας τα σημερινά φορολογικά εμπόδια στη μεταβίβαση ιδιωτικών οχημάτων από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Στόχος είναι επίσης να προωθηθεί η προστασία του περιβάλλοντος αναδιαρθρώνοντας τη φορολογική βάση των φόρων ταξινόμησης και των ετήσιων τελών κυκλοφορίας, ώστε να εισαχθεί ένα στοιχείο που να συνδέεται άμεσα με τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα των ιδιωτικών οχημάτων.

Ανταγωνισμός

Πλαίσιο

Εκσυγχρονισμός του ευρωπαϊκού δικαίου του ανταγωνισμού

Μεταξύ του 2000 και του 2004, δημιουργήθηκαν τα ουσιαστικότερα στοιχεία για τον εκσυγχρονισμό του ευρωπαϊκού δικαίου του ανταγωνισμού. Έτσι, την 1η Μαΐου του 2004, ταυτόχρονα με τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με δέκα νέα κράτη μέλη, άρχισαν να ισχύουν δύο πυλώνες αυτής της μεταρρύθμισης:

⁽¹⁾ COM(2005) 136.

⁽²⁾ COM(2005) 334.

⁽³⁾ COM(2005) 261.

- αφενός, μια σειρά κανόνων των διατάξεων εφαρμογής της συνθήκης ΕΚ σχετικά με τις συμπράξεις που περιορίζουν τον ανταγωνισμό και τις καταχρήσεις δεσπόζουσας θέσης, κανόνες που θεσπίζουν ειδικότερα τη στενή συνεργασία μεταξύ των κοινοτικών και των εθνικών αρχών ανταγωνισμού·
- αφετέρου, ένας νέος κανονισμός σχετικά με τις συγκεντρώσεις που, μεταξύ άλλων, ενισχύει το σύστημα της «ενιαίας θυρίδας» ή υπαγωγής των συγκεντρώσεων στην καταλληλότερη αρχή και απαλλάσσει έτσι τις επιχειρήσεις από τις επιβαρύνσεις που συνδέονται με την κοινοποίηση των πράξεων συγκέντρωσης και, ταυτόχρονα, διευκρινίζει και ενισχύει την οικονομική αξιολόγησή τους από την Επιτροπή.

Στο πλαίσιο που αναφέρθηκε ανωτέρω παράλληλα με τη συνεπή εφαρμογή των κανόνων του ανταγωνισμού στις επιχειρήσεις, η δραστηριότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε θέματα ανταγωνισμού επικεντρώθηκε το 2005 στην πρακτική εφαρμογή της νέας δέσμης κανόνων και τη μεταρρύθμιση των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις.

Η δραστηριότητα όμως αυτή θα πρέπει επίσης να εξεταστεί και στο πλαίσιο της αναζωογόνησης της στρατηγικής της Λισσαβόνας, της οποίας η μεγαλύτερη ανταγωνιστικότητα ως θεμελιώδης στόχος αποδίδει μια ιδιαίτερη διάσταση στην προώθηση του πραγματικού ανταγωνισμού προς όφελος των καταναλωτών. Εξ ου και η σημασία που συνεχίζει να αποδίδει η Επιτροπή σε μια ενεργό πολιτική ανταγωνισμού όπως την είχε καθορίσει στην ανακοίνωσή της της 20ής Απριλίου του 2004 ⁽¹⁾. Στο πλαίσιο αυτό, τον Ιούνιο ξεκίνησαν τομεακές έρευνες σε δύο βασικούς τομείς για την επιτυχία της στρατηγικής της Λισσαβόνας: η μία αφορούσε τις αγορές φυσικού αερίου και ηλεκτρικού ρεύματος και η άλλη τις τράπεζες και τις ασφάλειες.

Ανταγωνισμός στο επίπεδο των επιχειρήσεων

Στις 25 Απριλίου ⁽²⁾, η Επιτροπή ανανέωσε ως το 2010 μια απαλλαγή ανά κατηγορία, που είχε ήδη ανανεωθεί το 2000, και επέτρεπε στις ναυτιλιακές εταιρείες να συνάψουν συμφωνίες για *consortium* στον τομέα της μεταφοράς εμπορευμάτων με προορισμό ή προέλευση από ένα ή περισσότερα λιμάνια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σε ανακοίνωση της 5ης Σεπτεμβρίου ⁽³⁾ αφιερωμένη στη συνέχιση της μεταρρύθμισης των κανόνων ανταγωνισμού που ισχύουν για τα ελεύθερα επαγγέλματα, η Επιτροπή, μολονότι εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόοδο που έχει ήδη πραγματοποιηθεί, διαπιστώνει ότι ορισμένες περιοριστικές πρακτικές, όπως ο καθορισμός τιμών και η απαγόρευση της διαφήμισης, είναι συνήθεις σε πολλά κράτη μέλη. Καλεί τα εν λόγω

⁽¹⁾ COM(2004) 293.

⁽²⁾ IP/05/477.

⁽³⁾ COM(2005) 405.

κράτη μέλη, καθώς και τα εν λόγω επαγγέλματα, να στηρίζουν τη στρατηγική της Λισαβόνας εντατικοποιώντας τις προσπάθειές τους για τον εκσυγχρονισμό του τομέα.

Την 1η Οκτωβρίου, καταργήθηκαν οι λεγόμενες ρήτρες «εντοπιότητας» που εμπόδιζαν τους αντιπροσώπους αυτοκινήτων να ανοίξουν *καταστήματα* εκτός των γεωγραφικών περιοχών που είχαν καθορίσει οι κατασκευαστές. Η κατάργηση αυτή, μετά από περίοδο τριών ετών η οποία προοριζόταν να επιτρέψει στους ενδιαφερόμενους να προσαρμοστούν, ως προς το συγκεκριμένο σημείο, στη μεταρρύθμιση των κανόνων ανταγωνισμού που ίσχυαν για τη δραστηριότητα αυτή από το 2002 ⁽¹⁾, αποτελεί το πρώτο στάδιο της εν λόγω μεταρρύθμισης.

Στις 19 Δεκεμβρίου, η Επιτροπή εξέδωσε *Πράσινη Βίβλο για τις αγωγές αποζημίωσης για παράβαση των κανόνων ανταγωνισμού* ⁽²⁾.

Στις υποθέσεις που διαχειρίστηκε το 2005, η Επιτροπή διατήρησε ως προτεραιότητα την *πάταξη των καρτέλ*, που αποτελούν τη μορφή σύμπραξης που περιορίζει περισσότερο τον ανταγωνισμό. Πραγματοποιήθηκε αναδιοργάνωση της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού με τη δημιουργία μιας ειδικής διεύθυνσης για το θέμα αυτό.

Σε ό,τι αφορά την *κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης*, η Επιτροπή ενέκρινε ειδικότερα, στις 15 Ιουνίου ⁽³⁾, απόφαση που επιβάλει πρόστιμο 60 εκατ. EUR στη φαρμακευτική επιχείρηση Astra Zeneca. Η κατάχρηση συνίστατο στην παράκαμψη των διαδικασιών για την εισαγωγή στην αγορά φαρμακευτικών προϊόντων και του συστήματος των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, ώστε να καθυστερήσει την εισαγωγή στην αγορά ανταγωνιστικών γενόσιμων φαρμάκων. Η απόφαση περιέχει νέες πτυχές σε σχέση με την τρέχουσα πρακτική για τη λήψη αποφάσεων της Επιτροπής.

Στις 22 Ιουνίου ⁽⁴⁾, η Επιτροπή ενέκρινε απόφαση που επικυρώνει τις δεσμεύσεις που προσέφερε η επιχείρηση Coca-Cola με τις οποίες θέτει τέλος σε ορισμένες εμπορικές πρακτικές. Η απόφαση της Επιτροπής βασίζεται σε μια νέα διαδικασία που θεσπίστηκε κατά τον «εκσυγχρονισμό» των κανόνων εφαρμογής των διατάξεων της συνθήκης ΕΚ για θέματα ανταγωνισμού, που επιτρέπει στην Επιτροπή να δέχεται δεσμεύσεις που προσφέρει μια επιχείρηση και να τερματίζει έτσι διαδικασίες έρευνας.

Στον τομέα των *συγκεντρώσεων*, η Επιτροπή αντιμετώπισε αύξηση του αριθμού των κοινοποιήσεων σε σχέση με το 2004. Πάνω από το 90% των κοινοποιήσεων αυτών εγκρίθηκαν, στις περισσότερες περιπτώσεις εντός προθεσμίας ενός μήνα. Ωστόσο, σε λίγες περιπτώσεις, η Επιτροπή κίνησε διαδικασία έρευνας.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1400/2002 (ΕΕ L 203 της 1.8.2002).

⁽²⁾ COM(2005) 672.

⁽³⁾ IP/05/737.

⁽⁴⁾ IP/05/775.

Ειδικότερα, στις 3 Μαΐου ⁽¹⁾, η Επιτροπή ενέκρινε τη δημιουργία κοινής επιχείρησης στον τομέα της βαθυτυπίας μεταξύ των γερμανικών εταιρειών MME Bertelsmann AG και Axel Springer AG. Παρά τα υψηλά μερίδια αγοράς που θα κατέχει η κοινή επιχείρηση στη γερμανική αγορά της βαθυτυπίας περιοδικών, η έρευνα σε βάθος που πραγματοποιήσε η Επιτροπή οδήγησε στο συμπέρασμα ότι η κοινή επιχείρηση δε θα μπορεί να αυξήσει τις τιμές της, λόγω της ύπαρξης αποτελεσματικών ανταγωνιστικών πιέσεων.

Στις 13 Ιουλίου ⁽²⁾, η Επιτροπή ενέκρινε την εξαγορά του αυστριακού ομίλου VA Tech από τη Siemens Γερμανίας, υπό τον όρο ότι η Siemens θα εκχωρήσει σε κατάλληλο αγοραστή τον τομέα «Υδροηλεκτρισμός» της VA Tech και θα διασφαλίσει την ανεξαρτησία της SMS Demag, της γερμανικής εταιρείας μεταλλικών κατασκευών στην οποία η Siemens κατείχε συμμετοχή. Στις 25 Αυγούστου ⁽³⁾, η Επιτροπή επέτρεψε την εξαγορά, από τον όμιλο Johnson & Johnson, που ειδικεύεται στα προϊόντα υγείας, της ανταγωνιστικής επιχείρησης Guidant, που ειδικεύεται σε καρδιοαγγειακές συσκευές. Λαμβανομένων υπόψη των δεσμεύσεων της Johnson & Johnson, η πράξη δεν θα στρεβλώνει τον ανταγωνισμό.

Ανταγωνισμός στο επίπεδο των κρατικών ενισχύσεων

Προκειμένου να συμπληρώσει τη σχετική γενική προσέγγισή της, η Επιτροπή παρουσίασε, στις 7 Ιουνίου, ένα *σχέδιο δράσης* που θα οδηγήσει, εντός πέντε ετών, στην πλήρη αναθεώρηση της πολιτικής των κρατικών ενισχύσεων ⁽⁴⁾. Ειδικότερα, σκοπεύει να χρησιμοποιήσει τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις που περιλαμβάνονται στη συνθήκη ΕΚ για να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να συμβάλουν στην εφαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβόνας επικεντρώνοντας τις ενισχύσεις στα ακόλουθα στοιχεία: τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας, τη δημιουργία μόνιμων θέσεων απασχόλησης (περισσότερες ενισχύσεις για την έρευνα, την καινοτομία και τις επενδύσεις επιχειρηματικού κινδύνου για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις), την εγγύηση της κοινωνικής και περιφερειακής συνοχής, τη βελτίωση των δημόσιων υπηρεσιών. Η Επιτροπή επιθυμεί επίσης να εκλογικεύσει τις διαδικασίες, έτσι ώστε οι κανόνες να είναι σαφέστεροι και ο αριθμός των ενισχύσεων που πρέπει να κοινοποιούνται να μειωθεί, και να επιταχυνθεί η διαδικασία λήψης απόφασης.

Αυτό το σχέδιο δράσης εφαρμόστηκε πολύ σύντομα μετά την παρουσίασή του: στις 15 Ιουλίου, η Επιτροπή ενέκρινε μια δέσμη μέτρων με στόχο τη διασφάλιση της καλύτερης νομικής ασφάλειας για τη *χρηματοδότηση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος*. Τα μέτρα αυτά συνίστανται σε απόφαση της Επιτροπής που διευκρινίζει τις απαιτούμενες προϋποθέσεις ⁽⁵⁾, ένα κοινοτικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων που

⁽¹⁾ IP/05/532.

⁽²⁾ IP/05/919.

⁽³⁾ IP/05/1065.

⁽⁴⁾ COM(2005) 107.

⁽⁵⁾ EE L 312 της 29.11.2005.

χορηγούνται με τη μορφή αντιστάθμισης δημόσιας υπηρεσίας ⁽¹⁾ και την τροποποίηση της οδηγίας για τη χρηματοπιστωτική διαφάνεια του 1980 ⁽²⁾. Η αναγκαιότητα σχετικής πρωτοβουλίας ενισχύθηκε από ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 22ας Φεβρουαρίου.

Η εφαρμογή του σχεδίου δράσης συνεχίστηκε με την έγκριση από την Επιτροπή, στις 21 Δεκεμβρίου, νέων κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις *κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα* ⁽³⁾, οι οποίες καθορίζουν τους κανόνες σχετικά με τις περιοχές που είναι επιλέξιμες για περιφερειακές ενισχύσεις και ορίζουν τα ανώτατα επιτρεπόμενα όρια των εν λόγω ενισχύσεων. Σύμφωνα με την πολιτική συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις απαιτήσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για λιγότερες και καλύτερα επικεντρωμένες κρατικές ενισχύσεις, οι νέες κατευθυντήριες γραμμές, που θα ισχύουν από το 2007 έως το 2013, επανειστιάζουν τις περιφερειακές ενισχύσεις στις φτωχότερες περιοχές, λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη την αναγκαιότητα βελτίωσης του ανταγωνισμού ολόκληρης της Ένωσης και διασφάλισης μιας ομαλής μετάβασης στο νέο καθεστώς.

Στις 5 Σεπτεμβρίου ⁽⁴⁾, η Επιτροπή ξεκίνησε διαβούλευση σχετικά με τις βελτιώσεις των κοινοτικών κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις σε ό,τι αφορά τα προγράμματα που ενθαρρύνουν την *καινοτομία*, έτσι ώστε να γνωρίσει τις απόψεις των ενδιαφερομένων πριν προβεί στην έγκριση οριστικών μέτρων. Στις 8 Δεκεμβρίου, παρέτεινε την ισχύ του κοινοτικού πλαισίου για τις κρατικές ενισχύσεις *έρευνας και ανάπτυξης* ⁽⁵⁾. Στις 21 Δεκεμβρίου ⁽⁶⁾, η Επιτροπή ενέκρινε ανακοίνωση στα κράτη μέλη, η οποία τροποποιεί προηγούμενη ανακοίνωση του 1997 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης για τις *βραχυπρόθεσμες εξαγωγικές ασφαλιστικές πιστώσεις* ⁽⁷⁾.

Στο πλαίσιο ενός τομεακού διαβήματος, η Επιτροπή ενέκρινε, στις 6 Σεπτεμβρίου, κατευθυντήριες γραμμές που διευκρινίζουν τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να επιτραπούν *ενισχύσεις για το ξεκίνημα* νέων αεροπορικών δρομολογίων από *περιφερειακά αεροδρόμια*. Σκοπός είναι να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη τέτοιου είδους αεροδρομίων και να διευκολυνθεί η κινητικότητα των πολιτών στην Ευρώπη, μεριμνώντας ταυτόχρονα για την ίση μεταχείριση μεταξύ όλων των αερολιμενικών φορέων και εταιρειών καθώς και για την καλή χρήση των δημόσιων πόρων.

Στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, η Επιτροπή αντιμετώπισε αύξηση του αριθμού των κοινοποιήσεων σχετικά με το 2004, σε περίπου 650 το 2005. Επίσης, έλαβε περίπου 600 τελικές αποφάσεις ⁽⁸⁾, επέτρεψε τις ενισχύσεις σε περίπου 96 % των περιπτώσεων,

⁽¹⁾ EE C 297 της 29.11.2005.

⁽²⁾ Οδηγία 2005/81/ΕΚ (EE L 312 της 29.11.2005).

⁽³⁾ IP/05/1653.

⁽⁴⁾ COM(2005) 436.

⁽⁵⁾ EE C 310 της 8.12.2005.

⁽⁶⁾ EE C 325 της 22.12.2005.

⁽⁷⁾ EE C 281 της 17.9.1997· ανακοίνωση που τροποποιήθηκε το 2001 (EE C 217 της 2.8.2001).

⁽⁸⁾ Περιλαμβάνεται η βιομηχανία άνθρακα, η γεωργία, η αλιεία και οι μεταφορές καθώς και ο μεταποιητικός τομέας και οι υπηρεσίες.

ενώ για το υπόλοιπο 4% των υποθέσεων έλαβε αρνητική απόφαση αφού διαπίστωσε ότι οι εν λόγω ενισχύσεις δεν συμβιβάζονται με τη νομοθεσία για τις κρατικές ενισχύσεις και, συνεπώς, με την κοινή αγορά.

Βάρος της νομοθεσίας

Η επιθυμία ελάφρυνσης της νομοθεσίας, ειδικότερα προς όφελος των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, εγγράφεται στο γενικότερο πλαίσιο του διαβήματος για «καλύτερη νομοθέτηση». Η διαδικασία αυτή περιγράφεται στο κεφάλαιο I της παρούσας Έκθεσης.

Υλοποίηση της κοινωνικής ημερήσιας διάταξης

Τα επιτεύγματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα αυτό το 2005 παρουσιάζονται στο τμήμα «Κοινωνική διάσταση» του κεφαλαίου III της παρούσας Έκθεσης.

Γενικές αναφορές και άλλοι χρήσιμοι σύνδεσμοι

- Γενικοί προσανατολισμοί των οικονομικών πολιτικών (2003–2005):
<http://europa.eu.int/scadplus/leg/fr/lvb/l25056.htm>
- Στρατηγική της Λισσαβόνας:
<http://europa.eu.int/growthandjobs/index.htm>
- Κατευθυντήριες γραμμές:
http://europa.eu.int/comm/employment_social/employment_strategy/guidelines_fr.htm
- Προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης:
http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/scp_en.htm
- Υπερβολικά ελλείμματα:
http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/edp_en.htm
- Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ):
<http://www.ecb.int/>
- Φορολογία:
http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/taxation/gen_info/tax_policy/index_fr.htm
- Ανταγωνισμός:
http://europa.eu.int/comm/competition/index_fr.html
- Απαγορευμένες περιοριστικές συνεννοήσεις:
<http://europa.eu.int/comm/competition/antitrust/cases/>
- Κρατικές ενισχύσεις:
http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/overview/
- Διεθνές δίκτυο ανταγωνισμού:
<http://www.internationalcompetitionnetwork.org/>

Τμήμα 2

Μοχλοί ευημερίας

Δυνάμει της στρατηγικής της Λισσαβόνας, η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να ενθαρρύνει μια οικονομία της γνώσης. Για το σκοπό αυτόν, είναι αναγκαίο να παροτρυνθεί όσο το δυνατόν περισσότερο η καινοτομία και η χρήση των νέων τεχνολογιών της επικοινωνίας και της πληροφορίας, ιδίως μέσα από τους παράγοντες μεγέθυνσης που συνίστανται στην έρευνα και την ανάπτυξη, τις σύγχρονες τεχνολογίες, τη διαμόρφωση αποτελεσματικών δικτύων.

Καινοτομία και πολιτική για τις επιχειρήσεις

Πλαίσιο

Η ανάπτυξη και η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, είτε πρόκειται για τη βιομηχανία είτε για τις υπηρεσίες, εξαρτώνται από την ικανότητά τους να προσαρμόζονται γρήγορα στην αλλαγή και να εκμεταλλεύονται τις δυνατότητές τους για καινοτομία. Αυτό συνιστά πρόκληση την οποία πρέπει να αντιμετωπίσουν όλες οι επιχειρήσεις ανεξαρτήτως μεγέθους, αν και η προσπάθεια που απαιτείται είναι μεγαλύτερη για τις μικρές επιχειρήσεις.

Το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του 2003 έδωσε προτεραιότητα στην καινοτομία και την επιχειρηματικότητα και τόνισε τη σημασία που έχει για την Ευρώπη η μεγαλύτερη προσπάθεια για τη μετατροπή των ιδεών σε απτή προστιθέμενη αξία. Το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του 2004 υπογράμμισε ότι «η ανταγωνιστικότητα, η καινοτομία και η προώθηση του επιχειρηματικού πνεύματος αποτελούν καθοριστικές προϋποθέσεις για την οικονομική μεγέθυνση, απαραίτητες για την οικονομία ως σύνολο και ιδιαίτερα σημαντικές για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις». Υπογράμμισε επίσης ότι για να είναι βιώσιμη η οικονομική μεγέθυνση πρέπει να σέβεται το περιβάλλον.

Πρώτο πρόγραμμα-πλαίσιο για την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα

Ως συμπλήρωμα στη νέα ώθηση που δόθηκε στη στρατηγική της Λισσαβόνας, η Επιτροπή πρότεινε, στις 6 Απριλίου, τη θέσπιση ενός προγράμματος-πλαισίου για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία (CIP), το οποίο θα εφαρμοστεί κατά την περίοδο 2007–2013 (1). Το CIP θα συγκεντρώσει σε ένα κοινό πλαίσιο τα επιμέρους κοινοτικά προγράμματα στήριξης και τα συναφή τμήματα άλλων κοινοτικών προγραμμάτων σε ουσιαστικούς τομείς ώστε να ενισχυθεί η παραγωγικότητα, η ικανότητα για καινοτομία και η βιώσιμη οικονομική μεγέθυνση της Ευρώπης.

(1) COM(2005) 121.

Στοχεύοντας στη διευκόλυνση της δράσης σε ορισμένους τομείς-κλειδιά για την ανταγωνιστικότητα, το προτεινόμενο αυτό πλαίσιο αποτελείται από τρία ειδικά προγράμματα:

- ένα πρόγραμμα για την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία, συμπεριλαμβανομένων των οικολογικών καινοτομιών*
- ένα πρόγραμμα πολιτικής στήριξης για τις τεχνολογίες της πληροφορίας και των επικοινωνιών*
- ένα πρόγραμμα προώθησης της «ευφυούς ενέργειας».

Η έγκριση του προγράμματος-πλαισίου απαιτεί μεταγενέστερη απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Καινοτομία

Σε άμεση σύνδεση με την εταιρική σχέση για την ανάπτυξη και την απασχόληση, η οποία συνιστά την κινητήρια δύναμη για την ανανέωση της στρατηγικής της Λισσαβόνας, η Επιτροπή θέλησε να διευκρινίσει το περιεχόμενο των δεσμεύσεων που περιγράφονται σε γενικές γραμμές στην πρωτοβουλία αυτή όσον αφορά την έρευνα και την καινοτομία. Οι προσανατολισμοί που προτείνει στον τομέα αυτό αναπτύσσονται σε ανακοίνωση που εξέδωσε στις 12 Οκτωβρίου (1). Στην εν λόγω ανακοίνωση, η Επιτροπή παραθέτει αναλυτικά ορισμένα μέτρα, που αποσκοπούν ιδιαίτερα στην ενίσχυση των δεσμών μεταξύ έρευνας και καινοτομίας. Υπογραμμίζει εκ νέου ότι, σύμφωνα και με την προσέγγισή της όσον αφορά ένα καλύτερο ρυθμιστικό πλαίσιο (2), τα μέτρα που έχουν δυνητικό αντίκτυπο στην ανταγωνιστικότητα θα υποβάλλονται σε μελέτη αντικτύπου.

Η πρόσβαση στο κεφάλαιο επιχειρηματικού κινδύνου και στο κεφάλαιο ενδιάμεσης χρηματοδότησης είναι ζωτικής σημασίας για την υποστήριξη της διαδικασίας καινοτομίας, όμως οι δυνατότητές τους δεν έχουν χρησιμοποιηθεί πλήρως. Η «σύννοδος κορυφής για το κεφάλαιο επιχειρηματικού κινδύνου», που συνδιοργανώθηκε από την προεδρία της Ένωσης και την Επιτροπή τον Οκτώβριο, κατέδειξε ότι δεν υπάρχει ενιαία αγορά για το κεφάλαιο αυτό, ενώ παράλληλα προσδιόρισε τις κατευθύνσεις που αξίζει να διερευνηθούν. Από την άποψη αυτή, τα χρηματοδοτικά μέσα για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) που προτείνονται στο CIP θα συμβάλουν θετικά στην κάλυψη των ελλείψεων της αγοράς στον τομέα αυτό.

Βιομηχανική πολιτική

Πάντα σε σχέση με τους στόχους της στρατηγικής της Λισσαβόνας και ανταποκρινόμενη σε ειδικό αίτημα που διατύπωσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Οκτώβριο του

(1) COM(2005) 488.

(2) Βλέπε τμήμα «Βελτίωση της νομοθεσίας» στο κεφάλαιο Ι της παρούσας Έκθεσης.

2003, η Επιτροπή υπέβαλε, στις 5 Οκτωβρίου ⁽¹⁾, τις σκέψεις της όσον αφορά τον καθορισμό ενός πολιτικού πλαισίου για την ενίσχυση της *μεταποιητικής βιομηχανίας*. Αυτό το νέο πλαίσιο αποσκοπεί σε μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση της *βιομηχανικής πολιτικής* και προτείνει ορισμένες τομεακές και οριζόντιες ενέργειες οι οποίες συνδέονται ιδίως με την απλούστευση της νομοθεσίας, την έρευνα και την καινοτομία, τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, την αναδιάρθρωση των βιομηχανιών, τα επαγγελματικά προσόντα, τις σχέσεις μεταξύ, αφενός, του περιβάλλοντος και της ενέργειας και, αφετέρου, της ανταγωνιστικότητας και της πρόσβασης στις αγορές των τρίτων χωρών. Οι ανησυχίες που συνδέονται με το μέλλον αυτής της πολιτικής απασχόλησαν όμως και άλλους θεσμικούς φορείς. Έτσι, σε ψήφισμα που εξέδωσε στις 23 Φεβρουαρίου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέφρασε τις ανησυχίες του για τις προοπτικές της ευρωπαϊκής βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβα· στις 9 Ιουνίου πρότεινε μια νέα προσέγγιση της βιομηχανικής πολιτικής για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης, η οποία χρησιμοποιεί τα στοιχεία-κλειδιά του εξορθολογισμού του ρυθμιστικού πλαισίου, της απλουστευμένης πρόσβασης στις πηγές χρηματοδότησης, της διατήρησης των ενισχύσεων για την έρευνα και την επαγγελματική κατάρτιση καθώς και της δημιουργίας νέων θέσεων απασχόλησης. Εξάλλου, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, σε γνωμοδότηση που εξέδωσε τον Ιούλιο με αντικείμενο τις μετεγκαταστάσεις επιχειρήσεων, πρότεινε να ενισχυθούν ορισμένες θεμελιώδεις πτυχές της βιομηχανικής πολιτικής, όπως τα επαγγελματικά προσόντα, η καινοτομία, η αυξημένη συνεργασία του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα σε κλάδους-κλειδιά ή οι επενδύσεις σε υποδομή.

Πρώθηση της επιχειρηματικότητας

Η «εταιρική σχέση για την ανάπτυξη και την απασχόληση» ⁽²⁾ υπογραμμίζει ιδίως την ανάγκη για βελτίωση του περιβάλλοντος των επιχειρήσεων, για αντιμετώπιση των ανησυχιών των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και για εξασφάλιση της κατάλληλης υποστήριξης προς αυτές. Για το σκοπό αυτόν, η ανακοίνωση της Επιτροπής με θέμα μια *σύγχρονη πολιτική των ΜΜΕ για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση* αποτελεί ένα συνεκτικό πλαίσιο για τη χρήση των διαφόρων μέσων πολιτικής των επιχειρήσεων και αποβλέπει στο να ενσωματώσει την αρχή της προτεραιότητας στις μικρές επιχειρήσεις («think small first») στο σύνολο των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για να εξασφαλιστεί η συνέχεια της κοινοτικής στήριξης στην πρώθηση της επιχειρηματικότητας, παρατάθηκε έως τις 31 Δεκεμβρίου 2006 το *πολυετές πρόγραμμα για τις επιχειρήσεις και την επιχειρηματικότητα*, το οποίο κάλυπτε την περίοδο 2001–2005, με ιδιαίτερη έμφαση στις ΜΜΕ ⁽³⁾. Παράλληλα με τη γνώμη που διατύπωσε για την πρωτοβουλία αυτή, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή τάχθηκε υπέρ της προτεραιότητας που σκοπεύει να δώσει η Επιτροπή στην πρώθηση των *συνεταιρισμών* στην Ευρώπη ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ COM(2005) 474.

⁽²⁾ Βλέπε τμήμα που αναφέρεται στη νέα ώθηση για τη στρατηγική της Λισσαβόνας στο παρόν κεφάλαιο.

⁽³⁾ Απόφαση αριθ. 1776/2005/EK (ΕΕ L 289 της 3.11.2005).

⁽⁴⁾ COM(2004) 18.

Η πέμπτη ετήσια έκθεση για την εφαρμογή του ευρωπαϊκού χάρτη για τις μικρές επιχειρήσεις, την οποία εξέδωσε η Επιτροπή τον Φεβρουάριο, παρουσιάζει μια σύνοψη των μέτρων που έχουν ληφθεί στον τομέα αυτό από τα κράτη μέλη, τη Νορβηγία, τις υποψήφιας για προσχώρηση χώρες, τη Μολδαβία, τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων και την Επιτροπή⁽¹⁾.

Πολιτική προϊόντων

Στον τομέα της κατασκευής οχημάτων, μια ομάδα υψηλού επιπέδου, επονομαζόμενη CARS 21 («Competitive Automotive Regulatory System for the 21st Century», ανταγωνιστικό αυτοκινητιστικό ρυθμιστικό σύστημα για τον 21ο αιώνα), η οποία εκπροσωπεί όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη (αρχές, βιομηχανίες και ΜΚΟ), συνεδρίασε με πρωτοβουλία του αντιπροέδρου της Επιτροπής κ. Verheugen και ενέκρινε την τελική έκθεσή της στις 12 Δεκεμβρίου, εν είδει προλόγου μιας μελλοντικής ανακοίνωσης που προτίθεται η Επιτροπή να υποβάλει σχετικά με την εφαρμογή των συστάσεων για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής αυτοκινητοβιομηχανίας. Επίσης, εντός του έτους 2005 κατέληξαν πολλές νομοθετικές εργασίες που αφορούσαν την ενίσχυση της ασφάλειας στον τομέα των μηχανοκίνητων οχημάτων. Εξάλλου, στις 21 Δεκεμβρίου, η Επιτροπή πρότεινε τη θέσπιση κοινών προτύπων με σκοπό την περιστολή της εκπομπής ατμοσφαιρικών ρύπων από τα μηχανοκίνητα οχήματα (πρότυπα «Euro 5»)⁽²⁾.

Παράλληλα συνεχίστηκε η συζήτηση σχετικά με την καθιέρωση ενός νέου ρυθμιστικού πλαισίου για τις χημικές ουσίες (σχέδιο «REACH»)⁽³⁾. Ειδικότερα, το 2005 έλαβαν θέση σχετικά, αφενός, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και, αφετέρου, η Επιτροπή των Περιφερειών. Στη συνέχεια, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διατύπωσε τη γνώμη του σε πρώτη ανάγνωση στις 17 Νοεμβρίου, ενώ το Συμβούλιο κατέληξε σε πολιτική συμφωνία στις 13 Δεκεμβρίου.

Στις 7 Νοεμβρίου, με πρωτοβουλία του αντιπροέδρου κ. Verheugen και του κ. Potočnik, μέλους της Επιτροπής, πραγματοποιήθηκε συνέδριο με θέμα τη διεξαγωγή πειραμάτων σε ζώα. Το συνέδριο αυτό είχε ως αποτέλεσμα την έναρξη μιας εταιρικής σχέσης μεταξύ της Επιτροπής και των ενδιαφερόμενων βιομηχανιών, με σκοπό την προώθηση των εναλλακτικών μεθόδων που μπορούν να αντικαταστήσουν αυτό το είδος των πειραμάτων.

Άλλες πληροφορίες σχετικά με την πολιτική προϊόντων παρατίθενται στην ενότητα «Ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων» του παρόντος τμήματος.

(1) COM(2005) 30.

(2) COM(2005) 683.

(3) Πρόταση της Επιτροπής: COM(2003) 644.

Έρευνα και διαστημική πολιτική

Πλαίσιο

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι, μαζί με τις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ιαπωνία, ένας από τους τρεις πόλους επιστημονικής έρευνας στον κόσμο, τόσο σε ποσοτικό όσο και σε ποιοτικό επίπεδο.

Στην ουσία, η ευρωπαϊκή πολιτική για την έρευνα βελτιώνει τη ζωή του ευρωπαίου πολίτη, ενώ παράλληλα δίνει τη δυνατότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητά της σε παγκόσμιο επίπεδο. Από αυτή την άποψη εντάσσεται κατά προτεραιότητα στην υλοποίηση της στρατηγικής της Λισσαβόνας, η οποία στηρίζεται σε μεγάλο μέρος στην οικονομία της γνώσης (βλέπε τμήμα 1 «Οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον» του παρόντος κεφαλαίου).

Στην πράξη, η Ευρωπαϊκή Ένωση επιδιώκει δύο κύριους στόχους σε θέματα έρευνας:

- να δημιουργήσει έναν ευρωπαϊκό χώρο έρευνας ο οποίος θα συγκεντρώνει τους πόρους, τόσο τους οικονομικούς όσο και τους ανθρώπινους, καθώς και τις επιστημονικές και τεχνολογικές ικανότητες των κρατών μελών, ευνοώντας τις συνεργείες γύρω από ευρωπαϊκά ερευνητικά προγράμματα σε τομείς-κλειδιά όπως η υγεία, το περιβάλλον, η ποιότητα των τροφίμων, οι μεταφορές κ.λπ.·
- να αυξήσει και να βελτιώσει τις δημόσιες και τις ιδιωτικές ερευνητικές προσπάθειες στην Ευρώπη, επηρεάζοντας θετικά τις συνθήκες που παρέχονται στις ερευνητικές δραστηριότητες και στους ερευνητές στην Ένωση· αυτό συνδέεται στενά με το στόχο που έθεσε η Ένωση να αφιερώσει 3 % του ΑΕγχΠ στην έρευνα το 2010 αντί για το 1,9% που αφιερώνει σήμερα.

Έτσι, για την περίοδο 2002–2006, η Ένωση διαθέτει προϋπολογισμό περίπου 20 δισ. EUR, τα οποία προορίζονται, μέσω του έκτου προγράμματος-πλαisiού για την έρευνα, σε επτά προτεραιότητες:

- βιοεπιστήμες, γονιδιωματική και βιοτεχνολογία στην υπηρεσία της υγείας·
- τεχνολογίες της κοινωνίας της πληροφορίας·
- νανοτεχνολογίες, νοήμονα υλικά και νέες διεργασίες παραγωγής·
- αεροναυτική και διάστημα·
- ασφάλεια των τροφίμων και κίνδυνος για την υγεία·
- αειφόρος ανάπτυξη·
- οικονομικές και κοινωνικές επιστήμες.

Εξάλλου, διεξάγονται έρευνες για την υποστήριξη των πολιτικών σε τομείς όπως η γεωργία, η αλιεία, η υγεία και η προστασία των καταναλωτών, το περιβάλλον, η ενιαία αγορά, οι μεταφορές και η κοινωνία της πληροφορίας.

Ευρωπαϊκός χώρος έρευνας (EXE)

Στην ανακοίνωση της 6ης Απριλίου με τίτλο «Οικοδομώντας τον EXE της γνώσης στην υπηρεσία της ανάπτυξης» ⁽¹⁾, η Επιτροπή υπενθύμισε πόσο είναι απαραίτητο, για να

(1) COM(2005) 118.

επιτευχθεί ο στόχος της Λισσαβόνας, να ενισχυθεί η γνώση. Η ανάπτυξη της ικανότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης να παράγει γνώσεις, η διάδοσή τους μέσω της εκπαίδευσης και η εφαρμογή τους χάρη στην καινοτομία αποτελούν τα καλύτερα μέσα που διαθέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση για να τονώσει την οικονομική μεγέθυνση και να βελτιώσει, ποσοτικά και ποιοτικά, την απασχόληση, εξασφαλίζοντας παράλληλα την κοινωνική πρόοδο και τη βιωσιμότητα του περιβάλλοντος. Ωστόσο, η Επιτροπή αναφέρει ότι για το σκοπό αυτόν είναι αναγκαίο να συγκεντρωθούν ορισμένες προϋποθέσεις-πλαίσια, όπως τα φορολογικά κίνητρα, η προσαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις και τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας καθώς και η ενίσχυση των δεσμών μεταξύ των πανεπιστημίων και των επιχειρήσεων.

Η περίπτωση των *νανοεπιστημών και των νανοτεχνολογιών* αποτελεί κατ' εξοχήν παράδειγμα των προαναφερθέντων: στο σχέδιο δράσης για την περίοδο 2005–2009, το οποίο παρουσίασε στις 7 Ιουνίου ⁽¹⁾, η Επιτροπή δηλώνει ότι η έρευνα στον τομέα αυτό θα πρέπει να ενισχυθεί και να συντονιστεί ώστε να επιτευχθούν οικονομίες κλίμακας και να διαμορφωθεί μια συνέργεια με την εκπαίδευση και την καινοτομία. Ο συντονισμός μεταξύ της ευρωπαϊκής βιομηχανίας, των ερευνητικών ιδρυμάτων, των πανεπιστημίων και των χρηματοπιστωτικών οργανισμών θα επέτρεπε την ανάπτυξη προϊόντων και διαδικασιών εμπορικά βιώσιμων και θεμελιωδώς ασφαλών.

Πάντα υπό το πρίσμα της στρατηγικής της Λισσαβόνας, η Επιτροπή, στην έκθεση που υπέβαλε στις 29 Ιουνίου ⁽²⁾, κατέδειξε τη σημασία που έχει ο τομέας των *βιοεπιστημών* για την προώθηση της οικονομικής μεγέθυνσης και την ενίσχυση της θέσης της Ένωσης στην παγκόσμια αγορά των υψηλών τεχνολογιών. Για το σκοπό αυτόν, η Επιτροπή επιμένει ότι είναι αναγκαίο να καθιερωθεί το συντομότερο δυνατόν ένα απλουστευμένο σύστημα ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας και να επανεξεταστεί η φαρμακευτική νομοθεσία, η οποία σήμερα είναι ιδιαίτερα πολύπλοκη. Υποστηρίζει επίσης την πιο ενεργό συνεργασία των κρατών μελών για την εφαρμογή ενός νέου νομοθετικού πλαισίου που να διέπει τους γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς.

Διεθνής θερμοπυρηνικός πειραματικός αντιδραστήρας (ITER)

Τον Ιούνιο σημειώθηκε σημαντική πρόοδος όσον αφορά τη δημιουργία του πειραματικού αντιδραστήρα σύντηξης ITER, χάρη στην ομόφωνη συμφωνία των μερών που συμμετέχουν στις διαπραγματεύσεις (Ηνωμένες Πολιτείες, Ιαπωνία, Κίνα, Νότια Κορέα, Ρωσία και Ευρωπαϊκή Ένωση) για την κατασκευή του αντιδραστήρα στην Ευρώπη. Έκτοτε, η Ινδία προσχώρησε στις διαπραγματεύσεις, έτσι ώστε αυτό το τεράστιο σχέδιο, το οποίο αποβλέπει στην προώθηση μιας βιώσιμης ανάπτυξης στον τομέα της ενέργειας, να αφορά περισσότερο από το ήμισυ του παγκόσμιου πληθυσμού.

⁽¹⁾ COM(2005) 243.

⁽²⁾ COM(2005) 286.

Έβδομο πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα

Παρά το γεγονός ότι το έκτο πρόγραμμα-πλαίσιο συνεχίζεται έως τα τέλη του 2006, η προετοιμασία του εβδόμου προγράμματος-πλαισίου (ΕΚ και Ευρατόμ) έχει ήδη προχωρήσει σημαντικά, ιδιαίτερα από την υποβολή της πρότασης της Επιτροπής στις 6 Απριλίου ⁽¹⁾. Αυτό το νομοθετικό μέσο θα τεθεί σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2007 για περίοδο επτά ετών (2007–2013). Αποβλέπει στο να ενοποιήσει τον ΕΧΕ που δημιουργήθηκε με το έκτο πρόγραμμα-πλαίσιο, δίνοντας παράλληλα μια νέα ώθηση για την επίτευξη των στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισσαβόνας.

Εκτός από ένα πρόγραμμα που καθορίζει τον προσανατολισμό του Κοινού Κέντρου Ερευνών (ΚΚΕρ) ⁽²⁾, περιλαμβάνει διάφορα επιμέρους προγράμματα, τα οποία πρότεινε η Επιτροπή στις 21 Σεπτεμβρίου:

- το πρόγραμμα «Συνεργασία» ⁽³⁾, με το οποίο η Ευρωπαϊκή Ένωση φιλοδοξεί να κατακτήσει την πρώτη θέση παγκοσμίως στον επιστημονικό και τον τεχνολογικό τομέα· για το σκοπό αυτόν ενθαρρύνει τη μεγαλύτερη συνεργασία μεταξύ πανεπιστημίων, βιομηχανιών, ερευνητικών κέντρων και δημόσιων αρχών τόσο εντός της Ένωσης όσο και με τον υπόλοιπο κόσμο·
- το πρόγραμμα «Ιδέες» ⁽⁴⁾, το οποίο στηρίζει τους ερευνητές, η δημιουργικότητα και η πνευματική περιέργεια των οποίων ενδέχεται να οδηγήσει σε μεγάλες και απρόσμενες ανακαλύψεις·
- το πρόγραμμα «Άνθρωποι» ⁽⁵⁾, το οποίο αναπτύσσει ποσοτικά και ποιοτικά το ανθρώπινο δυναμικό στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης·
- το πρόγραμμα «Κανόνες» ⁽⁶⁾, το οποίο αναπτύσσει τα μέσα για την έρευνα και την καινοτομία ώστε να δώσει εκ νέου καλύτερη θέση στην επιστήμη μέσα στην κοινωνία·
- το πρόγραμμα που θέτει σε εφαρμογή το έβδομο πρόγραμμα-πλαίσιο της Ευρατόμ για τις δραστηριότητες έρευνας και κατάρτισης σε πυρηνικά θέματα ⁽⁷⁾·
- ένα ειδικό πρόγραμμα που θα εφαρμοστεί από το ΚΚΕρ για δραστηριότητες έρευνας και κατάρτισης ⁽⁸⁾.

Το έβδομο πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα προϋποθέτει μια σαφή βελτίωση του ρυθμιστικού και του διοικητικού περιβάλλοντος της ευρωπαϊκής έρευνας, μέσα από την απλούστευση της πρόσβασης και των διαδικασιών καθώς και με τη μεταφορά

⁽¹⁾ COM(2005) 119.

⁽²⁾ COM(2005) 439.

⁽³⁾ COM(2005) 440.

⁽⁴⁾ COM(2005) 441.

⁽⁵⁾ COM(2005) 442.

⁽⁶⁾ COM(2005) 443.

⁽⁷⁾ COM(2005) 445.

⁽⁸⁾ COM(2005) 444.

ορισμένων καθυκόντων υλικοτεχνικής και διοικητικής υποστήριξης σε εξωτερικές δομές. Εξάλλου, η σύσταση ενός ευρωπαϊκού συμβουλίου έρευνας φιλοδοξεί να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της χορήγησης κεφαλαίων στη βασική έρευνα.

Διάστημα

Πλαίσιο

Η ευρωπαϊκή διαστημική πολιτική, η οποία βρίσκεται στο στάδιο της διαμόρφωσης, αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο του ευρωπαϊκού χώρου έρευνας. Υιοθετεί σε πολλά σημεία την πολυτομεακή προσέγγιση που χαρακτηρίζει τον ΕΧΕ, και πιο συγκεκριμένα μια ειδική βιομηχανική πολιτική, αποτελεσματικά μέσα επενδύσεων και διαχείρισης, αλλά κυρίως τη διεθνή συνεργασία για την ενίσχυση των πολυμερών πρωτοβουλιών. Οι τρεις άξονες αυτής της ευρωπαϊκής διαστημικής πολιτικής, οι οποίοι μοιράζονται τους στόχους της εκμετάλλευσης και της εξερεύνησης του διαστήματος, είναι η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος και τα κράτη μέλη.

Παράλληλα, μια προπαρασκευαστική ενέργεια για την έρευνα σε θέματα ασφάλειας χρηματοδοτεί σχέδια διεπιστημονικής έρευνας που προσβλέπουν στην επίλυση συγκεκριμένων αποστολών ασφάλειας. Η εν λόγω ενέργεια προετοιμάζει την προσθήκη ενός κεφαλαίου με τίτλο «Ασφάλεια» στο γενικότερο θέμα «Ασφάλεια και διάστημα» του εβδόμου προγράμματος-πλαισίου.

Στην ανακοίνωση που εξέδωσε στις 23 Μαΐου με θέμα την *ευρωπαϊκή διαστημική πολιτική* ⁽¹⁾, η Επιτροπή διακρίνει τα σχέδια εφαρμογής κατά προτεραιότητα, δηλαδή το πρόγραμμα ραδιοπλοήγησης μέσω δορυφόρου *Galileo*, το πρόγραμμα *GMES* (παγκόσμια παρακολούθηση του περιβάλλοντος και της ασφάλειας) και την έρευνα στον τομέα των τεχνολογιών επικοινωνίας μέσω δορυφόρου στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας *i2010* (βλέπε ενότητα «Ανάπτυξη των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας» του παρόντος κεφαλαίου).

Ένα στοιχείο απαραίτητο για την επιτυχία των υπηρεσιών του *GMES* είναι η ανάπτυξη της ευρωπαϊκής υποδομής των διαστημικών δεδομένων που προβλέπεται από την *πρωτοβουλία Inspire* ⁽²⁾. Η πρόταση οδηγίας στην οποία βασίζεται στοχεύει, μέσω μιας υποδομής χωρικών πληροφοριών, στη βέλτιστη εκμετάλλευση των δεδομένων σχετικά με τον αέρα, το νερό, το έδαφος και τα φυσικά τοπία με σκοπό την επιτήρηση, την προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος. Το 2005, αυτή η πρόταση αποτέλεσε αντικείμενο γνωμοδότησης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε πρώτη ανάγνωση και πολιτικής συμφωνίας στο Συμβούλιο.

⁽¹⁾ COM(2005) 208.

⁽²⁾ COM(2004) 516.

Άλλες διεθνείς εξελίξεις

Στο πλαίσιο της ολοκλήρωσης του ευρωπαϊκού χώρου έρευνας και ειδικότερα στον τομέα της διεθνούς συνεργασίας, πρέπει να υπογραμμιστεί η σύναψη συμφωνίας με την Ελβετία καθώς και η πρόοδος στις διαπραγματεύσεις συμφωνιών με, αντίστοιχα, την Αίγυπτο, τη Βραζιλία, την Ιαπωνία, την Ιορδανία, τη Νότια Κορέα και το Μεξικό.

Κοινό Κέντρο Ερευνών (ΚΚΕρ)

Το ΚΚΕρ εξακολούθησε να επικουρεί τις υπηρεσίες της Επιτροπής. Οι δραστηριότητές του διαρθρώνονται γύρω από τα εξής θέματα: τα τρόφιμα, τα χημικά προϊόντα και την υγεία· το περιβάλλον και τη βιωσιμότητα· την πυρηνική ασφάλεια και προστασία που καλύπτεται από το πρόγραμμα Ευρατόμ. Εξάλλου, συνεχίστηκαν οι οριζόντιες δραστηριότητες σε θέματα τεχνολογικών προοπτικών, δημόσιας ασφάλειας και καταπολέμησης της απάτης. Ειδικότερα στον τομέα του περιβάλλοντος, ο νέος σταθμός αυτόματης επιτήρησης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, τον οποίο εγκατέστησε το ΚΚΕρ σε ένα πλοίο, θα παράσχει μέρος των δεδομένων που χρειάζεται η Επιτροπή και τα κράτη μέλη για να βελτιώσουν τις πολιτικές τους σχετικά με τις κλιματικές αλλαγές και την ατμοσφαιρική ρύπανση. Παράλληλα, η Επιτροπή παρήγαγε έναν πρώτο ευρωπαϊκό άτλαντα εδαφών, με σκοπό την ανάλυση των απειλών που τα βαρύνουν. Στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης στην Αφρική, το ΚΚΕρ διαμόρφωσε ένα σύστημα περιβαλλοντικής πληροφόρησης το οποίο παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις ανάγκες σε τρόφιμα ή με τη δρομολόγηση των πρώτων βοηθειών ύστερα από φυσικές καταστροφές και άλλες επείγουσες καταστάσεις. Σχετικά με το τσουνάμι που έπληξε τις χώρες της Ασίας, η άμεση ανταπόκριση του ΚΚΕρ συνίστατο στη διεξαγωγή χαρτογραφικών αναλύσεων σε περιφερειακό, εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Ως στήριξη στις δραστηριότητες της Ευρατόμ, το ΚΚΕρ συνεργάστηκε ιδίως με τα Ηνωμένα Έθνη, τη Μολδαβία, την Ουκρανία και τη Ρωσία στον τομέα της καταπολέμησης της παράνομης διακίνησης των πυρηνικών και ραδιενεργών υλικών. Εξάλλου, συμμετείχε στις προσπάθειες που αποσκοπούσαν στη μεγαλύτερη εναρμόνιση και τυποποίηση στον τομέα της πυρηνικής ασφάλειας.

Ανάπτυξη των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας

Πλαίσιο

Έχοντας εγκριθεί το 2002, το σημερινό πλαίσιο της ευρωπαϊκής κοινωνίας της πληροφορίας στηρίζεται στο σχέδιο δράσης «eEurope 2005». Ο στόχος του ήταν τότε να καθιερώσει ένα περιβάλλον ευνοϊκό για τις ιδιωτικές επενδύσεις και για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, να τονώσει την παραγωγικότητα, να εκσυγχρονίσει τις δημόσιες υπηρεσίες και να δώσει σε όλους τη δυνατότητα να συμμετάσχουν στην παγκόσμια κοινωνία της πληροφορίας. Χάρη στο

σχέδιο αυτό, σήμερα το 83 % του πληθυσμού της πρώην Ευρωπαϊκής Ένωσης των Δεκαπέντε έχει πρόσβαση υψηλής ταχύτητας στο Διαδίκτυο. Παράλληλα, το 40 % των βασικών δημόσιων υπηρεσιών είναι προσπελάσιμες σε πλήρως διαλογική βάση στην Ένωση των Είκοσι Πέντε.

Σε σύνδεση με το σχέδιο δράσης eEurope 2005, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θέσπισαν πολλά προγράμματα, ώστε να διαμορφωθούν οι καλύτερες προϋποθέσεις πρόσβασης και χρήσης του ψηφιακού περιεχομένου και να προωθηθεί μια πιο ασφαλής χρήση του Διαδικτύου και των νέων επιγραμμικών τεχνολογιών.

Η ευρωπαϊκή κοινωνία της πληροφορίας βρίσκεται αυτή τη στιγμή στο στάδιο χάραξης μιας συνολικής στρατηγικής που θα της επιτρέψει να εξελιχθεί μέχρι το 2010. Η στρατηγική αυτή βασίζεται κυρίως στην πιο γενικευμένη χρήση των τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών, έτσι ώστε να τονωθεί η οικονομική μεγέθυνση και παράλληλα να αυξηθεί η παραγωγικότητα μέσα από το άνοιγμα νέων αγορών και τη βελτίωση των δημόσιων υπηρεσιών.

Στρατηγική eEurope

Στις 9 Μαρτίου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θέσπισαν το πολυετές κοινοτικό πρόγραμμα για τη βελτίωση της πρόσβασης, της χρηστικότητας και της αξιοποίησης του ευρωπαϊκού ψηφιακού περιεχομένου ⁽¹⁾. Η εν λόγω απόφαση καθιερώνει το πρόγραμμα eContentplus, το οποίο αποτελεί συνέχεια του προγράμματος eContent (2001–2004) και πρόκειται, από το 2009 και εξής, να συμπεριληφθεί στο πρόγραμμα-πλαίσιο για την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα (βλέπε ανωτέρω). Στόχος είναι η διαμόρφωση των καλύτερων συνθηκών πρόσβασης και χρήσης του ψηφιακού περιεχομένου και, όπου αυτό ισχύει, των συνθηκών που θα επιτρέψουν την αύξηση της οικονομικής απόδοσης των υπηρεσιών που στηρίζονται στην πρόσβαση, τη χρήση και την επαναχρησιμοποίηση του ψηφιακού περιεχομένου.

Στο ίδιο πλαίσιο, τα δύο θεσμικά όργανα επέτρεψαν επίσης την έναρξη ισχύος, ύστερα από την υπογραφή στις 11 Μαΐου, του νέου πολυετούς προγράμματος «Safer Internet Plus» για την περίοδο 2005–2008, το οποίο αποσκοπεί στο να προωθήσει μια πιο ασφαλή χρήση του Διαδικτύου και των νέων επιγραμμικών τεχνολογιών. Το πρόγραμμα αυτό καλύπτει τα νέα μέσα ψυχαγωγίας και ενημέρωσης, όπως το βίντεο, και νέες πτυχές, όπως τα ανεπίκλητα μηνύματα εμπορικού χαρακτήρα («spam»), και στηρίζεται σε τέσσερις γραμμές δράσης: την καταπολέμηση του παράνομου περιεχομένου· την αντιμετώπιση του ανεπιθύμητου και επιβλαβούς περιεχομένου· την προώθηση ενός ασφαλούς περιβάλλοντος, ιδίως υπό το πρίσμα της προστασίας των παιδιών· την ευαισθητοποίηση.

Στις 6 Ιουλίου ⁽²⁾, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο καθιέρωσαν νέους γενικούς κανόνες για τη χορήγηση κοινοτικής ενίσχυσης στον τομέα των διευρωπαϊκών

(1) Απόφαση αριθ. 456/2005/ΕΚ (ΕΕ L 79 της 24.3.2005).

(2) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1159/2005 (ΕΕ L 191 της 22.7.2005).

δικτύων τηλεπικοινωνιών, καθορίζοντας την κοινοτική συνδρομή σε αυτά τα σχέδια κοινής ωφέλειας στο 30% του επενδυτικού κόστους.

Ρυθμιστικό πλαίσιο

Η αναθεώρηση της οδηγίας για το πεδίο εφαρμογής της καθολικής υπηρεσίας ξεκίνησε στις 24 Μαΐου με ανακοίνωση της Επιτροπής ⁽¹⁾, όπου αναλύονται οι διάφορες εναλλακτικές λύσεις, και ακολουθήθηκε από μια δημόσια διαβούλευση. Η ανακοίνωση αυτή εξέτασε το ζήτημα της διατήρησης ή τροποποίησης της καθολικής υπηρεσίας, ειδικότερα για να περιληφθούν τα κινητά τηλέφωνα ή οι εκπομπές ευρείας ζώνης.

Η σταδιακή μετάβαση στην ψηφιακή τεχνολογία ώθησε την Επιτροπή να διατυπώσει τις απόψεις της στο θέμα αυτό δύο φορές εντός του έτους. Στις 24 Μαΐου, σε ανακοίνωση με θέμα την επιτάχυνση της μετάβασης από τις αναλογικές στις ψηφιακές ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές ⁽²⁾, κάλεσε τα κράτη μέλη να λάβουν τα αναγκαία μέτρα ώστε αυτή η μετάβαση να έχει ήδη προχωρήσει έως το 2010, και όρισε το 2012 ως προθεσμία για την ολική παύση των αναλογικών χερσαίων ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών. Εξάλλου, στις 29 Σεπτεμβρίου, διατύπωσε τις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά τη διαθεσιμότητα του ραδιοφάσματος καθώς και την ανάληψη των μελλοντικών ραδιοτηλεοπτικών υπηρεσιών ⁽³⁾. Πράγματι, μια στρατηγική υπέρ της μείωσης των εμποδίων στην πρόσβαση στις ραδιοηλεκτρικές συχνότητες έχει σημαντική επίδραση στη συμπεριφορά των καταναλωτών σε θέματα επιλογής, καθώς και στην οικονομική μεγέθυνση και το δυναμικό για καινοτομία. Όπως υπενθύμισε το Συμβούλιο στα συμπεράσματά του της 1ης Δεκεμβρίου, από αυτή την άποψη η εν λόγω στρατηγική εντάσσεται στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισσαβόνας.

Πρωτοβουλία i2010

Την 1η Ιουνίου, η Επιτροπή ενέκρινε την πρωτοβουλία i2010 (ευρωπαϊκή κοινωνία της πληροφορίας 2010) ⁽⁴⁾ η οποία αποσκοπεί στο να υποστηρίξει την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση στην κοινωνία της πληροφορίας και των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Πρόκειται για μια σφαιρική στρατηγική εκσυγχρονισμού και χρησιμοποίησης του συνόλου των μέσων δράσης που διαθέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση για να ενθαρρύνει την ανάπτυξη της ψηφιακής οικονομίας: κανονιστικό πλαίσιο, έρευνα και εταιρικές σχέσεις με τον ιδιωτικό τομέα. Η Επιτροπή θα υποστηρίξει ιδίως τα ευρωζωνικά δίκτυα ασφαλείας και υψηλής ταχύτητας τα οποία προσφέρουν πλούσια και διαφοροποιημένα περιεχόμενα στην Ευρώπη. Αυτή η πρωτοβουλία βασίζεται σε τρεις προτεραιότητες: την ολοκλήρωση μιας ενιαίας αγοράς, ανοικτής και ανταγωνιστικής, μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση στον τομέα των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας και των μέσων μαζικής ενημέρωσης· την ουσιαστική αύξηση των δημόσιων και των

⁽¹⁾ COM(2005) 203.

⁽²⁾ COM(2005) 204.

⁽³⁾ COM(2005) 461.

⁽⁴⁾ COM(2005) 229.

ιδιωτικών επενδύσεων στην έρευνα που συνδέεται με τις τεχνολογίες της πληροφορίας και των επικοινωνιών· τη συμμετοχή όλων στην κοινωνία της πληροφορίας στην Ευρώπη. Αυτές οι τρεις προτεραιότητες αποβλέπουν στο να στηρίξουν την οικονομική μεγέθυνση και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στο πλαίσιο της νέας ώθησης που δίνεται στη στρατηγική της Λισσαβόνας.

Μεταξύ των πολλών μέτρων που απορρέουν άμεσα από την πρωτοβουλία i2010, αξίζει ιδίως να σημειωθεί η έκδοση από την Επιτροπή πολλών ανακοινώσεων, π.χ. αυτής με αντικείμενο την «ηλεκτρονική προσβασιμότητα (*e-accessibility*)»⁽¹⁾, η οποία προσβλέπει στο να βελτιώσει την ποιότητα ζωής των ατόμων με αναπηρίες και των ηλικιωμένων χάρη στη μεγαλύτερη δυνατότητα πρόσβασης στα προϊόντα και τις υπηρεσίες που συνδέονται με τις τεχνολογίες της πληροφορίας και των επικοινωνιών (ΤΠΕ). Υπό το ίδιο πρίσμα της πρόσβασης του κοινού, η Επιτροπή πρότεινε εξάλλου να μεταφερθεί σε ψηφιακή μορφή η πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης και να γίνει διαθέσιμη σε απευθείας σύνδεση στο Διαδίκτυο («i2010: ψηφιακές βιβλιοθήκες») ⁽²⁾.

Στις 14 Σεπτεμβρίου, η Επιτροπή εξέδωσε ακόμη τη δεύτερη ανακοίνωσή της με θέμα την ηλεκτρονική ασφάλεια (*eSafety*) ⁽³⁾. Η πρωτοβουλία *eSafety*, η οποία καθιερώθηκε το 2003, στηρίζεται κυρίως στην ανάπτυξη ευφυών συστημάτων βασιζόμενων στις τεχνολογίες της πληροφορίας και των επικοινωνιών, με σκοπό τη βελτίωση της οδικής ασφάλειας. Η δεύτερη αυτή ανακοίνωση έχει ως κύριο στόχο την ανάπτυξη συστημάτων επειγουσών κλήσεων από τα οχήματα (σύστημα *eCall*) προς το καταλληλότερο κέντρο επεξεργασίας κλήσεων. Υπολογίζεται ότι η γενίκευση του συστήματος *eCall* σε όλα τα οχήματα στην Ευρώπη θα μπορεί να σώζει 2 500 ζωές ετησίως.

Ηλεκτρονική Επιτροπή (*e-Commission*)

Στις 23 Νοεμβρίου, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τη δέσμευσή της απέναντι στην κοινωνία της πληροφορίας εκδίδοντας την ανακοίνωση με θέμα «Ηλεκτρονική Επιτροπή (*e-Commission*) 2006–2010» ⁽⁴⁾, η οποία αποτελεί στρατηγικό πλαίσιο για την εφαρμογή του σχεδίου δράσης της με τίτλο «Ηλεκτρονική διοίκηση (*e-Government*)».

Τομέας ανωτάτου επιπέδου «.eu»

Τον Μάιο, ύστερα από την υπογραφή συμφωνίας μεταξύ της EURid (European Registry of Internet Domain Names) και της ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers), το όνομα του τομέα ανωτάτου επιπέδου (*TLD*) «.eu» προστέθηκε στον εξυπηρετητή πυρήνα για το Διαδίκτυο. Στη συνέχεια, το μητρώο ανέπτυξε, με τη συνεργασία της Επιτροπής και άλλων ενδιαφερόμενων οργανισμών, όλους τους κανόνες και τις πολιτικές που απαιτούνται για την καταχώριση ονομάτων τομέα και τη

(1) COM(2005) 425.

(2) COM(2005) 465.

(3) COM(2005) 431.

(4) C(2005) 4473.

διευθέτηση των διαφορών. Ακόμα, η Επιτροπή κατάρτισε κατάλογο ονομάτων που φυλάσσονται για αποκλειστική χρήση των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων στο πλαίσιο του τομέα ανωτάτου επιπέδου (TLD) «.eu». Την 1η Δεκεμβρίου, ο τομέας (TLD) «.eu» αποτέλεσε αντικείμενο δημόσιας παρουσίασης.

Παγκόσμια σύνοδος κορυφής της κοινωνίας της πληροφορίας

Το ευρωπαϊκό όραμα για μια κοινωνία της πληροφορίας επηρέασε σημαντικά τις συστάσεις που διατύπωσε σχετικά η σύνοδος κορυφής των Ηνωμένων Εθνών, η δεύτερη φάση της οποίας πραγματοποιήθηκε στην Τύνιδα στις 16–18 Νοεμβρίου. Στη διάρκεια της συνόδου αυτής επιτεύχθηκε πολιτική συμφωνία παγκόσμιας εμβέλειας, η οποία προβλέπει μια πιο έντονη διεθνοποίηση της διαχείρισης του Διαδικτύου καθώς και μια ενισχυμένη διεθνή συνεργασία. Από αυτή την άποψη, η συμφωνία ανταποκρίνεται στις προσδοκίες των διαφόρων φορέων και οργάνων που εκπροσωπούσαν την Ευρωπαϊκή Ένωση σε αυτή τη σύνοδο κορυφής [ανακοίνωση που υπέβαλε η Επιτροπή στις 2 Ιουνίου ⁽¹⁾], συμπεράσματα του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου και ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 23ης Ιουνίου], παρά το γεγονός ότι οι εν λόγω φορείς και όργανα ανέμεναν την έγκριση συγκεκριμένων οικονομικών μηχανισμών για τη μείωση του ψηφιακού χάσματος στις αναπτυσσόμενες χώρες και, κατ' επέκταση, για την επιβεβαίωση των αρχών που είχαν διατυπωθεί στη δήλωση της Γενεύης τον Δεκέμβριο του 2003.

Διδασκαλία, εκπαίδευση, μαθητεία

Εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισσαβόνας

Πλαίσιο

Η σημασία που δόθηκε στην οικονομία της γνώσης κατά τη χάραξη της στρατηγικής της Λισσαβόνας τον Μάρτιο του 2000 κατέστησε σαφές το γεγονός ότι ο εκσυγχρονισμός των συστημάτων εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης στην Ένωση θα συμβάλει σημαντικά στην επιτυχία της στρατηγικής αυτής μέχρι το 2010. Για το σκοπό αυτόν, το 2001 εγκρίθηκαν τρεις στρατηγικοί στόχοι συνοδευόμενοι από δευτερεύοντες συναφείς στόχους:

- βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των συστημάτων εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης στην Ένωση
- διευκόλυνση της πρόσβασης όλων στα συστήματα αυτά
- άνοιγμα των συστημάτων αυτών στον έξω κόσμο.

Σε αυτή τη βάση, το Συμβούλιο και η Επιτροπή ενέκριναν από κοινού το 2002 ένα λεπτομερές πρόγραμμα εργασίας ⁽²⁾.

⁽¹⁾ COM(2005) 234.

⁽²⁾ ΕΕ C 142 της 14.6.2002.

Στο πλαίσιο της αναδρομολόγησης της στρατηγικής της Λισσαβόνας, το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο χαρακτήρισε το ανθρώπινο δυναμικό ως το πιο σημαντικό στοιχείο του ενεργητικού της Ευρώπης. Κατά συνέπεια, κάλεσε τα κράτη μέλη να εντείνουν τις προσπάθειές τους για να ανεβάσουν το γενικό μορφωτικό επίπεδο και να μειώσουν τον αριθμό των νέων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο, ιδίως με τη συνέχιση του προγράμματος εργασίας «*Εκπαίδευση και κατάρτιση 2010*» (βλέπε ανωτέρω). Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογράμμισε επίσης ότι η διά βίου μάθηση αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη των στόχων της Λισσαβόνας. Παρεμπιπτόντως, στη συνεδρίασή του της 21ης Φεβρουαρίου, το Συμβούλιο διατύπωσε συστάσεις για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού.

Παράλληλα, η Επιτροπή, αναγνωρίζοντας ότι τα *ευρωπαϊκά πανεπιστήμια* δεν είναι σε θέση αυτή τη στιγμή να συμβάλουν πλήρως στη στρατηγική της Λισσαβόνας, πρότεινε στις 20 Απριλίου ⁽¹⁾ τρεις μεγάλους άξονες εξέλιξης για τον εκσυγχρονισμό τους:

- αυξημένη διαφοροποίηση μεταξύ των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, των διαδικασιών εισαγωγής και των μεθόδων διδασκαλίας, ώστε να ευνοηθεί η ανάδειξη της αριστείας και να ενισχυθεί η ελκυστικότητα της Ευρώπης, τόσο για τους ευρωπαίους όσο και για τους ξένους φοιτητές
- καλύτερη διακυβέρνηση, γεγονός που συνεπάγεται την καλύτερη διαχείριση του συστήματος και των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων
- υψηλότερη και πιο αποτελεσματική χρηματοδότηση, μέσω στοχοθετημένων επενδύσεων (στην ποιότητα, την καινοτομία και τις μεταρρυθμίσεις), ώστε να πειστούν οι επενδυτές (κράτος, επιχειρήσεις και νοικοκυριά) για την αξία των όσων αποκομίζουν ως αντάλλαγμα.

Στην ανακοίνωση που εξέδωσε στις 10 Νοεμβρίου ⁽²⁾, η Επιτροπή σκιαγράφησε την πρόοδο που επιτεύχθηκε όσον αφορά τον *εκσυγχρονισμό των συστημάτων εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης*. Σημειώνει ότι ελάχιστοι ενήλικοι συμμετέχουν σε προγράμματα διά βίου εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης, παρότι οι σχετικές στρατηγικές εξαπλώνονται στην Ευρώπη. Συνεπώς, θα πρέπει να καθιερωθούν επείγοντως τέτοιου είδους εθνικές στρατηγικές σε όλες τις χώρες. Επιτεύχθηκε το αριθμητικό στοιχείο αναφοράς (benchmark) που είχε καθορίσει η Ευρωπαϊκή Ένωση όσον αφορά την αύξηση του αριθμού των πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στα μαθηματικά, τις θετικές επιστήμες και την τεχνολογία. Αντίθετα, δεν προβλέπεται στο εγγύς μέλλον η επίτευξη των στόχων που συνδέονται στενότερα με την κοινωνική ένταξη και την κοινωνία της γνώσης. Παράλληλα, η Επιτροπή εκτιμά ότι οι μεταρρυθμίσεις θα πρέπει να είναι τόσο αποτελεσματικές όσο και δίκαιες και ότι θα πρέπει να καθιερωθούν εταιρικές σχέσεις μάθησης σε όλα τα επίπεδα ώστε να βελτιωθεί η διαχείριση των συστημάτων. Πρέπει επίσης να βελτιωθεί η αξιολόγηση των πολιτικών ώστε να μπορεί να ελεγχθεί η αποτελεσματικότητα των μεταρρυθμίσεων. Εξάλλου, σύμφωνα με την

(1) COM(2005) 152.

(2) COM(2005) 549.

Επιτροπή, επιβάλλεται μια πιο συνετή χρήση των διαθρωπικών ταμείων όσον αφορά τις επενδύσεις σε ανθρώπινο δυναμικό.

Επίσης, στις 10 Νοεμβρίου ⁽¹⁾, η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση σύστασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις *βασικές δεξιότητες*, στην οποία ορίζονται οι δεξιότητες, οι γνώσεις και οι συμπεριφορές που θεωρούνται ουσιώδεις, τις οποίες θα πρέπει να διαθέτει κάθε Ευρωπαίος για να επιτύχει σε μια κοινωνία και μια οικονομία που στηρίζονται στη γνώση. Οι εν λόγω οκτώ βασικές δεξιότητες είναι οι εξής: επικοινωνία στη μητρική γλώσσα· επικοινωνία σε μια ξένη γλώσσα· μαθηματική παιδεία και βασικές ικανότητες στις θετικές επιστήμες και τεχνολογίες· ψηφιακή παιδεία· ικανότητα εκμάθησης· διαπροσωπικές, διαπολιτισμικές ικανότητες καθώς και ικανότητες που συνδέονται με την ιδιότητα του πολίτη· επιχειρηματικότητα· πολιτιστική έκφραση.

Νέες πρωτοβουλίες που εφαρμόστηκαν το 2005

Την 1η Ιανουαρίου τέθηκε σε ισχύ η πρωτοβουλία «*Europass*», η οποία θεσπίστηκε στα τέλη του 2004 ⁽²⁾ με σκοπό να υποστηρίξει την κινητικότητα στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πρόκειται για ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο που συγκεντρώνει σε ένα ενιαίο χαρτοφυλάκιο μια σειρά εγγράφων (βιογραφικά σημειώματα, χαρτοφυλάκιο γλωσσών κ.λπ.) επιτρέποντας έτσι στους πολίτες να αποδείξουν σαφώς και εύκολα τα επαγγελματικά προσόντα και τις ικανότητές τους παντού στην Ευρώπη.

Στο πλαίσιο του πολυετούς προγράμματος *eLearning* ⁽³⁾, ξεκίνησε στις 14 Ιανουαρίου η ενέργεια *eTwinning*. Η πρωτοβουλία αυτή αποβλέπει στο να ενισχύσει και να αναπτύξει τη δικτύωση των σχολείων, ιδίως μέσω ενός ευρωπαϊκού προγράμματος αδελφοποιήσεων το οποίο θα επιτρέπει σε κάθε σχολείο στα κράτη μέλη να συνάψει παιδαγωγικές εταιρικές σχέσεις με ένα σχολείο που βρίσκεται σε άλλο μέρος της Ευρώπης. Σχεδιάστηκε για να προωθήσει την εκμάθηση των ξένων γλωσσών καθώς και τον διαπολιτισμικό διάλογο και να ευαισθητοποιήσει τους πολίτες όσον αφορά το μοντέλο μιας ευρωπαϊκής κοινωνίας, πολύγλωσσης και πολυπολιτισμικής.

Σε θέματα *εκμάθησης ξένων γλωσσών και πολυγλωσσίας*, η Επιτροπή ανέλαβε δύο πρωτοβουλίες:

- σε ανακοίνωση της 1ης Αυγούστου ⁽⁴⁾, υποστήριξε την καθιέρωση ενός *ευρωπαϊκού δείκτη γλωσσικών γνώσεων* για τη μέτρηση των γενικών γνώσεων σε ξένες γλώσσες σε κάθε κράτος μέλος·
- σε ανακοίνωση της 22ας Νοεμβρίου ⁽⁵⁾, πρότεινε ένα *νέο στρατηγικό πλαίσιο για την πολυγλωσσία*, το οποίο επιδιώκει τρεις στόχους: να ενθαρρύνει την εκμάθηση ξένων

⁽¹⁾ COM(2005) 548.

⁽²⁾ Απόφαση αριθ. 2241/2004/EK (EE L 390 της 31.12.2004).

⁽³⁾ Απόφαση αριθ. 2318/2003/EK (EE L 345 της 31.12..2003).

⁽⁴⁾ COM(2005) 356.

⁽⁵⁾ COM(2005) 596.

γλωσσών και να προωθήσει τη γλωσσική πολυμορφία στην κοινωνία· να διευκολύσει τη δημιουργία μιας αποδοτικής πολύγλωσσης οικονομίας· να δώσει στους πολίτες πρόσβαση στη νομοθεσία, στις διαδικασίες και στις πληροφορίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη γλώσσα τους.

Στον στατιστικό τομέα, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν, στις 7 Σεπτεμβρίου, κανονισμό σχετικά με στατιστικές για την επαγγελματική κατάρτιση στις επιχειρήσεις ⁽¹⁾. Οι στατιστικές αυτές θα παράσχουν ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες σχετικά με τη συνεχή κατάρτιση, τις οποίες θα συμπληρώνουν βασικές πληροφορίες σχετικά με την αρχική επαγγελματική κατάρτιση.

Περαιτέρω πληροφορίες για την επαγγελματική κινητικότητα παρατίθενται στην ενότητα «Κινητικότητα στην εργασία» του παρόντος κεφαλαίου (βλέπε κατωτέρω).

Μεταφορές και ενέργεια

Μεταφορές: πλαίσιο

Από το 2001, η ευρωπαϊκή πολιτική για τις μεταφορές διαρθρώνεται γύρω από τη Λευκή Βίβλο της Επιτροπής ⁽²⁾ που πραγματεύεται το εν λόγω θέμα. Εκεί τέθηκε ως στόχος να εξασφαλιστεί για τον πολίτη η αποτελεσματικότητα, η ποιότητα και η ασφάλεια των μεταφορών, μέσα από μια νέα επικέντρωση της ευρωπαϊκής πολιτικής στις απαιτήσεις και τις ανάγκες του. Η στρατηγική αυτή δίνει προθεσμία δέκα ετών στην Ευρωπαϊκή Ένωση για να εφαρμόσει 60 περίπου μέτρα, το κυριότερο των οποίων είναι η εξισορρόπηση μεταξύ των διαφόρων τρόπων μεταφοράς έως το 2010, χάρη σε μια πολιτική αναζωογόνησης των σιδηροδρόμων, στην προώθηση των θαλάσσιων και των ποτάμιων μεταφορών και στην ανάπτυξη των συνδυασμένων μεταφορών. Φέτος ξεκίνησε μια δημόσια διαβούλευση στο πλαίσιο της ενδιάμεσης αναθεώρησης της Λευκής Βίβλου.

Παράλληλα, η Ένωση έδωσε υψηλή προτεραιότητα στην ολοκλήρωση του δορυφορικού συστήματος πλοήγησης Galileo, ευρωπαϊκού αντιστοίχου του αμερικανικού συστήματος GPS, και στην εκπόνηση ενός συστήματος νέας γενιάς για τη διαχείριση του ελέγχου εναέριας κυκλοφορίας, του SESAR.

Αεροπορικές μεταφορές

Με τη δημοσίευση της ανακοίνωσης που εξέδωσε η Επιτροπή στις 11 Μαρτίου με τίτλο «Προγραμματισμός της εξωτερικής πολιτικής αερομεταφορών της Κοινότητας» ⁽³⁾ και την έκδοση, στις 27 Ιουνίου, των συμπερασμάτων του Συμβουλίου σχετικά με τις ενέργειες

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1552/2005 (ΕΕ L 255 της 30.9.2005).

⁽²⁾ COM(2001) 370.

⁽³⁾ COM(2005) 79.

που πρέπει να αναληφθούν, το 2005 ήταν το έτος καθιέρωσης, για τα προσεχή έτη, ενός δομημένου και φιλόδοξου προγράμματος εργασίας για την πολιτική των εξωτερικών σχέσεων στον τομέα των αερομεταφορών. Η πολιτική που υποστηρίζεται από την Επιτροπή βασίζεται σε ανάλυση της εξέλιξης των διεθνών αγορών αερομεταφορών, οι οποίες εμφανίζουν συνεχή ανάπτυξη, και προτείνει τα εξής:

- τη στενή συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών για να συνεχιστεί ενεργά η συμμόρφωση των υπαρχουσών διμερών συμφωνιών, με σκοπό την εκτέλεση της νομολογίας «Ανοικτοί ουρανοί» του Νοεμβρίου 2002, ιδίως μέσω της εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 847/2004 ⁽¹⁾.
- τη σύνδεση της Επιτροπής με τον υπόλοιπο κόσμο μέσω σφαιρικότερων αεροπορικών συμφωνιών, οι οποίες ακολουθούν μια διπλή λογική: το άνοιγμα των αγορών και την κανονιστική συνεργασία σε τομείς-κλειδιά (προστασία, ασφάλεια, ανταγωνισμός κ.λπ.) ώστε να διαμορφωθούν δίκαιες, ασφαλείς και βιώσιμες αεροπορικές αγορές.

Σε αυτή τη βάση, η Επιτροπή υπέβαλε συγκεκριμένες προτάσεις και συνέχισε τη δράση της γύρω από τρεις άξονες:

- εφαρμογή μιας περιφερειακής προσέγγισης στις σχέσεις μεταξύ της Κοινότητας και των γειτόνων της, με σκοπό να δημιουργηθεί, έως το 2010, ένας ευρωπαϊκός κοινός εναέριος χώρος ως επιστέγασμα εμπεριστατωμένων σχέσεων, βασιζόμενων στην καθιέρωση κοινών κανόνων σε όλες τις πτυχές των αερομεταφορών (πρόσβαση στην αγορά, αλλά και προστασία, ασφάλεια, διαχείριση της εναέριας κυκλοφορίας). Στις 14 Δεκεμβρίου, μονογράφηκε μια συμφωνία με το Μαρόκο, ενώ οι διαπραγματεύσεις με τις χώρες των Βαλκανίων βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη. Το επόμενο στάδιο αναμένεται να είναι η διαπραγμάτευση συμφωνίας με την Ουκρανία και, πιο μακροπρόθεσμα, με τη Ρωσία.
- διεξαγωγή διαπραγματεύσεων με στρατηγικούς εταίρους για τη σύναψη γενικών αεροπορικών συμφωνιών. Τον Νοέμβριο, οι διαπραγματεύσεις με τις Ηνωμένες Πολιτείες κατέληξαν σε σχέδιο συμφωνίας, το οποίο εγκρίθηκε από το Συμβούλιο με την επιφύλαξη μιας σφαιρικής εξέτασης υπό το πρίσμα της εν εξελίξει μεταρρύθμισης στις Ηνωμένες Πολιτείες όσον αφορά τον έλεγχο των αμερικανικών εταιρειών. Το σχέδιο αυτό περιλαμβάνει στοιχεία προόδου τόσο όσον αφορά το σχέδιο πρόσβασης στην αγορά όσο και τη ρυθμιστική σύγκλιση (ασφάλεια, κρατικές ενισχύσεις, ανταγωνισμός κ.λπ.). Εξάλλου, η Επιτροπή υπέβαλε στο Συμβούλιο προτάσεις για την εντολή διαπραγματεύσεων. Αφορούν την Ινδία και την Κίνα η εναέρια κυκλοφορία των οποίων πρόκειται να αυξηθεί σημαντικά. Επίσης η Επιτροπή προτείνει την επιδίωξη σύναψης συμφωνιών με χώρες όπως η Αυστραλία, η Νέα Ζηλανδία και η Χιλή.

(1) ΕΕ L 195 της 2.6.2004.

- επίτευξη σημαντικής προόδου στη συμμόρφωση των υπαρχουσών διμερών συμφωνιών. Από την άποψη αυτή, 20 οριζόντιες συμφωνίες μεταξύ της Επιτροπής και τρίτων χωρών, τις οποίες διαπραγματεύτηκε η Επιτροπή το 2005, επέτρεψαν τη συμμόρφωση με το κοινοτικό δίκαιο 305 διμερών συμφωνιών μεταξύ των κρατών μελών και των 20 χωρών εταίρων στον αεροπορικό τομέα.

Στις 16 Φεβρουαρίου, η Επιτροπή ενέκρινε μια νέα *δέσμη μέτρων* με αντικείμενο τα «δικαιώματα των επιβατών που ταξιδεύουν αεροπορικώς» η εν λόγω δέσμη μέτρων, μέσω μιας ανακοίνωσης ⁽¹⁾ και δύο προτάσεων κανονισμών ⁽²⁾, ορίζει ένα πλαίσιο σε θέματα προστασίας των δικαιωμάτων των επιβατών και δίνει έμφαση στην αναγκαία ενίσχυση των μέτρων που εξασφαλίζουν μεγαλύτερη προστασία καθώς και καλύτερη πληροφόρηση σε θέματα ασφάλειας:

- ο πρώτος κανονισμός αφορά τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες που ταξιδεύουν με αεροπλάνο. Στοχεύει στο να εμποδίσει την αδικαιολόγητη άρνηση μεταφοράς των ατόμων αυτών, καθιερώνοντας τα εξής: μια απαραίτητη και δωρεάν βοήθεια για το αεροπορικό ταξίδι: τη δυνατότητα, για τους φορείς εκμετάλλευσης των αεροδρομίων, να χρεώσουν αυτή τη βοήθεια στους αερομεταφορείς: δυνατότητες κύρωσης σε περίπτωση μη εφαρμογής των καθορισμένων κανόνων·
- ο δεύτερος κανονισμός έχει ως αντικείμενο τα εξής: την ενημέρωση του επιβάτη που ταξιδεύει αεροπορικώς σχετικά με την ταυτότητα του αερομεταφορέα και την κοινοποίηση των πληροφοριών περί ασφάλειας από τα κράτη μέλη· την εξασφάλιση γρήγορης δράσης από τα κράτη μέλη για τη λήψη των αναγκαίων μέτρων προστασίας ή ακόμα και απαγόρευσης· την ανάγκη να ενισχυθεί το επίπεδο ασφάλειας των αερομεταφορέων καθώς και η δημόσια κοινοποίηση των πληροφοριών, τόσο σε κοινοτικό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Στις 25 Νοεμβρίου ⁽³⁾, η Επιτροπή εξέδωσε μια ανακοίνωση και ενέκρινε μια πρόταση κανονισμού σχετικά με το σχέδιο εφαρμογής του *ευρωπαϊκού συστήματος νέας γενιάς για τη διαχείριση της εναέριας κυκλοφορίας (SESAR)* και με τη συγκρότηση της κοινής επιχείρησης που συνδέεται με αυτό. Οι προβλέψεις για την εξέλιξη της εναέριας κυκλοφορίας δείχνουν ότι κανονικά αυτή θα πρέπει να υπερδιπλασιαστεί, ακόμα και να τριπλασιαστεί, τα 20 προσεχή έτη. Συνεπώς, για την Επιτροπή η ανάπτυξη της υποδομής των αερομεταφορών ανάγεται σε προτεραιότητα σε σχέση με την ευρωπαϊκή οικονομική μεγέθυνση.

Χερσαίες μεταφορές

Στις 20 Ιουλίου ⁽⁴⁾, η Επιτροπή ενέκρινε αναθεωρημένη πρόταση κανονισμού σχετικά με τις *δημόσιες υπηρεσίες μεταφοράς επιβατών μέσω σιδηροδρόμου, οδικώς και διά*

⁽¹⁾ COM(2005) 46.

⁽²⁾ COM(2005) 47 και COM(2005) 48.

⁽³⁾ COM(2005) 602.

⁽⁴⁾ COM(2005) 319.

πλωτής οδού. Η εν λόγω πρόταση: επιβάλλει τη σύναψη σύμβασης δημόσιας υπηρεσίας μεταξύ των αρχών και του μεταφορέα· διασαφηνίζει τους κανόνες αποζημίωσης και ανάθεσης των εν λόγω συμβάσεων· οργανώνει τους κανόνες ανταγωνισμού και προβλέπει τη δυνατότητα των αρμόδιων αρχών να παρέχουν οι ίδιες δημόσιες υπηρεσίες μεταφορών ή να αναθέτουν απευθείας συμβάσεις σε έναν εγχώριο μεταφορέα, όποιο και αν είναι το μεταφορικό μέσο.

Στον τομέα των *σιδηροδρομικών μεταφορών*, η Επιτροπή εξέδωσε, στις 4 Ιουλίου ⁽¹⁾, ανακοίνωση στην οποία παρουσιάζει τη στρατηγική της για την εγκατάσταση του εναρμονισμένου ευρωπαϊκού συστήματος σιδηροδρομικής σηματοδότησης [«European Rail Traffic Management System» (ERTMS)/«European Train Control System» (ETCS)] στους μεγάλους άξονες προτεραιότητας του διευρωπαϊκού δικτύου.

Θαλάσσιες μεταφορές

Στη διάρκεια του 2005 υποβλήθηκαν δύο σημαντικά κείμενα σχετικά με την *καταστολή της ρύπανσης από πλοία*:

- στις 12 Ιουλίου, το Συμβούλιο ενέκρινε το σχέδιο που υπέβαλε η Επιτροπή ύστερα από τα ναυάγια των πετρελαιοφόρων *Prestige* και *Erika* ⁽²⁾. Στο εξής, οι υπεύθυνοι οικολογικών καταστροφών, είτε ακούσιων είτε εκούσιων, όπως στην περίπτωση της απαερίωσης στη θάλασσα, θα υφίστανται ποινικές κυρώσεις. Αυτές οι νομοθετικές διατάξεις ενισχύουν τα κοινοτικά και διεθνή μέτρα σχετικά με τη θαλάσσια ρύπανση·
- την ίδια ημέρα, το Συμβούλιο εξέδωσε επίσης μια απόφαση-πλαίσιο ⁽³⁾ η οποία, επιδιώκοντας τον ίδιο στόχο ενίσχυσης των κυρώσεων σε περίπτωση ρύπανσης από πλοία, προσεγγίζει τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις των κρατών μελών και ενισχύει τη συνεργασία μεταξύ δικαστικών αρχών.

Μεταφορές διά των εσωτερικών πλωτών οδών

Η ασφάλεια, η αποτελεσματικότητα και η αξιοπιστία των μεταφορών διά των εσωτερικών πλωτών οδών βρίσκονται στον πυρήνα της οδηγίας σχετικά με τις εναρμονισμένες υπηρεσίες πληροφοριών εσωτερικής ναυσιπλοΐας (ΥΠΕΝ) στις εσωτερικές πλωτές οδούς της Κοινότητας, την οποία εξέδωσαν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο στις 7 Σεπτεμβρίου ⁽⁴⁾. Αυτή η νέα νομοθετική πράξη συμβάλλει στον εκσυγχρονισμό του δικτύου των πλωτών οδών στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην αναγωγή της εσωτερικής ναυσιπλοΐας σε ανταγωνιστικό εναλλακτικό τρόπο μεταφοράς και σε αξιόπιστο εταίρο στην αλυσίδα των μεταφορών. Βασιζόμενες σε προηγμένες τεχνολογίες

⁽¹⁾ COM(2005) 298.

⁽²⁾ Οδηγία 2005/35/EK (ΕΕ L 255 της 30.9.2005).

⁽³⁾ Απόφαση-πλαίσιο 2005/667/ΔΕΥ (ΕΕ L 255 της 30.9.2005).

⁽⁴⁾ Οδηγία 2005/44/EK (ΕΕ L 255 της 30.9.2005).

πληροφορίας και επικοινωνιών, οι ΥΠΕΝ θα παρέχουν πληροφορίες για τη βελτιωμένη διαχείριση της κυκλοφορίας και της ναυσιπλοΐας στις πλωτές εσωτερικές οδούς, έτσι ώστε να ενταχθούν καλύτερα οι ποτάμιες μεταφορές στην αλυσίδα του διοικητικού προγραμματισμού.

Καθαρές μεταφορές

Στις 21 Δεκεμβρίου ⁽¹⁾, η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση οδηγίας σχετικά με την προώθηση των καθαρών οχημάτων για τις οδικές μεταφορές. Στόχος είναι να μειωθούν οι εκπομπές ρύπων στον τομέα των μεταφορών και να δημιουργηθεί μια θετική τάση στην αγορά, μέσω των υποχρεώσεων σε θέματα δημόσιων συμβάσεων, οι οποίες θα ωθούσαν τη βιομηχανία να παραγάγει καθαρότερα οχήματα.

Τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών (RTE-T)

Η ανάπτυξη των RTE-T χαρακτηρίστηκε ως μια από τις θεμελιώδεις ενέργειες για την εφαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβόνας. Το 2005, διορίστηκαν ευρωπαίοι συντονιστές για ορισμένα σχέδια προτεραιότητας. Στις 30 Νοεμβρίου, η ομάδα υψηλού επιπέδου ενέκρινε την τελική έκθεση σχετικά με την επέκταση των μεγάλων διευρωπαϊκών αξόνων μεταφορών προς τις γειτονικές χώρες και περιφέρειες.

Διεθνείς εξελίξεις

Στο πλαίσιο της διεθνούς συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των εταίρων της στον τομέα των μεταφορών, σημειώθηκε πρόοδος στις διαπραγματεύσεις όσον αφορά:

- τις αεροπορικές υπηρεσίες με τις εξής χώρες: το Αζερμπαϊτζάν, την Αλβανία, την Αυστραλία, τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, τη Βουλγαρία, τη Γεωργία, την Κροατία, τον Λίβανο, τη Νέα Ζηλανδία, την Ουκρανία, την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, τη Ρουμανία, τη Σερβία και το Μαυροβούνιο, τη Χιλή·
- τις θαλάσσιες μεταφορές με την Κίνα·
- τα συστήματα δορυφορικής πλοήγησης (Galileo): προβλέπονται ρητά συμφωνίες συγχρηματοδότησης με το Ισραήλ, την Κίνα και την Ουκρανία· στα τέλη του 2005 μονογραφήθηκαν συμφωνίες με την Ινδία και το Μαρόκο, ενώ εξελίσσονται θετικά οι συζητήσεις με την Αργεντινή, την Αυστραλία, τη Βραζιλία, τον Καναδά, τη Νορβηγία, τη Νότια Κορέα και τις χώρες του προγράμματος MEDA γύρω από τη Λεκάνη της Μεσογείου.

⁽¹⁾ COM(2005) 634.

Ενέργεια: πλαίσιο

Η έναρξη ισχύος του πρωτοκόλλου του Κιότο, το οποίο υπεγράφη το 1997, καθώς και η θέρμανση του κλίματος, η βιώσιμη ανάπτυξη, η ευφυής ενέργεια, αποτελούν θέματα επικαιρότητας που ωθούν προς τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας αλλά και στη χάραξη μεγάλων στρατηγικών εξορθολογισμού, όχι μόνον της κατανάλωσης αλλά και της παραγωγής ενέργειας. Η υλοποίηση των εσωτερικών αγορών ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου και η θεαματική αύξηση της τιμής του πετρελαίου το 2005 έδωσαν ένα νέο έναυσμα για την επείγουσα αναζήτηση μιας ενεργειακής πολιτικής η οποία να συνδυάζει τους στόχους της οικονομίας, του περιβάλλοντος και της ενεργειακής επάρκειας.

Ενεργειακή απόδοση

Στις 22 Ιουνίου, η Επιτροπή υπέβαλε μια *Πράσινη Βίβλο για την ενεργειακή απόδοση* ή «περισσότερα αποτελέσματα με λιγότερα μέσα» (1). Το πλαίσιο αυτό χαρακτηρίζεται από σημαντικό εύρος τόσο όσον αφορά τους αποδέκτες του (εθνικούς, περιφερειακούς, τοπικούς φορείς λήψης αποφάσεων, διεθνείς οργανισμούς, τράπεζες και ιδιώτες) όσο και το πεδίο δράσης του (παραγωγή και τελική χρήση της ενέργειας, βιομηχανία και υπηρεσίες, νοικοκυριά, κτίρια και μεταφορικά μέσα), αποβλέπει δε στο να αντιστρέψει, έως το 2020, την τάση μιας όλο και σημαντικότερης ενεργειακής κατανάλωσης, επιτυγχάνοντας 20% οικονομίες στην ενέργεια. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ιδίως ότι, εάν τα κράτη μέλη μετέφεραν και εφάρμοζαν τα ήδη εγκεκριμένα μέτρα, το ήμισυ του στόχου αυτού θα μπορούσε να επιτευχθεί. Προτίθεται ακόμα να λάβει ορισμένα νέα μέτρα όπως: ετήσια εθνικά σχέδια δράσης για την ενεργειακή αποτελεσματικότητα· διάδοση καλύτερης πληροφόρησης στους πολίτες· πιο αποτελεσματική εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει».

Ανανεώσιμη ενέργεια

Για να προωθήσει την αύξηση της χρήσης της βιομάζας, η Επιτροπή ενέκρινε σχέδιο δράσης στο οποίο περιλαμβάνονται μέτρα για την τόνωση της ζήτησης και την αύξηση της προσφοράς, για την εξάλειψη των τεχνικών εμποδίων και για τον καθορισμό προτεραιοτήτων έρευνας στον τομέα αυτό (2). Ακόμα, εξέδωσε ανακοίνωση (3) σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2001/77/EK (4) για την προαγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, στην οποία παρουσιάζεται ένα σχέδιο συντονισμού των υπαρχόντων συστημάτων. Οι δύο αυτές πρωτοβουλίες συνοδεύονται από αξιολογήσεις αντικτύπου.

(1) COM(2005) 265.

(2) COM(2005) 628.

(3) COM(2005) 627.

(4) EE L 283 της 27.10.2001.

Πυρηνική ενέργεια

Σημειώθηκαν σημαντικά βήματα προόδου όσον αφορά τη διεθνή συνεργασία στον τομέα της πυρηνικής έρευνας. Πράγματι, η Επιτροπή δρομολόγησε τις διαπραγματεύσεις προσχώρησης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (Ευρατόμ) σε μια συμφωνία-πλαίσιο για την έρευνα στο πλαίσιο του διεθνούς φόρουμ «Γενεά IV» (GIF) (1). Το φόρουμ αυτό έχει ως στόχο την ανάπτυξη πυρηνικών αντιδραστήρων τέταρτης γενιάς. Σύμφωνα με την Επιτροπή, ο «τεχνολογικός χάρτης πορείας», ο οποίος αποτελεί το βασικό έγγραφο όπου περιγράφεται το τεχνικό περιεχόμενο της προς διεξαγωγή έρευνας, πρέπει να συνοδεύεται από ένα δεσμευτικό νομικό πλαίσιο ώστε η Επιτροπή και τα κράτη μέλη που έχουν προσχωρήσει στη συμφωνία-πλαίσιο να μπορούν να συντονίζουν στενά και να εναρμονίζουν τις θέσεις τους πριν από οποιαδήποτε σημαντική απόφαση σχετικά με την εφαρμογή της.

Στο πλαίσιο της συνθήκης Ευρατόμ, η Επιτροπή συνέχισε επίσης τις διαπραγματεύσεις των διμερών συμφωνιών σε θέματα *συνεργασίας για την ειρηνική χρησιμοποίηση της πυρηνικής ενέργειας και τον εφοδιασμό σε πυρηνικά υλικά* καθώς και σε θέματα έρευνας. Το 2005, οι διαπραγματεύσεις αυτές κατέληξαν στην υπογραφή συμφωνίας συνεργασίας με την Ουκρανία σχετικά με την ειρηνική χρησιμοποίηση της πυρηνικής ενέργειας. Προχώρησαν επίσης οι διαπραγματεύσεις για συμφωνία συνεργασίας μεταξύ της Ευρατόμ και της Νότιας Κορέας σχετικά με την έρευνα στον τομέα της ενέργειας σύντηξης.

Άλλες διεθνείς εξελίξεις

Συνεχίστηκε ο ενεργειακός διάλογος μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ρωσίας με σκοπό να αναπτυχθεί μια πανευρωπαϊκή ενεργειακή αγορά σε επίπεδο ηπείρου. Τέσσερις θεματικές ομάδες για τις επενδύσεις, τις υποδομές, την ενεργειακή απόδοση και τις εμπορικές συναλλαγές θα δώσουν την ώθηση που είναι αναγκαία στον κοινό αυτό στόχο. Η σύνοδος Ευρωπαϊκής Ένωσης-Ρωσίας τον Οκτώβριο υπενθύμισε τη σημασία του έργου των ομάδων αυτών.

Επίσης, για πρώτη φορά καθιερώθηκε ο διάλογος μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του *Οργανισμού Πετρελαιοεξαγωγικών Κρατών (ΟΠΕΚ)* με δύο υπουργικές συνεδριάσεις εντός του έτους.

Με την υπογραφή στις 25 Οκτωβρίου της *συνθήκης της Ενεργειακής Κοινότητας Νοτιοανατολικής Ευρώπης*, έγινε ένα ακόμα βήμα προς την επίτευξη μεγαλύτερης σταθερότητας και ασφάλειας στην Ευρώπη. Πρόκειται για την πρώτη πολυμερή συνθήκη που αφορά τη Νοτιοανατολική Ευρώπη, στην οποία συμμετέχουν η Ευρωπαϊκή Ένωση και οκτώ εταίροι από αυτό το μέρος της Ευρώπης: Αλβανία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, Κροατία, Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Ρουμανία, Σερβία

(1) COM(2005) 222.

και Μαυροβούνιο ⁽¹⁾ και Αποστολή των Ηνωμένων Εθνών για την προσωρινή διοίκηση του Κοσσυφοπεδίου (MINUK). Σε εξέλιξη βρίσκονται οι διαπραγματεύσεις με την Τουρκία με σκοπό τη μεταγενέστερη προσχώρησή της στην εν λόγω συνθήκη.

Την 1η Δεκεμβρίου υπεγράφη μνημόνιο συμφωνίας μεταξύ της Ένωσης και της Ουκρανίας, στο οποίο τίθενται οι βάσεις μιας εμπεριστατωμένης συνεργασίας στον τομέα της ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων ελέγχων της πυρηνικής ασφάλειας και του δικτύου των πετρελαιοαγωγών και των αγωγών φυσικού αερίου της Ουκρανίας. Έχουν επίσης αναληφθεί πρωτοβουλίες από κοινού με την Ινδία και την Κίνα σε θέματα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ενεργειακής απόδοσης και καθαρού άνθρακα.

Κινητικότητα στην εργασία

Αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων

Το 2005 έγινε ένα σημαντικό βήμα προόδου όσον αφορά τη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας των ατόμων με επαγγελματικά προσόντα μεταξύ των κρατών μελών. Πράγματι, στις 7 Σεπτεμβρίου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν οδηγία σχετικά με την *αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων* ⁽²⁾. Πρόκειται για το αποτέλεσμα τριών ετών νομοθετικών εργασιών, βάσει πρότασης που υπέβαλε η Επιτροπή ύστερα από την έκκληση που της απηύθυνε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Στοκχόλμης τον Μάρτιο του 2001, με σκοπό την καθιέρωση ενός πιο ομοιογενούς, πιο διαφανούς και πιο ευέλικτου συστήματος από εκείνο των 15 προϋπαρχουσών οδηγιών στον τομέα. Συνεπώς, το αποτέλεσμα αυτό αντιπροσωπεύει τον πρώτο σφαιρικό εκσυγχρονισμό του κοινοτικού συστήματος από τη σύλληψή του, πριν από μια 40ετία.

Η νέα οδηγία καθορίζει επίπεδα αναφοράς για τα επαγγελματικά προσόντα με σκοπό την αμοιβαία αναγνώρισή τους μεταξύ κρατών μελών, ενώ παράλληλα δεν επιφέρει καμία αλλαγή στους κανόνες που διέπουν το γενικό σύστημα αναγνώρισης που εφαρμόζεται στα επαγγέλματα στα οποία δεν υπάρχει συντονισμός των ελάχιστων προϋποθέσεων κατάρτισης. Παράλληλα, αποσκοπεί στο να αποφύγει καταστάσεις όπου παρακάμπτονται οι εθνικές απαιτήσεις, τα επαγγελματικά προσόντα αναγνωρίζονται σε ένα άλλο κράτος μέλος και στο τέλος ζητείται από το αρχικό κράτος να τα αναγνωρίσει με τη σειρά του και αυτό. Τα νομοθετικώς κατοχυρωμένα ελεύθερα επαγγέλματα περιλαμβάνονται επίσης στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας. Εξάλλου, στο πλαίσιο μιας προσωρινής παροχής διασυνοριακών υπηρεσιών, η άσκηση ενός νομοθετικώς κατοχυρωμένου επαγγέλματος υπάγεται στους επαγγελματικούς και πειθαρχικούς κανόνες που συνδέονται με τα επαγγελματικά προσόντα στο κράτος μέλος υποδοχής. Ακόμα, στην οδηγία περιλαμβάνεται η αρχή της αυτόματης αναγνώρισης των ιατρικών ή οδοντιατρικών

(¹) Συμπεριλαμβανομένου του Κοσσυφοπεδίου (υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών, δυνάμει του ψηφίσματος 1244 του Συμβουλίου Ασφαλείας της 10ης Ιουνίου 1999).

(²) Οδηγία 2005/36/ΕΚ (ΕΕ L 255 της 30.9.2005).

ειδικοτήτων, υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Τέλος, προβλέπεται η δυνατότητα να ζητά η Επιτροπή τη γνώμη εμπειρογνομόνων των εκάστοτε επαγγελματικών κατηγοριών.

Κινητικότητα και επαγγελματική κατάρτιση

Για να ενθαρρύνει και να στηρίξει τη διακρατική κινητικότητα για σκοπούς *εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης*, η Επιτροπή πρότεινε, στις 23 Σεπτεμβρίου (1), την εφαρμογή ενός *ευρωπαϊκού χάρτη ποιότητας για την κινητικότητα*. Η πρωτοβουλία αυτή αποσκοπεί στο να καθορίσει τις βασικές αρχές για τη βελτίωση του προγραμματισμού, της διεξαγωγής και της συνέχειας της διαδικασίας κινητικότητας.

Η πρόοδος που σημειώθηκε όσον αφορά την *κινητικότητα των εργαζομένων και το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης* παρουσιάζεται στο κεφάλαιο III της παρούσας Έκθεσης.

Πρόοδος της εσωτερικής αγοράς

Γενική στρατηγική

Πλαίσιο

Η εσωτερική αγορά αποτελεί σημαντικό στοιχείο της στρατηγικής της Λισσαβόνας, όπως αναδρομολογήθηκε το 2005. Οι κύριες ενέργειες στον τομέα αυτόν σε κοινοτικό επίπεδο περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα της Λισσαβόνας. Από την άλλη πλευρά, η ορθή εφαρμογή τους εμπίπτει στην αρμοδιότητα του εκάστοτε κράτους μέλους. Πάντως, οι ενέργειες που αναλαμβάνονται τόσο σε κοινοτικό όσο και σε εθνικό επίπεδο έχουν ουσιαστική σημασία για τη δημιουργία και τη διατήρηση μιας εσωτερικής αγοράς η οποία να λειτουργεί σωστά σε όλους τους τομείς της οικονομίας, έτσι ώστε να αξιοποιείται κατά το μέγιστο η δυναμική συμβολή τους στην οικονομική μεγέθυνση και τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης και να προσφέρονται πιο απτά οφέλη σε όλους τους πολίτες, είτε πρόκειται για καταναλωτές είτε για επιχειρηματίες.

Γενικές τάσεις

Το 2005, σημειώθηκε πρόοδος όσον αφορά τη μείωση του ελλείματος μεταφοράς των κανονιστικών διατάξεων περί εσωτερικής αγοράς στα κράτη μέλη. Εξάλλου, ελήφθησαν σημαντικά μέτρα για την ανάπτυξη της διοικητικής συνεργασίας στον τομέα αυτό. Ολοκληρώθηκε το πιλοτικό στάδιο του *συστήματος πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά*, ενώ ενισχύθηκε το δίκτυο «*Solvit*», το οποίο έχει σχεδιαστεί για την επίλυση των διαφορών.

(1) COM(2005) 450.

Προχώρησαν επίσης σε τεχνικό επίπεδο οι διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο του Συμβουλίου σχετικά με την *πρόταση οδηγίας για τις υπηρεσίες* ⁽¹⁾, καθώς και οι σχετικές κοινοβουλευτικές εργασίες, ενώ η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και η Επιτροπή των Περιφερειών γνωμοδότησαν για αυτό το ευαίσθητο ζήτημα.

Εκδόθηκε η οδηγία για την *αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων* ⁽²⁾.

Όσον αφορά τη συνέχεια που δόθηκε στο *σχέδιο δράσης για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες* ⁽³⁾, το καλοκαίρι ξεκίνησαν ευρείες διαβουλεύσεις οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα την εστίαση στην εφαρμογή του σχεδίου αυτού ως βασικού στόχου της πολιτικής της Επιτροπής σε θέματα εσωτερικής αγοράς για την επόμενη πενταετία.

Παράλληλα, αναμένεται ότι οι προσπάθειες που καταβλήθηκαν φέτος για τη βελτίωση της ποιότητας του νομοθετικού πλαισίου ⁽⁴⁾ θα συμβάλουν στην καλύτερη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και στη μείωση του διοικητικού φόρτου που βαρύνει τις επιχειρήσεις.

Υπηρεσίες κοινής ωφέλειας

Σε γνωμοδότηση που εξέδωσε στις 9 Φεβρουαρίου, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η *Λευκή Βίβλος* που είχε υποβληθεί από την Επιτροπή το 2004 για την εξασφάλιση μιας συνεκτικής πολιτικής στον τομέα των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας ⁽⁵⁾ αποτελεί μια καλή βάση για την ανάπτυξη των εννοιολογικών στοιχείων μιας τέτοιας πολιτικής. Εξάλλου φρονεί ότι αυτού του είδους οι υπηρεσίες συμπληρώνουν το τρίπτυχο «οικονομία, κοινωνική πολιτική και περιβάλλον» της στρατηγικής της Λισσαβόνας. Από μέρους της, η Επιτροπή των Περιφερειών εξέφρασε τις απόψεις της σχετικά με τη Λευκή Βίβλο σε γνωμοδότηση της 23ης Φεβρουαρίου. Ειδικότερα, εκτιμά ότι οι υπηρεσίες αυτές αποτελούν μέρος του συστήματος αξιών στο οποίο στηρίζεται η ύπαρξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών. Δηλώνει πεπεισμένη πως η καθολική πρόσβαση σε υπηρεσίες κοινής ωφέλειας υψηλής ποιότητας, παρεχόμενες σε λογική τιμή, αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής σε όλη την Ένωση. Όσο για την Επιτροπή, σε έκθεση που υπέβαλε στις 23 Μαρτίου ⁽⁶⁾ με θέμα την εφαρμογή της οδηγίας περί *ταχυδρομικών υπηρεσιών* ⁽⁷⁾, επιβεβαίωσε ότι σε γενικές γραμμές η μεταρρύθμιση του τομέα αυτού στην Ένωση έχει προχωρήσει σημαντικά.

⁽¹⁾ COM(2004) 2.

⁽²⁾ Βλέπε ανωτέρω, ενότητα «Κινητικότητα στην εργασία».

⁽³⁾ COM(1999) 232.

⁽⁴⁾ Βλέπε τμήμα 3 «Βελτίωση της νομοθεσίας» στο κεφάλαιο I της παρούσας Έκθεσης.

⁽⁵⁾ COM(2004) 374.

⁽⁶⁾ COM(2005) 102.

⁽⁷⁾ Οδηγία 97/67/EK (EE L 15 της 21.1.1998) όπως τροποποιήθηκε τελευταία φορά με την οδηγία 2002/39/CE (EE L 176 της 5.7.2002).

Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες

Πλαίσιο

Σχέδιο δράσης για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες

Το 1999 ⁽¹⁾, η Επιτροπή εκπόνησε ένα σχέδιο δράσης με στόχο τη βελτίωση της ενιαίας αγοράς των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών για την επόμενη πενταετία· το εν λόγω σχέδιο βασιζόταν ιδίως σε ένα χρονοδιάγραμμα νομοθετικών μέτρων προς έκδοση. Το 2004, το Συμβούλιο έκρινε ότι το νομοθετικό στάδιο ολοκληρώθηκε επιτυχώς και ότι στο εξής πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην εφαρμογή του.

Σε ψήφισμα που εξέδωσε στις 28 Απριλίου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εκφράζει την ικανοποίησή του για την πρόοδο που έχει σημειώσει η εφαρμογή του σχεδίου δράσης για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες όσον αφορά την υποβολή νομοθετικών προτάσεων, εφόσον 39 από τα 42 προβλεπόμενα νομοθετικά μέτρα έχουν ήδη εκδοθεί.

Το 2005, εκδόθηκαν νέες οδηγίες. Αφορούν ειδικότερα τις ασφάλειες αυτοκινήτων ⁽²⁾ και τις δραστηριότητες αντασφάλισης ⁽³⁾. Η οδηγία που αφορά την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων επενδύσεων και των πιστωτικών ιδρυμάτων εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και βρίσκεται στο στάδιο έγκρισης από το Συμβούλιο.

Η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση οδηγίας σχετικά με τις υπηρεσίες πληρωμών ⁽⁴⁾ και πρόταση κανονισμού για τις πληροφορίες σχετικά με τον πληρωτή που συνοδεύουν τις μεταφορές χρηματικών ποσών ⁽⁵⁾. Παράλληλα, υπέβαλε σειρά Πράσινων Βίβλων οι οποίες θα αποτελέσουν αντικείμενο δημόσιων διαβουλεύσεων:

- στις 3 Μαΐου ⁽⁶⁾, υποβλήθηκε η Πράσινη Βίβλος σχετικά με την πολιτική των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών για την περίοδο 2005–2010, με σκοπό να εδραιώσει την πρόοδο που έχει επιτευχθεί όσον αφορά την επίτευξη μιας ολοκληρωμένης, ανοικτής και ανταγωνιστικής ευρωπαϊκής χρηματοπιστωτικής αγοράς· ακόμα, εντοπίζει τρεις τομείς που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής: τα επενδυτικά κεφάλαια, τις λιανικές χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τη διαχείριση του ενεργητικού. Το Συμβούλιο ενέκρινε τις προτεραιότητες αυτές στη συνεδρίασή του της 11ης Οκτωβρίου·
- στις 12 Ιουλίου ⁽⁷⁾, υποβλήθηκε η Πράσινη Βίβλος για την ενίσχυση του πλαισίου της ΕΕ που διέπει τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων, με ιδιαίτερο σκοπό την

⁽¹⁾ COM(1999) 232.

⁽²⁾ Οδηγία 2005/14/EK (ΕΕ L 149 της 11.6.2005).

⁽³⁾ Οδηγία 2005/68/EK (ΕΕ L 323 της 9.12.2005).

⁽⁴⁾ COM(2005) 603.

⁽⁵⁾ COM(2005) 343.

⁽⁶⁾ COM(2005) 177.

⁽⁷⁾ COM(2005) 314.

ανταπόκριση στις βαθιές δομικές αλλαγές που υφίσταται η βιομηχανία στον τομέα της εμπορίας κεφαλαίων·

- στις 19 Ιουλίου ⁽¹⁾, υποβλήθηκε Πράσινη Βίβλος για τα *ενυπόθηκα δάνεια* στην Ένωση, η οποία αποσκοπεί στο να αξιολογήσει, μεταξύ άλλων, τη γενικότερη χρησιμότητα μιας παρέμβασης της Επιτροπής στον τομέα αυτό. Προσβλέπει επίσης στην ολοκλήρωση των αγορών στους τομείς καθοριστικής σημασίας (προστασία των καταναλωτών, νομικά θέματα, ενυπόθηκες ασφάλειες και χρηματοδότηση του ενυπόθηκου δανείου).

Παράλληλα, την 1η Δεκεμβρίου ⁽²⁾, εγκρίθηκε μια *Λευκή Βίβλος για την πολιτική χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών 2005–2010*.

Ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων

Η νομοθετική πρόοδος που σημειώθηκε το 2005 εντάσσεται στο πλαίσιο της *καταπολέμησης της νομιμοποίησης των παράνομα αποκτηθέντων κεφαλαίων*, με υπόβαθρο την ενίσχυση των μέτρων καταπολέμησης της εγκληματικότητας και της τρομοκρατίας. Στην πράξη, η πρόοδος αυτή συνίσταται στην έκδοση δύο νομοθετικών πράξεων από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο:

- αφενός, ενός κανονισμού σχετικά με τους *ελέγχους ρευστών διαθεσίμων* που εισέρχονται ή εξέρχονται από την Κοινότητα ⁽³⁾. Ο κανονισμός αυτός υποχρεώνει τα κράτη μέλη να εξασφαλίζουν ότι οι ταξιδιώτες που μεταφέρουν περισσότερα από 10 000 EUR σε μετρητά, ή ποσό αντίστοιχο σε άλλο νόμισμα ή σε εύκολα μετατρέψιμες αξίες, υποβάλλουν σχετική δήλωση όταν διέρχονται από τα σύνορα της Ένωσης·
- αφετέρου, μιας οδηγίας σχετικά με την *πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες* ⁽⁴⁾. Η οδηγία αυτή εισάγει στο δίκαιο της Ένωσης την αναθεώρηση, που έγινε τον Ιούνιο του 2003, των 40 συστάσεων της ομάδας διεθνούς χρηματοοικονομικής δράσης (GAFI), του διεθνούς οργανισμού τυποποίησης στον τομέα της καταπολέμησης της νομιμοποίησης των εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Η οδηγία εφαρμόζεται στον χρηματοπιστωτικό τομέα καθώς και σε επαγγέλματα όπως οι δικηγόροι, οι συμβολαιογράφοι, οι λογιστές ή οι κτηματομεσίτες. Το πεδίο εφαρμογής της καλύπτει ακόμα όλους τους προμηθευτές αγαθών, όταν οι πληρωμές σε μετρητά υπερβαίνουν τις 15 000 EUR. Τα άτομα που εμπίπτουν στην οδηγία οφείλουν ιδίως: να διαπιστώνουν και να επαληθεύουν την ταυτότητα του πελάτη τους· να υποβάλλουν την επιχειρηματική σχέση τους με τον πελάτη σε εποπτεία· να αναφέρουν στις δημόσιες αρχές τις

⁽¹⁾ COM(2005) 327.

⁽²⁾ COM(2005) 629.

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1889/2005 (ΕΕ L 309 της 25.11.2005).

⁽⁴⁾ Οδηγία 2005/60/ΕΚ (ΕΕ L 309 της 25.11.2005).

υποψίες τους σχετικά με τη νομιμοποίηση παράνομου χρήματος ή με τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

Ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων

Η Επιτροπή συνέχισε την *εποπτεία των εθνικών μέτρων* δυνάμει του άρθρου 28 επ. της συνθήκης ΕΚ για να εξασφαλίσει, αφενός, την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης μεταξύ των κρατών μελών (το 2005, η Επιτροπή κατέγραψε 168 νέες καταγγελίες και περιπτώσεις που διαπιστώθηκαν αυτεπαγγέλτως στον τομέα αυτό) και, αφετέρου, της οδηγίας 98/34/ΕΚ, ώστε να αποφύγει τη δημιουργία νέων εμποδίων στην εσωτερική αγορά και να προωθήσει τις αρχές της διαφάνειας, της πρόληψης και της καλύτερης νομοθεσίας. Την 1η Δεκεμβρίου, τα κράτη μέλη κοινοποίησαν 664 μέτρα και η Επιτροπή εξέδωσε 48 εμπειριστατωμένες γνώμες. Οι αντιδράσεις της Επιτροπής είχαν ως αποτέλεσμα πολλές προσαρμογές των εθνικών κειμένων στις απαιτήσεις του κοινοτικού δικαίου. Η Επιτροπή προέβη επίσης σε εξέταση των εθνικών μέτρων στο πλαίσιο της διαχείρισης των ρητρών διασφάλισης που επικαλούνται τα κράτη μέλη για να παρεκκλίνουν από τις οδηγίες.

Συνεχίστηκε η *εναρμόνιση των τεχνικών κανονιστικών διατάξεων* με σκοπό την ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων βάσει κανόνων που να εξασφαλίζουν την προστασία της υγείας, της ασφάλειας και του περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο αυτό, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν πολλές οδηγίες στους τομείς των μηχανοκίνητων οχημάτων (έξι), των φαρμάκων (μία), των επικίνδυνων παρασκευασμάτων (μία) και του θορύβου των μηχανημάτων (μία). Αξίζει να σημειωθεί ειδικότερα η έκδοση, στις 6 Ιουλίου (1), της οδηγίας για θέσπιση πλαισίου για τον καθορισμό απαιτήσεων *οικολογικού σχεδιασμού* όσον αφορά τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια: η νέα οδηγία αποσκοπεί στο να εξασφαλίσει την ελεύθερη κυκλοφορία των σχετικών προϊόντων στην εσωτερική αγορά, συμβάλλοντας παράλληλα στη βιώσιμη ανάπτυξη και στην ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού.

Όσο για την Επιτροπή, ενέκρινε σειρά μέτρων προσαρμογής στην τεχνική πρόοδο στους τομείς των μηχανοκίνητων οχημάτων και των ελκυστήρων (πέντε), των καλλυντικών (τρία), των φαρμάκων (ένα) και των επικίνδυνων ουσιών και παρασκευασμάτων (δύο) και μέτρων διαχείρισης των οδηγιών για τις οικοδομές, την ηλεκτρομαγνητική συμβατότητα, τα ιατροτεχνολογικά προϊόντα και τα παιχνίδια. Τέλος, υπέβαλε πολλές νέες προτάσεις, ιδίως σχετικά με τα παιδιατρικά φάρμακα, τη χαλάρωση των κανόνων για τη χορήγηση άδειας κυκλοφορίας των φαρμάκων στην αγορά και τη χρηματοδότηση της ευρωπαϊκής τυποποίησης.

Περαιτέρω πληροφορίες για την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων παρέχονται στην ενότητα «Πολιτική προϊόντων» (βλέπε ανωτέρω).

(1) Οδηγία 2005/32/ΕΚ (ΕΕ L 191 της 22.7.2005).

Εταιρικό δίκαιο και διοίκηση επιχειρήσεων

Για να διευκολυνθούν οι *διασυνοριακές συγχωνεύσεις* μεταξύ εταιρειών από διαφορετικά κράτη μέλη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν οδηγία η οποία αποσκοπεί στο να μειώσει τα εμπόδια που συνδέονται με τις διαφορές των εθνικών νομοθεσιών, ενώ παράλληλα διαφυλάσσει τα δικαιώματα συμμετοχής των εργαζομένων ⁽¹⁾. Για να αποκαταστήσει την αξιοπιστία της οικονομικής πληροφόρησης και να ενισχύσει την προστασία της Ευρωπαϊκής Ένωσης απέναντι σε σκάνδαλα όπως εκείνο της εταιρείας «Parmalat» το 2004, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε οδηγία που αποβλέπει στη βελτίωση του *νομικού ελέγχου των λογαριασμών* των εταιρειών στο σύνολο της Ένωσης· η οδηγία αυτή έχει υποβληθεί στο Συμβούλιο προς έγκριση. Το ίδιο ισχύει και για την αναθεώρηση της τέταρτης και της έβδομης οδηγίας σχετικά με το εταιρικό δίκαιο σε θέματα λογιστικής.

Διανοητική ιδιοκτησία

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, διαμαρτυρόμενο για την κοινή θέση του Συμβουλίου του Μαρτίου, στην οποία δεν γινόταν δεκτή καμία από τις τροπολογίες που είχε υποβάλει σε πρώτη ανάγνωση, απέρριψε σε δεύτερη ανάγνωση, στις 6 Ιουλίου, την πρόταση οδηγίας ⁽²⁾ σχετικά με τη *δυνατότητα κατοχύρωσης με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας των εφευρέσεων που εφαρμόζονται σε υπολογιστή*.

Από μέρους της, η Επιτροπή υπέβαλε, στις 14 Ιουλίου, έκθεση σχετικά με την εξέλιξη της νομοθεσίας για τα δίπλωμα ευρεσιτεχνίας στον τομέα της *βιοτεχνολογίας* και της *γενετικής μηχανικής* ⁽³⁾, δίνοντας έμφαση στο ζήτημα των αλληλουχιών γονιδίων και στο ζήτημα των βλαστοκυττάρων. Στις 18 Οκτωβρίου, εξέδωσε σύσταση σχετικά με τη διασυνοριακή συλλογική διαχείριση της διανοητικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων στον τομέα των *νόμιμων επιγραμμικών υπηρεσιών μουσικής*, ώστε να ενθαρρύνει την ανάπτυξη όλων των δυνατοτήτων των νέων υπηρεσιών που βασίζονται στο Διαδίκτυο, όπως π.χ. τη μετάδοση μέσω Διαδικτύου (webcasting) ή την κατά παραγγελία τηλεφόρτωση μουσικής ⁽⁴⁾.

Εξάλλου, την 1η Δεκεμβρίου, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατέληξαν σε συμφωνία σε πρώτη ανάγνωση υπέρ της πρότασης κανονισμού της Επιτροπής η οποία επιτρέπει στις επιχειρήσεις να παράγουν, βάσει άδειας εκμετάλλευσης, *αντίγραφα φαρμακευτικών προϊόντων κατοχυρωμένων με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας* ενόψει της εξαγωγής τους σε αναπτυσσόμενες χώρες ⁽⁵⁾. Ο κανονισμός σχετικά με την υποχρεωτική άδεια εκμετάλλευσης είναι ιδιαίτερα σημαντικός όσον αφορά τις σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τις εν λόγω χώρες. Η συμφωνία στην οποία κατέληξαν οι συννομοθέτες

⁽¹⁾ Οδηγία 2005/56/EK (EE L 310 της 25.11.2005).

⁽²⁾ COM(2002) 92.

⁽³⁾ COM(2005) 312.

⁽⁴⁾ C(2005) 3764.

⁽⁵⁾ COM(2004) 737.

αποτελεί ένα μείζον πολιτικό μήνυμα για τις διαπραγματεύσεις της υπουργικής διάσκεψης του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) στο Χονγκ Κονγκ. Σύμφωνα με την απόφαση του Γενικού Συμβουλίου του ΠΟΕ τον Αύγουστο του 2003, ο κανονισμός καθιερώνει ένα σύστημα στο οποίο οι επιχειρήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα μπορούν να ζητήσουν τη χορήγηση άδειας για την παρασκευή, χωρίς εξουσιοδότηση των κατόχων των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, φαρμάκων που προορίζονται για εξαγωγή σε αναπτυσσόμενες χώρες οι οποίες αντιμετωπίζουν προβλήματα δημόσιας υγείας.

Προστασία δεδομένων

Σε σχέση με τις ανησυχίες όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, η Κοινότητα και ο Καναδάς υπέγραψαν, στις 3 Οκτωβρίου, συμφωνία δυνάμει της οποίας οι αεροπορικές εταιρείες που πραγματοποιούν πτήσεις στη χώρα αυτή από την Ένωση εξουσιοδοτούνται να διαβιβάσουν στις канаδικές αρχές ορισμένα στοιχεία των επιβατών. Η δυνατότητα αυτή, ανάλογη με εκείνη που προβλέπεται σε παρόμοια συμφωνία που υπεγράφη το 2004 με τις Ηνωμένες Πολιτείες, αποσκοπεί στο να διευκολύνει την ταυτοποίηση των επιβατών που ενδεχομένως αποτελούν απειλή για την ασφάλεια. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το οποίο είχε προβεί σε δικαστική προσφυγή κατά της προηγούμενης αυτής συμφωνίας, αρνήθηκε να εκδώσει σύμφωνη γνώμη για τη συμφωνία με τον Καναδά κατά τη σύνοδό του τού Ιουλίου.

Εκκαθάριση και διακανονισμός

Το Συμβούλιο εξουσιοδότησε την Επιτροπή να ξεκινήσει διαπραγματεύσεις με την ομάδα «Unidroit» σχετικά με το σχέδιο σύμβασης με τίτλο «Προς μια αυξημένη ασφάλεια δικαίου για τους τίτλους που κατέχονται από διαμεσολαβητές».

Γενικές αναφορές και άλλοι χρήσιμοι σύνδεσμοι

- Επιχειρήσεις:
http://europa.eu.int/comm/enterprise/index_fr.htm
- Πίνακας αποτελεσμάτων της καινοτομίας:
<http://trendchart.cordis.lu/>
- Γενική Διεύθυνση Έρευνας:
http://europa.eu.int/comm/research/index_fr.cfm
- ITER:
<http://www.iter.org/index.htm>
- Κοινό Κέντρο Ερευνών:
<http://www.jrc.cec.eu.int/>
- Διάστημα:
http://europa.eu.int/comm/space/index_en.html
- Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα:
<http://www.ecb.int/>
- Γενική Διεύθυνση Κοινωνίας της Πληροφορίας και Μέσων Επικοινωνίας:
http://europa.eu.int/comm/dgs/information_society/index_fr.htm

- Εκπαίδευση:
http://europa.eu.int/comm/education/index_fr.html
- Γενική Διεύθυνση Ενέργειας και Μεταφορών:
http://europa.eu.int/comm/dgs/energy_transport/index_fr.html
- Ευρατόμ:
http://europa.eu.int/comm/euratom/index_en.html
- Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων:
http://europa.eu.int/comm/employment_social/free_movement/index_fr.htm
- Εσωτερική αγορά:
http://europa.eu.int/comm/internal_market/index_fr.htm
- Ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων:
http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/activities_freecapitalmovement_en.htm

Αλληλεγγύη

Τμήμα 1

Εδραίωση και νέες προοπτικές της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής

Περιφερειακή διάσταση

Πλαίσιο

Σε σύνδεση με τις προτάσεις της όσον αφορά τις δημοσιονομικές προοπτικές για την περίοδο 2007–2013, η Επιτροπή πρότεινε, το 2004, μια νέα αρχιτεκτονική για την πολιτική οικονομικής και κοινωνικής συνοχής μετά το 2006⁽¹⁾. Η αρχιτεκτονική αυτή, που βασίζεται στις πιο στοχοθετημένες παρεμβάσεις των διαρθρωτικών ταμείων και του Ταμείου Συνοχής, αναμένεται ότι θα ανταποκριθεί σε τρία καίρια θέματα προτεραιότητας στο πλαίσιο της διευρυμένης Ευρωπαϊκής Ένωσης: το στόχο της σύγκλισης, που αποσκοπεί στην υποστήριξη της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης στα λιγότερο ανεπτυγμένα κράτη μέλη και περιφέρειες· το στόχο της εδαφικής ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης, που αποσκοπεί στην ενθάρρυνση των αλλαγών στον τομέα αυτό και το στόχο της ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας, που αποσκοπεί στην προώθηση της αρμονικής και ισόρροπης ανάπτυξης του εδάφους της Ένωσης. Στο επίπεδο της εφαρμογής, η Επιτροπή έχει εξάλλου υποστηρίξει τον πιο στρατηγικό προγραμματισμό, την αύξηση της αποκέντρωσης των αρμοδιοτήτων, την ενίσχυση των συμπράξεων, συνοδευόμενη από μεγαλύτερη διαφάνεια, καθώς και την απλούστευση του συστήματος διαχείρισης.

(1) COM(2004) 492, COM(2004) 493, COM(2004) 494, COM(2004) 495 και COM(2004) 496.

Μια στρατηγική συντονισμένη με τους στόχους της Λισσαβόνας

Η Επιτροπή παρουσίασε, τον Μάιο ⁽¹⁾, ένα έγγραφο σχετικό με το ρόλο της πολιτικής για τη συνοχή όσον αφορά την εφαρμογή του προγράμματος ανάπτυξης και δημιουργίας θέσεων απασχόλησης και με την κατάσταση του διαλόγου σχετικά με το μέλλον της εν λόγω πολιτικής, και, στη συνέχεια, στις 5 Ιουλίου ⁽²⁾, η Επιτροπή διατύπωσε *στρατηγικούς προσανατολισμούς* για το θέμα αυτό για την περίοδο 2007–2013. Ο κύριος στόχος των εν λόγω προσανατολισμών είναι η επισήμανση των κοινοτικών προτεραιοτήτων στο πλαίσιο της πολιτικής για τη συνοχή, με σκοπό να ενισχύσουν τις συνέργειες με τη στρατηγική της Λισσαβόνας και να συμβάλουν στην εφαρμογή της, σύμφωνα με τις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη και την απασχόληση.

Σε όλη τη διάρκεια του έτους που πέρασε υπήρξε έντονος διοργανικός διάλογος σχετικά με τη μελλοντική ευρωπαϊκή πολιτική για τη συνοχή. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υποστήριξε το σύνολο των προτάσεων της Επιτροπής σε μια ψηφοφορία σε πρώτη ανάγνωση που πραγματοποιήθηκε τον Ιούλιο. Η Επιτροπή των Περιφερειών και η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υποστήριξαν επίσης τις προτάσεις και συνέβαλαν στο διάλογο σχετικά με το μέλλον της πολιτικής για τη συνοχή, έτσι ώστε να προσεγγίσουν την Ευρώπη των περιφερειακών και τοπικών διαμορφωτών πολιτικής καθώς και την οργανωμένη κοινωνία των πολιτών.

Θέσπιση νέου κανονιστικού πλαισίου

Το 2005 συνεχίστηκαν οι εργασίες οι σχετικές με τη δημιουργία του κανονιστικού πλαισίου που θα εγκαθιδρύσει τη νέα αρχιτεκτονική που αναφέρθηκε ανωτέρω, στον τομέα των μελλοντικών *διαρθρωτικών ταμείων* και του *Ταμείου Συνοχής*, που θα πρέπει να χρηματοδοτήσουν τις ενέργειες που θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της πολιτικής για την οικονομική και κοινωνική συνοχή. Όσον αφορά ιδιαίτερα τη *νέα γενιά των διαρθρωτικών ταμείων*, η Επιτροπή επιθυμούσε να λάβει υπόψη τις γνώμες που είχαν διατυπώσει διαδοχικά η Επιτροπή των Περιφερειών, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο· γι' αυτό, τον Οκτώβριο ⁽³⁾, η Επιτροπή διατύπωσε τροποποιήσεις για την αρχική πρόταση που είχε υποβάλει το 2004.

Κοινωνική διάσταση

Πλαίσιο

Η συγχρονισμένη πλαισίωση της στρατηγικής της Λισσαβόνας απέκτησε ιδιαίτερη σημασία στον κοινωνικό τομέα. Πράγματι, το 2005 αποτέλεσε κομβικό σημείο τόσο για την επανενεργοποίηση

⁽¹⁾ COM(2005) 192.

⁽²⁾ COM(2005) 299.

⁽³⁾ COM(2005) 523.

αυτής της στρατηγικής στο πλαίσιο της ενδιάμεσης αναθεώρησής της όσο και για τη σύνδεση μεταξύ δύο προγραμμάτων για την κοινωνική πολιτική σε επίπεδο Κοινότητας. Ήταν το τελικό έτος της «κοινωνικής ατζέντας» που είχε εγκριθεί τον Δεκέμβριο του 2000 από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας —δηλαδή λίγους μήνες μετά την έκδοση της στρατηγικής της Λισσαβόνας— για να αντιμετωπιστούν, κατά την περίοδο 2000–2005, οι νέες κοινωνικές προκλήσεις και ανάγκες που συνδέονται συγκεκριμένα με την απασχόληση και γενικότερα με το κοινωνικό πλαίσιο, στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης και της διεύρυνσης της Ένωσης.

Το νέο πρόγραμμα για την κοινωνική πολιτική

Στις 9 Φεβρουαρίου, η Επιτροπή παρουσίασε το κοινωνικό πρόγραμμα που καλύπτει την περίοδο μέχρι το 2010, με τίτλο «*Η κοινωνική Ευρώπη στην παγκόσμια οικονομία: απασχόληση και ευκαιρίες για όλους*» ⁽¹⁾. Η προστιθέμενη αξία που αναμένεται από αυτό το νέο πλαίσιο βρίσκεται σε δύο επίπεδα: διευκόλυνση του εκσυγχρονισμού των εθνικών συστημάτων σε ένα πλαίσιο εκτεταμένων οικονομικών και κοινωνικών μεταβολών, αφενός, και υποστήριξη της αρμονικής λειτουργίας της ενιαίας αγοράς διασφαλίζοντας το σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των κοινών αξιών, αφετέρου. Στο πρόγραμμα αυτό, η Επιτροπή περιγράφει το συνδυασμό των κοινοτικών μέσων που είναι απαραίτητα για τη βελτίωση της ποιότητας της εφαρμογής του προγράμματος και παρουσιάζει ορισμένες βασικές ενέργειες που διαρθρώνονται σε δύο κύριους άξονες οι οποίοι αντιστοιχούν στους στρατηγικούς στόχους για όλη τη διάρκεια της εντολής της: την ευημερία και την αλληλεγγύη.

Το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο χαιρέτισε αυτή την πρωτοβουλία της Επιτροπής, την οποία θεωρεί συμβολή στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής της Λισσαβόνας, με την ενίσχυση του *ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου*, που βασίζεται στην επιδίωξη της πλήρους απασχόλησης και της μεγαλύτερης κοινωνικής συνοχής.

Απασχόληση

Τον Ιανουάριο, η Επιτροπή εξέδωσε σχέδιο «*κοινής έκθεσης για την απασχόληση 2004–2005*» ⁽²⁾, που βασίζεται ουσιαστικά στα εθνικά σχέδια δράσης για την απασχόληση τα οποία είχαν υποβάλει τα κράτη μέλη το φθινόπωρο του 2004. Αυτή η έκθεση, που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο τον Μάρτιο, παρουσιάζει μια επισκόπηση της κατάστασης της απασχόλησης και μια αξιολόγηση της προόδου που σημείωσαν τα κράτη μέλη όσον αφορά την εφαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών και των συστάσεων για το θέμα αυτό. Μια αναθεωρημένη έκδοση αυτών των κατευθυντηρίων γραμμών εκδόθηκε τον Απρίλιο ⁽³⁾.

(1) COM(2005) 33.

(2) COM(2005) 13.

(3) Βλέπε κεφάλαιο II, τμήμα 1 «Οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον» της παρούσας Έκθεσης.

Στο πλαίσιο της επανενεργοποίησης της στρατηγικής της Λισσαβόνας, η Επιτροπή παρουσίασε, στις 31 Μαρτίου ⁽¹⁾, τις σκέψεις της σχετικά με τον κοινωνικό αντίκτυπο της *αναδιάρθρωσης των επιχειρήσεων*. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι αναδιρθρώσεις αυτές μπορούν να συμβάλουν στην οικονομική και κοινωνική πρόοδο, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν προβλεφθεί σωστά, ότι οι επιχειρήσεις μπορούν να τις διαχειρίζονται αποτελεσματικά και γρήγορα και ότι θα υποστηρίζονται από πολιτική δράση σε ευνοϊκές συνθήκες. Σε αυτή τη διαδικασία μπορεί να διαδραματίσει ένα ρόλο η ίδια η Ένωση εξασφαλίζοντας, μακροπρόθεσμα, τη συνεκτικότητα των σχετικών πολιτικών, έτσι ώστε να αποφευχθεί η καταστροφή του ανθρώπινου δυναμικού, ενθαρρύνοντας τη συμμετοχή όλων των σχετικών συντελεστών και λαμβάνοντας υπόψη την τοπική διάσταση, όπου είναι πιο αποτελεσματικές οι προληπτικές ενέργειες σχετικά με τις μεταβολές. Τον Σεπτέμβριο, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή χαιρέτισε αυτή τη συνολική προσέγγιση και τόνισε επίσης τη σημασία, στο πλαίσιο αυτό, του κοινωνικού διαλόγου και της συμμετοχής των μισθωτών. Η ΕΟΚΕ εξέτασε πιο συγκεκριμένα το ζήτημα αυτό κατά τη σύνοδο του Δεκεμβρίου. Η Επιτροπή των Περιφερειών διατύπωσε επίσης τη γνώμη της σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής κατά τη σύνοδο του Νοεμβρίου.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σε ψήφισμα που εξέδωσε στις 9 Ιουνίου, υποστήριξε και αυτό την ανάγκη για μεγαλύτερη συνεκτικότητα των δημοσιονομικών, οικονομικών και χρηματοπιστωτικών πολιτικών των οποίων η μεταρρύθμιση, στα κράτη μέλη, θα πρέπει να λάβει δεόντως υπόψη τον ευρωπαϊκό στόχο του υψηλού επιπέδου απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας.

Κοινωνική προστασία και κοινωνική ένταξη

Τον Ιανουάριο η Επιτροπή εξέδωσε σχέδιο «*κοινής έκθεσης για την κοινωνική προστασία και την κοινωνική ένταξη*» ⁽²⁾, στην οποία ασχολείται με την κοινωνική ένταξη και τις εθνικές στρατηγικές καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, αλλά εξετάζει επίσης και το ζήτημα των συντάξεων. Η Επιτροπή παρουσιάζει τα κύρια συμπεράσματα που προέκυψαν από την εφαρμογή της ανοικτής μεθόδου συντονισμού, με σκοπό να συμβάλει στην ετήσια αξιολόγηση της στρατηγικής της Λισσαβόνας. Το Συμβούλιο ενέκρινε την έκθεση τον Μάρτιο.

Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων και συντονισμός των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης

Ένα έτος μετά την καθιέρωση της *ευρωπαϊκής κάρτας ασφάλισης ασθένειας* ⁽³⁾, την 1η Ιουνίου 2004, υπήρχαν περισσότεροι από 30 εκατ. κάτοχοι της κάρτας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η δημοτικότητα αυτή απεικονίζει την προστιθέμενη αξία, όπως την αντιλαμβάνονται οι πολίτες, ενός εργαλείου που επιτρέπει την ευθυγράμμιση των δικαιωμάτων

⁽¹⁾ COM(2005) 120.

⁽²⁾ COM(2005) 14.

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 631/2004 (ΕΕ L 100 της 6.4.2004).

των ασφαλισμένων όλων των κατηγοριών όσον αφορά την πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη κατά τη διάρκεια μιας προσωρινής παραμονής σε άλλο κράτος μέλος, απλοποιώντας παράλληλα τις διαδικασίες που επιβάλλονται στον ασθενή. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σε ψήφισμα που εξέδωσε στις 9 Ιουνίου, εξέφρασε την επιθυμία του για τη λήψη περαιτέρω μέτρων για την προώθηση της κινητικότητας των ασθενών στο εσωτερικό της Ένωσης.

Επίσης, η νομοθεσία που διέπει την *εφαρμογή των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης* στους εργαζομένους και τα μέλη των οικογενειών τους που μετακινούνται στο εσωτερικό της Ένωσης ⁽¹⁾ τροποποιήθηκε στις 13 Απριλίου ⁽²⁾ για τρεις λόγους: να ληφθούν υπόψη οι πρόσφατες εξελίξεις της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, να διευκολυνθεί η εφαρμογή της νομοθεσίας αυτής και να συνυπολογισθούν οι μεταβολές των νομοθεσιών των κρατών μελών για την κοινωνική ασφάλιση.

Όσον αφορά τα *συνταξιοδοτικά δικαιώματα*, επιθυμώντας να διευκολύνει τους εργαζομένους να αλλάζουν εργασία και να μετακινούνται από τη μια χώρα στην άλλη σύμφωνα με την αναθεωρημένη στρατηγική της Λισσαβόνας, η Επιτροπή, μετά από εκτεταμένες διαβουλεύσεις, παρουσίασε, στις 20 Οκτωβρίου, πρόταση οδηγίας που αποσκοπεί στη βελτίωση της δυνατότητας μεταφοράς των δικαιωμάτων *επικουρικής συνταξιοδότησης* ⁽³⁾. Η Επιτροπή έχει σκοπό να μειώσει, με τον τρόπο αυτό, τα εμπόδια τα σχετικά με τους όρους απόκτησης συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων, τους όρους διατήρησης των αδρανοποιημένων συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων και τη δυνατότητα μεταφοράς των θεμελιωμένων δικαιωμάτων. Η Επιτροπή προτίθεται επίσης να βελτιώσει την πληροφόρηση που παρέχεται στους εργαζομένους σχετικά με τις συνέπειες της κινητικότητας για τα δικαιώματα επικουρικής συνταξιοδότησης.

Τέλος, στο πλαίσιο της διαδικασίας του προϋπολογισμού, η Επιτροπή πρότεινε τη διοργάνωση ενός *«ευρωπαϊκού έτους κινητικότητας των εργαζομένων το 2006 — Προς μια ευρωπαϊκή αγορά εργασίας»*.

Καταπολέμηση των διακρίσεων

Την 1η Ιουνίου, η Επιτροπή παρουσίασε μια στρατηγική-πλαίσιο ⁽⁴⁾ ως συνέχιση της Πράσινης Βίβλου του 2004 με τίτλο «Ισότητα και μη διακριτική μεταχείριση στη διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση» ⁽⁵⁾. Κύριος στόχος αυτής της πρωτοβουλίας είναι να εξασφαλίσει αποτελεσματική νομική προστασία από τις διακρίσεις, ορίζοντας παράλληλα μια προσέγγιση που καλύπτει το σύνολο των κινήτρων των διακρίσεων, τα οποία συχνά είναι ιδιαίτερα πολύπλοκα, και εμπλέκει όλους τους ενδιαφερομένους καθώς και το ευρύ κοινό. Αυτή η νέα προσέγγιση αντικατοπτρίζεται επίσης σε μια πρόταση που

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 (ΕΕ L 149 της 5.7.1971).

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 647/2005 (ΕΕ L 117 της 4.5.2005).

⁽³⁾ COM(2005) 507.

⁽⁴⁾ COM(2005) 224.

⁽⁵⁾ COM(2004) 379.

αποσκοπεί στο να οριστεί το έτος 2007 ως «ευρωπαϊκό έτος ίσων ευκαιριών για όλους» ⁽¹⁾. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο ψήφισμά του της 9ης Ιουνίου, υποστήριξε την επιτάχυνση της διαδικασίας κοινωνικής ένταξης στα νέα κράτη μέλη της Ένωσης.

Εξάλλου, στις 28 Νοεμβρίου, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά με την κατάσταση του συνόλου των *ατόμων με αναπηρίες* στη διευρυμένη Ευρώπη ⁽²⁾, στην οποία ορίζονται, μεταξύ άλλων, οι προτεραιότητες της δεύτερης φάσης (2006–2007) του κοινοτικού σχεδίου δράσης υπέρ των ατόμων με αναπηρίες (2004–2010).

Ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών

Στις 14 Φεβρουαρίου, η Επιτροπή εξέδωσε την «έκθεση σχετικά με την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών» ⁽³⁾, που είναι η πρώτη σχετική έκθεση που καλύπτει τη διευρυμένη Ένωση και η οποία εντάσσεται στην προοπτική του εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Στην έκθεση αυτή, η Επιτροπή παρουσιάζει τις κύριες εξελίξεις της κατάστασης των γυναικών και των ανδρών, αντίστοιχα, όσον αφορά την εκπαίδευση, την απασχόληση και τον κοινωνικό βίο.

Εξάλλου, το έτος αυτό, που αποτελεί τη δέκατη επέτειο της *παγκόσμιας διάσκεψης για τις γυναίκες που είχε πραγματοποιηθεί στο Πεκίνο*, διάφορα θεσμικά όργανα ⁽⁴⁾ επιβεβαίωσαν τη δέσμευση της Ένωσης υπέρ της εφαρμογής των στόχων και του προγράμματος δράσης που είχαν οριστεί σ' αυτή τη διάσκεψη, που πραγματοποιήθηκε τον Σεπτέμβριο του 1995. Εξάλλου, στις 7 Σεπτεμβρίου ⁽⁵⁾, σε αναμονή της καθιέρωσης ενός νέου προγράμματος-πλασιού για την περίοδο 2007–2013, τα δύο κοινοτικά προγράμματα δράσης που υφίστανται στον τομέα της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών, τα οποία θα έληγαν στις 31 Δεκεμβρίου 2005, παρατάθηκαν για μεταβατική περίοδο ενός έτους.

Στις 8 Μαρτίου ⁽⁶⁾, η Επιτροπή πρότεινε τη δημιουργία ενός *ευρωπαϊκού ιδρύματος για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών*. Ο ρόλος αυτού του ανεξάρτητου οργανισμού θα είναι να προσφέρει τεχνική βοήθεια στα κοινοτικά όργανα και τα κράτη μέλη για να βοηθήσει στην προώθηση και την εφαρμογή της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο θέμα αυτό. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και η Επιτροπή των Περιφερειών, στις γνωμοδοτήσεις τους της 28ης Σεπτεμβρίου και της 12ης Οκτωβρίου αντίστοιχα, παρουσίασαν τον προβληματισμό τους σχετικά με την κατάσταση των γυναικών που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας, εφόσον η αβεβαιότητα πλήττει περισσότερο τις γυναίκες από τους άνδρες. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ασχολήθηκε επίσης με το θέμα αυτό σε ψήφισμα της 13ης Οκτωβρίου.

⁽¹⁾ COM(2005) 225.

⁽²⁾ COM(2005) 604.

⁽³⁾ COM(2005) 44.

⁽⁴⁾ Γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (9 Φεβρουαρίου): ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (10 Μαρτίου): συμπεράσματα του Συμβουλίου (2 Ιουνίου).

⁽⁵⁾ Απόφαση αριθ. 1554/2005/ΕΚ (ΕΕ L 255 της 30.9.2005).

⁽⁶⁾ COM(2005) 81.

Κοινωνικός διάλογος

Στις 18 Ιουλίου, το Συμβούλιο εξέδωσε οδηγία για την εφαρμογή της συμφωνίας μεταξύ της Κοινότητας Ευρωπαϊκών Σιδηροδρόμων (CER) και της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Εργαζομένων στον Τομέα των Μεταφορών (ETF) όσον αφορά ορισμένες πτυχές των συνθηκών εργασίας των κινούμενων εργαζομένων που παρέχουν διασυνοριακές διαλειτουργικές υπηρεσίες ⁽¹⁾.

Εξάλλου, η Επιτροπή δρομολόγησε, τον Απρίλιο, την πρώτη φάση της διαβούλευσης των κοινωνικών εταίρων σχετικά με την τυποποίηση και τον εξορθολογισμό των εκθέσεων για την πρακτική εφαρμογή ορισμένων οδηγιών που αφορούν την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων κατά την εργασία. Η έναρξη της δεύτερης φάσης των διαβουλεύσεων πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο.

Στις 29 Σεπτεμβρίου, πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες η *δέκατη σύνοδος κορυφής του κοινωνικού διαλόγου*, υπό την προεδρία του κ. Barrosο, προέδρου της Επιτροπής. Στην εκδήλωση αυτή, που συνέπεσε με την 20ή επέτειο της θεσμοθέτησης του κοινωνικού διαλόγου στο επίπεδο της Ένωσης, εξετάστηκε ο ρόλος των κοινωνικών εταίρων στη στρατηγική της ΕΕ υπέρ της ενίσχυσης της ανάπτυξης και της απασχόλησης στο πλαίσιο της επαναδραστηριοποίησης της στρατηγικής της Λισσαβόνας.

Οι δημογραφικές προκλήσεις

Στις 16 Μαρτίου, δηλαδή λίγο πριν από την επανενεργοποίηση της στρατηγικής της Λισσαβόνας από το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, η Επιτροπή εξέδωσε *Πράσινη Βίβλο* με τίτλο «*Μπροστά στις δημογραφικές αλλαγές, μια νέα αλληλεγγύη μεταξύ γενεών*» ⁽²⁾. Πράγματι, η Ευρωπαϊκή Ένωση αντιμετωπίζει σήμερα δημογραφικές αλλαγές που είναι πρωτοφανείς σε έκταση και σε βαρύτητα, και οι οποίες οφείλονται σε τρεις παράγοντες: τη συνεχή επιμήκυνση της διάρκειας ζωής, την αύξηση του αριθμού των γενεών με ηλικία άνω των 60 ετών και τη συνεχιζόμενη υπογεννητικότητα. Η Επιτροπή θεωρεί ότι αυτές οι δημογραφικές μεταβολές διαμορφώνουν μια νέα κοινωνία και ότι για την αντιμετώπισή τους θα είναι απαραίτητη η συμβολή όλων των συντελεστών, γι' αυτό θα πρέπει να αναπτυχθούν νέες σχέσεις αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών. Επίσης, η Ένωση πρέπει να επιδιώξει τρεις στόχους προτεραιότητας: ανάκαμψη της δημογραφικής αύξησης, επίτευξη ισορροπίας μεταξύ των γενεών και εξεύρεση νέων διόδων μετάβασης μεταξύ των ηλικιών. Χάρη στη διαδικασία διαβούλευσης που δρομολογήθηκε με την Πράσινη Βίβλο, η Επιτροπή επιθυμεί επίσης να συγκεντρώσει τις απόψεις των διαφόρων συντελεστών και εμπλεκόμενων μερών της Ένωσης, ώστε να προσδιοριστεί ποιες δημόσιες πολιτικές μπορούν να καθοριστούν ή να ενισχυθούν, είτε στο επίπεδο της Ένωσης είτε σε εθνικό επίπεδο. Η Επιτροπή των Περιφερειών, που διατύπωσε τη γνώμη

⁽¹⁾ Οδηγία 2005/47/ΕΚ (ΕΕ L 195 της 27.7.2005).

⁽²⁾ COM(2005) 94.

της για το έγγραφο αυτό κατά τη σύνοδο του Νοεμβρίου, τόνισε ότι ο διάλογος πρέπει να πραγματοποιηθεί επίσης σε περιφερειακό και σε τοπικό επίπεδο. Επίσης, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, κατά τη σύνοδο του Δεκεμβρίου, εκτίμησε ότι, σε αντίθεση με τις βραχυπρόθεσμες δυνατότητες, οι μακροπρόθεσμες λύσεις αναμένεται ότι θα κατορθώσουν να τροποποιήσουν τις δημογραφικές εξελίξεις.

Γενικές αναφορές και άλλοι χρήσιμοι σύνδεσμοι

- Ενέργειες διαρθρωτικού χαρακτήρα:
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/funds/prord/sf_fr.htm
- Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο:
http://europa.eu.int/comm/employment_social/esf2000/index-fr.htm
- Ατζέντα κοινωνικής πολιτικής:
http://europa.eu.int/comm/employment_social/social_policy_agenda/social_pol_ag_fr.html
- Κοινή έκθεση:
http://europa.eu.int/comm/employment_social/employment_strategy/employ_fr.htm
- Συντονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας και κοινωνικής ασφάλισης:
http://europa.eu.int/comm/employment_social/social_security_schemes/index_fr.htm

Τμήμα 2

Αλληλεγγύη με τις μελλοντικές γενεές και αειφόρος ανάπτυξη

Περιβάλλον

Πλαίσιο

Η γενική ευαισθησία των πολιτών για τα περιβαλλοντικά θέματα επηρέασε σε μεγάλο βαθμό την περιβαλλοντική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως με την ευρύτατη εκδήλωση επιθυμίας ένταξης αυτής της πολιτικής σε όλους τους άλλους τομείς άσκησης πολιτικής όπως μαρτυρούν, για παράδειγμα, οι διεξαχθείσες εργασίες σχετικά με τη θέσπιση του Χρηματοδοτικού Μέσου για το Περιβάλλον, δηλαδή του LIFE+ ⁽¹⁾.

Η περιβαλλοντική πολιτική της Ένωσης ακολουθεί σήμερα τα κατά προτεραιότητα πεδία δράσης που καθορίζονται στο έκτο πρόγραμμα δράσης της Ένωσης ⁽²⁾, δηλαδή:

- καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής,

⁽¹⁾ COM(2004) 621.

⁽²⁾ Απόφαση αριθ. 1600/2002/ΕΚ (ΕΕ L 242 της 10.9.2002).

- προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας,
- διαφύλαξη του περιβάλλοντος, της υγείας και της ποιότητας ζωής,
- διαφύλαξη των φυσικών πόρων.

Η διάρκεια του προγράμματος αυτού δράσης προβλέπεται δεκαετής και με αυτό επιφορτίζεται ιδίως η Επιτροπή να επεξεργαστεί επτά θεματικές στρατηγικές, με αντικείμενο:

- την ατμοσφαιρική ρύπανση,
- την πρόληψη της δημιουργίας και την ανακύκλωση των αποβλήτων,
- την προστασία και διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος,
- τη διατήρηση του εδάφους,
- την ορθολογική χρησιμοποίηση φυτοφαρμάκων,
- την αειφόρο χρησιμοποίηση των πόρων,
- το αστικό περιβάλλον.

Από τις ανωτέρω θεματικές στρατηγικές, κατά το έτος 2005 εγκρίθηκαν οι τέσσερις, δηλαδή αντιστοίχως οι σχετικές με τον ατμοσφαιρικό αέρα, το θαλάσσιο περιβάλλον, τα απόβλητα και τους πόρους. Οι υπόλοιπες στρατηγικές ευρίσκονται σε στάδιο οριστικοποίησης.

Αειφόρος ανάπτυξη

Πλαίσιο

Ος αειφόρος ανάπτυξη μπορεί να οριστεί μια καλύτερη ποιότητα ζωής για τον καθένα, για σήμερα και για τις γενεές του μέλλοντος. Αποτελεί όραμα προόδου που συνδέει την οικονομική ανάπτυξη με την προστασία του περιβάλλοντος και την κοινωνική δικαιοσύνη.

Τον Ιούνιο του 2001, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ ενέκρινε πρόταση της Επιτροπής σχετικά με στρατηγική για την αειφόρο ανάπτυξη («Αειφόρος ανάπτυξη της Ευρώπης για έναν καλύτερο κόσμο: στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αειφόρο ανάπτυξη»). Με τη στρατηγική αυτή, που είναι συμπληρωματική προς την αντίστοιχη της Λισσαβόνας, προτείνονται μέτρα που αφορούν την ευημερία των ευρωπαίων πολιτών και σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, την ένδεια και τους κινδύνους για την υγεία.

Στις 9 Φεβρουαρίου (1), η Επιτροπή διενήργησε απολογισμό της συνολικής στρατηγικής την οποία είχε καταρτίσει το 2001, ώστε να εξετάσει, αφενός, τη συντελεσθείσα μέχρι τώρα πρόοδο και, αφετέρου, τις γενικές κατευθύνσεις για το μέλλον. Ο απολογισμός αυτός όχι μόνο αποτελεί από μόνος του ένα χρήσιμο εργαλείο, αλλά παράλληλα

(1) COM(2005) 37.

αποβλέπει στην πρόκληση αντιδράσεων εκ μέρους των υπολοίπων θεσμικών οργάνων, πράγμα που επέτρεψε τη σύνταξη ενός περαιτέρω εγγράφου με το οποίο προτείνεται αναθεώρηση της στρατηγικής. Η ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την *επανεξέταση της στρατηγικής για την αειφόρο ανάπτυξη* εγκρίθηκε στις 13 Δεκεμβρίου και στοχεύει στην τελειοποίηση της θεσπισθείσας το 2001 στρατηγικής και στην ανάπτυξη του υφισταμένου πλαισίου ⁽¹⁾. Για το σκοπό αυτόν, προσδιορίζει τα κυριότερα πεδία στα οποία είναι σκόπιμο να δοθεί δυναμική ώθηση κατά τα επόμενα έτη (κλιματική αλλαγή και καθαρή ενέργεια, δημόσια υγεία, μεταναστευτικές ροές, διαχείριση των φυσικών πόρων, αειφόρες μεταφορές και προκλήσεις σε θέματα ανάπτυξης). Προτείνει επίσης μεθόδους για να μετριέται η πραγματοποιούμενη πρόοδος και να εξετάζονται σε τακτά διαστήματα οι προτεραιότητες, μεριμνώντας για συνεκτικότητα μεταξύ εθνικών και κοινοτικών πολιτικών.

Τον Μάρτιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να παρουσιάσει πρόταση που θα χρησιμεύσει ως καλύτερη αφετηρία προβληματισμών για το θεσμικό πλαίσιο. Η πρόταση αυτή ⁽²⁾, που διατυπώθηκε από την Επιτροπή τον Μάιο και εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου, παραθέτει πίνακα γενικών στόχων που υπολανθάνουν στην ιδέα της αειφόρου ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης για την Ένωση να αναλάβει τις διεθνείς ευθύνες της. Από τα ανωτέρω συνάγει επίσης δέκα κατευθυντήριες αρχές στις οποίες θα πρέπει να βασίζονται οι κυριότερες κοινοτικές πολιτικές: προώθηση και προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων· ισότητα εντός της ίδιας και μεταξύ γενεών· δημοκρατική και ανοικτή κοινωνία· συμμετοχή του πολίτη· συμμετοχή των επιχειρήσεων και των κοινωνικών εταίρων· συνεκτικότητα των πολιτικών, σε όλα τα επίπεδα· ενσωμάτωση των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών προβληματισμών· αξιοποίηση των καλύτερων διαθέσιμων γνώσεων· εφαρμογή της αρχής της προφύλαξης και εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει».

Εξάλλου, εδώ και μερικά χρόνια, οι εντεινόμενες περιβαλλοντικές ανησυχίες οδήγησαν τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα να εγκύψουν στις σχέσεις μεταξύ της αειφόρου ανάπτυξης και της οικονομικής, βιομηχανικής και εμπορικής ανταγωνιστικότητας. Οι δύο αυτές έννοιες συνδυάστηκαν μέσω της πρωτοβουλίας με τίτλο «*Πρόγραμμα δράσης για τις περιβαλλοντικές τεχνολογίες στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ETAP)*» ⁽³⁾, που δρομολογήθηκε το 2004 με κύριο στόχο να προωθήσει τις συνέργειες μεταξύ οικολογίας και βιομηχανίας, με την ανάπτυξη περιβαλλοντικών τεχνολογιών. Στην αρχή του έτους, η Επιτροπή εξέδωσε έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του ανωτέρω προγράμματος δράσης ⁽⁴⁾. Σε αυτήν διευκρινίζει ιδίως τα πεδία στα οποία είναι σκόπιμο να ενταθούν οι προσπάθειες ώστε να προχωρήσουμε ταχύτερα στην πορεία της πλήρους αξιοποίησης των δυνατοτήτων των περιβαλλοντικών τεχνολογιών, δηλαδή εκείνων που σε σύγκριση με άλλες τεχνολογίες χρησιμεύουν ακριβώς στο ίδιο, χωρίς όμως περιβαλλοντικό κόστος (ανεμογεννήτριες, ηλιακοί συλλέκτες, ορισμένα είδη για εργασίες συντήρησης κ.λπ.).

⁽¹⁾ COM(2005) 658.

⁽²⁾ COM(2005) 218.

⁽³⁾ COM(2004) 38.

⁽⁴⁾ COM(2005) 16.

Παραγωγή και κατανάλωση κατά πλέον αειφόρο τρόπο — Πόροι και απόβλητα

Η αειφόρος ανάπτυξη συνεπάγεται αποδέσμευση της οικονομικής μεγέθυνσης από τις αρνητικές επενέργειες που έχει στο περιβάλλον η χρησιμοποίηση των φυσικών πόρων. Η *θεματική στρατηγική για την αειφόρο χρήση των φυσικών πόρων*, που υιοθετήθηκε από την Επιτροπή στα τέλη του έτους ⁽¹⁾, προτείνει να συντείνει στην απεξάρτηση αυτή επιζητώντας τον προσδιορισμό των αποδοτικότερων μέσων επίτευξής της. Προς τούτο, προτείνεται θεώρηση «κύκλου ζωής» της χρησιμοποίησης των φυσικών πόρων, λαμβάνοντας υπόψη τα στάδια της απόληψης, της χρησιμοποίησης και της διάθεσης. Η νέα αυτή προσέγγιση εφαρμόστηκε σε ένα πρώτο πεδίο άσκησης περιβαλλοντικής πολιτικής: την πολιτική για τα απόβλητα.

Η *θεματική στρατηγική για την πρόληψη της δημιουργίας και για την ανακύκλωση των αποβλήτων* ⁽²⁾ και η πρόταση για μια νέα οδηγία-πλαίσιο περί αποβλήτων που τη συνοδεύει ⁽³⁾ εγκαινιάζουν τον εκσυγχρονισμό της ευρωπαϊκής πολιτικής για τα απόβλητα. Η στρατηγική διατυπώνει για πρώτη φορά σαφώς τον περιβαλλοντικό στόχο της πολιτικής για τα απόβλητα: να συμβάλλει στην περιστολή των αρνητικών περιβαλλοντικών επενεργειών που προκύπτουν από τη χρησιμοποίηση των πόρων. Τάσσει ως στόχο το μετασχηματισμό της ευρωπαϊκής κοινωνίας σε οικονομία της ανακύκλωσης που αποφεύγει την παραγωγή αποβλήτων και εκμεταλλεύεται τους περιεχόμενους στα απόβλητα πόρους σε ύλες και ενέργεια. Κυριότερες προτάσεις της στρατηγικής είναι η εκπόνηση εθνικών σχεδίων πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων και πλαισίωση της αγοράς ανακύκλωσης με τη θέσπιση ευρωπαϊκών προτύπων. Η στρατηγική συμβάλλει παράλληλα στην εφαρμογή της προσέγγισης για «Βελτίωση της νομοθεσίας» στον τομέα των αποβλήτων ⁽⁴⁾.

Οι υγειονομικές συνέπειες και οι διασυννοριακές επενέργειες ορισμένων ειδών ρύπανσης ώθησαν την Επιτροπή να εξετάσει ειδικές στρατηγικές ανά τύπο προϊόντος. Η *κοινοτική στρατηγική για τον υδράργυρο* ⁽⁵⁾ επιδιώκει κυρίως τον προσδιορισμό όχι μόνο των ιδιαίτερων πτυχών του προβλήματος «υδράργυρος», όπως η αυξημένη έκθεση ορισμένων καταναλωτών ψαριών στους οποίους συσσωρεύεται ο υδράργυρος, αλλά επίσης και ειδικών δράσεων προς διεξαγωγή για κάθε στόχο που έχει διατυπωθεί στο πλαίσιο της υπόψη στρατηγικής. Το Συμβούλιο, από την πλευρά του, υπενθύμισε τη βούλησή του για περιστολή των εκπομπών υδραργύρου και για σταδιακή κατάληξη σε καθολική απαγόρευση των εξαγωγών της εν λόγω ουσίας μέχρι το 2011. Εξέφρασε επίσης την επιθυμία δημιουργίας αναγκαστικού νομικού μέσου με σκοπό την εξάλειψη της παραγωγής υδραργύρου σε παγκόσμια κλίμακα.

⁽¹⁾ COM(2005) 670.

⁽²⁾ COM(2005) 666.

⁽³⁾ COM(2005) 667.

⁽⁴⁾ Βλέπε τμήμα 3 «Βελτίωση της νομοθεσίας» στο κεφάλαιο Ι της παρούσας Έκθεσης.

⁽⁵⁾ COM(2005) 20.

Στις 13 Ιανουαρίου, η Επιτροπή εξέδωσε εξάλλου κατάλογο των σημαντικών σε κοινοτικό επίπεδο τόπων για τη βόρεια βιογεωγραφική περιοχή, στο πλαίσιο της συγκρότησης του δικτύου *Natura 2000* ⁽¹⁾.

Εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής και κλιματική αλλαγή

Πλαίσιο

Τον Δεκέμβριο του 1997, στη συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών με αντικείμενο την κλιματική αλλαγή, υπεγράφη το πρωτόκολλο του Κιότο, άρχισε δε να ισχύει στις 16 Φεβρουαρίου 2005. Έχει επικυρωθεί από 150 και πλέον χώρες, ως στόχο δε έχει τον περιορισμό των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου έως το έτος 2012. Μέσω του πρωτοκόλλου, οι βιομηχανικές χώρες στηρίζονται ιδίως σε σύστημα εμπορίας ποσοστώσεων εκπομπής για να ανταποκριθούν στον ανωτέρω στόχο. Το σύστημα εμπορίας ποσοστώσεων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου της Ένωσης (ETS) ορίζει συνολικό ανώτατο επίπεδο εντός του οποίου οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις μπορούν, ανάλογα με τις ανάγκες τους, να αγοράσουν ή να πωλήσουν ποσοστώσεις εκπομπής. Στην πράξη, η ενεργός εφαρμογή του πρωτοκόλλου του Κιότο προσκρούει πάντως στο γεγονός ότι οι ΗΠΑ, που συγκαταλέγονται στις χώρες με τις υψηλότερες εκπομπές, δεν έχουν ακόμη επικυρώσει το πρωτόκολλο.

Στο πλαίσιο της συνολικής στρατηγικής για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και την εφαρμογή του πρωτοκόλλου του Κιότο, η Επιτροπή διενήργησε μεσο- και μακροπρόθεσμη ανάλυση των επιπτώσεων των διεθνών υποχρεώσεων της σε πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο ⁽²⁾. Το έγγραφο αυτό, που έτυχε ευνοϊκής υποδοχής εκ μέρους, μεταξύ άλλων, του Συμβουλίου και της Επιτροπής των Περιφερειών, αναμένεται κυρίως να χρησιμεύσει ως σημείο αναφοράς στο πλαίσιο του διαλόγου με αντικείμενο τις στρατηγικές της περιστολής των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου. Βάσει του πρωτοκόλλου του Κιότο, που άρχισε να ισχύει εφέτος, η Ένωση δεσμεύθηκε να μειώσει, μέχρι το 2012, κατά 8 % σε σύγκριση με το επίπεδο του 1990, τις συνολικές της εκπομπές έξι αερίων θερμοκηπίου που υπόκεινται σε έλεγχο βάσει του πρωτοκόλλου. Για καθένα από τα κράτη μέλη της Ένωσης των «Δεκαπέντε» έχει τεθεί ένας στόχος δυνάμει της συμφωνίας καταμερισμού του βάρους. Για τα υπόλοιπα δέκα κράτη μέλη, το καθένα έχει αναλάβει στόχο μείωσης κατά 6 ή κατά 8 %, με εξαίρεση την Κύπρο και τη Μάλτα, για τις οποίες δεν τέθηκε κανένας στόχος.

Η Επιτροπή ενδιαφέρθηκε εξάλλου για μια ιδιαίτερη περίπτωση: σε ανακοίνωση που εξέδωσε στις 27 Σεπτεμβρίου σχετικά με τον *περιορισμό του αντικτύπου των αερομεταφορών στην αλλαγή του κλίματος* ⁽³⁾, διαπιστώνει ότι η αυξανόμενη εκμετάλλευση των αερομεταφορών συμβάλλει στην κλιματική αλλαγή, όπου τα αεροπλάνα καθίστανται

⁽¹⁾ Απόφαση 2005/101/EK (ΕΕ L 40 της 11.2.2005).

⁽²⁾ COM(2005) 35.

⁽³⁾ COM(2005) 459.

μια όλο και σοβαρότερη πηγή εκπομπών αερίων θερμοκηπίου. Για το λόγο ακριβώς αυτόν, η Επιτροπή προτείνει την ενσωμάτωση των αερομεταφορέων στο ETS. Οι αεροπορικές εταιρείες θα παρακινήθούν έτσι να μειώσουν σε μόνιμη βάση τις εκπομπές τους.

Από την πλευρά του, τοποθετούμενο υπό το πρίσμα του διεθνούς σεμιναρίου για τις κλιματικές αλλαγές, το οποίο οργανώθηκε τον Μάιο στη Βόννη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέφρασε την επιθυμία να διατηρήσει η Ένωση τον πρωτοκαθεδρικό ρόλο της στην προστασία του κλίματος.

Ποιότητα του αέρα

Πλαίσιο

Η ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα συγκαταλέγεται στις πρωταρχικές πηγές ανησυχίας των ευρωπαϊκών πολιτών, και μέσω αυτών του ευρωπαϊού νομοθέτη, στο μέτρο που η έννοια αυτή άπτεται όχι μόνο του περιβάλλοντος αλλά και της δημόσιας υγείας. Οι πλέον πρόσφατες έρευνες κατέδειξαν ότι η ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα αποτελεί μια από τις κυριότερες αιτίες του πολλαπλασιασμού των αναπνευστικών παθολογιών.

Για το λόγο αυτόν, ιδίως μέσω του έκτου κοινοτικού προγράμματος δράσης για το περιβάλλον (βλέπε ανωτέρω), οι κοινοτικοί μηχανισμοί έχουν ευρέως λάβει υπόψη τη συνολική στρατηγική ως προς την αξιολόγηση και τη διαχείριση της ποιότητας του αέρα του περιβάλλοντος.

Το 2005, η Επιτροπή ενέκρινε πλήθος εκθέσεων που αφορούσαν, άμεσα ή έμμεσα, την ποιότητα του αέρα ⁽¹⁾. Εργάστηκε κυρίως για την εκπόνηση μιας *θεματικής στρατηγικής για την ατμοσφαιρική ρύπανση* ⁽²⁾, την οποία θέσπισε στις 21 Σεπτεμβρίου. Σε αυτήν προτείνει όχι μόνο στόχους για το περιβάλλον και τη δημόσια υγεία ώστε να μειωθεί μέχρι το 2020 η ρύπανση του αέρα, αλλά προ παντός μέτρα προς λήψη ώστε, μεταξύ άλλων, να εκσυγχρονιστεί η σημερινή νομοθεσία, να μειωθούν οι εκπομπές των κυριότερων ρύπων και να ενσωματωθεί η περιβαλλοντική πολιτική στις υπόλοιπες ασκούμενες πολιτικές και εκτελούμενα προγράμματα. Η στρατηγική αυτή συνοδεύεται από πρόταση οδηγίας με στόχο να συγκεντρώσει, επικαιροποιώντας και απλουστεύοντας τις παράλληλα, την οδηγία-πλαίσιο, τις αποκαλούμενες «θυγατρικές οδηγίες» και την απόφαση που διέπουν μέχρι τώρα τον τομέα ⁽³⁾.

Στις 11 Αυγούστου, άρχισε να ισχύει μια οδηγία που εγγράφεται στο πλαίσιο της στρατηγικής για μείωση των εκπομπών ρύπων από τα πλοία στην ατμόσφαιρα ⁽⁴⁾. Η οδηγία αποσκοπεί στην ειλέκταση των ήδη υφισταμένων περιορισμών, ως προς την ανώτατη επιτρεπόμενη περιεκτικότητα σε θείο, σε όλα τα υγρά καύσιμα πετρελαιοειδή που χρησιμοποιούνται στα πλοία τα οποία πλέουν στα ύδατα των κρατών μελών.

(1) COM(2004) 845, COM(2005) 69, COM(2005) 540, COM(2005) 615 και COM(2005) 655.

(2) COM(2005) 446.

(3) COM(2005) 447.

(4) Οδηγία 2005/33/ΕΚ (ΕΕ L 191 της 22.7.2005).

Θαλάσσιο περιβάλλον

Κατ' εφαρμογήν πάντα του έκτου προγράμματος-πλαίσιου, η Επιτροπή ενέκρινε, στις 24 Οκτωβρίου, μια θεματική στρατηγική για τη διαφύλαξη και διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος ⁽¹⁾. Η στρατηγική αυτή στοχεύει στην προώθηση μιας βελτιωμένης ποιότητας των κοινοτικών θαλασσών, τόσο από περιβαλλοντικής όσο και από οικονομικής σκοπιάς, με χρονικό ορίζοντα το 2021. Σε πρόταση οδηγίας την οποία παρουσίασε ταυτόχρονα ⁽²⁾, η Επιτροπή συνιστά ένθερμα να οριοθετηθούν για το σκοπό αυτόν οι ευρωπαϊκές θαλάσσιες ζώνες με βάση γεωγραφικά και περιβαλλοντικά κριτήρια. Η οδηγία θα πρέπει να εφαρμοστεί στο επίπεδο των ανωτέρω ζωνών, κάθε δε κράτος μέλος θα πρέπει να αναπτύξει θαλάσσιες στρατηγικές για τα δικά του χωρικά ύδατα, σε στενή συνεργασία με τα υπόλοιπα κράτη μέλη, ακόμη και τρίτα κράτη, τα οποία ανήκουν στην ίδια θαλάσσια ζώνη.

Πρόσβαση στις πηγές πληροφόρησης

Η Ένωση πραγματοποίησε εφέτος ένα μεγάλο βήμα για τη συμμετοχή του πολίτη σ' εκείνο που αποτελεί μια από τις πρωταρχικές του πηγές ανησυχίας, δηλαδή το περιβάλλον, χάρη στην έγκριση, εκ μέρους της Κοινότητας στις αρχές του έτους, της σύμβασης του Aarhus. Η σύμβαση αυτή, που υπογράφηκε το 1998, ορίζει πράγματι τους βασικούς κανόνες, αφενός, για την ενθάρρυνση της πρόσβασης στις πηγές πληροφόρησης και της συμμετοχής του κοινού στις διαδικασίες λήψης των αποφάσεων στον τομέα του περιβάλλοντος και, αφετέρου, για την προώθηση της εφαρμογής του περιβαλλοντικού δικαίου.

Ενέργεια

Στις 22 Ιουνίου, η Επιτροπή παρουσίασε μια *Πράσινη Βίβλο* με αντικείμενο τον ενεργειακό βαθμό απόδοσης (βλέπε τμήμα «Ενεργειακή απόδοση» στο κεφάλαιο II).

Γεωργία

Πλαίσιο

Μεταρρύθμιση της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ)

Το 2003, το Συμβούλιο θέσπισε μια εκ βάθρων μεταρρύθμιση της κοινής γεωργικής πολιτικής ⁽³⁾, η οποία ολοκληρώθηκε το 2004. Κυριότερο στοιχείο της μεταρρύθμισης είναι η

⁽¹⁾ COM(2005) 504.

⁽²⁾ COM(2005) 505.

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1782/2003 (ΕΕ L 270 της 21.10.2003): κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 795/2004 (ΕΕ L 141 της 30.4.2004): κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 796/2004 (ΕΕ L 141 της 30.4.2004) και κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1973/2004 (ΕΕ L 345 της 20.11.2004).

καθιέρωση «ενιαίας ενίσχυσης ανά εκμετάλλευση», που είναι ανεξάρτητη από τον όγκο παραγωγής (αποδεδειγμένη ενίσχυση) και υπόκειται στην προϋπόθεση τήρησης προτύπων σε θέματα περιβάλλοντος, ασφάλειας των τροφίμων, υγείας των ζώων και των φυτών και συνθηκών διαβίωσης των ζώων. Το σύστημα αυτό άρχισε να ισχύει εφέτος, εκτός από κατ' εξαίρεση περιπτώσεις στις οποίες η προσαρμογή του γεωργικού τομέα απαιτεί πρόσθετα χρονικά περιθώρια, όπου η προθεσμία ορίστηκε το αργότερο για το 2007.

Τα άλλα βασικά στοιχεία της ανωτέρω μεταρρύθμισης είναι η μείωση των άμεσων πληρωμών στις μεγάλες εκμεταλλεύσεις ώστε να χρηματοδοτηθεί μια ενισχυμένη πολιτική αγροτικής ανάπτυξης, ο μηχανισμός δημοσιονομικής πειθαρχίας και η αναθεώρηση της πολιτικής παρέμβασης στην αγορά της ΚΓΠ, ιδίως στους τομείς του γάλακτος, των σιτηρών, του ρυζιού, του σκληρού σίτου, των καρπών με κέλυφος, των γεωμήλων αμυλοπαραγωγής και των αποξηραμένων χορτονομών.

Καίριας σημασίας ιδέα της μεταρρύθμισης της ΚΓΠ αποτελεί η διάρρηξη του δεσμού μεταξύ επιδότησης και παραγωγής.

Η μεταρρύθμιση της χρηματοδότησης της ΚΓΠ με χρονικό ορίζοντα το έτος 2007 βασίζεται στη βούληση για πρόβλεψη ενιαίου πλαισίου που στηρίζεται σε δύο πυλώνες:

- τη συγκέντρωση όλων των υπάρχοντων κανόνων σε έναν και μόνο κανονισμό·
- τη δημιουργία δύο νέων ταμείων τα οποία θα εφαρμόζουν, στο μέτρο του δυνατού, τους ίδιους κανόνες: το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).

Το ανωτέρω ενιαίο πλαίσιο θα επιτρέπει να χρησιμοποιούνται τα χρήματα των ευρωπαϊκών φορολογουμένων κατά τον πλέον ορθολογικό, διαφανή και εύκολο τρόπο.

Κατευθύνσεις της ΚΓΠ

Στις 21 Ιουνίου, το Συμβούλιο θέσπισε τη μεταρρύθμιση της χρηματοδότησης της κοινής γεωργικής πολιτικής ⁽¹⁾. Πέραν των προαναφερθέντων στοιχείων (βλέπε πλαίσιο), με τη μεταρρύθμιση βελτιώνονται επίσης οι δυνατότητες ανάκτησης των αχρεωστήτως καταβληθέντων κοινοτικών χρημάτων. Με αυτήν έχει ενισχυθεί η δημοσιονομική πειθαρχία. Η κοινοτική χρηματοδότηση είναι αυξημένη (δηλαδή συνολικώς 13,7 δισ. EUR κατ' έτος) και λαμβάνει υπόψη την είσοδο νέων χωρών μελών στην Ένωση, μεταξύ αυτών της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας την 1η Ιανουαρίου 2007.

Διαχείριση των κρίσεων

Η μεταρρύθμιση της ΚΓΠ μεταβάλλει τη λογική της γεωργικής παραγωγής: στο εξής, οι αγρότες θεωρούνται ως επιχειρηματίες, ενθαρρύνονται δε να προσανατολιστούν περισσότερο προς την αγορά και επομένως να αναλάβουν την ευθύνη των εγγενών κινδύνων που υπεισέρχονται στη διαχείριση μιας γεωργικής εκμετάλλευσης, οι οποίοι

(1) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1290/2005 (ΕΕ L 209 της 11.8.2005).

κίνδυνοι επηρεάζουν την παραγωγή και τις τιμές. Τοιουτοτρόπως, οι κρίσεις που προκαλούνται από θεομηνίες, επιζωτίες, ασθένειες των φυτών, οικονομικές και περιβαλλοντικές περιστάσεις μπορεί να απειλούν τη βιωσιμότητα μιας εκμετάλλευσης, και μάλιστα να θέσουν σε κίνδυνο μια ολόκληρη αγροτική ζώνη. Για το λόγο ακριβώς αυτόν, σε ανακοίνωση που εξέδωσε στις 9 Μαρτίου, η Επιτροπή προσδιόρισε τρεις τύπους εργαλείων για τη διαχείριση των κινδύνων και των κρίσεων στον γεωργικό τομέα, τα οποία εργαλεία θα είναι διαθέσιμα στα κράτη μέλη και στην κλίμακα της Ένωσης ⁽¹⁾: συνεισφορά στην καταβολή ασφαλιστρών που οφείλονται από τους γεωργούς· δημιουργία γεωργικών ασφαλιστικών ταμείων με τη χορήγηση έκτακτων και προοδευτικώς μειούμενων ενισχύσεων· καθιέρωση νέων μέσων που εξασφαλίζουν βασική κάλυψη σε περίπτωση κρίσεως για τα εισοδήματα.

Αγροτική ανάπτυξη

Πλαίσιο

Η Επιτροπή επιθυμεί επίσης να ενισχύσει την πολιτική αγροτικής ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να απλουστεύσει την εφαρμογή της. Για το λόγο αυτόν, στηριζόμενη για άλλη μια φορά στις ανησυχίες του ευρωπαϊού πολίτη, επιθυμεί να διαδραματίσει η πολιτική αγροτικής ανάπτυξης ενεργότερο ρόλο στην προστασία του περιβάλλοντος, καθώς και σε θέματα ασφάλειας και ποιότητας των τροφίμων.

Η νέα αυτή πολιτική αγροτικής ανάπτυξης έχει τα εξής κύρια χαρακτηριστικά:

- ένα και μόνο μέσο χρηματοδότησης και προγραμματισμού: το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)·
- στρατηγική επικεντρωμένη περισσότερο στον άξονα των κοινοτικών προτεραιοτήτων·
- ενίσχυση του ελέγχου και της αξιολόγησης, καλύτερη ανάδραση και, στην περίπτωση της εκκαθάρισης λογαριασμών, σύστημα λογιστικού ελέγχου που απλώνεται σε όλες τις πτυχές της αγροτικής ανάπτυξης.

Η ύπαιθρος αντιπροσωπεύει ποσοστό 90 % του εδάφους της διευρυμένης Ένωσης, η υπόψη δε μεταρρύθμιση επεκτείνει τη δυνατότητα χρησιμοποίησης της χρηματοδότησης της αγροτικής ανάπτυξης για την τόνωση της οικονομικής μεγέθυνσης, τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης στις αγροτικές ζώνες σύμφωνα με τη στρατηγική της Λισσαβόνας και τη βελτίωση της αειφορίας σύμφωνα με τους στόχους της στρατηγικής για αειφόρο ανάπτυξη.

Η πρόταση της Επιτροπής όσον αφορά τη στήριξη στην αγροτική ανάπτυξη μέσω του ΕΓΤΑΑ προκάλεσε ευνοϊκές αντιδράσεις εκ μέρους της Επιτροπής των Περιφερειών, της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής και του Κοινοβουλίου. Ωστόσο, υπήρχαν διαφορές απόψεων ως προς τα ελάχιστα ποσοστά συμμετοχής του κράτους, τα οποία πρέπει να προσδιοριστούν για κάθε βασικό άξονα της μεταρρύθμισης.

(¹) COM(2005) 74.

Το Συμβούλιο απεφάνθη στις 20 Σεπτεμβρίου ⁽¹⁾: ποσοστό 10% του εθνικού κονδυλίου θα πρέπει να δοθεί για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας και της δασοκομίας, ποσοστό 25% για το περιβάλλον και τον αγροτικό χώρο, 10% για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στην ύπαιθρο και για τη διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας και, τέλος, ποσοστό 5% για την προσέγγιση Leader.

Παράλληλα με τη θέσπιση του πλαισίου το οποίο θα υποδεχθεί τη μεταρρύθμιση της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης, η Επιτροπή ενέκυψε στο ζήτημα των *στρατηγικών προ-σανατολισμών 2007-2013* ⁽²⁾. Οι προσανατολισμοί αυτοί κηρύσσουν την υιοθέτηση στρατηγικής προσέγγισης και σειράς επιλογών στις οποίες μπορούν να προσφύγουν τα κράτη μέλη για τα εθνικά τους προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης, τα οποία όμως θα συμβάλουν, οπωσδήποτε, στα εξής:

- στον καθορισμό των τομέων στους οποίους η χρησιμοποίηση της κοινοτικής στήριξης υπέρ της αγροτικής ανάπτυξης παράγει περισσότερη προστιθέμενη αξία στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
- στη σύνδεση με τις κυριότερες προτεραιότητες της Ένωσης (Ευρωπαϊκά Συμβούλια της Λισσαβόνας και του Γκέτεμποργκ)·
- στην εξασφάλιση της συνεκτικότητας με τις υπόλοιπες κοινοτικές πολιτικές, ιδιαίτερα στον τομέα της συνοχής και του περιβάλλοντος·
- στην πλαισίωση της εφαρμογής της νέας ΚΓΠ.

Κοινή οργάνωση αγορών (ΚΟΑ) — Ζάχαρη

Η κοινή οργάνωση της αγοράς στον τομέα της ζάχαρης είχε παραμείνει πρακτικώς αμετάβλητη εδώ και 40 χρόνια. Προκειμένου να ανταποκριθεί η λειτουργία της εν λόγω ΚΟΑ στις εσωτερικές και εξωτερικές εξελίξεις που σημειώνονται στον τομέα, η Επιτροπή πρότεινε μεγάλης ολκής μεταρρύθμιση του τομέα της ζάχαρης ⁽³⁾. Κατόπιν ευρέος διαλόγου στους κόλπους των θεσμικών οργάνων και με το σύνολο των οικείων παραγόντων, στις 24 Νοεμβρίου επετεύχθη πολιτική συμφωνία του Συμβουλίου. Η συμφωνία αυτή, στις γενικές της γραμμές, προβλέπει τα εξής στοιχεία: μείωση της θεσμικής τιμής της ζάχαρης κατά 36% σε διάστημα τετραετίας· χρηματική αντιστάθμιση για τους γεωργούς, καταβαλλόμενη μέσω ενίσχυσης αποσυνδεδεμένης από το ύψος παραγωγής και ενσωματωμένης στο καθεστώς ενιαίας ενίσχυσης· τη συγχώνευση των ποσοστώσεων σε ενιαία ποσόστωση παραγωγής· τη συγκρότηση ταμείου αναδιάρθρωσης, που δημιουργείται σε εθελοντική βάση και αποβλέπει στο να παρακινήθουν οι λιγότερο ανταγωνιστικοί παραγωγοί να εγκαταλείψουν τον κλάδο. Εξάλλου, οι χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού θα διατηρήσουν προτιμησιακή πρόσβαση στην ευρωπαϊκή αγορά και θα απολαύουν προγράμματος ενίσχυσης με

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 (ΕΕ L 277 της 21.10.2005).

⁽²⁾ COM(2005) 304.

⁽³⁾ COM(2005) 263.

ποσό 40 εκατ. EUR για το 2006. Η συμφωνία αυτή αναμένεται να επιτρέψει την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του κλάδου και τον προσανατολισμό του στις ανάγκες της αγοράς, ενώ παράλληλα εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα μακροπροθέσμων.

Ποιότητα των γεωργικών προϊόντων

Απέναντι σε εντονότερο αίτημα του ευρωπαϊού καταναλωτή και μιας εξίσου έντονης προσαρμογής της γεωργικής παραγωγής, η Επιτροπή είχε παρουσιάσει, το 2004, ένα «Ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για τα βιολογικά τρόφιμα και τη βιολογική γεωργία»⁽¹⁾. Ο εν λόγω κατάλογος των εικοσιενός συγκεκριμένων μέτρων αποσκοπεί στη βελτίωση της πληροφόρησης σε θέματα βιολογικής γεωργίας, στον εξορθολογισμό της δημόσιας στήριξης στο πλαίσιο της αγροτικής ανάπτυξης, στην ενίσχυση των προτύπων παραγωγής και στην εντατικοποίηση της έρευνας. Εφέτος, μετά την Επιτροπή των Περιφερειών και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή που γνωμοδότησαν θετικά το 2004, το Κοινοβούλιο εξέδωσε ευνοϊκή γνώμη για το εν λόγω σχέδιο δράσης. Το Κοινοβούλιο διευκρινίζει ότι οι δράσεις πληροφόρησης πρέπει να περιλαμβάνουν ενημέρωση για το περιβάλλον και τα τρόφιμα σχετικά με τα βιολογικά προϊόντα και ότι η έρευνα στον τομέα αυτό πρέπει να συγκαταλέγεται στις προτεραιότητες του σχεδίου δράσης.

Υπό το πρίσμα αυτό, το Συμβούλιο αποφάσισε, στις 20 Σεπτεμβρίου, να παρατείνει τα ισχύοντα μεταβατικά μέτρα ώστε να μην αναστατώσει την εμπορία των βιολογικών προϊόντων⁽²⁾.

Δασική στρατηγική

Η δασική στρατηγική της Ένωσης χρονολογείται από το 1998⁽³⁾. Η εγκάρσια προσέγγισή της στηρίζεται ταυτόχρονα στις δασικές πολιτικές και στις κοινοτικές πολιτικές για την αειφόρο και την αγροτική ανάπτυξη. Προκειμένου να παγιώσει τον υφιστάμενο αυτό μηχανισμό, η Επιτροπή πρότεινε να εκπονήσει πρόγραμμα δράσης για την αειφόρο διαχείριση των δασών που θα διασφαλίζει συντονισμό μεταξύ των κοινοτικών δράσεων και των εθνικών πολιτικών των κρατών μελών⁽⁴⁾. Το εγχείρημα αυτό εγκρίθηκε από το Συμβούλιο, το οποίο προηγουμένως διαπίστωσε ότι πρακτικώς είναι ανεπαρκής ο διεθνής διακανονισμός για τα δάση (ΔΔΔ) στο πλαίσιο των συμπερασμάτων του για την πέμπτη σύνοδο του Φόρουμ των Ηνωμένων Εθνών για τα Δάση (UNFF). Τα δύο όργανα συμφωνούν ότι είναι γεγονός ότι ο πολυεπιστημονικός χαρακτήρας της ευρωπαϊκής δασικής στρατηγικής αποτελεί μείζον πλεονέκτημα το οποίο επιτρέπει στους στόχους της να συνδυαστούν με τους στόχους άλλων πολιτικών, όπως οι ευρωπαϊκοί στόχοι αλληλεπικαλύπτονται με τους εθνικούς και διεθνείς στόχους.

(1) COM(2004) 415.

(2) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1567/2005 (ΕΕ L 252 της 28.9.2005).

(3) Ψήφισμα του Συμβουλίου της 15ης Δεκεμβρίου 1998 (ΕΕ C 56 της 26.2.1999).

(4) COM(2005) 84.

Αλιεία και ναυτιλιακές υποθέσεις

Πλαίσιο

Μεταρρύθμιση της κοινής αλιευτικής πολιτικής (ΚΑΠ)

Ο αρχικός στόχος της ΚΑΠ ήταν η διατήρηση των αλιευτικών αποθεμάτων, η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, η κατοχύρωση της οικονομικής βιωσιμότητας των ευρωπαϊκών αλιευτικών στόλων και η προμήθεια ποιοτικής ανώτερης τροφής στους καταναλωτές. Μετά από 20 έτη εφαρμογής, κρίθηκε ότι η ΚΑΠ, στη μορφή που επινοήθηκε γύρω από τους ανωτέρω στόχους, θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο αναθεώρησης.

Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, η αλιευτική πολιτική υπέστη μεταρρύθμιση σε βάθος, ώστε να αποφέρει βιώσιμη αλιεία από βιολογική, περιβαλλοντική και οικονομική σκοπιά: από την 1η Ιανουαρίου 2003 (1) ισχύει μια νέα σειρά βασικών κανονιστικών ρυθμίσεων της ΚΑΠ. Η μεταρρύθμιση αυτή στηρίζεται στις εξής τέσσερις κύριες ιδέες:

- μακροπρόθεσμη θεώρηση, που εγγράφεται στη στρατηγική της αειφόρου διαχείρισης των αλιευτικών πόρων. Τοιούτοτρόπως, η νέα σειρά βασικών κανονιστικών ρυθμίσεων της ΚΑΠ προβλέπει τη θέσπιση μακροπρόθεσμων στόχων όσον αφορά τα αποθέματα ενήλικων ιχθύων
- νέα πολιτική για τον αλιευτικό στόλο, μέσω της ανάθεσης της ευθύνης στα κράτη μέλη για να αντιστοιχίσουν τη δυναμικότητα στις αλιευτικές δυνατότητες καθώς και τη σταδιακή εξάλειψη των δημόσιων ενισχύσεων για τις επενδύσεις, ενώ παράλληλα εξασφαλίζεται η διατήρηση των ενισχύσεων που αποβλέπουν στη βελτίωση της ασφάλειας και των συνθηκών εργασίας επί του πλοίου
- καλύτερη εφαρμογή των κανόνων χάρη στη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων οικείων αρχών
- τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων, και κυρίως το μοίρασμα των γνώσεων μεταξύ αλιέων και επιστημόνων μέσω, ιδίως, της συγκρότησης περιφερειακών γνωμοδοτικών συμβουλίων.

Ο στόχος της διατήρησης και της διαχείρισης των πόρων εκφράζεται άρα μέσω μακροπρόθεσμου μηχανισμού. Ο μηχανισμός αυτός στηρίζεται στην υιοθέτηση δύο τύπων πολυετών σχεδίων: των σχεδίων αποκατάστασης αποθεμάτων, που αποβλέπουν στη διευκόλυνση της προστασίας των αποθεμάτων που απειλούνται με κατάρρευση, και των σχεδίων διαχείρισης με σκοπό τη διατήρηση των υπολοίπων αποθεμάτων σε βιολογικά ασφαλή επίπεδα.

Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας

Το 2004, στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της ΚΑΠ, η Επιτροπή πρότεινε τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Ταμείου Αλιείας (ΕΤΑ) (2). Το μέσο αυτό, που προορίζεται να αντικαταστήσει

(1) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2369/2002 (κοινοτική διαρθρωτική βοήθεια στον τομέα της αλιείας)· κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2370/2002 (θέσπιση επείγοντος κοινοτικού μέτρου για τη διάλυση αλιευτικών σκαφών) και κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2371/2002 (διατήρηση και βιώσιμη εκμετάλλευση των αλιευτικών πόρων) (ΕΕ L 358 της 31.12.2002).

(2) COM(2004) 497.

το σημερινό Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας (ΧΜΠΑ), αποσκοπεί στη διευκόλυνση της εφαρμογής μέτρων για την εξασφάλιση βιώσιμης αλιείας και διαφοροποίησης των οικονομικών δραστηριοτήτων στις αλιευτικές ζώνες. Το μέσο εμπνέεται από την ιδέα της συμβολής στη μείωση της ασκούμενης πίεσης λόγω της αλιείας, για να επιτρέψει την αποκατάσταση των ιχθυοαποθεμάτων και να ενθαρρύνει τη χρησιμοποίηση περιβαλλοντικώς πλέον αποδεκτών εργαλείων και πρακτικών στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας και κατά τη μεταποίηση και εμπορία αλιευτικών προϊόντων. Προβλέπεται επίσης να βοηθά τις περιφέρειες που έχουν περισσότερο θιγεί από απώλειες θέσεων εργασίας, χορηγώντας τους ενίσχυση με σκοπό τη διευκόλυνση της διαφοροποίησής τους και την ενίσχυση της οικονομικής τους βάσης.

Εφέτος και τα τρία όργανα, η Επιτροπή των Περιφερειών, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εξέδωσαν θετικές γνώμες για την ανωτέρω πρόταση.

Κοινοτικός Οργανισμός Ελέγχου της Αλιείας

Στις 26 Απριλίου, το Συμβούλιο θέσπισε τον Κοινοτικό Οργανισμό Ελέγχου της Αλιείας ⁽¹⁾. Ο οργανισμός αυτός έχει ως στόχο την ενίσχυση της αποδοτικής εφαρμογής της νομοθεσίας χάρη στη συγκέντρωση σε από κοινού χρήση των κοινοτικών και εθνικών μέσων ελέγχου των αλιευτικών δραστηριοτήτων και της επιτήρησης των πόρων, καθώς και το συντονισμό των μέτρων εφαρμογής. Για το σκοπό αυτόν, ο οργανισμός θα διοργανώσει την ανάπτυξη εθνικών μέσων ελέγχου και επιθεώρησης σύμφωνα με ευρωπαϊκή στρατηγική. Τα καθήκοντα και η αποστολή του οργανισμού θα καθοριστούν σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τους κοινοτικούς στόχους και τις κοινοτικές προτεραιότητες.

Διατήρηση και διαχείριση των πόρων

Στην ημερήσια διάταξη των δραστηριοτήτων του έτους υπήρχε πλήθος μέτρων που εξυπηρετούσαν το στόχο της νέας βασικής κανονιστικής νομοθεσίας της ΚΑΠ με σκοπό την προστασία των φυσικών πόρων μέσω πολυετών προγραμμάτων, όπως: η υιοθέτηση, εκ μέρους της Επιτροπής, προτάσεων, μεταξύ των οποίων εκείνης που αφορούσε την ανασύσταση του αποθέματος ευρωπαϊκού χελιού ⁽²⁾: οι θετικές γνωμοδοτήσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου όσον αφορά τα μέτρα διαχείρισης για τη Μεσόγειο Θάλασσα ⁽³⁾: η πολιτική συμφωνία του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου για τα μέτρα αποκατάστασης αποθεμάτων γλώσσας στη Δυτική Μάγχη και στον Γασκωνικό Κόλπο ⁽⁴⁾: η έκδοση, από το Συμβούλιο, κανονισμών περί θεσπίσεως μέτρων αποκατάστασης, αντιστοίχως, των αποθεμάτων μερλούκιου του Νότου και караβίδας που συχνάζει στην

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 768/2005 (ΕΕ L 128 της 21.5.2005).

⁽²⁾ COM(2005) 472.

⁽³⁾ COM(2003) 589.

⁽⁴⁾ COM(2003) 819.

Κανταβρική Θάλασσα και στα δυτικά της Ιβηρικής Χερσονήσου ⁽¹⁾, της ιππόγλωσσας της Γροιλανδίας στο πλαίσιο της Οργάνωσης Αλιείας του Βορειοδυτικού Ατλαντικού (NAFO) ⁽²⁾, και ενός κανονισμού για τη διατήρηση των αλιευτικών πόρων στα ύδατα της Βαλτικής Θάλασσας, των Belts και του Øresund ⁽³⁾.

Το Συμβούλιο εξέδωσε επίσης, κατά τη σύνοδό του στις 8 και 9 Δεκεμβρίου, τον κανονισμό με τον οποίο ορίζονται, για την αλιευτική περίοδο 2006, οι τιμές προσανατολισμού και οι τιμές της κοινοτικής παραγωγής για ορισμένα αλιευτικά προϊόντα ⁽⁴⁾.

Ναυτιλιακές υποθέσεις

Στους στρατηγικούς της στόχους για το διάστημα 2005–2009, η Επιτροπή σημειώνει ότι είναι ιδιαίτερη ανάγκη να αναπτυχθεί λεπτομερής ναυτιλιακή πολιτική με σκοπό την εξασφάλιση μιας ναυτιλιακής οικονομίας ευημερούσας, φιλικής με το περιβάλλον και υποστηριζόμενης από την αριστεία της επιστημονικής έρευνας, της τεχνολογίας και της καινοτομίας στον ναυτιλιακό τομέα. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή συγκρότησε, τον Μάρτιο, ομάδα ειδικού έργου (task force), ρόλος της οποίας είναι να συντάξει Πράσινη Βίβλο με αντικείμενο τη μελλοντική ναυτιλιακή πολιτική της Ένωσης και να εγκαινιάσει ευρύ δημόσιο διάλογο επί του ζητήματος αυτού.

Αλιευτικές συμφωνίες με τρίτες χώρες

Η Επιτροπή ενεπλάκη σε διαδικασία αναδιαπραγμάτευσης των αλιευτικών συμφωνιών και πρωτοκόλλων με διάφορες τρίτες χώρες. Οι νέες αυτές συμφωνίες εταιρικής συνεργασίας στον τομέα της αλιείας συνιστούν το καλύτερο μέσο διασφάλισης μιας βιώσιμης εκμετάλλευσης των πόρων προς όφελος και των δύο μερών, παράλληλα δε αποβλέπουν στην καλύτερη συνεκτικότητα μεταξύ των διαφόρων κοινοτικών πολιτικών. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή μονόγραψε συμφωνίες αυτού του είδους με το Μαρόκο, την Γκαμπόν και της νήσους του Πράσινου Ακρωτηρίου, αντιστοίχως τον Ιούλιο, τον Οκτώβριο και τον Δεκέμβριο.

Όσον αφορά τη διαχείριση από κοινού αποθεμάτων και την ετήσια ανταλλαγή αλιευτικών δυνατοτήτων στα ύδατα του Βορειοανατολικού Ατλαντικού, η Κοινότητα συνήψε συμφωνία με τις νήσους Φερόε σχετικά με τις αλιευτικές δυνατότητες για το έτος 2006. Αφετέρου, η Επιτροπή ξεκίνησε διαπραγματεύσεις με τη Γροιλανδία, με σκοπό τη σύναψη νέας αλιευτικής συμφωνίας το 2007.

Γενικές αναφορές και λοιποί χρήσιμοι σύνδεσμοι:

- Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος:
http://europa.eu.int/comm/environment/index_el.htm

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2166/2005 (ΕΕ L 345 της 28.12.2005).

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2115/2005 (ΕΕ L 340 της 23.12.2005).

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2187/2005 (ΕΕ L 349 της 31.12.2005).

⁽⁴⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2033/2005 (ΕΕ L 328 της 15.12.2005).

- Αειφόρος ανάπτυξη:
http://europa.eu.int/comm/sustainable/index_fr.htm
- Κλιματική αλλαγή:
http://europa.eu.int/comm/press_room/presspacks/climate/index_fr.htm
http://europa.eu.int/comm/environment/climat/home_en.htm
http://themes.eea.eu.int/Environmental_issues/climate
<http://unfccc.int/2860.php>
- Πρωτόκολλο του Κιότο:
<http://untreaty.un.org/English/notpubl/kyoto-fr.htm>
<http://www.un.org/french/millenaire/law/23.htm>
<http://europa.eu.int/comm/environment/climat/kyoto.htm>
- Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης:
http://europa.eu.int/comm/agriculture/index_el.htm
- Γενική Διεύθυνση Αλιείας και Ναυτιλιακών Υποθέσεων:
http://europa.eu.int/comm/fisheries/policy_el.htm

Τμήμα 3

Πρώθηση των κοινών αξιών

Προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και καταπολέμηση των διακρίσεων

Πλαίσιο

Το άρθρο 6 της συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης ορίζει ότι «η Ένωση βασίζεται στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών και του κράτους δικαίου, αρχές οι οποίες είναι κοινές στα κράτη μέλη».

Ενώ η συνθήκη του Άμστερνταμ σηματοδότησε ένα σημαντικό βήμα για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής συνεργασίας σε θέματα δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων και παρέσχε στο Δικαστήριο την εξουσία να εξασφαλίζει την τήρηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων από μέρους όλων των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολονίας, τον Ιούνιο του 1999, είχε ήδη επισημάνει την ανάγκη «συγκέντρωσης των θεμελιωδών δικαιωμάτων που ισχύουν σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ένα χάρτη ώστε να τους δοθεί μεγαλύτερη διαφάνεια» και είχε προτείνει τη σύσταση ενός οργανισμού για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία.

Ο χάρτης θεμελιωδών δικαιωμάτων εκπονήθηκε από μια συνέλευση που αποτελείτο από τους εκπροσώπους των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων, των εθνικών κοινοβουλίων, της Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Εγκρίθηκε επίσημα από τη διάσκεψη κορυφής της

Νίκαιας, τον Δεκέμβριο 2000. Παρότι από νομική άποψη η τήρησή του δεν είναι υποχρεωτική για τους ευρωπαίους πολίτες, αυτό δεν σημαίνει ότι έχει λιγότερο ισχυρό πολιτικό αντίκτυπο, λόγω ιδίως του γεγονότος ότι αποτελεί την έκφραση, στο πλέον υψηλό επίπεδο, μιας δημοκρατικά επιτευχθείσας πολιτικής συναίνεσης σχετικά με αυτό που θα πρέπει σήμερα να θεωρείται κατάλογος των θεμελιωδών δικαιωμάτων που διασφαλίζονται από την κοινοτική έννομο τάξη. Επιπλέον, συγκεντρώνει τις κοινές ευρωπαϊκές αξίες με τις οποίες μπορούν να ταυτιστούν όλοι οι ευρωπαίοι πολίτες. Ο πολιτικός αντίκτυπος οφείλεται επίσης στη δέσμευση που έχει αναλάβει η Επιτροπή και το Κοινοβούλιο να τηρούν τα δικαιώματα που περιλαμβάνει κατά τον καθορισμό όλων των πολιτικών τους και δραστηριοτήτων τους.

Πράξεις προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων

Η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση στηρίζεται ουσιαστικά, σήμερα, στο χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων που προκήρυξαν οι ιθύνοντες της Ένωσης τον Δεκέμβριο 2000. Ο πυλώνας αυτός πρέπει να ενισχυθεί με την προσεχή σύσταση ενός οργανισμού θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Επιτροπή, στην ανακοίνωσή της της 27ης Απριλίου ⁽¹⁾ για την τήρηση του χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων στις νομοθετικές της προτάσεις, προτείνει την υπέρβαση της ισχύουσας πρακτικής όσον αφορά την αποτελεσματική εφαρμογή των θεμελιωδών δικαιωμάτων, μέσω της επιδίωξης ενός τριπλού στόχου: να παράσχει στις υπηρεσίες της τη δυνατότητα να προβαίνουν σε συστηματική και αυστηρή εξακρίβωση της τήρησης όλων των σχετικών θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά την εκπόνηση κάθε πρότασης νομοθετικής πράξης· να παράσχει σε όλα τα μέλη της, και ειδικότερα στην ομάδα των επιτρόπων «Θεμελιώδη δικαιώματα, καταπολέμηση των διακρίσεων και ισότητα ευκαιριών», τη δυνατότητα να παρακολουθούν τα αποτελέσματα της εξακρίβωσης αυτής και να προωθούν μια «νοοτροπία θεμελιωδών δικαιωμάτων» να καταστήσει διαφανέστερα για τα άλλα θεσμικά όργανα και το κοινό τα αποτελέσματα του ελέγχου των θεμελιωδών δικαιωμάτων που θα διεξάγει, πράγμα που θα παράσχει επίσης τη δυνατότητα επίβλεψης της τήρησης των θεμελιωδών δικαιωμάτων στις εργασίες των δύο κλάδων της νομοθετικής εξουσίας.

Κατά το πέρας μιας ευρείας δημόσιας διαβούλευσης που άρχισε τον Οκτώβριο 2004 ⁽²⁾, η Επιτροπή πρότεινε, στις 30 Ιουνίου, την επέκταση της εντολής του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου των Φαινομένων Ρατσισμού και Ξενοφοβίας, που ιδρύθηκε το 1997, μετατρέποντάς το σε έναν πραγματικό *Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων* ⁽³⁾. Η αποστολή αυτού του ανεξάρτητης εμπειρογνωμοσύνης οργανισμού θα συνίσταται στο να παρέχει στα κοινοτικά θεσμικά όργανα και οργανισμούς, καθώς και στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνδρομή καθώς και εμπειρογνωμοσύνη σε θέματα θεμελιωδών

⁽¹⁾ COM(2005) 172.

⁽²⁾ COM(2004) 693.

⁽³⁾ COM(2005) 280.

δικαιωμάτων, στο πλαίσιο της εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου, κατά τρόπον ώστε να τα βοηθά να τηρούν πλήρως τα δικαιώματα αυτά όταν λαμβάνουν μέτρα ή καθορίζουν δράσεις στους αντίστοιχους τομείς της αρμοδιότητάς τους.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, από την πλευρά του, που ενδιαφέρεται ιδιαίτερα για την προβληματική των θεμελιωδών δικαιωμάτων, υπερθεματίζει σε ευρεία κλίμακα για τη συγκεκριμενοποίηση του σχεδίου αυτού. Ουσιαστικά, συμμερίζεται με την Επιτροπή των Περιφερειών μια άποψη σύμφωνα με την οποία ο οργανισμός θα αποτελεί μείζονα άξονα του «δικτύου των δικτύων» που αποτελείται από τα υπάρχοντα ευρωπαϊκά και εθνικά θεσμικά όργανα σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επιμένει επίσης στην ανάγκη ενός θεσμοθετημένου δεσμού μεταξύ του μελλοντικού οργανισμού και του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Στο πλαίσιο των χρηματοδοτικών μέσων, η Επιτροπή πρότεινε, στις 6 Απριλίου, την εκπόνηση για το 2007–2013 του ειδικού προγράμματος «Θεμελιώδη δικαιώματα και ιθαγένεια» στο πλαίσιο του γενικού προγράμματος «Θεμελιώδη δικαιώματα και δικαιοσύνη»⁽¹⁾. Στον τομέα των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της ιθαγένειας, ο τελικός στόχος αυτού του προγράμματος είναι να προωθήσει μια πραγματική κουλτούρα θεμελιωδών δικαιωμάτων μεταξύ όλων των λαών της Ευρώπης. Η Επιτροπή υποβάλλει λοιπόν έκκληση για την καταβολή σημαντικής προσπάθειας διάδοσης των πληροφοριών σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα και εντατικοποίησης των δράσεων, ιδίως σε νομοθετικό επίπεδο, ενόψει της εφαρμογής ορισμένων δικαιωμάτων.

Ετήσια έκθεση για τα ανθρώπινα δικαιώματα

Το Συμβούλιο εξέδωσε, στις 3 Οκτωβρίου⁽²⁾, την ετήσια έκθεση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η οποία καλύπτει τη χρονική περίοδο από 1ης Ιουλίου 2004 έως 30 Ιουνίου 2005. Επιβεβαιώνοντας ότι η Ένωση βασίζεται στις αρχές της δημοκρατίας, της ελευθερίας και της τήρησης των θεμελιωδών δικαιωμάτων, επισημαίνει τον αυξημένο αντίκτυπο της Ένωσης στο πολυμερές σύστημα όταν αυτή εκφράζεται με ενιαίο λόγο. Κρίνει επίσης ότι το έτος αυτό, της δεκάτης επετείου της σφαγής της Σρεμπρένιτσα στα Βαλκάνια, η Ένωση πρέπει, περισσότερο παρά ποτέ, να ενεργήσει για μια υπομονετική και σταθερή διαδικασία συνεργασίας, πειθούς, ώθησης και εν κατακλείδι επιβολής κυρώσεων. Η έκθεση περιλαμβάνει ένα κεφάλαιο για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ένωση, στο οποίο εξετάζονται θέματα όπως τα δικαιώματα των παιδιών και των γυναικών, ο ρατσισμός, η ξενοφοβία και ο αντισημιτισμός, η εμπορία ανθρώπων, καθώς και το άσυλο και η μετανάστευση.

Ευρωπαϊκή ομάδα δεοντολογίας

Το 2005, ολοκληρώθηκε η δεύτερη θητεία της ευρωπαϊκής ομάδας δεοντολογίας των επιστημών και των νέων τεχνολογιών (GEE), η οποία δημοσιεύει γνωμοδοτήσεις

(¹) COM(2005) 122.

(²) Συμβούλιο: έγγρ. 12416/05.

σχετικά με επίκαιρα θέματα δεοντολογίας. Η Επιτροπή όχι μόνο αποφάσισε να ανανεώσει τη θητεία της ομάδας ⁽¹⁾ αυτής, αλλά και να αυξήσει τον αριθμό των μελών της ⁽²⁾. Οι αποφάσεις αυτές αποδεικνύουν την επιθυμία της Επιτροπής να προσεγγίσει τις δραστηριότητές της στις ανησυχίες του πολίτη. Τη χρονιά αυτή, η ομάδα συνέταξε μια ουσιαστική έκθεση σχετικά με τις δεοντολογικές πτυχές των εγκαταστάσεων τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας (ΤΙC) στο ανθρώπινο σώμα (γνωμοδότηση αριθ. 20). Η νέα ομάδα άρχισε τις εργασίες της αφιερώνοντάς τες στις δεοντολογικές πτυχές της νανοϊατρικής.

Πολιτισμικές διαφορές

Πολιτιστική πολιτική

Πλαίσιο

Είκοσι πέντε κράτη μέλη (σύντομα περισσότερα), σχεδόν άλλες τόσες γλώσσες και πολιτισμικές διαφορές που δεν σταματούν ωστόσο στα σύνορα καθιστούν την προστασία και την προώθηση της πολιτισμικής ποικιλομορφίας στην Ευρώπη θεμελιώδη στρατηγικό στόχο για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το άρθρο 151 της συνθήκης ΕΚ, που προσδιορίζει τους στόχους, αποτελεί τη νομική βάση.

Για την εφαρμογή της, το κύριο μέσο της ευρωπαϊκής πολιτικής σχετικά με το θέμα αυτό είναι το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000» στόχος του οποίου είναι η αξιοποίηση ενός κοινού πολιτισμικού χώρου μέσω της στήριξης καλλιτεχνικών και πολιτιστικών σχεδίων με ευρωπαϊκή διάσταση από την άποψη της σύλληψης, της διοργάνωσης και της υλοποίησής τους. Το πρόγραμμα αυτό, καθορισμένο αρχικά για πενταετή χρονική διάρκεια (2000–2004) ⁽³⁾, κατόπιν παραταθέν για τα έτη 2005 και 2006 ⁽⁴⁾, ενθαρρύνει τη δημιουργία και την κινητικότητα, την πρόσβαση όλων στον πολιτισμό, τη διάδοση της τέχνης και του πολιτισμού, τον διαπολιτισμικό διάλογο και τη γνώση της ιστορίας των ευρωπαϊκών λαών.

Ξεπερνώντας τα σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο στόχο του της πολιτιστικής και καλλιτεχνικής συνεργασίας στην Ευρώπη, το «Πολιτισμός 2000» συγκεντρώνει 30 κράτη (τα 25 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τις τρεις χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου —την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία— και τις δύο χώρες που πρόκειται να προσχωρήσουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση — τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία).

Το πρόγραμμα κοινοτικής δράσης για την προώθηση των οργανώσεων που λειτουργούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο στον πολιτιστικό τομέα για τη χρονική περίοδο 2004–2006 ⁽⁵⁾ συμπληρώνει το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000», προβλέποντας επιχορηγήσεις λειτουργίας σε οργανισμούς που προωθούν ένα στόχο γενικού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος στον τομέα του πολιτισμού,

⁽¹⁾ Απόφαση 2005/383/ΕΚ (ΕΕ L 127 της 20.5.2005).

⁽²⁾ Απόφαση 2005/754/ΕΚ (ΕΕ L 284 της 27.10.2005).

⁽³⁾ Απόφαση αριθ. 508/2000/ΕΚ (ΕΕ L 63 της 10.3.2000).

⁽⁴⁾ Απόφαση αριθ. 626/2004/ΕΚ (ΕΕ L 99 της 3.4.2004).

⁽⁵⁾ Απόφαση αριθ. 792/2004/ΕΚ (ΕΕ L 138 της 30.4.2004).

καθώς και επιχορηγήσεις σε ενέργειες με στόχο την προστασία και τη διατήρηση της μνήμης σχετικά με τους κύριους χώρους και τα αρχεία που συνδέονται με τους εκτοπισμούς.

Το μελλοντικό πρόγραμμα «Πολιτισμός 2007»⁽¹⁾, το οποίο βρίσκεται υπό διαπραγμάτευση, θα πρέπει να συμπεριλάβει μεγάλο τμήμα των δραστηριοτήτων των δύο προγραμμάτων και να τις συμπληρώσει.

Λαμβανομένης υπόψη της συμβολικής σημασίας και του αντίκτυπου της εκδήλωσης «ευρωπαϊκή πολιτιστική πρωτεύουσα» και για να μπορούν τα νέα κράτη μέλη να συμμετάσχουν κατά τον ίδιο τρόπο με τα άλλα κράτη μέλη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν τροποποίηση⁽²⁾ της αρχικής απόφασης του 1999⁽³⁾. Εξάλλου, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση απόφασης με στόχο τη βελτίωση της διαδικασίας καθορισμού των «πρωτευουσών» για τα έτη από 2007 έως 2019, τονίζοντας ιδιαίτερα την ευρωπαϊκή διάσταση⁽⁴⁾.

Υπό την προοπτική της προώθησης και της προστασίας των συναλλαγών και της πολιτισμικής ποικιλομορφίας στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Επιτροπή πρότεινε επίσης να οριστεί το 2008 *ευρωπαϊκό έτος του διαπολιτισμικού διαλόγου*⁽⁵⁾.

Στις 20 Οκτωβρίου, η Unesco ενέκρινε τη *σύμβαση για την προστασία και την προώθηση της πολυμορφίας της πολιτιστικής έκφρασης*, που η Επιτροπή διαπραγματεύθηκε εξ ονόματος της Κοινότητας. Πρόκειται για μια ιστορική συμφωνία σχετικά με το θέμα, που καταξιώνει τη βάση της μελλοντικής παγκόσμιας διακυβέρνησης στον πολιτιστικό τομέα. Η διεθνής κοινότητα, τμήμα της οποίας αποτελεί η Ευρωπαϊκή Ένωση, αποκτά έτσι σειρά κατευθυντήριων αρχών και εννοιών που συνδέονται με την πολιτισμική ποικιλομορφία με στόχο την αναγνώριση της νομιμότητας των δημοσίων πολιτικών και της σημασίας της διεθνούς συνεργασίας. Η προώθηση και η προστασία της πολιτισμικής ποικιλομορφίας πρέπει να παράσχει τη δυνατότητα, μέσω μιας κατάλληλης διάρθρωσης μεταξύ των διαφόρων διεθνών μέσων, εξισορρόπησης ευάλωτων από πολιτισμική άποψη καταστάσεων, ιδίως όσον αφορά τις αναπτυσσόμενες χώρες. Η Επιτροπή ενέκρινε, στις 21 Δεκεμβρίου, πρόταση απόφασης σχετικά με τη σύναψη της σύμβασης αυτής⁽⁶⁾.

Ορισμένες πτυχές της πολιτισμικής ποικιλομορφίας που συνδέονται με την πολυγλωσσία εξετάζονται στον τίτλο «Διδασκαλία, εκπαίδευση, μαθητεία» του κεφαλαίου II της παρούσας Έκθεσης.

(1) COM(2004) 469.

(2) Απόφαση αριθ. 649/2005/EK (EE L 117 της 4.5.2005).

(3) Απόφαση αριθ. 1419/1999/EK (EE L 166 της 1.7.1999).

(4) COM(2005) 209.

(5) COM(2005) 467.

(6) COM(2005) 678.

Πολιτική του οπτικοακουστικού τομέα — «Τηλεόραση χωρίς σύνορα»

Πλαίσιο

Η πολιτική στον οπτικοακουστικό τομέα διέπεται σήμερα από την οδηγία «Τηλεόραση χωρίς σύνορα»⁽¹⁾ που εφαρμόζεται σε κάθε μορφή μετάδοσης τηλεοπτικών προγραμμάτων για το κοινό, με εξαίρεση τις υπηρεσίες επικοινωνίας που μεταδίδουν ενημερωτικά μηνύματα ή μηνύματα με προσωπική κλήση. Η αρχή είναι ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν να εμποδίσουν τη λήψη των τηλεοπτικών μεταδόσεων που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη για λόγους που υπάγονται σε συντονισμένους τομείς όπως η προώθηση των ευρωπαϊκών έργων ή ανεξάρτητων παραγωγών, η διαφήμιση, η προστασία των ανηλίκων και η δημόσια τάξη και το δικαίωμα απάντησης. Το 2004, η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση σύστασης για την προστασία των ανηλίκων και της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας και για το δικαίωμα απάντησης σε σχέση με την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας οπτικοακουστικών υπηρεσιών και πληροφορίας⁽²⁾, με κύριο στόχο της προστασία των ανηλίκων κατά των ζημιολόγων επιδράσεων των μέσων μαζικής επικοινωνίας.

Δεδομένου ότι η οδηγία «Τηλεόραση χωρίς σύνορα» χρονολογείται από το 1989, και παρά το γεγονός ότι τροποποιήθηκε το 1997, κρίθηκε αναγκαίο να υπάρξει εκσυγχρονισμός των κανόνων για τις υπηρεσίες των οπτικοακουστικών μέσων, ενόψει ιδίως της αύξησης της προστασίας των ανηλίκων και της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας (απαγόρευση της ώθησης στο μίσος για λόγους φυλής, φύλου, θρησκείας ή ιθαγένειας), που ορίστηκε ως μία από τις προτεραιότητες της οπτικοακουστικής πολιτικής. Η πρόταση της Επιτροπής για τον εκσυγχρονισμό της οδηγίας εγκρίθηκε στις 13 Δεκεμβρίου⁽³⁾.

Πρόγραμμα MEDIA

Πλαίσιο

Το πρόγραμμα MEDIA έχει ως στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οπτικοακουστικής βιομηχανίας μέσω μιας σειράς δράσεων πρωτοβουλίας που αφορούν την κατάρτιση των επαγγελματιών, την ανάπτυξη σχεδίων παραγωγής, τη διανομή κινηματογραφικών έργων και οπτικοακουστικών προγραμμάτων, τη στήριξη κινηματογραφικών φεστιβάλ. Ο ευρωπαϊκός οπτικοακουστικός τομέας στηρίζεται σήμερα από την τρίτη γενιά προγραμμάτων MEDIA, το MEDIA Plus-Ανάπτυξη, διανομή και προώθηση⁽⁴⁾ και MEDIA Κατάρτιση⁽⁵⁾ που άρχισαν να ισχύουν το 2001 για πενταετή χρονική περίοδο και παρατάθηκαν μέχρι το 2007⁽⁶⁾.

Για να απλουστευθούν και να συγκεντρωθούν αυτές οι δύο πτυχές, η Επιτροπή πρότεινε τη θέσπιση ενός ενιαίου ολοκληρωμένου προγράμματος για τη χρονική περίοδο 2007–2013⁽⁷⁾.

(1) Οδηγία 89/552/EOK (EE L 298 της 17.10.1989).

(2) COM(2004) 341.

(3) COM(2005) 646.

(4) Απόφαση 2000/821/EK (EE L 336 της 30.12.2000).

(5) Απόφαση αριθ. 163/2001/EK (EE L 26 της 27.1.2001).

(6) Απόφαση αριθ. 845/2004/EK (EE L 157 της 30.4.2004).

(7) COM(2004) 470.

Οι επιδιωκόμενοι στόχοι είναι: η διατήρηση και αξιοποίηση της ευρωπαϊκής πολιτισμικής ποικιλομορφίας και οπτικοακουστικής κληρονομιάς, με εξασφάλιση της πρόσβασης στους ευρωπαίους πολίτες και διευκόλυνση του διαλόγου μεταξύ των πολιτισμών, την αύξηση της κυκλοφορίας των ευρωπαϊκών οπτικοακουστικών έργων στο εσωτερικό και εξωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του ευρωπαϊκού οπτικοακουστικού τομέα στο πλαίσιο μιας ανοικτής και ανταγωνιστικής αγοράς. Για τους σκοπούς αυτούς, το πρόγραμμα θα παρεμβαίνει: πριν από την οπτικοακουστική παραγωγή με την πτυχή «κατάρτιση» του προγράμματος καθώς και με την ανάπτυξη ευρωπαϊκών οπτικοακουστικών έργων και μετά την παραγωγή με την προώθηση και τη διανομή των έργων.

Στις 14 Ιανουαρίου, η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση ⁽¹⁾ για την ίδρυση του εκτελεστικού οργανισμού «Εκπαίδευση, οπτικοακουστικός τομέας και πολιτισμός» που θα εξασφαλίζει από την 1η Ιανουαρίου 2006 τη λειτουργική διαχείριση των προγραμμάτων Media Plus και Media Κατάρτιση.

Μεταναστευτική πολιτική

Διάφορα στοιχεία που αφορούν τη χάραξη και εφαρμογή της μεταναστευτικής πολιτικής συγκεντρώνονται στο τμήμα «Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης» του κεφαλαίου IV.

Νεολαία, ενεργοποίηση του πολίτη και αθλητισμός

Πολιτική για τους νέους

Το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, επιθυμώντας να επωφεληθούν οι ευρωπαίοι νέοι από μια σειρά πολιτικών και μέτρων που εντάσσονται πλήρως στη στρατηγική της Λισσαβόνας, ενέκρινε ένα «ευρωπαϊκό σύμφωνο για τους νέους». Το σύμφωνο αυτό έχει ως στόχο τη βελτίωση της παιδείας, της κατάρτισης, της κινητικότητας, της επαγγελματικής και κοινωνικής ένταξης των νέων, διευκολύνοντας ταυτόχρονα το συνδυασμό επαγγελματικής δραστηριότητας και οικογενειακού βίου. Σ' αυτή τη βάση και υπό μια προοπτική μεγαλύτερης συνοχής, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κάλεσε την Ένωση και τα κράτη μέλη, ιδίως στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση και της στρατηγικής για την κοινωνική ένταξη, να χρησιμοποιήσουν ως πηγή έμπνευσης τις κατευθύνσεις δράσης που αυτό καθορίζει στους διάφορους τομείς που καλύπτει. Επισημαίνει εξάλλου ότι η επιτυχία του συμφώνου στηρίζεται στη συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων φορέων και, κατά πρώτο λόγο, των οργανώσεων των νέων.

Στις 30 Μαΐου ⁽²⁾, η Επιτροπή διευκρίνισε την προσέγγιση που πρέπει να υπάρξει για την εφαρμογή του συμφώνου στο πλαίσιο των μέσων και των μηχανισμών εφαρμογής

⁽¹⁾ Απόφαση 2005/56/ΕΚ (ΕΕ L 24 της 27.1.2005).

⁽²⁾ COM(2005) 206.

της στρατηγικής της Λισσαβόνας. Έτσι, επαναλαμβάνει, επισημαίνοντάς τα, τα στοιχεία των κατευθυντηρίων γραμμών που εντάσσονται στις πρωτοβουλίες που εφαρμόζονται ή σχεδιάζονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο και οι οποίες είναι σχετικές με τις γραμμές δράσης του συμφώνου. Εξάλλου, η Επιτροπή επιβεβαιώνει τις προτεραιότητες σχετικά με την ανοικτή μέθοδο συντονισμού στον τομέα των νέων (συμμετοχή και πληροφόρηση των νέων, δραστηριότητες εθελοντικής εργασίας, καλύτερη κατανόηση και γνώση των νέων) και εξετάζει τη διάσταση «νεότητα» στις άλλες πολιτικές όπως η υγεία, η καταπολέμηση των διακρίσεων, η έρευνα και ο αθλητισμός.

Το Συμβούλιο από την πλευρά του, κατά τη σύνοδο της 23ης και 24ης Μαΐου, εξέδωσε ψήφισμα σχετικά με τον απολογισμό των δράσεων ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα των νέων και της εφαρμογής των κοινών στόχων όσον αφορά την πληροφόρησή τους. Το Συμβούλιο επίσης διαπίστωσε ότι το ενδιαφέρον των ευρωπαίων νέων για τη δέσμευσή τους ως πολιτών δεν οδηγούσε κατ' ανάγκη στη συμμετοχή στο σύστημα της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας, συμμετοχή η αύξηση της οποίας αποτελεί έναν από τους κοινούς στόχους που είχε καθορίσει τον Νοέμβριο 2003. Επίσης καλεί τα κράτη μέλη να ενεργήσουν για την υλοποίηση του στόχου αυτού, ιδίως ευαισθητοποιώντας τα πολιτικά κόμματα σχετικά με τη σημασία μιας όλο και μεγαλύτερης συμμετοχής των νέων σ' αυτά ή ενθαρρύνοντας την εγγραφή τους στους εκλογικούς καταλόγους. Τα κράτη μέλη, όπως και η Επιτροπή, ενθαρρύνονται επίσης να προσδιορίσουν τα εμπόδια της συμμετοχής αυτής, να ανταλλάξουν ορθές πρακτικές σχετικά με το θέμα και να ενισχύσουν το διάλογο μεταξύ των νέων και των πολιτικών.

Κατά τη διάρκεια της δεύτερης «ευρωπαϊκής εβδομάδας νέων» που πραγματοποιήθηκε από τις 5 ως τις 11 Δεκεμβρίου, πολλές εκδηλώσεις με τις οποίες εδίδετο δικαίωμα λόγου στους νέους διοργανώθηκαν σε ολόκληρη την Ευρώπη. Στις Βρυξέλλες, η Επιτροπή διοργάνωσε γενικές συγκεντρώσεις νέων με τίτλο «Οι νέοι λαμβάνουν το λόγο». Η εκδήλωση αυτή παρέσχε τη δυνατότητα σε περισσότερους από 200 νέους να συζητήσουν δημόσια το μέλλον της Ευρώπης με τους πολιτικά υπεύθυνους για τη λήψη αποφάσεων.

Εξάλλου, το 2005 συνεχίστηκαν οι νομοθετικές εργασίες ενόψει της έγκρισης ενός νέου προγράμματος «Νέοι εν δράσει» (2007–2013) ⁽¹⁾.

Ενεργοποίηση του πολίτη

Στις 6 Απριλίου, η Επιτροπή πρότεινε ένα νέο πρόγραμμα «Πολίτες για την Ευρώπη» ⁽²⁾ με στόχο την προώθηση της ενεργού δράσης των ευρωπαίων πολιτών κατά την περίοδο 2007–2013. Η πρόταση αυτή, που στηρίζεται σε μια ευρεία διεξαγωγή διαβουλεύσεων, είχε ως στόχο να αντικαταστήσει το ισχύον πρόγραμμα ⁽³⁾ που λήγει κατά τα τέλη του 2006. Διαπιστούμενου του χάσματος μεταξύ των πολιτών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το πρόγραμμα προβλέπεται για να συμβάλλει σε τρεις γενικούς στόχους: να δώσει στους πολίτες την ευκαιρία να αλληλενεργήσουν και να συμμετάσχουν στην οικοδόμηση

⁽¹⁾ Πρόταση της Επιτροπής: COM(2004) 471.

⁽²⁾ COM(2005) 116.

⁽³⁾ Απόφαση 2004/100/ΕΚ (ΕΕ L 30 της 4.2.2004).

μιας Ευρώπης όλο και πιο κοντινής, ενωμένης μέσα στην πολιτισμική της ποικιλομορφία, και να εμπλουτιστούν από την ποικιλομορφία αυτή, να δημιουργήσουν μια ευρωπαϊκή ταυτότητα που θα στηρίζεται σε κοινά αναγνωρισμένες αξίες, ιστορία και πολιτισμό, να βελτιώσουν την αμοιβαία κατανόηση των ευρωπαίων πολιτών σεβόμενοι και τιμώντας την πολιτισμική ποικιλομορφία και συμβάλλοντας ταυτόχρονα στον διαπολιτισμικό διάλογο. Για να επιτευχθεί αυτό, τίθενται σε εφαρμογή τρία είδη δράσεων: ενθάρρυνση της άμεσης συμμετοχής των πολιτών μέσω δραστηριοτήτων αδελφοποίησης πόλεων ή άλλων ειδών σχεδίων για τους πολίτες, ενίσχυση στις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών ευρωπαϊκής διάστασης, στήριξη εκδηλώσεων μεγάλης απήχησης, μελετών και μέσων πληροφόρησης που έχουν ως στόχο να καταστήσουν την Ευρώπη πιο συγκεκριμένη για τους πολίτες της.

Αθλητισμός

Η Επιτροπή εμβάθυνε τις εργασίες της για να λάβει καλύτερα υπόψη της τις εκπαιδευτικές και κοινωνικές λειτουργίες του αθλητισμού. Στήριξε την πολιτική συνεργασία με τα κράτη μέλη, προώθησε μια διαδικασία ενισχυμένου διαλόγου με το αθλητικό κίνημα και οργάνωσε σειρά συνεδριάσεων εμπειρογνομόνων των κρατών μελών σχετικά με τα πλέον σχετικά θέματα της ευρωπαϊκής διάστασης του αθλητισμού.

Στις 22 Δεκεμβρίου, ενέκρινε ανακοίνωση όπου παρουσιάζει τα κύρια επιτεύγματα του «ευρωπαϊκού έτους εκπαίδευσης μέσω του αθλητισμού — 2004», καθώς και προτάσεις συμπληρωματικής δράσης στον τομέα της εκπαίδευσης μέσω του αθλητισμού ⁽¹⁾.

Γενικές αναφορές και άλλοι χρήσιμοι σύνδεσμοι

- Ευρωπαϊκή ομάδα δεοντολογίας των επιστημών και των νέων τεχνολογιών:
http://europa.eu.int/comm/european_group_ethics/index_fr.htm
- Νέοι:
http://europa.eu.int/youth/index_en.html
- Ενεργοποίηση του πολίτη:
http://europa.eu.int/comm/dgs/education_culture/activecitizenship/index_fr.htm
- Αδελφοποίηση:
http://europa.eu.int/comm/towntwinning/index_fr.html
- Αθλητισμός:
http://europa.eu.int/comm/sport/index_en.html
- Ευρωπαϊκό έτος εκπαίδευσης μέσω του αθλητισμού — 2004:
<http://www.eyes-2004.info>
- Εκπαίδευση:
http://europa.eu.int/comm/education/index_fr.html
- Πολιτισμός:
http://europa.eu.int/comm/culture/eac/index_fr.html
- Οπτικοακουστικός τομέας:
http://europa.eu.int/comm/avpolicy/index_fr.htm

(1) COM(2005) 680.

Ασφάλεια και ελευθερία

Τμήμα 1

Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης

Εφαρμογή του προγράμματος της Χάγης

Πλαίσιο

Το πρόγραμμα της Χάγης

Τα τελευταία χρόνια αυξήθηκε ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά την καθιέρωση αστυνομικής, τελωνειακής και δικαστικής συνεργασίας, καθώς και τη χάραξη μιας συντονισμένης πολιτικής σε θέματα ασύλου, μετανάστευσης και ελέγχου των εξωτερικών συνόρων. Εξάλλου, το ζήτημα της ασφάλειας της Ένωσης και των κρατών μελών της τέθηκε με νέα οξύτητα, ιδίως μετά τα τρομοκρατικά χτυπήματα στις Ηνωμένες Πολιτείες το 2001, στη Μαδρίτη το 2004 και στο Λονδίνο το 2005.

Μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε το 1999, η πολιτική της Ένωσης στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων ασκείται σε γενικό πλαίσιο. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε είχε θεσπίσει ένα πρώτο πενταετές πρόγραμμα σχετικά με τα θέματα αυτά. Παρόλο που δεν επιτεύχθηκαν όλοι οι αρχικοί στόχοι, υπήρξε πρόοδος στη χάραξη κοινής πολιτικής ασύλου και μετανάστευσης, στην εναρμόνιση των ελέγχων στα σύνορα, στην αστυνομική συνεργασία, καθώς και στη συνεργασία σε θέματα εσωτερικής ασφάλειας και εγκληματικότητας.

Τον Νοέμβριο του 2004, με τη λήξη της εφαρμογής του πρώτου πενταετούς προγράμματος, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Χάγης ενέκρινε ένα νέο πρόγραμμα για την Ένωση που καλύπτει την περίοδο 2005–2009 και επίσης όλες τις πτυχές των πολιτικών στο χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, περιλαμβανομένης της εξωτερικής τους διάστασης, και συγκεκριμένα: τα θεμελιώδη δικαιώματα και την ιθαγένεια· το άσυλο και τη μετανάστευση· τη διαχείριση των συνόρων· την ενσωμάτωση των μεταναστών· την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του

οργανωμένου εγκλήματος: τη δικαστική και αστυνομική συνεργασία· το αστικό δίκαιο. Το πρόγραμμα της Χάγης συνοδεύεται από μια στρατηγική για την καταπολέμηση των ναρκωτικών που υιοθέτησε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Δεκέμβριο του 2004.

Την άνοιξη του 2005, έγιναν τα πρώτα συγκεκριμένα βήματα στο πλαίσιο του προγράμματος της Χάγης.

Στις 10 Μαΐου, η Επιτροπή έθεσε δέκα ειδικές προτεραιότητες, στις οποίες θεωρεί ότι πρέπει να επικεντρωθούν οι προσπάθειες τα επόμενα χρόνια ⁽¹⁾. Οι προτεραιότητες αυτές αφορούν, για παράδειγμα, την αναζήτηση μιας σφαιρικής αντιμετώπισης της τρομοκρατίας, την ανάπτυξη ολοκληρωμένης διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων, τη χάραξη στρατηγικής για το οργανωμένο έγκλημα και την εξασφάλιση ενός πραγματικού ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης για όλους. Οι προτεραιότητες αυτές συνοδεύονται επίσης από έναν κατάλογο των νομοθετικών και μη νομοθετικών μέτρων που ενέκρινε το Συμβούλιο στις 2 και 3 Ιουνίου. Αυτό το κοινό σχέδιο δράσης των δύο θεσμικών οργάνων έτυχε ευνοϊκής υποδοχής από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου, το οποίο εξέφρασε την ικανοποίησή του ιδίως για την έμφαση που δίνεται στην επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ των διαφόρων οργάνων εσωτερικής ασφάλειας της Ένωσης.

Στις 12 Οκτωβρίου, η Επιτροπή πρότεινε μια στρατηγική σχετικά με την εξωτερική διάσταση του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης ⁽²⁾, με στόχο ιδίως την προώθηση του κράτους δικαίου, της σταθερότητας και της ασφάλειας εκτός των συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στις 12 Δεκεμβρίου, το Συμβούλιο ενέκρινε αυτή τη στρατηγική ως βασική προτεραιότητα των εξωτερικών σχέσεων της Ένωσης, η οποία καλείται να υιοθετήσει μια συντονισμένη προσέγγιση στο θέμα αυτό.

Ευρωπαϊκός χώρος δικαιοσύνης

Πολιτική δικαιοσύνη (αστικές και εμπορικές υποθέσεις)

Σε έκθεση που υπέβαλε στις 9 Φεβρουαρίου ⁽³⁾, η Επιτροπή προέβη σε ενδιάμεση εξέταση της εφαρμογής του προγράμματος-πλαισίου σχετικά με τη δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις, που καλύπτει την περίοδο 2002–2006. Χάρη στο πρόγραμμα αυτό, που αποσκοπεί στην παροχή πρακτικών και άμεσα χρησιμοποιήσιμων πληροφοριών για τις πρόσφατες εξελίξεις του ευρωπαϊκού δικαίου, χρηματοδοτήθηκαν μέχρι σήμερα τρία μεγάλα σχέδια: ο ευρωπαϊκός δικαστικός άτλας, μια βάση δεδομένων νομολογίας

⁽¹⁾ COM(2005) 184.

⁽²⁾ COM(2005) 491.

⁽³⁾ COM(2005) 34.

και μια ενημερωτική εκστρατεία για τους ασκούντες σχετικά με τη δικαιοσύνη επαγγέλματα.

Εξάλλου, η Επιτροπή ανέλαβε διάφορες πρωτοβουλίες προκειμένου να απλουστεύσει και να εξορθολογίσει την εφαρμογή του αστικού δικαίου στην Κοινότητα.

Τον Μάρτιο, δημοσίευσε δύο *Πράσινες Βίβλους*. Η πρώτη, που εγκρίθηκε την 1η Μαρτίου, αφορά την *κληρονομική διαδοχή και τις διαθήκες* ⁽¹⁾, και εστιάζει στην προτεραιότητα που πρέπει να έχουν οι κανόνες ιδιωτικού διεθνούς δικαίου (σύγκρουσης νόμων)· η δεύτερη, που υποβλήθηκε στις 14 Μαρτίου, αφορά το εφαρμοστέο δίκαιο και τη διεθνή δικαιοδοσία σε υποθέσεις *διαζυγίου* στις οποίες οι σύζυγοι έχουν διαφορετικές ιθαγένειες ή ζουν σε διαφορετικά κράτη μέλη ⁽²⁾.

Στις 15 Μαρτίου, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση *ευρωπαϊκής διαδικασίας μικροδιαφορών* ⁽³⁾, προκειμένου να απλουστευθεί και να επιταχυνθεί η επίλυση των διαφορών και να μειωθεί το σχετικό κόστος. Ο νέος μηχανισμός, που θα εφαρμόζεται σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις που αφορούν ποσά κάτω των 2 000 EUR, θα βασίζεται σε πιο ευέλικτες ρυθμίσεις: χρήση αποκλειστικά γραπτής διαδικασίας, ιδίως με ανταλλαγή ηλεκτρονικών μηνυμάτων ή εικονοδιασκέψεις· διεξαγωγή των αποδείξεων τηλεφωνικά· απαλλαγή από την υποχρέωση εκπροσώπησης από δικηγόρο. Επίσης, στις 7 Ιουλίου, η Επιτροπή υπέβαλε μια πρόταση κανονισμού για τη βελτίωση των ισχυουσών διατάξεων όσον αφορά *την επίδοση και την κοινοποίηση, στα κράτη μέλη, των δικαστικών και εξώδικων πράξεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις* ⁽⁴⁾. Οι εν λόγω τροποποιήσεις αποσκοπούν στην επιτάχυνση και την απλούστευση των σχετικών διαδικασιών.

Το Συμβούλιο από την πλευρά του ενέκρινε, στις 12 Απριλίου, έναν κανονισμό με τον οποίο λαμβάνονται υπόψη οι τροποποιήσεις που μεσολάβησαν στις νομοθεσίες των κρατών μελών σχετικά με τις *διαδικασίες αφερεγγυότητας* ⁽⁵⁾.

Στις 9 Δεκεμβρίου, η Επιτροπή πρότεινε την προσχώρηση της Κοινότητας στη *διάσκεψη ιδιωτικού διεθνούς δικαίου της Χάγης (ΔΙΔΔΧ)* ⁽⁶⁾. Σκοπός της πρωτοβουλίας αυτής είναι κυρίως να αποκτήσει η Κοινότητα καθεστώς σύμφωνο με τον νέο της ρόλο ως σημαντικού διεθνούς παράγοντα στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις και να μπορεί να συμμετέχει στις διαπραγματεύσεις συμβάσεων σε τομείς των αρμοδιοτήτων της.

(1) COM(2005) 65.

(2) COM(2005) 82.

(3) COM(2005) 87.

(4) COM(2005) 305.

(5) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 603/2005 (ΕΕ L 100 της 20.4.2005).

(6) COM(2005) 639.

Στις 15 Δεκεμβρίου, εξάλλου, η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση κανονισμού για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές ⁽¹⁾, προκειμένου να εκσυγχρονισθεί η σύμβαση της Ρώμης του 1980 που εναρμονίζει τους κανόνες στον τομέα αυτό. Την ίδια ημέρα, η Επιτροπή παρουσίασε μια ανακοίνωση για την εφαρμογή της διαδικασίας συναπόφασης στα μέτρα που αφορούν τη συνεργασία των πολιτικών δικαστηρίων σε υποθέσεις υποχρεώσεων διατροφής ⁽²⁾. Παράλληλα, υπέβαλε πρόταση κανονισμού με τον οποίο διευκολύνεται η χορήγηση εκτελεστού τίτλου στους δικαιούχους διατροφής, ο οποίος θα κυκλοφορεί χωρίς εμπόδια στον ευρωπαϊκό δικαστικό χώρο ώστε να εξασφαλίζεται η κανονική καταβολή των οφειλομένων ποσών ⁽³⁾.

Ποινική δικαιοσύνη

Στις 25 Ιανουαρίου, η Επιτροπή υπέβαλε μια *Λευκή Βίβλο* για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις ποινικές καταδικαστικές αποφάσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση ⁽⁴⁾. Στο έγγραφο αυτό προτείνεται ένα πρόγραμμα δράσης για τη δημιουργία ενός ηλεκτρονικού συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τις καταδικές και τις εκπώσεις (στερήσεις δικαιωμάτων) που απαγγέλλονται στο έδαφος της Ένωσης, πρωτοβουλία της οποίας ο επείγων χαρακτήρας είχε υπογραμμισθεί στο πρόγραμμα της Χάγης. Επιπλέον, σε ανακοίνωση της 19ης Μαΐου ⁽⁵⁾, η Επιτροπή παρουσίασε τις εκτιμήσεις της σχετικά με τη συνέχιση των εργασιών για την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης και σχετικά με το περιεχόμενο ενός προγράμματος δράσης για την ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, από την πλευρά του, κάλεσε, με σύσταση της 22ας Φεβρουαρίου, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο να λάβουν μέτρα για την εναρμόνιση της ποινικής νομοθεσίας στα κράτη μέλη και ιδίως για τη δημιουργία ενός «χάρτη ποιότητας της ποινικής δικαιοσύνης στην Ευρώπη».

Σε νομοθετικό επίπεδο, στις 24 Φεβρουαρίου, το Συμβούλιο εξέδωσε δύο αποφάσεις-πλαίσια: σκοπός της πρώτης να εξασφαλιστεί ώστε τα κράτη μέλη να διαθέτουν αποτελεσματικούς κανόνες όσον αφορά τη *δήμευση των προϊόντων του εγκλήματος* ⁽⁶⁾· η δεύτερη αφορά την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης στις *χρηματικές ποινές* ⁽⁷⁾. Στις 21 Νοεμβρίου, το Συμβούλιο ενέκρινε επίσης μια απόφαση για τη βελτίωση της ανταλλαγής των πληροφοριών που λαμβάνονται από το ποινικό μητρώο ⁽⁸⁾. Στις

(1) COM(2005) 650.

(2) COM(2005) 648.

(3) COM(2005) 649.

(4) COM(2005) 10.

(5) COM(2005) 195.

(6) Απόφαση-πλαίσιο 2005/212/ΔΕΥ (ΕΕ L 68 της 15.3.2005).

(7) Απόφαση-πλαίσιο 2005/214/ΔΕΥ (ΕΕ L 76 της 22.3.2005).

(8) Απόφαση 2005/876/ΔΕΥ (ΕΕ L 322 της 9.12.2005).

22 Δεκεμβρίου, η Επιτροπή υπέβαλε στο Συμβούλιο πρόταση σχετικά με την οργάνωση και το περιεχόμενο μιας τέτοιου είδους ανταλλαγής ⁽¹⁾.

Η Επιτροπή, εξάλλου, πρότεινε, στις 17 Μαρτίου, την έκδοση μιας νέας απόφασης-πλασιού για τον καθορισμό των προϋποθέσεων υπό τις οποίες λαμβάνονται υπόψη οι καταδικαστικές αποφάσεις μεταξύ των κρατών μελών επ' ευκαιρία μιας νέας ποινικής διαδικασίας που αφορά διαφορετικά πραγματικά περιστατικά ⁽²⁾. Στις 23 Νοεμβρίου, η Επιτροπή υπέβαλε μια ανακοίνωση με την οποία διευκρινίζονται οι συνέπειες που προκύπτουν από την απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Σεπτεμβρίου ⁽³⁾, αποσαφηνίζοντας την κατανομή των αρμοδιοτήτων όσον αφορά ποινικές διατάξεις μεταξύ του πρώτου και του τρίτου πυλώνα. Με βάση την απόφαση αυτή, η Επιτροπή αποφάσισε, στις 23 Νοεμβρίου, να ασκήσει ενώπιον του Δικαστηρίου προσφυγή για ακύρωση της απόφασης-πλασιού της 12ης Ιουλίου για να ενισχυθεί το ποινικό πλαίσιο της καταστολής της ρύπανσης που προκαλούν τα πλοία ⁽⁴⁾.

Η Επιτροπή υπέβαλε επίσης, τον Ιανουάριο και τον Φεβρουάριο, δύο εκθέσεις για την ενσωμάτωση στις νομοθεσίες των κρατών μελών της απόφασης-πλασιού σχετικά με τις κοινές ομάδες έρευνας ⁽⁵⁾ και της απόφασης-πλασιού σχετικά με το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών ⁽⁶⁾.

Δικαστική και τελωνειακή συνεργασία

Eurorol και CEPOL

Στις 12 Ιουλίου, η *Eurorol* ορίστηκε από το Συμβούλιο ως κεντρική υπηρεσία για την καταπολέμηση της παραχάραξης και κιβδηλείας του ευρώ ⁽⁷⁾, ενώ, στις 20 Σεπτεμβρίου, το Συμβούλιο αναθεώρησε το καθεστώς ⁽⁸⁾ της *Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Ακαδημίας (CEPOL)* που δημιουργήθηκε το 2000.

Συνοριακή συνεργασία

Στις 18 Ιουλίου ⁽⁹⁾, η Επιτροπή ενέκρινε μια πρόταση απόφασης για την προώθηση της στρατηγικής και επιχειρησιακής συνεργασίας μεταξύ των αστυνομικών αρχών, ιδίως στα

⁽¹⁾ COM(2005) 690.

⁽²⁾ COM(2005) 91.

⁽³⁾ Υπόθεση C-176/03. Βλέπε επίσης τμήμα «Νομολογία του Δικαστηρίου» στο κεφάλαιο I της παρούσας Έκθεσης.

⁽⁴⁾ Απόφαση-πλαίσιο 2005/667/ΔΕΥ (ΕΕ L 255 της 30.9.2005). Βλέπε επίσης τμήμα «Μεταφορές και ενέργεια» στο κεφάλαιο II της παρούσας Έκθεσης.

⁽⁵⁾ COM(2005) 858.

⁽⁶⁾ COM(2005) 63.

⁽⁷⁾ Απόφαση 2005/511/ΔΕΥ (ΕΕ L 185 της 16.7.2005).

⁽⁸⁾ Απόφαση 2005/681/ΔΕΥ (ΕΕ L 256 της 1.10.2005).

⁽⁹⁾ COM(2005) 317.

εσωτερικά σύνορα, και για την τροποποίηση ορισμένων άρθρων της σύμβασης εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν.

Προστασία των δεδομένων και ανταλλαγή πληροφοριών

Στις 4 Οκτωβρίου ⁽¹⁾, η Επιτροπή υπέβαλε στο Συμβούλιο πρόταση για απόφαση-πλαίσιο σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των οποίων η επεξεργασία γίνεται στο πλαίσιο της αστυνομικής και της δικαστικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών, ιδίως ενόψει της εφαρμογής της αρχής της λεγόμενης *διαθεσιμότητας*. Σύμφωνα με την αρχή αυτή, ορισμένα είδη πληροφοριών τις οποίες έχουν στη διάθεσή τους οι αρχές του κράτους μέλους που τις ελέγχει τίθενται επίσης στη διάθεση των αντίστοιχων αρμόδιων αρχών των άλλων κρατών μελών, καθώς και της Ευγοροί. Στις 12 Οκτωβρίου ⁽²⁾, η Επιτροπή πρότεινε μια άλλη απόφαση-πλαίσιο που αποσκοπεί ακριβώς στην εφαρμογή της αρχής της διαθεσιμότητας. Στις 24 Νοεμβρίου ⁽³⁾, η Επιτροπή εξέδωσε μια ανακοίνωση για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της διαλειτουργικότητας και των συνεργειών μεταξύ των *ευρωπαϊκών βάσεων δεδομένων* στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων.

Καταπολέμηση της τρομοκρατίας, της εγκληματικότητας και των ναρκωτικών

Γενική προσέγγιση

Για να εξασφαλίσει κατάλληλους πόρους για το χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, στο πλαίσιο των δημοσιονομικών προοπτικών 2007–2013, η Επιτροπή εξέδωσε, στις 6 Απριλίου, μια ανακοίνωση συνοδευόμενη από δύο προτάσεις αποφάσεων ⁽⁴⁾. Η ανακοίνωση θεσπίζει ένα πρόγραμμα-πλαίσιο για την «*ασφάλεια και προστασία των ελευθεριών*», με στόχους όπως η συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών καταστολής ή η ανάπτυξη συμπράξεων δημόσιου-ιδιωτικού τομέα σε θέματα πρόληψης της εγκληματικότητας. Οι προτάσεις αποφάσεων αφορούν κάθε μία ένα διαφορετικό μέσο για την εφαρμογή της ανωτέρω στρατηγικής: ένα ειδικό πρόγραμμα σχετικά με την *πρόληψη, την ετοιμότητα και τη διαχείριση των συνεπειών της τρομοκρατίας* και ένα ειδικό πρόγραμμα για την «*πρόληψη και καταπολέμηση της εγκληματικότητας*».

Καταπολέμηση της τρομοκρατίας

Οι τρομοκρατικές επιθέσεις στο Λονδίνο στις αρχές του Ιουλίου καταδικάστηκαν έντονα από τα διάφορα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έτσι, με δήλωση της 13ης

⁽¹⁾ COM(2005) 475.

⁽²⁾ COM(2005) 490.

⁽³⁾ COM(2005) 597.

⁽⁴⁾ COM(2005) 124.

Ιουλίου, το Συμβούλιο θεωρεί ότι οι ενέργειες αυτές αποτελούν καταπάτηση των παγκόσμιων αξιών στις οποίες θεμελιώνεται η Ένωση και υπογράμμισε τη δέσμευσή του να ολοκληρώσει γρήγορα την έγκριση ορισμένων νομοθετικών κειμένων για την πρόληψη και καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Τα κράτη μέλη θεώρησαν επίσης ότι σημαντικό στόχο αποτελεί η σωστή εφαρμογή, εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών, των υφισταμένων πράξεων σχετικά με την καταπολέμηση της τρομοκρατίας.

Γενικότερα, η καταπολέμηση της τρομοκρατίας απασχόλησε επανειλημμένα όλα τα όργανα της Ένωσης καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

Έτσι, σε νομοθετικό επίπεδο, το Συμβούλιο εξέδωσε, στις 24 Φεβρουαρίου, μια απόφαση-πλαίσιο για τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών στην καταστολή των επιθέσεων στα συστήματα πληροφοριών⁽¹⁾. Τον Μάρτιο⁽²⁾, και εν συνεχεία τον Ιούνιο⁽³⁾ και τον Οκτώβριο⁽⁴⁾, ενημέρωσε τον κατάλογο των προσώπων και οντοτήτων που αποτελούν αντικείμενο ειδικών περιοριστικών μέτρων, όπως η δέσμευση των τραπεζικών λογαριασμών, στο πλαίσιο της καταπολέμησης της τρομοκρατίας. Στις 20 Σεπτεμβρίου⁽⁵⁾, το Συμβούλιο θέσπισε ένα μηχανισμό για τη βελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών και των αρμόδιων οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά τα τρομοκρατικά αδικήματα.

Τον Δεκέμβριο, το Συμβούλιο εκπόνησε μια αντιτρομοκρατική στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης που εγκρίθηκε εν συνεχεία από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 15 και 16 Δεκεμβρίου. Στο έγγραφο αυτό παρουσιάζεται η στρατηγική δέσμευση της Ένωσης για «να καταπολεμηθεί η τρομοκρατία σε παγκόσμια κλίμακα, με παράλληλο σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και να καταστεί η Ευρώπη ασφαλέστερη, επιτρέποντας έτσι στους πολίτες της να ζουν σε κλίμα ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης». Συνίσταται σε τέσσερα μέρη. Η «πρόληψη» αφορά τις ενέργειες της Ένωσης προκειμένου να αποτραπεί η στροφή των πολιτών στην τρομοκρατία, αντιμετωπίζοντας τους παράγοντες και τις βαθύτερες αιτίες που μπορεί να οδηγήσουν στη ριζοσπαστικοποίηση και τη στρατολόγηση τρομοκρατών στην Ευρώπη και διεθνώς. Η «προστασία» εστιάζεται στους πολίτες και τις υποδομές: για να είναι λιγότερο ευάλωτοι στις τρομοκρατικές ενέργειες πρέπει να ενισχυθούν τα σύνορα, οι μεταφορές και οι κρίσιμες υποδομές. Η «δίωξη» αφορά αποκλειστικά τις έρευνες για τους τρομοκράτες και τη δίωξή τους εντός των ευρωπαϊκών συνόρων και πέρα απ' αυτά: οι αντιτρομοκρατικές υπηρεσίες εμποδίζουν το σχεδιασμό ενεργειών, τις μετακινήσεις και την επικοινωνία των τρομοκρατών, εξαρθρώνουν τα δίκτυα υποστήριξης και χρηματοδότησης και, επιπλέον, εμποδίζουν την πρόσβαση στο αναγκαίο υλικό για την πραγματοποίηση των τρομοκρατικών επιθέσεων· ωστόσο, βασικός στόχος τους παραμένει η παράδοση των τρομοκρατών στη δικαιοσύνη. Σε περίπτωση αποτυχίας της πρόληψης, της προστασίας και

(1) Απόφαση-πλαίσιο 2005/222/ΔΕΥ (ΕΕ L 69 της 16.3.2005).

(2) ΕΕ L 69 της 16.3.2005.

(3) ΕΕ L 144 της 8.6.2005.

(4) ΕΕ L 272 της 18.10.2005.

(5) Απόφαση 2005/671/ΔΕΥ (ΕΕ L 253 της 29.9.2005).

της *δίωξης*, θα πρέπει να υπάρξει «αντίδραση», ετοιμότητα, με πνεύμα αλληλεγγύης, για αντιμετώπιση των συνεπειών μιας τρομοκρατικής επίθεσης και για περιορισμό τους όσο το δυνατόν, βελτιώνοντας την ικανότητα για διαχείριση των συνεπειών της, συντονίζοντας την αντίδραση και καλύπτοντας τις ανάγκες των θυμάτων.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, από την πλευρά του, διατύπωσε, στις 7 Ιουνίου, ορισμένες συστάσεις προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο, που αφορούν διάφορες πτυχές της καταπολέμησης της τρομοκρατίας (βοήθεια στα θύματα, ανταλλαγή πληροφοριών, χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, προστασία των υποδομών ζωτικής σημασίας κ.λπ.).

Από την πλευρά της, η Επιτροπή, σε ανακοίνωση της 18ης Ιουλίου, καθόρισε τα μέτρα με τα οποία μπορεί να εξασφαλισθεί μεγαλύτερη ασφάλεια όσον αφορά τα *εκρηκτικά και άλλα παρόμοια υλικά* ⁽¹⁾. Εξάλλου, η πρώτη συμβολή της στη χάραξη μιας στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα αυτό ήταν η ανακοίνωση της 21ης Σεπτεμβρίου για τη βίαιη ριζοσπαστικοποίηση και τη *στρατολόγηση τρομοκρατών* ⁽²⁾. Στην ανακοίνωση αυτή η Επιτροπή εξηγεί πώς μπορούν να αναπτυχθούν ή να χρησιμοποιηθούν καλύτερα οι πολιτικές της Ένωσης για να ληφθούν περισσότερο υπόψη οι διάφοροι παράγοντες που συμβάλλουν στη βίαιη ριζοσπαστικοποίηση, υπογραμμίζοντας ότι πρόκειται για μακροπρόθεσμη προσπάθεια καθώς και ότι χρειάζεται πιο εξειδικευμένη προσέγγιση στο βαθμό που βελτιώνονται οι γνώσεις σχετικά με το θέμα αυτό.

Επίσης, στις 21 Σεπτεμβρίου, η Επιτροπή πρότεινε την *εναρμόνιση, μέσω οδηγίας, των υποχρεώσεων φύλαξης των ηλεκτρονικών δεδομένων* που κατέχουν οι φορείς λειτουργίας των δημόσιων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών ⁽³⁾, ώστε οι αρμόδιες αρχές να έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές στο πλαίσιο της καταπολέμησης της τρομοκρατίας και της σοβαρής εγκληματικότητας. Στις 22 Δεκεμβρίου, πρότεινε στο Συμβούλιο την έκδοση απόφασης για τη *διαβίβαση πληροφοριών που προκύπτουν από τις δραστηριότητες των υπηρεσιών ασφαλείας και πληροφοριών σχετικά με τρομοκρατικές αξιόποινες πράξεις* ⁽⁴⁾.

Σε συνέχεια της ανακοίνωσης που εξέδωσε τον Οκτώβριο του 2004 για την *προστασία των υποδομών ζωτικής σημασίας* στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας ⁽⁵⁾, η Επιτροπή εξέδωσε, στις 17 Νοεμβρίου ⁽⁶⁾, μια *Πράσινη Βίβλο* προκειμένου να διαπιστώσει τις αντιδράσεις στα διάφορα σενάρια εφαρμογής ενός προγράμματος δράσης. Στις 23 Δεκεμβρίου, παρουσίασε τα μέτρα που προτίθεται να θέσει σε εφαρμογή στο εσωτερικό της, στο πλαίσιο ενός γενικού συστήματος *έγκαιρης προειδοποίησης «Argus»* ⁽⁷⁾.

(1) COM(2005) 329.

(2) COM(2005) 313.

(3) COM(2005) 438.

(4) COM(2005) 695.

(5) COM(2004) 702.

(6) COM(2005) 576.

(7) COM(2005) 662.

Στόχος της πρότασης απόφασης που ενέκρινε η Επιτροπή στις 24 Νοεμβρίου σχετικά με την πρόσβαση στο σύστημα πληροφόρησης για τις θεωρήσεις (VIS) ⁽¹⁾ είναι να δημιουργηθεί η αναγκαία νομική βάση ώστε να έχουν πρόσβαση στο σύστημα οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών σε θέματα εσωτερικής ασφάλειας και η Ευροπόλ και να καθορισθούν οι σχετικές προϋποθέσεις. Έτσι, τα όργανα αυτά θα μπορούν να συμβουλευόνται το VIS στο πλαίσιο της πρόληψης, της αποκάλυψης και διερεύνησης των αδικημάτων τρομοκρατίας και άλλων μορφών εγκληματικότητας και αδικημάτων που υπάγονται στην αρμοδιότητα της Ευροπόλ.

Στις 29 Νοεμβρίου, η Επιτροπή ενέκρινε μια ανακοίνωση που αποτελεί σημαντική συμβολή στις δύο πτυχές της καταπολέμησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, και συγκεκριμένα στο συντονισμό και στην ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εθνικών φορέων και στη μεγαλύτερη διαφάνεια των μη κερδοσκοπικών οργανισμών ⁽²⁾.

Καταπολέμηση της εγκληματικότητας

Στην προσπάθειά της να ενισχύσει την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, η Επιτροπή έλαβε σχετικές πρωτοβουλίες σε πολλά πεδία. Στις 19 Ιανουαρίου, υπέβαλε στο Συμβούλιο πρόταση για απόφαση-πλαίσιο ⁽³⁾ που θα αντικαταστήσει το σύστημα που ισχύει από το 1998 όσον αφορά την αξιόποινη πράξη της συμμετοχής σε εγκληματική οργάνωση στα κράτη μέλη. Σε ανακοίνωση της 2ας Ιουνίου, υποστήριξε γενικότερα την ανάπτυξη μιας πραγματικής στρατηγικής αντίληψης για την καταπολέμηση της εγκληματικότητας ⁽⁴⁾, προκειμένου να κατανοηθεί καλύτερα το φαινόμενο του οργανωμένου εγκλήματος και να ενισχυθεί η πρόληψη, η διερεύνηση και η συνεργασία στο πλαίσιο της Ένωσης, σε συνδυασμό με το σχέδιο δράσης για την εφαρμογή του προγράμματος της Χάγης (βλέπε ανωτέρω). Επιπλέον, μεριμνώντας την ποινική αντιμετώπιση, εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των προσβολών της διανοητικής ιδιοκτησίας, η Επιτροπή υπέβαλε, στις 12 Ιουλίου, πρόταση οδηγίας σχετικά με τα ποινικά μέτρα για την εξασφάλιση του σεβασμού των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και μια απόφαση-πλαίσιο για την ενίσχυση του ποινικού πλαισίου για την καταστολή των προσβολών της διανοητικής ιδιοκτησίας ⁽⁵⁾.

Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων

Μετά την ανακοίνωση που υπέβαλε η Επιτροπή στις 18 Οκτωβρίου ⁽⁶⁾, το Συμβούλιο ενέκρινε, τον Δεκέμβριο, σχέδιο δράσης στηριζόμενο σε ολοκληρωμένη προσέγγιση που συνδυάζει τις πολιτικές ανθρώπινων δικαιωμάτων, ασφάλειας και δικαιοσύνης, μη εισαγωγής διακρίσεων και εξωτερικών σχέσεων.

⁽¹⁾ COM(2005) 600.

⁽²⁾ COM(2005) 620.

⁽³⁾ COM(2005) 6.

⁽⁴⁾ COM(2005) 232.

⁽⁵⁾ COM(2005) 276.

⁽⁶⁾ COM(2005) 514.

Καταπολέμηση των ναρκωτικών

Βασικό επίτευγμα του 2005 στον τομέα αυτό ήταν η έγκριση από το Συμβούλιο, στις 27 Ιουνίου, ενός *σχεδίου δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα ναρκωτικά (2005–2008)*. Η πρωτοβουλία αυτή, την οποία είχε αναλάβει η Επιτροπή με ανακοίνωση της 14ης Φεβρουαρίου ⁽¹⁾, εντάσσεται στο πλαίσιο της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καταπολέμηση των ναρκωτικών για την περίοδο 2005–2012, που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Δεκέμβριο του 2004. Το σχέδιο δράσης δίνει κατευθύνσεις σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη στην Ένωση για τον καθορισμό των προτεραιοτήτων τους. Προβλέπονται περίπου 80 ενέργειες, κατανομή αρμοδιοτήτων, καθώς και χρονοδιάγραμμα εφαρμογής. Επίσης, για κάθε προτεινόμενη ενέργεια θεσπίζονται μέσα αξιολόγησης και συγκεκριμένοι δείκτες. Στις 10 Μαΐου, το Συμβούλιο καθιέρωσε επίσης ένα *σύστημα ταχείας ανταλλαγής πληροφοριών για τις νέες ψυχοτρόπες ουσίες* ⁽²⁾.

Από την πλευρά της, η Επιτροπή υπέβαλε, στις 31 Αυγούστου, μια νέα πρόταση κανονισμού με τον οποίο επαναπροσδιορίζεται ο ρόλος και η λειτουργία του *Ευρωπαϊκού Κέντρου Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (ΕΚΠΝΤ)* ⁽³⁾.

Διαχείριση των συνόρων και μετανάστευση

Μεταναστευτικά ρεύματα, άσυλο και μετανάστευση

Στις 11 Ιανουαρίου, η Επιτροπή δημοσίευσε *Πράσινη Βίβλο για μια κοινοτική προσέγγιση της διαχείρισης της οικονομικής μετανάστευσης* ⁽⁴⁾. Στόχος είναι να ξεκινήσει μια διαδικασία εμπειριστατωμένης συζήτησης, στην οποία θα συμμετέχει και η κοινωνία των πολιτών, σχετικά με την πλέον ενδεδειγμένη μορφή κοινοτικών κανόνων για τους όρους εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών που μεταναστεύουν για οικονομικούς λόγους, καθώς και σχετικά με την προστιθέμενη αξία που συνεπάγεται η υιοθέτηση ενός τέτοιου κοινού πλαισίου. Σχετικά με την πρωτοβουλία αυτή, που εντάσσεται στο πλαίσιο του προγράμματος της Χάγης, διατύπωσαν θέση η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή τον Ιούνιο, η Επιτροπή των Περιφερειών τον Ιούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον Οκτώβριο.

Στις 16 Μαρτίου, το Συμβούλιο ίδρυσε ένα *ασφαλές δίκτυο πληροφοριών και συντονισμού συνδεδεμένο με το Διαδίκτυο* για τις υπηρεσίες των κρατών μελών που είναι επιφορτισμένες με τη διαχείριση των μεταναστευτικών ρευμάτων ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ COM(2005) 45.

⁽²⁾ Απόφαση 2005/387/ΔΕΥ (ΕΕ L 127 της 20.5.2005).

⁽³⁾ COM(2005) 399.

⁽⁴⁾ COM(2004) 811.

⁽⁵⁾ Απόφαση 2005/267/ΕΚ (ΕΕ L 83 της 1.4.2005).

Στο πλαίσιο των προτάσεων για την εξασφάλιση κατάλληλης βάσης στο χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, εντός των δημοσιονομικών προοπτικών 2007–2013, η Επιτροπή εξέδωσε, στις 6 Απριλίου, μια ανακοίνωση σχετικά με ένα πρόγραμμα-πλαίσιο με τίτλο «Αλληλεγγύη και διαχείριση των μεταναστευτικών ροών»⁽¹⁾. Προβλέπει τη δημιουργία ενός μηχανισμού οικονομικής αλληλεγγύης μέσω τεσσάρων ταμείων: του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσφύγων, του Ταμείου Εξωτερικών Συνόρων, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ένταξης των Υπηκόων Τρίτων Χωρών και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επιστροφής των Υπηκόων Τρίτων Χωρών. Η προσέγγιση αυτή υποστηρίχθηκε από την Επιτροπή των Περιφερειών κατά τη σύνοδο του Νοεμβρίου.

Την 1η Σεπτεμβρίου, η Επιτροπή παρουσίασε μια σειρά πρωτοβουλιών για την κατάσταση των μεταναστών:

- πρώτον, κατευθύνσεις για την εφαρμογή των περιφερειακών προγραμμάτων προστασίας, προκειμένου να ενισχυθεί η ικανότητα προστασίας περιοχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που βρίσκονται κοντά σε περιοχές καταγωγής προσφύγων και να προστατευθούν οι τελευταίοι με την προοπτικής εξεύρεσης βιώσιμων λύσεων⁽²⁾. Η προσέγγιση αυτή υποστηρίχθηκε από το Συμβούλιο στις 12 Οκτωβρίου και εν συνεχεία στις 7 Νοεμβρίου·
- δεύτερον, στη βάση της Πράσινης Βίβλου του Ιανουαρίου (βλέπε ανωτέρω), σχέδιο κοινού προγράμματος για την ένταξη⁽³⁾, προκειμένου να ενθαρρύνει τις προσπάθειες των κρατών μελών για χάραξη συνολικών στρατηγικών ένταξης σε εθνικό επίπεδο, για παράδειγμα προωθώντας τον διαθρησκευτικό διάλογο ή την εκπαίδευση των μεταναστών, αρχίζοντας από την εκμάθηση της γλώσσας της χώρας υποδοχής·
- τρίτον, συγκεκριμένες οδηγίες για να βελτιωθεί η συμβολή της μετανάστευσης στην ανάπτυξη των χωρών καταγωγής⁽⁴⁾, για παράδειγμα διευκολύνοντας την αποστολή χρημάτων από τους μετανάστες προς τις χώρες αυτές ή ενθαρρύνοντας την προσωρινή επιστροφή τους στη χώρα καταγωγής τους ώστε να κοινοποιούν την τεχνογνωσία τους στους συμπατριώτες τους·
- τέταρτον, πρόταση οδηγίας για την καθιέρωση διαφανών και δίκαιων κανόνων διαδικασιών για την επιστροφή των παράνομα διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών⁽⁵⁾.

Εξάλλου, η Επιτροπή πρότεινε, στις 10 Οκτωβρίου, την καθιέρωση μιας διαδικασίας για τη διευκόλυνση της αμοιβαίας ενημέρωσης των κρατών μελών σχετικά με τα εθνικά μέτρα που λαμβάνουν σε θέματα ασύλου και μετανάστευσης⁽⁶⁾. Στις 28 Νοεμβρίου,

(1) COM(2005) 123.

(2) COM(2005) 388.

(3) COM(2005) 389.

(4) COM(2005) 390.

(5) COM(2005) 391.

(6) COM(2005) 480.

εξέδωσε μια *Πράσινη Βίβλο* για το μέλλον του *ευρωπαϊκού δικτύου μετανάστευσης (REM)* ⁽¹⁾. Αξιολογεί τη λειτουργία του REM, που δημιουργήθηκε το 2002 σε πιλοτική μορφή, και αναφέρει τα σημεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη στην απόφαση για τη μελλοντική διάρθρωσή του. Στις 22 Δεκεμβρίου, η Επιτροπή υπέβαλε *πρόγραμμα δράσης σχετικά με τη νόμιμη μετανάστευση* για την περίοδο 2006–2009 ⁽²⁾.

Το Συμβούλιο, από την πλευρά του, στις 12 Δεκεμβρίου εξέδωσε μια οδηγία που καθορίζει μια ειδική διαδικασία εισδοχής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την *επιστημονική έρευνα* ⁽³⁾. Στα συμπεράσματα της ίδιας ημέρας, το Συμβούλιο θεωρεί ότι η διαχείριση της εκούσιας επιστροφής αποτελεί σημαντική συνιστώσα μιας ισόρροπης και βιώσιμης μακροπρόθεσμης στρατηγικής για τον έλεγχο των μεταναστευτικών ρευμάτων. Την 1η Δεκεμβρίου, το Συμβούλιο θέσπισε ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες χορήγησης και ανάκλησης του *καθεστώτος του πρόσφυγα* στα κράτη μέλη ⁽⁴⁾. Ο μηχανισμός αυτός, χωρίς να επιβάλλει στα κράτη μέλη την εφαρμογή ομοίμορφων διαδικασιών, αποσκοπεί στην επιτάχυνση της εξέτασης των αιτήσεων ασύλου.

Στον τομέα της *συνεργασίας με τις τρίτες χώρες*, συνάφθηκαν συμφωνίες με την *Αλβανία* και τη *Σρι Λάνκα* σχετικά με την επανεισοδή παράνομα διαμενόντων προσώπων. Κατά τη σύνοδο της 2ας και 3ης Ιουνίου, το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να αρχίσει διερευνητικές συζητήσεις με τις αρχές της *Λιβύης* για να καθοριστούν τα συγκεκριμένα μέτρα που θα ληφθούν για την καταπολέμηση της λαθρομετανάστευσης από τη χώρα αυτή. Η Επιτροπή, από την πλευρά της, με ανακοίνωση της 28ης Ιουλίου παρέσχε στο Συμβούλιο πληροφορίες προκειμένου να αξιολογήσει την αναγκαιότητα πρόσθετων προσπαθειών όσον αφορά τη συνεργασία με ορισμένες τρίτες χώρες σε θέματα λαθρομετανάστευσης ⁽⁵⁾.

Προς μια συνολική προσέγγιση

Στην ανεπίσημη σύνοδό τους στο Hampton Court, τον Οκτώβριο, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ζήτησαν την υιοθέτηση μιας συνολικής προσέγγισης για τη μετανάστευση. Ανταποκρινόμενη στην έκκληση του Hampton Court, η Επιτροπή εξέδωσε, στις 30 Νοεμβρίου ⁽⁶⁾, μια ανακοίνωση όπου καταγράφονται οι προτεραιότητες ως προς τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν στο πλαίσιο των τρεχουσών εργασιών της στον τομέα της ανάπτυξης, των εξωτερικών σχέσεων (ιδίως της ευρωπαϊκής πολιτικής γειτονίας), καθώς και της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης. Η ανακοίνωση αυτή έγινε δεκτή με ικανοποίηση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου, το οποίο υιοθέτησε μια «*συνολική προσέγγιση για το ζήτημα της μετανάστευσης*» που καλύπτει τους ακόλουθους τομείς: ενίσχυση της συνεργασίας και των

⁽¹⁾ COM(2005) 606.

⁽²⁾ COM(2005) 669.

⁽³⁾ Οδηγία 2005/71/ΕΚ και σύσταση 2005/762/ΕΚ (ΕΕ L 289 της 3.11.2005).

⁽⁴⁾ Οδηγία 2005/85/ΕΚ (ΕΕ L 326 της 13.12.2005).

⁽⁵⁾ COM(2005) 352.

⁽⁶⁾ COM(2005) 621.

ενεργειών μεταξύ των κρατών μελών· εντατικοποίηση του διαλόγου και της συνεργασίας με τα αφρικανικά κράτη καθώς και με τις γειτονικές χώρες της Λεκάνης της Μεσογείου· και χρηματοδότηση της εφαρμογής των ενεργειών που αντιστοιχούν στους στόχους αυτούς.

Θεωρήσεις, διέλευση των συνόρων και εσωτερική κυκλοφορία

Στις 26 Απριλίου ⁽¹⁾, προβαίνοντας σε μια επιλογή με μεγάλη συμβολική σημασία, το Συμβούλιο όρισε τη Βαρσοβία ως έδρα του *Ευρωπαϊκού Οργανισμού για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, που δημιουργήθηκε το 2004.

Στις 2 Ιουνίου ⁽²⁾, το Συμβούλιο τροποποίησε το *μηχανισμό αμοιβαιότητας* που θεσπίζει ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 539/2001. Η προσαρμογή του μηχανισμού αυτού κρίθηκε αναγκαία για να καλυφθούν οι περιπτώσεις μη ύπαρξης αμοιβαιότητας στις οποίες μια τρίτη χώρα διατηρεί ή καθιερώνει υποχρέωση θεώρησης έναντι των υπηκόων ενός ή περισσότερων κρατών μελών.

Στις 14 Δεκεμβρίου ⁽³⁾, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο υπέγραψαν έναν κανονισμό σχετικά με τα ειδικά μέτρα για τη διευκόλυνση της αίτησης και της χορήγησης θεώρησης καθώς και της εισόδου στο χώρο του Σένγκεν των μελών της ολυμπιακής οικογένειας που θα συμμετάσχουν στους *Ολυμπιακούς Αγώνες και/ή τους Παραολυμπιακούς Αγώνες του 2006* στο Τορίνο. Ο κανονισμός εκπονήθηκε με βάση την πρώτη εξαιρετική εμπειρία εφαρμογής του στους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας το 2004.

Η Επιτροπή, από την πλευρά της, ανέλαβε τη θέσπιση κοινοτικών κανόνων για την *τοπική διασυνοριακή κυκλοφορία* στα χερσαία εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών. Για το σκοπό αυτόν, στις 23 Φεβρουαρίου, υπέβαλε πρόταση κανονισμού που καθορίζει τις προϋποθέσεις και τα ειδικά έγγραφα που απαιτούνται στην περίπτωση αυτή ⁽⁴⁾. Εξάλλου, μεριμνώντας για τη διευκόλυνση της *διέλευσης* των προσώπων που μετακινούνται εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πρότεινε, στις 22 Αυγούστου, την καθιέρωση *απλουστευμένου καθεστώτος ελέγχου* των προσώπων αυτών τόσο για τα νέα κράτη μέλη μέχρι την πλήρη συμμετοχή τους στο χώρο Σένγκεν όσο και, ειδικότερα, για τους τίτλους διαμονής που χορηγούν η *Ελβετία* και το *Λιχτενστάιν* ⁽⁵⁾.

Σύστημα πληροφόρησης Σένγκεν (SIS)

Με την απόφαση 2005/211/ΔΕΥ της 24ης Φεβρουαρίου ⁽⁶⁾, το Συμβούλιο επέτρεψε στη *Europol* και στη *Eurojust* να συμμετέχουν στο SIS και προέβλεψε την ενσωμάτωση νέων

⁽¹⁾ Απόφαση 2005/358/ΕΚ (ΕΕ L 114 της 4.5.2005).

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 851/2005 (ΕΕ L 141 της 4.6.2005).

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2046/2005 (ΕΕ L 334 της 20.12.2005).

⁽⁴⁾ COM(2005) 56.

⁽⁵⁾ COM(2005) 381.

⁽⁶⁾ ΕΕ L 68 της 15.3.2005.

λειτουργιών στο σύστημα, μεταξύ των οποίων λιγότερο επαχθείς διαδικασίες ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών. Στις 6 Ιουλίου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν ένα κανονισμό που επιτρέπει στις υπηρεσίες των κρατών μελών που είναι επιφορτισμένες με την έκδοση αδειών κυκλοφορίας αυτοκινήτων να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα που έχουν εισαχθεί στο SIS, για να εξακριβώνουν εάν τα οχήματα που τους παρουσιάζονται έχουν κλαπεί, υπεξαίρεθεί ή απολεσθεί ⁽¹⁾.

Από την πλευρά της, η Επιτροπή ασχολήθηκε με την εφαρμογή του συστήματος πληροφόρησης Σένγκεν δεύτερης γενιάς (SIS II). Στο πλαίσιο αυτό υπέβαλε, στις 31 Μαΐου, μια πρόταση κανονισμού ⁽²⁾ και μια πρόταση απόφασης ⁽³⁾ για τη θέσπιση κοινών διατάξεων σχετικά με τη δομή και τη χρηματοδότηση του SIS II, καθώς και για τις λειτουργίες, τις ευθύνες και τους γενικούς κανόνες που εφαρμόζονται στο σύστημα αυτό.

Γενικές αναφορές και άλλοι χρήσιμοι σύνδεσμοι

- Χώρος ελευθερίας, ασφάλεια και δικαιοσύνης:
http://europa.eu.int/comm/justice_home/index_fr.htm
- Eurojust:
<http://www.eurojust.eu.int/>
- Europol:
<http://www.europol.eu.int/>
- Ευρωπαϊκή Αστυνομική Ακαδημία (CEPOL):
<http://www.cepola.net/>

Τμήμα 2

Διαχείριση του κινδύνου

Υγεία

Περιβάλλον και υγεία

Πλαίσιο

Το 2004, η Επιτροπή άρχισε να εφαρμόζει το «ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης 2004–2010 για τη σχέση περιβάλλοντος και υγείας» ⁽⁴⁾. Η μελέτη των παθογόνων επιπτώσεων της ρύπανσης

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1160/2005 (ΕΕ L 191 της 22.7.2005).

⁽²⁾ COM(2005) 236.

⁽³⁾ COM(2005) 230.

⁽⁴⁾ COM(2004) 416.

και η αναζήτηση προληπτικών λύσεων αποτελούν τους στόχους αυτού του σχεδίου, το οποίο βασίζεται στη συστηματική συνεργασία και, μάλιστα, στην αλληλεπίδραση των τομέων του περιβάλλοντος, της υγείας και της έρευνας.

Το εν λόγω μεγαλεπήβολο σχέδιο φιλοδοξεί να μειώσει τον αριθμό των ασθενειών που οφείλονται στη ρύπανση του περιβάλλοντος, χάρη σε ένα σύστημα συγκέντρωσης των πληροφοριών σχετικά με το περιβάλλον σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το σχέδιο προβλέπει 13 δράσεις, όπως δράσεις για την κατανόηση της σχέσης περιβάλλοντος-υγείας και τον καθορισμό του τρόπου με τον οποίο η έκθεση στο περιβάλλον μπορεί να έχει επιδημιολογικές επιπτώσεις. Το σχέδιο προβλέπει επίσης ερευνητικές δράσεις, π.χ. για το άσθμα και τις αλλεργίες, τις νευροαναπτυξιακές διαταραχές, τον καρκίνο και τις διαταραχές του ενδοκρινικού συστήματος. Επιπλέον, προβλέπει δράσεις ευαισθητοποίησης όσον αφορά τον κίνδυνο που διατρέχουν οι πολίτες, καθώς και την κατάρτιση ειδικών στον τομέα του περιβάλλοντος και της υγείας. Τέλος, το σχέδιο διερευνά τη δυνατότητα βιοπαρακολούθησης σε επίπεδο Ένωσης, προκειμένου να μετρηθεί η έκθεση στους ρύπους που βρίσκονται στο περιβάλλον.

Στις αρχές του 2005, το Κοινοβούλιο εξέφρασε τη γνώμη του για το εν λόγω σχέδιο δράσης. Το Κοινοβούλιο, αφού διαπίστωσε ότι μόνο τέσσερις από τις 13 δράσεις αποτέλεσαν αντικείμενο μέτρων εφαρμογής, φρονεί ότι υπάρχει υπερβολικά μεγάλη απόκλιση μεταξύ των φιλοδοξιών και της πρόβλεψης συγκεκριμένων μέτρων εφαρμογής. Επιπλέον, επισημαίνει την ανάγκη να συνοδεύεται το σχέδιο δράσης με τον κατάλληλο προϋπολογισμό και να προβλεφθεί, το συντομότερο δυνατόν, ad hoc χρηματοδότηση.

Δεδομένου του ιδιαίτερα τοξικού χαρακτήρα του υδραργύρου και των ενώσεών του για τον άνθρωπο, καθώς και για τα οικοσυστήματα και τη φύση, η Επιτροπή εξέδωσε, στις 28 Ιανουαρίου, ανακοίνωση με τίτλο «*Η κοινοτική στρατηγική για τον υδράργυρο*»⁽¹⁾. Βασικός στόχος της ανακοίνωσης είναι να μειωθούν οι συγκεντρώσεις υδραργύρου στο περιβάλλον με την εφαρμογή περίπου 20 δράσεων σε κοινοτικό και διεθνές επίπεδο.

Δημόσια υγεία

Ο ιός της γρίπης των πτηνών, που εξακολουθεί να πλήττει πάντα έντονα την Ασία, εφέτος έκανε την εμφάνισή του στις ανατολικές πύλες της Ευρώπης. Πρόκειται για επιθετικό και εξαιρετικά μεταδοτικό ιό, ο οποίος πλήττει τα πουλερικά και τα άγρια πτηνά. Διαπιστωμένα κρούσματα στη Ρωσία, τη Ρουμανία, την Τουρκία και την Κροατία οδήγησαν την Επιτροπή να λάβει ορισμένα μέτρα σχετικά με τις εισαγωγές, ώστε να προστατευθεί η Ένωση από ενδεχόμενη μόλυνση. Η Επιτροπή, αφού διαβουλευθήκε επανειλημμένως με ομάδες εμπειρογνομόνων-κτηνιάτρων, ώστε να συγκεντρώσει όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες ικανές να βοηθήσουν τις ευρωπαϊκές υγειονομικές υπηρεσίες να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα, πρότεινε την έκδοση οδηγίας για την προσαρμογή των υφιστάμενων κοινοτικών μέτρων, την οποία υιοθέτησε το Συμβούλιο

(1) COM(2005) 20.

κατά την τελευταία σύνοδο του έτους (1). Η Επιτροπή υπέβαλε επίσης ένα συνολικό κοινοτικό σχέδιο με σκοπό να αντιμετωπιστούν οι απειλές της γρίπης των πτηνών και μιας πανδημίας ανθρώπινης γρίπης (2). Στόχος του εν λόγω σχεδίου είναι, ιδίως με τον νέο ορισμό της γρίπης των πτηνών και τον καθορισμό νέων απαιτήσεων σε θέματα επιτήρησης και καταπολέμησης, να βελτιωθεί η πρόληψη και η εξάλειψη των εστιών και να μειωθούν οι κίνδυνοι για την υγεία, το κόστος, οι απώλειες και οι ζημιές που συνεπάγεται αυτή η ασθένεια.

Η Επιτροπή, για να προετοιμαστεί ενόψει μιας ενδεχόμενης πανδημίας γρίπης και με βάση την πείρα που έχει αποκτήσει από παλαιότερες εμπειρίες όπως το σοβαρό οξύ αναπνευστικό σύνδρομο (SARS), εξέδωσε, στις 28 Νοεμβρίου, ένα κοινοτικό σχέδιο με σκοπό να ενισχυθεί η ικανότητα αντίδρασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης στη δημόσια υγεία μέσω του καλύτερου συντονισμού και σχεδιασμού των αντιδράσεων (3).

Στην Ευρώπη, η κακή διατροφή αποτελεί μια από τις κύριες αιτίες της *παχυσαρκίας* και ενός μεγάλου αριθμού χρόνιων μη μεταδοτικών ασθενειών, οι οποίες μπορούν να αποφευχθούν. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, το 2003, η Επιτροπή αποφάσισε να ρυθμίσει κανονιστικά τον τομέα των *ισχυρισμών για τις θρεπτικές και υγιεινές ιδιότητες* που διατυπώνονται για τα τρόφιμα (4). Ο κανονισμός αυτός αναμένεται να υπαγάγει σε αυστηρούς όρους τη χρήση ισχυρισμών για τις θρεπτικές ιδιότητες όπως, π.χ., «χαμηλή περιεκτικότητα σε λιπαρά». Εφέτος το Κοινοβούλιο ενέκρινε την πρόταση και το Συμβούλιο εξέδωσε κοινή θέση επί του θέματος. Το Συμβούλιο συµμερίζεται τις ανησυχίες της Επιτροπής, δηλαδή να επιτρέπονται μόνο οι ισχυρισμοί που είναι σαφείς για τον καταναλωτή και, επιπλέον, το πρόσωπο που διαθέτει το τρόφιμο στην αγορά να μπορεί να δικαιολογήσει τους προβαλλόμενους ισχυρισμούς. Επιπροσθέτως, η Επιτροπή εξέδωσε, στις 8 Δεκεμβρίου, ένα *Πράσινο Βιβλίο* με τίτλο «*Πρόωθηση της υγιεινής διατροφής και της σωματικής άσκησης: μια ευρωπαϊκή διάσταση για την πρόληψη του υπερβολικού βάρους, της παχυσαρκίας και των χρόνιων παθήσεων*» (5). Σκοπός της πρωτοβουλίας αυτής είναι να διατυπωθούν απόψεις σε ένα μεγάλο εύρος θεμάτων σχετικών με την παχυσαρκία ενόψει της ανάληψης δράσης σε κοινοτικό επίπεδο, η οποία θα μπορούσε να συμπληρώσει, να στηρίξει και να συντονίσει τα υφιστάμενα εθνικά μέτρα.

Στις 27 Ιουλίου η Επιτροπή υπέβαλε την πρώτη έκθεσή της (6) σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας για τα προϊόντα καπνού (7). Η έκθεση αυτή εντάσσεται στο πλαίσιο μιας συνολικής πολιτικής για την *καταπολέμηση του καπνίσματος*, η οποία χαρακτηρίζεται κυρίως από τη θέσπιση νομοθετικών μέτρων, την υποστήριξη των ενεργειών πρόληψης

(1) Οδηγία 2005/94/ΕΚ (ΕΕ L 10 της 14.1.2006).

(2) COM(2005) 607.

(3) COM(2005) 605.

(4) COM(2003) 424.

(5) COM(2005) 637.

(6) COM(2005) 339.

(7) Οδηγία 2001/37/ΕΚ (ΕΕ L 194 της 18.7.2001).

και τερματισμού του καπνίσματος σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και την ενσωμάτωση της καταπολέμησης του καπνίσματος σε μια σειρά άλλων κοινοτικών πολιτικών.

Ασφάλεια των τροφίμων

Πλαίσιο

Ο ακρογωνιαίος λίθος της κοινοτικής πολιτικής όσον αφορά την ασφάλεια των τροφίμων είναι η εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας της ανθρώπινης υγείας και των συμφερόντων των καταναλωτών στον τομέα των τροφίμων, συνυπολογίζοντας την πολυμορφία των προϊόντων και διασφαλίζοντας την αποτελεσματική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Ύστερα από την κρίση των τρελών αγελάδων (σπογγώδης εγκεφαλοπάθεια των βοοειδών — ΣΕΒ) που εκδηλώθηκε στο τέλος της δεκαετίας του 1990, οι στόχοι της κοινοτικής πολιτικής για την ασφάλεια των τροφίμων ενισχύθηκαν σημαντικά σε ένα Λευκό Βιβλίο που εκδόθηκε τον Ιανουάριο του 2000 ⁽¹⁾, και στη συνέχεια μεταφράστηκαν σε γραμμές δράσης με έναν κανονισμό που εκδόθηκε τον Ιανουάριο του 2002 ⁽²⁾. Κάθε χρόνο λαμβάνεται μια δέσμη μέτρων για την εφαρμογή των διατάξεων αυτού του κανονισμού.

Επιπροσθέτως, η κοινοτική νομοθεσία περιλαμβάνει ένα σύνολο μέτρων που έχουν σκοπό να προστατεύσουν την υγεία των ζώων που εκτρέφονται στην Ένωση ή εισάγονται σε αυτή και να εγγυηθούν την ασφάλεια των τροφίμων που παράγονται από αυτά τα ζώα.

Μετά την αξιολογή μείωση του αριθμού των κρουσμάτων της ΣΕΒ, η Επιτροπή καθόρισε το χάρτη πορείας για τις τροποποιήσεις και τις απλουστεύσεις που θα μπορούσαν να επιφερθούν βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα όσον αφορά τα κοινοτικά μέτρα για την εν λόγω ασθένεια ⁽³⁾. Επιπλέον, στις 8 Ιουνίου ⁽⁴⁾, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν κανονισμό σχετικά με την επέκταση, έως την 1η Ιουλίου 2007, της περιόδου εφαρμογής των μεταβατικών μέτρων για την πρόληψη και την εκρίζωση ορισμένων μεταδοτικών σπογγωδών εγκεφαλοπαθειών (της ΣΕΒ και ασθενειών της ίδιας μορφής που προσβάλλουν τα αιγοπρόβατα, αλλά δεν εγκυμονούν τους ίδιους κινδύνους για τους ανθρώπους).

Καλή μεταχείριση των ζώων

Η Επιτροπή, συμπληρώνοντας διάφορες ειδικές διατάξεις σχετικά με την καλή μεταχείριση των ζώων, εξέδωσε, στις 30 Μαΐου, πρόταση οδηγίας σχετικά με τον καθορισμό κανόνων για την προστασία των *κοτόπουλων που εκτρέφονται για την παραγωγή κρέατος* ⁽⁵⁾. Αυτές οι διατάξεις βασίζονται στην ιδέα ότι τα προβλήματα της καλής διαβίωσης

⁽¹⁾ COM(1999) 719.

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 (ΕΕ L 31 της 1.2.2002).

⁽³⁾ COM(2005) 322.

⁽⁴⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 932/2005 (ΕΕ L 163 της 23.6.2005).

⁽⁵⁾ COM(2005) 221.

των ζώων θα μπορούσαν να ελαχιστοποιηθούν με την εφαρμογή αυξημένης αυτοπαρακολούθησης στις εκμεταλλεύσεις και με την ενσωμάτωση δεικτών καλής διαβίωσης των ζώων στην επιθεώρηση μετά τη σφαγή. Όπως και η υπόλοιπη προαναφερόμενη κοινοτική νομοθεσία, πρόκειται για ελάχιστους κανόνες, γεγονός που συνεπώς δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν ενδεχομένως αυστηρότερα μέτρα.

Η διεύρυνση της Ένωσης στα νέα κράτη μέλη οδήγησε το νομοθέτη να επικαιροποιήσει τις διατάξεις σχετικά με τα ζώα και τα προϊόντα *υδατοκαλλιέργειας*. Πράγματι, τα νέα κράτη μέλη φέρνουν στην Κοινότητα νέα είδη ψαριών, καρκινοειδών και μαλακίων. Για το λόγο αυτόν, η Επιτροπή εξέδωσε πρόταση οδηγίας και πρόταση απόφασης προκειμένου να ενοποιήσει και να επικαιροποιήσει τους υγειονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στην εμπορία προϊόντων υδατοκαλλιέργειας ⁽¹⁾.

Προστασία των καταναλωτών

Η οδηγία 2005/29/EK για τις *αθέμιτες εμπορικές πρακτικές* εκδόθηκε στις 11 Μαΐου ⁽²⁾. Στη νέα νομοθεσία προβλέπεται ενιαίο ρυθμιστικό πλαίσιο για τη διαφήμιση και εντοπίζονται «αθέμιτες πρακτικές» οι οποίες πρέπει να απαγορεύονται σε όλη την ΕΕ, όπως η άσκηση πίεσης για την πώληση ενός προϊόντος, η παραπλανητική εμπορία και η αθέμιτη διαφήμιση.

Σημαντική πρόοδος σημειώθηκε το 2005 με την εφαρμογή της οδηγίας για τη γενική *ασφάλεια των προϊόντων* ⁽³⁾, κυρίως χάρη στο σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης RAPEX ⁽⁴⁾. Ο αριθμός κοινοποιήσεων που υποβλήθηκαν από τις αρχές των κρατών μελών σχετικά με επικίνδυνα προϊόντα αυξήθηκε από 338 το 2004 σε άνω των 700 το 2005.

Η Επιτροπή ενέκρινε δεύτερη τροποποιημένη πρόταση για την έκδοση οδηγίας σχετικά με την *καταναλωτική πίστη* (εκτός των στεγαστικών δανείων) ⁽⁵⁾. Στην πρόταση αυτή περιλαμβάνεται το δικαίωμα αναλυτικής πληροφόρησης, το δικαίωμα υπαναχώρησης εντός 14 ημερών, το δικαίωμα πρόωρης αποπληρωμής του δανείου και το δικαίωμα καταγγελίας σύμβασης πίστωσης σε περίπτωση ακύρωσης της αγοράς.

Την 1η Ιανουαρίου, το *δίκτυο ευρωπαϊκών κέντρων προστασίας του καταναλωτή (ECC-Net)* δημιουργήθηκε με τη συγχώνευση δύο υφισταμένων δικτύων. Το δίκτυο παρέχει πληροφορίες στους καταναλωτές σχετικά με τα δικαιώματά τους και τους παρέχει συνδρομή στις καταγγελίες τους καθώς και στην επίλυση των διαφορών τους.

⁽¹⁾ COM(2005) 362.

⁽²⁾ EE L 149 της 11.6.2005.

⁽³⁾ Οδηγία 2001/95/EK (EE L 11 της 15.1.2002).

⁽⁴⁾ EE L 151 της 30.4.2004.

⁽⁵⁾ COM(2005) 483.

Στις 6 Απριλίου ⁽¹⁾, η Επιτροπή παρουσίασε μια στρατηγική για την υγεία και την προστασία των καταναλωτών, καθώς και ένα νέο σχετικό πρόγραμμα δράσης για την περίοδο 2007–2013. Αυτά τα δύο έγγραφα αποβλέπουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι εν λόγω πρωτοβουλίες συνενώνουν σε ένα ενιαίο πλαίσιο τις πολιτικές για τη δημόσια υγεία και την προστασία των καταναλωτών, ευνοώντας τη συνεργασία μεταξύ των συστημάτων υγείας των κρατών μελών. Οι πρωτοβουλίες αυτές ανταποκρίνονται στις ακόλουθες προτεραιότητες: βελτίωση των πληροφοριών και των γνώσεων με στόχο την καλύτερη δημόσια υγεία· ενίσχυση της ικανότητας ταχείας και συντονισμένης αντίδρασης στις απειλές κατά της υγείας· προώθηση της υγείας και πρόληψη των ασθενειών, με γνώμονα τους καθοριστικούς παράγοντες για την υγεία σε όλες τις πολιτικές και τις δραστηριότητες.

Ασφάλεια των μεταφορών

Θαλάσσια ασφάλεια και ασφάλεια της αεροπορίας

Πλαίσιο

Εδώ και μερικά χρόνια, η ευρωπαϊκή εναέρια κυκλοφορία βρίσκεται σε πλήρη άνθηση, τόσο ποσοτική όσο και ποιοτική, και έχει ανάγκη την πλήρη ανασύστασή της σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Υπό αυτό ακριβώς το πρίσμα, όπου κυριαρχεί έντονα η βούληση για αποτελεσματικότερη ασφάλεια της αεροπορίας, τοποθετείται η φιλόδοξη δημιουργία του «ενιαίου ευρωπαϊκού ουρανού». Σκοπός αυτού του προγράμματος είναι να θεσπιστεί ένα κανονιστικό πλαίσιο προκειμένου να συνενωθούν σε έναν ενιαίο ευρωπαϊκό εναέριο χώρο οι εναέριοι χώροι των διαφόρων κρατών μελών, ιδίως μέσω της ανάπτυξης των ικανοτήτων του συστήματος ελέγχου. Η βελτίωση της εναέριας κυκλοφορίας, χάρη στην καλύτερη ανίχνευση των αεροσκαφών, όπως την ανίχνευση που παρέχει το Galileo (βλέπε τμήμα «Μεταφορές και ενέργεια» του κεφαλαίου II) και οι νέες τεχνολογίες της επικοινωνίας, αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της κοινοτικής πολιτικής μεταφορών που καθορίζεται στη Λευκή Βίβλο για την ευρωπαϊκή πολιτική μεταφορών το 2001 (βλέπε τμήμα «Μεταφορές και ενέργεια» του κεφαλαίου II).

Στις 23 Νοεμβρίου, η Επιτροπή εξέδωσε την τρίτη δέσμη νομοθετικών μέτρων για τη θαλάσσια ασφάλεια ⁽²⁾. Κατόπιν των προηγούμενων πρωτοβουλιών που ελήφθησαν ως αντίδραση σε σοβαρές θαλάσσιες καταστροφές (οι δέσμες μέτρων «Erika-I» και «Erika-II», καθώς και τα μέτρα που ορίστηκαν μετά το ατύχημα του «Prestige»), αυτή η τρίτη δέσμη μέτρων καταρτίστηκε στο πλαίσιο μιας προδραστικής προσέγγισης. Στόχος της είναι να συμπληρωθεί, να βελτιωθεί και παράλληλα να απλουστευθεί ο υφιστάμενος νομοθετικός μηχανισμός. Με τον τρόπο αυτό, λαμβάνονται υπόψη οι ανησυχίες που

⁽¹⁾ COM(2005) 115.

⁽²⁾ COM(2005) 585, COM(2005) 586, COM(2005) 587, COM(2005) 588, COM(2005) 589, COM(2005) 590, COM(2005) 592 και COM(2005) 593.

εκφράστηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και τους υπουργούς μεταφορών, ιδίως μετά το ατύχημα του «Prestige».

Η εν λόγω δέσμη αποτελείται από επτά νομοθετικές προτάσεις σχετικά με τα ακόλουθα ζητήματα:

- πρόταση οδηγίας για τις αρμοδιότητες των κρατών σημαίας
- τροποποίηση της οδηγίας για τους νηογνώμονες
- τροποποίηση της οδηγίας σχετικά με τον έλεγχο από το κράτος του λιμένα
- τροποποίηση της οδηγίας για την παρακολούθηση της κυκλοφορίας
- πρόταση οδηγίας σχετικά με τις έρευνες μετά από ατύχημα
- πρόταση κανονισμού σχετικά με την απόδοση ευθυνών και την αποζημίωση των επιβατών σε περίπτωση θαλάσσιου ατυχήματος
- πρόταση οδηγίας σχετικά με την αστική ευθύνη των πλοιοκτητών.

Στόχος των επτά προτάσεων, στο σύνολό τους, είναι να μεταρρυθμιστούν σε βάθος οι πρακτικές που ακολουθούνται στον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών και να μειωθεί ο κίνδυνος θαλάσσιων ατυχημάτων.

Μετά τα αεροπορικά δυστυχήματα του πρώτου εξαμήνου και στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων για τον κανονισμό σχετικά με την ταυτότητα του αερομεταφορέα, η Επιτροπή εξέδωσε, στις 15 Νοεμβρίου ⁽¹⁾, πρόταση για την τροποποίηση του κανονισμού για κοινούς κανόνες στον τομέα της πολιτικής αεροπορίας και για την ίδρυση *Ευρωπαϊκού Οργανισμού Ασφάλειας της Αεροπορίας (ΕΟΑΑ)*. Η Επιτροπή προτείνει να διευρυνθεί το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού του 2002 ⁽²⁾ και να επεκταθούν οι αποστολές του εν λόγω οργανισμού στη χρήση αεροσκαφών και στις άδειες των πιλότων τους.

Θαλάσσια ασφάλεια και ασφάλεια της αεροπορίας

Το 2005, μετά την έκδοση κανονισμού για καθιέρωση διαδικασιών διεξαγωγής των επιθεωρήσεων στον τομέα της *ασφάλειας της ναυσιπλοΐας* στις 10 Ιουνίου ⁽³⁾, η Επιτροπή ξεκίνησε τις επιθεωρήσεις στα κράτη μέλη όσον αφορά την εφαρμογή του κανονισμού για τη βελτίωση της ασφάλειας στα πλοία και στις λιμενικές εγκαταστάσεις ⁽⁴⁾. Επιπλέον, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν, στις 26 Οκτωβρίου, οδηγία σχετικά με την ενίσχυση της ασφάλειας των λιμένων ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ COM(2005) 579.

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1592/2002 (ΕΕ L 240 της 7.9.2002).

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 884/2005 (ΕΕ L 148 της 11.6.2005).

⁽⁴⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 725/2004 (ΕΕ L 129 της 29.4.2004).

⁽⁵⁾ Οδηγία 2005/65/ΕΚ (ΕΕ L 310 της 25.11.2005).

Στον τομέα της αεροπλοΐας, η Επιτροπή δημιούργησε μηχανισμούς για την εφαρμογή του κανονισμού για τη θέσπιση κοινών κανόνων στο πεδίο της ασφάλειας της πολιτικής αεροπορίας ⁽¹⁾ και συνέχισε τις επιθεωρήσεις της στα κράτη μέλη. Στις 22 Σεπτεμβρίου ⁽²⁾, εξέδωσε έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του εν λόγω κανονισμού και πρότεινε την τροποποίησή του προκειμένου να αποσαφηνιστεί και να απλουστευθεί το υφιστάμενο κекτημένο και να επιτευχθεί η καλύτερη εναρμόνιση των διαδικασιών.

Ενεργειακή ασφάλεια και ασφάλεια των εγκαταστάσεων

Πλαίσιο

Η διεθνής συνεργασία αποτελεί κείριο στοιχείο της ευρωπαϊκής πολιτικής σε θέματα ενεργειακής ασφάλειας. Πράγματι, είναι θεμελιώδους σημασίας για την προστασία της ευημερίας των ευρωπαϊκών πολιτών να προβλέπονται όχι μόνο οι τυχόν δυσκολίες τροφοδότησης αλλά και οποιοδήποτε ατύχημα, σε έναν τομέα όπου τα λειτουργικά προβλήματα επηρεάζουν την καθημερινή ζωή των ατόμων και όπου τα προβλήματα ασφάλειας μπορούν να έχουν δραματικές επιπτώσεις.

Η Ευρατόμ προσχώρησε στην κοινή σύμβαση για την ασφάλεια διαχείρισης του αναλωμένου καυσίμου και την ασφάλεια διαχείρισης των ραδιενεργών αποβλήτων ⁽³⁾ (η οποία αρχίζει να ισχύει στις 2 Ιανουαρίου 2006). Η σύμβαση αυτή έχει τους εξής στόχους: να επιτευχθεί και να διατηρηθεί ένα υψηλό επίπεδο πυρηνικής ασφάλειας σε ολόκληρο τον κόσμο με την ενίσχυση των εθνικών μέτρων και τη συνεργασία σε διεθνές επίπεδο· να δημιουργηθούν και να εφαρμοστούν αποτελεσματικά, σε όλα τα στάδια της διαχείρισης του αναλωμένου καυσίμου και των ραδιενεργών αποβλήτων, αμυντικοί μηχανισμοί έναντι των δυνητικών κινδύνων, έτσι ώστε τα πρόσωπα, η κοινωνία και το περιβάλλον να προστατεύονται από τις επιπτώσεις της ιοντίζουσας ακτινοβολίας.

Η Επιτροπή, από την πλευρά της, εξέδωσε, στις 21 Δεκεμβρίου ⁽⁴⁾, πρόταση οδηγίας σχετικά με την επιτήρηση και τον έλεγχο των αποστολών ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου. Σκοπός αυτής της πρότασης είναι να εξασφαλιστεί η συνοχή με τις οδηγίες Ευρατόμ που αφορούν τον έλεγχο των κλειστών πηγών υψηλής ραδιενέργειας και των ένθετων πηγών, καθώς και με τις διεθνείς συμβάσεις.

Επιπλέον, ολοκληρώθηκε η διοργανική διαδικασία για την προσχώρηση της Ευρατόμ σε δύο συμβάσεις που αφορούν αντίστοιχα την ταχεία κοινοποίηση πυρηνικού ατυχήματος και την παροχή βοήθειας σε περίπτωση πυρηνικού ατυχήματος ή σε περίπτωση

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2320/2002 (ΕΕ L 355 της 30.12.2002).

⁽²⁾ COM(2005) 428 και COM(2005) 429.

⁽³⁾ ΕΕ L 30 της 3.2.2005.

⁽⁴⁾ COM(2005) 673.

εκτάκτου κινδύνου από ακτινοβολίες ⁽¹⁾. Στόχος των εν λόγω συμβάσεων είναι να επιτρέψουν την ταχύτερη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών που μπορεί να πληγούν από πυρηνικό ατύχημα. Βάσει αυτών των συμβάσεων, υπάρχει ένα πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ των συμβαλλομένων κρατών και του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας (ΔΟΑΕ) ώστε να διευκολύνεται η εφαρμογή μηχανισμών ταχείας παροχής βοήθειας, με σκοπό να αμβλυνθούν οι επιπτώσεις σε περίπτωση εκτάκτου κινδύνου από ακτινοβολίες.

Προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πλαίσιο

Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1338/2001 ⁽²⁾, το Ευρωπαϊκό Τεχνικό και Επιστημονικό Κέντρο (ΕΤΕΚ) είναι επιφορτισμένο με την τεχνική ανάλυση και την ταξινόμηση των κίβδηλων κερμάτων ευρώ. Τον Δεκέμβριο του 2003, το Συμβούλιο αποφάσισε ότι η Επιτροπή θα ήταν υπεύθυνη για τη διαχείριση της λειτουργίας του ΕΤΕΚ και θα εξασφάλιζε το συντονισμό των δραστηριοτήτων των αρμόδιων τεχνικών αρχών με στόχο να προστατευθούν τα κέρματα ευρώ από την παραχάραξη και την κιβδηλεία. Τον Οκτώβριο του 2004, η Επιτροπή αποφάσισε να εγκταστήσει επίσημα το ΕΤΕΚ στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF).

Η Επιτροπή είναι επίσης υπεύθυνη για την εκτέλεση του προγράμματος Pericles στον τομέα της κατάρτισης και της τεχνικής συνδρομής με σκοπό την προστασία των χαρτονομισμάτων και των κερμάτων ευρώ από την παραχάραξη. Η Επιτροπή εκπονεί νομοθετικές πρωτοβουλίες και ελέγχει την εφαρμογή της κατάλληλης νομοθεσίας.

Η Επιτροπή (OLAF), στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της όσον αφορά την προστασία του ευρώ από την παραχάραξη, συνεργάζεται στενά με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), τη Ευροποι και τις αρμόδιες εθνικές αρχές.

Στις 20 Οκτωβρίου ⁽³⁾, η Επιτροπή υπέβαλε την έκθεσή της σχετικά με την εφαρμογή, από τα κράτη μέλη, του κανονισμού «μαύρη λίστα» ⁽⁴⁾, δηλαδή: τον εντοπισμό των οικονομικών φορέων που συνιστούν κίνδυνο για τον κοινοτικό προϋπολογισμό στον τομέα του ΕΓΤΠΕ-Τμήμα Εγγυήσεων, την ενημέρωση της Επιτροπής και των κρατών μελών καθώς και την εφαρμογή των ενδεικνυόμενων προληπτικών μέτρων. Η Επιτροπή διαπιστώνει μέτρια αποτελέσματα όσον αφορά την εφαρμογή αυτού του κανονισμού, στο βαθμό που της διαβιβάστηκε μόνο ένας περιορισμένος αριθμός ανακοινώσεων. Η Επιτροπή, αφού εξέτασε τις νομικές και πρακτικές αιτίες μιας τέτοιας απροθυμίας από την

(1) COM(2004) 560.

(2) ΕΕ L 181 της 4.7.2001.

(3) COM(2005) 520.

(4) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1469/95 (ΕΕ L 145 της 29.6.1995).

πλευρά των κρατών μελών, επιθυμεί, με αυτή την έκθεση, να ξεκινήσει έναν ευρύ διάλογο με τα άλλα όργανα από τον οποίο θα προκύψουν οι απαραίτητοι προσανατολισμοί. Εκθέτει επίσης τις διάφορες εναλλακτικές προτάσεις που προσφέρονται στα κράτη μέλη, οι οποίες εκτείνονται από την αυστηρή εφαρμογή του ισχύοντος μηχανισμού, μετά την τροποποίησή του, έως την επέκταση του πεδίου εφαρμογής του στους διάφορους τομείς δαπανών του κοινοτικού προϋπολογισμού και των ιδίων πόρων.

Επειδή το πρόγραμμα *Pericles* λήγει, κανονικά, το 2005, η Επιτροπή πρότεινε την παράτασή του έως τις 31 Δεκεμβρίου 2011 ⁽¹⁾.

Καταστροφές

Πλαίσιο

Το Ταμείο Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης δημιουργήθηκε το 2002 ύστερα από τις πλημμύρες και τις σοβαρές ζημιές που αυτές προκάλεσαν σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες το καλοκαίρι του ίδιου έτους ⁽²⁾. Πρόκειται για ένα μέσο που επιτρέπει στην Ένωση να εκφράσει, με τη χορήγηση χρηματοοικονομικής βοήθειας σε περίπτωση φυσικών καταστροφών, την αλληλεγγύη της προς τα κράτη μέλη και τις υποψήφιες χώρες που διαπραγματεύονται την προσχώρησή τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το 2005, η Επιτροπή εξέτασε δώδεκα αιτήσεις κινητοποίησης του ταμείου. Πέντε από αυτές τις αιτήσεις, που αφορούσαν τις σημαντικές ζημιές που είχαν προκληθεί από τις καταιγίδες στην Εσθονία, τη Λεττονία, τη Λιθουανία, τη Σλοβακία και τη Σουηδία, έγιναν δεκτές από την Επιτροπή και, βάσει δικής της πρότασης, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο αποδέσμευσαν χρηματοοικονομική βοήθεια ύψους 98,5 εκατ. EUR. Μία αίτηση που υποβλήθηκε από την Ιταλία σχετικά με τις πλημμύρες στη Σαρδηνία θεωρήθηκε ότι δεν πληρούσε τα κριτήρια που θα επέτρεπαν την κινητοποίηση του ταμείου και, κατά συνέπεια, απορρίφθηκε. Οι αποφάσεις για πέντε άλλες περιπτώσεις, που αφορούσαν τις πλημμύρες στην Αυστρία, τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία, βρίσκονται ακόμα στο στάδιο της εξέτασης.

Στις 6 Απριλίου, η Επιτροπή εξέδωσε πρόταση κανονισμού για την ίδρυση νέου Ταμείου Αλληλεγγύης ⁽³⁾, με σκοπό να διευρυνθεί το πεδίο εφαρμογής του ώστε να καλύπτει και τις βιομηχανικές καταστροφές, τις κρίσεις στον τομέα της δημόσιας υγείας και τις τρομοκρατικές ενέργειες, καθώς και να βελτιωθεί ο επιχειρησιακός μηχανισμός του.

⁽¹⁾ COM(2005) 127.

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2012/2002 (ΕΕ L 311 της 14.11.2002).

⁽³⁾ COM(2005) 108.

Στο πλαίσιο της προστασίας των πολιτών σε περίπτωση καταστροφών, η Επιτροπή πρότεινε, τον Απρίλιο, την έκδοση κανονισμού περί δημιουργίας χρηματοδοτικού μέσου ταχείας επέμβασης και ετοιμότητας για σοβαρές καταστάσεις έκτακτης ανάγκης ⁽¹⁾. Αυτή η πρόταση κανονισμού, που καταρτίστηκε ιδίως μετά την εμπειρία η οποία αποκτήθηκε από τις συνέπειες του ασιατικού τσουνάμι τον Δεκέμβριο του 2004, αποβλέπει στην ενίσχυση της ικανότητας ταχείας αντίδρασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά την προστασία των προσώπων, του περιβάλλοντος και των αγαθών. Η Επιτροπή συνιστά επίσης τη σημαντική αύξηση της μελλοντικής χρηματοδότησης των ενεργειών πολιτικής προστασίας της Ένωσης. Επιπλέον, για να εφαρμοστεί αυτός ο χρηματοδοτικός μηχανισμός, η Επιτροπή εξέδωσε, δύο εβδομάδες αργότερα, δύο ανακοινώσεις: η πρώτη, με τίτλο «*Ενίσχυση των ικανοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά την αντιμετώπιση καταστροφών και κρίσεων σε τρίτες χώρες*» ⁽²⁾, παρουσιάζει το γενικό πλαίσιο του κοινοτικού σχεδίου δράσης· η δεύτερη, με τίτλο «*Βελτίωση του κοινοτικού μηχανισμού πολιτικής προστασίας*» ⁽³⁾, εκθέτει με λεπτομέρειες τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή προτίθεται να ενισχύσει και να βελτιώσει τα μέσα πολιτικής προστασίας της Ένωσης. Σκοπός αυτής της πρωτοβουλίας είναι να ενισχυθεί, αφενός, ο κοινοτικός μηχανισμός πολιτικής προστασίας και, αφετέρου, η ευρωπαϊκή απάντηση στις κρίσεις που αντιμετωπίζουν οι τρίτες χώρες.

Η Επιτροπή, με τη στήριξη του Κοινού Κέντρου Ερευνών, συνέδραμε τις προσπάθειες των κρατών μελών για την κατάσβεση των πυρκαγιών των δασών, πραγματοποιώντας πρόβλεψη των κινδύνων μέσω του ευρωπαϊκού συστήματος ενημέρωσης για τις πυρκαγιές στα δάση (EFFIS).

Γενικές αναφορές και άλλοι χρήσιμοι σύνδεσμοι

- Γενική Διεύθυνση Υγείας και Προστασίας των Καταναλωτών:
http://europa.eu.int/comm/dgs/health_consumer/index_fr.htm
- Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος:
http://europa.eu.int/comm/environment/index_el.htm
- Γενική Διεύθυνση Έρευνας:
http://europa.eu.int/comm/research/index_el.cfm
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο — Υγεία και περιβάλλον:
http://www.europarl.eu.int/news/public/documents_par_theme/911/default_fr.htm
- Καταναλωτές:
http://europa.eu.int/comm/consumers/index_el.htm
- Ασφάλεια των τροφίμων:
http://europa.eu.int/comm/food/food/index_el.htm
- Δημόσια υγεία:
http://europa.eu.int/comm/health/index_el.htm

⁽¹⁾ COM(2005) 113.

⁽²⁾ COM(2005) 153.

⁽³⁾ COM(2005) 137.

- Μεταφορές:
http://europa.eu.int/comm/transport/index_el.html
- Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια στη Θάλασσα:
<http://www.emsa.eu.int/>
- Ενέργεια:
http://europa.eu.int/comm/energy/index_el.html
- Διεθνής Οργανισμός Ατομικής Ενέργειας:
<http://www.iaea.org/>
- Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης:
http://europa.eu.int/comm/anti_fraud/index_el.html

Η Ευρώπη ως παγκόσμιος εταίρος

Τμήμα 1

Παρουσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην παγκόσμια οικονομία

Συνέχιση της διαδικασίας διεύρυνσης

Βουλγαρία και Ρουμανία

Πλαίσιο

Το 1995, παράλληλα με άλλες υποψήφιες χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, η Βουλγαρία και η Ρουμανία υπέβαλαν αιτήσεις προσχώρησης στην Ένωση, για τις οποίες η Επιτροπή εξέδωσε σχετική γνώμη το 1997. Κατά τα επόμενα έτη αξιολόγησε εκ νέου την κατάσταση, ώστε να εκδώσει τα τελικά της συμπεράσματα πριν από την έναρξη των διαπραγματεύσεων τον Φεβρουάριο του 2000. Με βάση τις ετήσιες εκθέσεις της, η Επιτροπή παρέσχε στα σημερινά και στα μελλοντικά κράτη μέλη καθώς και στους ευρωπαίους πολίτες εμπεριστατωμένη ανάλυση της σημειωθείσας ή της αναμενόμενης προόδου εκ μέρους καθεμιάς από τις υποψήφιες χώρες. Οι εκθέσεις που εκδόθηκαν τον Οκτώβριο 2004 κατέληγαν στο συμπέρασμα ότι η Βουλγαρία και η Ρουμανία πληρούσαν τα πολιτικά κριτήρια προσχώρησης και όφειλαν ακόμη να ικανοποιήσουν τα οικονομικά και νομικά κριτήρια για να είναι έτοιμες να προσχωρήσουν την 1η Ιανουαρίου 2007. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες στις 17 Δεκεμβρίου 2004 ολοκλήρωσε σε θετικό κλίμα τις διαπραγματεύσεις προσχώρησης.

Το έτος 2005 άρχισε με την έκδοση, στις 22 Φεβρουαρίου, ευνοϊκών γνωμών της Επιτροπής για την προσχώρηση της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας⁽¹⁾. Η Επιτροπή

(1) COM(2005) 55.

υπενθυμίζει ωστόσο στις εν λόγω χώρες ότι είναι αναγκαίο να συνεχίσουν δραστήρια τις προσπάθειες που χρειάζονται στον τομέα των πολιτικών κριτηρίων που πρέπει να πληρούνται για την προσχώρηση, καθώς και για την υιοθέτηση, την υλοποίηση και την εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου. Μετά το πρώτο αυτό στάδιο ακολούθησαν οι σύμφωνες γνώμες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στις 13 Απριλίου, και τέλος και κυρίως η υπογραφή της συνθήκης προσχώρησης, που συνοδεύτηκε από την απόφαση αποδοχής των αιτήσεων προσχώρησης της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας από το Συμβούλιο, στις 25 Απριλίου (1).

Έξι μήνες αργότερα, στις 25 Οκτωβρίου, η Επιτροπή έξεδωσε συνολική έκθεση παρακολούθησης για την προετοιμασία της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας ενόψει της προσχώρησής τους (2). Προέβη στη διαπίστωση ότι τα δύο κράτη σημείωσαν ικανοποιητική πρόοδο και αναμένεται ότι θα ανταποκριθούν στις προϋποθέσεις προσχώρησης. Αν και πληρούν, ωστόσο, πλήρως τα κριτήρια βιώσιμης οικονομίας της αγοράς, οφείλουν ακόμη να καταβάλουν προσπάθειες με στόχο ιδίως την ενίσχυση του κράτους δικαίου, μέσω της βελτίωσης της δημόσιας διοίκησης και του δικαστικού συστήματος και της αποτελεσματικής καταπολέμησης της διαφθοράς. Η προετοιμασία των δύο χωρών παρουσιάζει περιορισμένο αριθμό κενών σε συγκεκριμένους τομείς τα οποία αποτελούν πηγή σοβαρών προβληματισμών. Αν δεν αναλάβουν αμέσως δράση, η Βουλγαρία και η Ρουμανία δεν θα είναι κατά πάσα πιθανότητα σε θέση να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους στους εν λόγω τομείς μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2007. Η προσχώρηση της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας εντός της ταχθείσας προθεσμίας εξαρτάται αποκλειστικά από τις ίδιες. Οι εν λόγω χώρες οφείλουν, συνεπώς, να λάβουν περισσότερο από ό,τι κατά τα παρελθόντα έτη αυστηρά και αποφασιστικά μέτρα για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων.

Δυτικά Βαλκάνια

Πλαίσιο

Στις 20 Απριλίου 2004, η Επιτροπή συνέστησε να αρχίσουν οι διαπραγματεύσεις προσχώρησης με την Κροατία, η οποία είχε υποβάλει αίτηση προσχώρησης στις 21 Φεβρουαρίου 2003. Με βάση αυτή τη σύσταση, η οποία διατυπώθηκε σύμφωνα με τα πολιτικά και οικονομικά κριτήρια που καθόρισε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης το 1993, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου του 2004 αποφάσισε να συγκαλέσει διακυβερνητική διάσκεψη Ευρωπαϊκής Ένωσης-Κροατίας το 2005, ώστε να αρχίσουν οι διαπραγματεύσεις προσχώρησης. Από την πλευρά της η Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας υπέβαλε αίτηση προσχώρησης στις 22 Μαρτίου 2004.

(1) ΕΕ L 157 της 21.6.2005.

(2) COM(2005) 534.

Το 2005, οι σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων προόδευσαν σημαντικά, απεικονίζοντας την πρόοδο που σημείωσαν οι χώρες αυτές όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις τους.

Τον Μάρτιο, το Συμβούλιο ανέβαλε την έναρξη των *διαπραγματεύσεων προσχώρησης* με την Κροατία, που είχε αποφασιστεί το 2004, δεδομένου ότι διαπίστωσε έλλειψη πλήρους συνεργασίας της εν λόγω χώρας με το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για την πρώην Γιουγκοσλαβία (ΔΠΔΓ). Μετά από θετική έκθεση του γενικού εισαγγελέα του ΔΠΔΓ, το Συμβούλιο αποφάσισε, στις 3 Οκτωβρίου, ότι πληρούται πλέον αυτή η τελευταία προϋπόθεση για την έναρξη των διαπραγματεύσεων. Οι διαπραγματεύσεις άρχισαν την ίδια ημέρα. Η αναλυτική εξέταση του κεκτημένου άρχισε τον Οκτώβριο και αναμένεται να συνεχιστεί κατά το έτος 2006. Η Επιτροπή εξέδωσε εξάλλου, στις 9 Νοεμβρίου, έκθεση για την πρόοδο που σημείωσε η Κροατία όσον αφορά την πορεία προς την προσχώρηση ⁽¹⁾ και πρότεινε τη δημιουργία εταιρικής σχέσης για την προσχώρηση ⁽²⁾.

Στις 12 Απριλίου, η Επιτροπή συνέστησε στο Συμβούλιο την έναρξη διαπραγματεύσεων για τη *σύναψη συμφωνίας σταθεροποίησης και σύνδεσης* μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Σερβίας και Μαυροβουνίου λόγω της σημαντικής προόδου που σημείωσε η εν λόγω χώρα όσον αφορά την εφαρμογή των κριτηρίων της διαδικασίας σταθεροποίησης και σύνδεσης, μεταξύ άλλων, στον τομέα της συνεργασίας με το ΔΠΔΓ ⁽³⁾. Αναφέρθηκε ιδίως στις πολυάριθμες μεταρρυθμίσεις που αποσκοπούν στην εγκαθίδρυση βιώσιμης οικονομίας της αγοράς. Υπογράμμισε επίσης τους τομείς οι οποίοι πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο μεταρρυθμίσεων κατά προτεραιότητα στους προσεχείς μήνες: τα συνταγματικά θέματα, συμπεριλαμβανομένου του καταμερισμού των αρμοδιοτήτων μεταξύ της κρατικής οντότητας και των δύο Δημοκρατιών που την αποτελούν· την ενίσχυση των κοινοβουλίων, των εκτελεστικών εξουσιών και των διοικητικών οργάνων που συνδέονται με την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση· την κατάσταση των εκτοπισθέντων στο εσωτερικό της χώρας καθώς και των προσφύγων· τις δικαστικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις, καθώς και τις μεταρρυθμίσεις της δημόσιας διοίκησης.

Για την ειδική περίπτωση του Κοσσυφοπέδιου, η Επιτροπή υπενθύμισε, στις 20 Απριλίου ⁽⁴⁾, την προσήλωσή της στο στόχο επίτευξης σταθερότητας και ανασυγκρότησης της επαρχίας, υπογραμμίζοντας το γεγονός ότι, τη στιγμή που ολόκληρη η περιοχή κατευθύνεται προς την Ένωση, το Κοσσυφοπέδιο δεν μπορεί να μείνει έξω από αυτή. Στο πλαίσιο εφαρμογής της απόφασης 1244 (1999) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, η Επιτροπή σκιαγράφησε τη μελλοντική της συνεισφορά στις προσπάθειες της διεθνούς κοινότητας υπέρ του Κοσσυφοπέδιου. Δήλωσε ότι η μεσοπρόθεσμη καθώς και η μακροπρόθεσμη σταθερότητα της επαρχίας προϋποθέτει την οικονομική της ανάπτυξη. Για το λόγο αυτόν, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι θα παράσχει

⁽¹⁾ COM(2005) 561.

⁽²⁾ COM(2005) 556.

⁽³⁾ COM(2005) 476.

⁽⁴⁾ COM(2005) 156.

πολιτικές συμβουλές και θα παράσχει τεχνική βοήθεια και χρηματοδοτική στήριξη ώστε να επιτραπεί, ιδίως, στο Κοσσυφοπέδιο να ενσωματωθεί περαιτέρω στην περιφερειακή οικονομία των Βαλκανίων. Η Επιτροπή δήλωσε ότι στηρίζει επίσης τις διαπραγματεύσεις για το μελλοντικό καθεστώς του Κοσσυφοπεδίου και, σε συνεργασία με τον ύπατο εκπρόσωπο για την ΚΕΠΠΑ, σκοπεύει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην προετοιμασία της μελλοντικής ευρωπαϊκής παρουσίας.

Στις 21 Οκτωβρίου, η Επιτροπή διατύπωσε γνώμη για την πρόοδο που σημείωσε η *Βοσνία-Ερζεγοβίνη* και συνέστησε την έναρξη διαπραγματεύσεων ενόψει της *σύναψης συμφωνίας σταθεροποίησης και σύνδεσης* ⁽¹⁾. Υπέβαλε επίσης ταυτόχρονα σχέδιο οδηγιών για τις διαπραγματεύσεις. Μετά την εν λόγω σύσταση και την έγκριση από το Συμβούλιο των οδηγιών για τις διαπραγματεύσεις στις 21 Νοεμβρίου, οι διαπραγματεύσεις άρχισαν στις 25 Νοεμβρίου στο Σαράγεβο.

Οι διαπραγματεύσεις για τη *σύναψη συμφωνίας σταθεροποίησης και σύνδεσης* με την *Αλβανία* συνεχίστηκαν κατά τη διάρκεια του έτους. Στις 9 Νοεμβρίου, η Επιτροπή κατέληξε, στο πλαίσιο της ετήσιας έκθεσης παρακολούθησης ⁽²⁾, στο συμπέρασμα ότι γενικά η εν λόγω χώρα είχε σημειώσει επαρκή πρόοδο όσον αφορά τις ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις για την εφαρμογή της συγκεκριμένης μελλοντικής συμφωνίας, πράγμα που αποτελεί καλό οίονό για την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων.

Την ίδια ημέρα, η Επιτροπή εξέδωσε εξάλλου γνώμη για την *αίτηση προσχώρησης* που υπέβαλε η *Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας* ⁽³⁾. Μετά την εν λόγω γνώμη και εκτιμώντας ιδίως την πρόοδο που σημειώθηκε όσον αφορά την εφαρμογή της συμφωνίας-πλαισίου της Οχρίδας και της συμφωνίας σταθεροποίησης και σύνδεσης, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου αποφάσισε να παραχωρήσει στην εν λόγω χώρα το *καθεστώς υποψήφιας χώρας*. Τα προσεχή στάδια θα αποφασιστούν μετά από γενικότερη συζήτηση για τη στρατηγική διεύρυνσης που θα πραγματοποιηθεί το 2006 και βάσει της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση των κριτηρίων της Κοπεγχάγης, την εφαρμογή της συμφωνίας σταθεροποίησης και σύνδεσης και την ικανοποίηση των απαιτήσεων της σχετικής διαδικασίας, καθώς και την εφαρμογή των προτεραιοτήτων της ευρωπαϊκής εταιρικής σχέσης για την εν λόγω χώρα.

Στο *έγγραφο στρατηγικής* ⁽²⁾, που εξέδωσε στις 9 του παρελθόντος Νοεμβρίου, η Επιτροπή πραγματοποίησε απολογισμό της προόδου που σημείωσαν οι χώρες των *Δυτικών Βαλκανίων*, ιδίως όσον αφορά τα κριτήρια του προγράμματος σταθεροποίησης και σύνδεσης. Συνέταξε επίσης χάρτη πορείας που περιλαμβάνει συγκεκριμένες προοπτικές προσχώρησης των εν λόγω χωρών καθορίζοντας τα στάδια αυτής της διαδικασίας.

(1) COM(2005) 529.

(2) COM(2005) 561.

(3) COM(2005) 562.

Τουρκία

Μετά τη σύσταση της Επιτροπής ⁽¹⁾ και τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Δεκεμβρίου 2004, η Τουρκία συμμορφώθηκε με τους όρους για την έναρξη των διαπραγματεύσεων προσχώρησης θεσπίζοντας τις έξι σημαντικές νομοθετικές πράξεις που ζήτησε η Ευρωπαϊκή Ένωση και υπογράφοντας πρόσθετο πρωτόκολλο της συμφωνίας της Άγκυρας που επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής αυτής σε όλα τα κράτη μέλη, ιδίως σε αυτά που προσχώρησαν στην Ένωση τον Μάιο 2004. Επειδή το Συμβούλιο διαπίστωσε ότι η Τουρκία πληρούσε τις τελευταίες αναγκαίες προϋποθέσεις, άρχισαν οι διαπραγματεύσεις προσχώρησης στις 3 Οκτωβρίου, αφού το Συμβούλιο ενέκρινε διαπραγματευτικό πλαίσιο. Η αναλυτική εξέταση του κεκτημένου άρχισε τον Οκτώβριο και αναμένεται να συνεχιστεί κατά το έτος 2006. Η Επιτροπή συνέχισε εξάλλου την τακτική εξέταση της προόδου που πραγματοποιήθηκε από την Τουρκία όσον αφορά την πορεία της χώρας προς την προσχώρηση με την έκδοση της ετήσιας έκθεσής της στις 9 Νοεμβρίου ⁽²⁾ και πρότεινε αναθεωρημένη εταιρική σχέση για την προσχώρηση ⁽³⁾.

Πολιτική γειτονίας

Γενική προσέγγιση

Πλαίσιο

Η ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας (ΕΠΓ), που άρχισε να εφαρμόζεται το 2003 ⁽⁴⁾, αποσκοπεί στην επέκταση στις γειτονικές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης των πλεονεκτημάτων που απορρέουν από τη σταθερότητα, την ασφάλεια και την ευημερία της Ένωσης υπό συνθήκες διαφορετικές από εκείνες που χαρακτηρίζουν την προσχώρηση στην Ένωση. Αποσκοπεί στην αποφυγή της δημιουργίας νέων διαχωριστικών γραμμών στην Ευρώπη, προτείνοντας στις χώρες αυτές ενισχυμένη συνεργασία στους τομείς της πολιτικής, της ασφάλειας, της οικονομίας και του πολιτισμού. Η συνεργασία αυτή βασίζεται στις κοινές αξίες, δηλαδή τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τη χρηστή διαχείριση των δημοσίων θεμάτων, το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας των μέσων μαζικής ενημέρωσης), καθώς και στα κοινά συμφέροντα, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται η αειφόρος ανάπτυξη. Η εφαρμογή της ΕΠΓ έχει τους ακόλουθους στόχους: εκτεταμένες οικονομικές και πολιτικές μεταρρυθμίσεις, που θα στηρίξει η Ένωση με χρηματοδοτήσεις και τεχνική βοήθεια· άνοιγμα των αγορών· πρόσβαση στα κοινοτικά προγράμματα, ανάλογα με την περίπτωση. Κινητήρια δύναμη αυτής της εφαρμογής αποτελούν τα σχέδια δράσης που καταρτίζει η Ένωση με κάθε μία από τις ενδιαφερόμενες χώρες.

⁽¹⁾ COM(2004) 656.

⁽²⁾ COM(2005) 561.

⁽³⁾ COM(2005) 559.

⁽⁴⁾ COM(2003) 104.

Το Συμβούλιο ολοκλήρωσε ήδη κατά το τρέχον έτος μια πρώτη δέσμη τέτοιων σχεδίων δράσης. Πρόκειται για σχέδια που αφορούν αντίστοιχα την Ιορδανία, το Ισραήλ, το Μαρόκο, την Παλαιστινιακή Αρχή και την Τυνησία στο πλαίσιο των ευρωμεσογειακών συμφωνιών ⁽¹⁾, καθώς και τη Μολδαβία και την Ουκρανία, για τις οποίες υπεγράφησαν τα σχέδια στο πλαίσιο των αντίστοιχων συμβουλίων συνεργασίας που πραγματοποιήθηκαν τον Φεβρουάριο.

Στις 2 Μαρτίου, η Επιτροπή, βασιζόμενη στις εθνικές εκθέσεις για το Αζερμπαϊτζάν, την Αίγυπτο, την Αρμενία, τη Γεωργία και τον Λίβανο ⁽²⁾, συνέστησε την εντατικοποίηση των σχέσεων με τα εν λόγω κράτη και κάλεσε το Συμβούλιο να διατυπώσει γνώμη για την επεξεργασία σχεδίων δράσης στο πλαίσιο της ΕΠΓ με τις τρεις χώρες του Νότιου Καυκάσου. Αυτές οι χώρες προστίθενται συνεπώς στην Αίγυπτο και τον Λίβανο και αποτελούν τις χώρες που εμβαθύνουν περαιτέρω την πολιτική συνεργασία και την οικονομική ολοκλήρωση στο πλαίσιο των σχέσεών τους με την Ένωση. Στα συμπεράσματά του της 25ης Απριλίου για την ΕΠΓ, το Συμβούλιο υποστήριξε σε μεγάλο βαθμό τη θέση της Επιτροπής για το συγκεκριμένο θέμα.

Εκπονείται εθνική έκθεση για την Αλγερία. Έχει εξάλλου προετοιμαστεί το έδαφος για προσέγγιση με τη Λευκορωσία στο πλαίσιο της ΕΠΓ.

Συνεργασία με τις μεσογειακές χώρες

Πλαίσιο

Η διαδικασία της Βαρκελόνης

Εδώ και μια δεκαετία περίπου, η ευρωμεσογειακή εταιρική σχέση οικοδομήθηκε στη βάση της δήλωσης και του προγράμματος εργασίας που εγκρίθηκαν μετά την υπουργική διάσκεψη της Βαρκελόνης, το 1995, στην οποία συμμετείχαν τα 15 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δώδεκα μεσογειακοί εταίροι (Αίγυπτος, Αλγερία, Ιορδανία, Ισραήλ, Κύπρος, Λίβανος, Μάλτα, Μαρόκο, Παλαιστινιακή Αρχή, Συρία, Τουρκία και Τυνησία).

Η σφαιρική αυτή εταιρική σχέση αρθρώνεται γύρω από τρεις ουσιαστικές πτυχές:

- *την πολιτική πτυχή και πτυχή ασφαλείας, που έχει ως στόχο τον καθορισμό ενός κοινού χώρου ειρήνης και σταθερότητας*
- *την οικονομική και χρηματοδοτική πτυχή, που αναμένεται να επιτρέψει τη δημιουργία μιας ζώνης ευημερίας για όλους*
- *την κοινωνική, πολιτιστική και ανθρώπινη πτυχή, που αποσκοπεί στην ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων και στην προώθηση της κατανόησης μεταξύ των πολιτισμών καθώς και των ανταλλαγών μεταξύ των κοινωνιών των πολιτών στις δύο πλευρές της Λεκάνης της Μεσογείου.*

⁽¹⁾ COM(2004) 796, COM(2004) 790, COM(2004) 788, COM(2004) 789 και COM(2004) 792.

⁽²⁾ COM(2005) 72.

Η εφαρμογή αυτής της εταιρικής σχέσης χρηματοδοτείται κυρίως από το πρόγραμμα MEDA, οι επιδοτήσεις του οποίου από τον κοινοτικό προϋπολογισμό συνοδεύονται από σημαντικά δάνεια που χορηγεί η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Στο πλαίσιο του προγράμματος MEDA έχουν διατεθεί 10 περίπου δισ. EUR από το 1995.

Η διαδικασία της Βαρκελόνης συμπληρώνεται από την ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας (βλέπε ανωτέρω), που περιλαμβάνει προγράμματα πολιτικών και οικονομικών μεταρρυθμίσεων, η σημασία και η ταχύτητα εφαρμογής των οποίων εξαρτώνται από τη θέληση των χωρών εταιρών.

Μετά την έναρξη της διαδικασίας της Βαρκελόνης, πραγματοποιήθηκαν επτά ακόμη ευρωμεσογειακές διασκέψεις των υπουργών εξωτερικών υποθέσεων σε διαφορετικά διαστήματα, η τελευταία από τις οποίες στο Λουξεμβούργο στις 30 και 31 Μαΐου 2005. Το έτος 2005, που ανακηρύχθηκε «έτος της Μεσογείου» και συνέπεσε με τη δέκατη επέτειο της έναρξης της διαδικασίας της Βαρκελόνης, αποτέλεσε την ευκαιρία, λόγω του έντονου συμβολικού του χαρακτήρα, να δοθεί μια νέα ώθηση στην ευρωμεσογειακή εταιρική σχέση. Κορύφωση των δραστηριοτήτων που διοργανώθηκαν σ' αυτό το πλαίσιο αποτέλεσε η έκτακτη σύνοδος υψηλού επιπέδου, που πραγματοποιήθηκε στη Βαρκελόνη στις 27 και 28 Νοεμβρίου. Αυτή η σύνοδος κορυφής, που προετοιμάστηκε μεταξύ άλλων με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές που υπέβαλε η Επιτροπή στις 12 Απριλίου⁽¹⁾ και την ευρωμεσογειακή διάσκεψη των υπουργών εξωτερικών υποθέσεων στις 30 και 31 Μαΐου, ολοκληρώθηκε με την έγκριση της ανάληψης των ακόλουθων πρωτοβουλιών:

- κατάρτιση γενικού προγράμματος εργασίας για τα πέντε επόμενα έτη στους ακόλουθους τομείς: πολιτική εταιρική σχέση και εταιρική σχέση για την ασφάλεια· ανάπτυξη και βιώσιμες οικονομικές μεταρρυθμίσεις· εκπαίδευση και κοινωνικοπολιτιστικές ανταλλαγές· μετανάστευση, κοινωνική ένταξη, δικαιοσύνη και ασφάλεια·
- εκπόνηση κώδικα δεοντολογίας για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας·
- συνολική αντιμετώπιση του προβλήματος της μετανάστευσης με την αναζήτηση ισορροπίας μεταξύ της καταπολέμησης της παράνομης μετανάστευσης και της στήριξης της ανάπτυξης των αφρικανικών χωρών·
- επιβεβαίωση του στόχου δημιουργίας ζώνης ελευθέρων συναλλαγών μέχρι το 2010. Για το σκοπό αυτόν, συμφωνήθηκε η προετοιμασία χάρτη πορείας που θα περιλαμβάνει την προοδευτική απελευθέρωση του εμπορίου στους τομείς της γεωργίας, της αλιείας, των υπηρεσιών και του δικαιώματος εγκατάστασης. Προβλέπονται επίσης τα ακόλουθα: η σύναψη συμφωνιών ελευθέρων συναλλαγών μεταξύ μεσογειακών χωρών· η προσθήκη του πανευρωμεσογειακού πρωτοκόλλου για τη σώρευση της καταγωγής ώστε να προωθηθεί η ενδοπεριφερειακή και διαπεριφερειακή ολοκλήρωση· η εναρμόνιση των νομοθεσιών των ευρωμεσογειακών εταιρών

(1) COM(2005) 139.

στον τομέα των προτύπων, των τεχνικών ρυθμίσεων και της αξιολόγησης της συμμόρφωσης.

Στις 21 Νοεμβρίου, το Συμβούλιο ενέκρινε εντολή διαπραγμάτευσης που επιτρέπει στην Επιτροπή να αρχίσει διαπραγματεύσεις με τους ευρωμεσογειακούς της εταιρούς για θέματα επενδύσεων και εμπορίου στον τομέα των *υπηρεσιών*.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου εξέφρασε την ικανοποίησή του για τα αποτελέσματα της συνόδου κορυφής της Βαρκελώνης.

Το 2005, πραγματοποιήθηκε επίσης στο Κάιρο η πρώτη ολομέλεια της *Ευρωμεσογειακής Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης*, γεγονός που υπογραμμίζει την προσήλωση των εταιρών στις δημοκρατικές αξίες και στην αρχή της κοινής ευθύνης που χαρακτηρίζουν τη διαδικασία της Βαρκελώνης.

Στο πλαίσιο της διμερούς συνεργασίας με τις μεσογειακές χώρες, τέθηκε σε ισχύ την 1η Σεπτεμβρίου ⁽¹⁾ *ευρωμεσογειακή συμφωνία σύνδεσης με την Αλγερία*, η οποία συνήφθη τον Ιούλιο. Η συμφωνία αυτή, που καθιερώνει σχέσεις βασισμένες στην αμοιβαιότητα, την εταιρική σχέση και το σεβασμό των δημοκρατικών αρχών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, προβλέπει, όπως και οι άλλες συμφωνίες που συνήφθησαν κατά το παρελθόν με τις χώρες της περιοχής, ιδίως τα ακόλουθα: τακτικό πολιτικό διάλογο, προοδευτική εγκαθίδρυση ζώνης ελευθέρων συναλλαγών, ενίσχυση της οικονομικής συνεργασίας και χρηματοδοτική συνεργασία. Μια από τις πλέον καινοτόμες από τις πτυχές αυτές καθιερώνει επίσης συνεργασία στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, που αφορά ειδικότερα τους ευαίσθητους τομείς της μετανάστευσης και της καταπολέμησης της τρομοκρατίας.

Αναφέρονται στη συνέχεια άλλες πτυχές της πολιτικής της Ένωσης έναντι ορισμένων χωρών της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής, υπό το πρίσμα της συμβολής της Ένωσης στην ασφάλεια σε παγκόσμιο επίπεδο (βλέπε κατωτέρω).

Διεθνές εμπόριο

Πλαίσιο

Το διεθνές εμπόριο έχει θεμελιώδη σημασία για την προώθηση της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης. Μέλος του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) και πλήρως ενταγμένη στο αναπτυξιακό πρόγραμμα της Doha που καταρτίστηκε τον Νοέμβριο 2001 στο πλαίσιο του ΠΟΕ, η Ευρωπαϊκή Ένωση εφαρμόζει καινοτόμο εμπορική πολιτική βασιζόμενη σε αποτελεσματική πολύπλευρη δράση.

⁽¹⁾ ΕΕ L 265 της 10.10.2005.

Στόχος του αναπτυξιακού προγράμματος της Doha είναι η εδραίωση του πολυμερούς εμπορικού συστήματος με ιδιαίτερη έμφαση, ιδίως, στη συνεχή ενίσχυση των διεθνών εμπορικών κανόνων αλλά και στη μεγαλύτερη ένταξη των αναπτυσσομένων χωρών στην παγκόσμια οικονομία. Ο σκοπός αυτός συμπίπτει με τους προβληματισμούς της Ένωσης, η οποία, αφότου διαμόρφωσε την κοινή εμπορική της πολιτική, δεν έπαψε να ανοίγει προοδευτικά την αγορά της στις εν λόγω χώρες: αναφέρεται ενδεικτικά ότι η Ένωση απορροφά σήμερα το 70% των γεωργικών εξαγωγών των αναπτυσσομένων χωρών έναντι του 17% που απορροφούν οι ΗΠΑ.

Σύνοδος κορυφής του Χονγκ Κονγκ

Η έκτη υπουργική διάσκεψη του ΠΟΕ πραγματοποιήθηκε στο Χονγκ Κονγκ από τις 13 έως τις 18 Δεκεμβρίου.

Όπως αναμενόταν, τα μέλη του ΠΟΕ δεν μπόρεσαν να συμφωνήσουν επί τελικού εγγράφου για την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων. Ωστόσο, σημειώθηκε ουσιαστική πρόοδος ιδίως όσον αφορά τη διευκόλυνση και τη ρύθμιση του εμπορίου. Όσον αφορά τους πλέον ευαίσθητους τομείς του εμπορίου γεωργικών και μη γεωργικών προϊόντων, τα μέλη του ΠΟΕ καθόρισαν την 1η Απριλίου 2006 ως προθεσμία για την επίτευξη συμφωνίας σχετικά με τις πλήρεις λεπτομέρειες μεγαλύτερης ελευθέρωσης. Τα μέλη του ΠΟΕ συμφώνησαν να οριστεί το έτος 2013 ως η μέγιστη προθεσμία για την κατάργηση των μέτρων στήριξης των εξαγωγών. Θα πρέπει επίσης να ακολουθηθεί μια συγκεκριμένη τακτική όσον αφορά τα πειθαρχικά μέτρα που θα πρέπει να εφαρμόζονται στις εξαγωγικές πιστώσεις, στις κρατικές εμπορικές επιχειρήσεις και στην επισιτιστική βοήθεια μέχρι τις 30 Απριλίου 2006. Όσον αφορά το εμπόριο στον τομέα των υπηρεσιών, τα μέλη του ΠΟΕ συμφώνησαν να υποβάλουν αναθεωρημένες προτάσεις στις 31 Ιουλίου 2006 και να αρχίσουν πολυμερείς διαπραγματεύσεις στους συγκεκριμένους τομείς στις 28 Φεβρουαρίου 2008.

Εξάλλου, και κυρίως χάρη στην ώθηση που παρέχει η Ευρωπαϊκή Ένωση, τα μέλη του ΠΟΕ συμφώνησαν για μια δέσμη «εμπορικών και αναπτυξιακών μέτρων» που αποσκοπεί ειδικότερα στην αντιμετώπιση των αναγκών των αναπτυσσομένων χωρών και κυρίως των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών (ΛΑΧ). Συγκεκριμένα, οι ανεπτυγμένες χώρες (και οι αναπτυσσόμενες χώρες των οποίων η κατάσταση το επιτρέπει) αποφάσισαν να επιτρέψουν μέχρι το 2008 (ή το αργότερο όταν αρχίσει η περίοδος εφαρμογής) πρόσβαση στις αγορές τους χωρίς ποσοτώσεις ούτε δασμούς για το 97% περίπου των προϊόντων προέλευσης όλων των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών, ώστε να εξασφαλίσουν σταθερότητα, ασφάλεια και προβλεψιμότητα.

Διευθέτηση διαφορών

Το 2005, η Ευρωπαϊκή Ένωση συμμετείχε ως διάδικος σε 27 εμπορικές υποθέσεις (σε 15 υποθέσεις ως ενάγουσα, σε 12 ως εναγόμενη) η πλειονότητα των οποίων αφορούσε

τις ΗΠΑ (9 υποθέσεις στις οποίες η Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν ενάγουσα και 5 στις οποίες ήταν εναγόμενη).

Η υπόθεση «Airbus/Boeing» θεωρείται ως η πλέον σημαντική: μετά το αμερικανικό αίτημα για σύσταση ειδικής ομάδας για την εξέταση των υποτιθέμενων επιδοτήσεων προς την Airbus, η Ευρωπαϊκή Ένωση ζήτησε επίσης, στις 31 Μαΐου, τη σύσταση ειδικής ομάδας για την εξέταση των επιδοτήσεων που χορηγούνται στην Boeing.

Η εφαρμογή των κανόνων του ΠΟΕ αποτέλεσε εξάλλου μια από τις προτεραιότητες του οργανισμού με την επιβολή αντισταθμιστικών μέτρων στις Ηνωμένες Πολιτείες, την 1η Μαΐου, στο πλαίσιο της διαφοράς για την «τροπολογία Byrd»⁽¹⁾ ή την καταδίκη της κακής εφαρμογής εκ μέρους των ΗΠΑ των κανόνων του ΠΟΕ στο πλαίσιο των διαφορών «FSC-ETI» και «ιδιωτικοποίηση».

Ως εναγόμενη, η Ευρωπαϊκή Ένωση καταδικάστηκε για το *καθεστώς ζάχαρης* στις 19 Μαΐου. Ανταποκρινόμενη στην απόφαση, η Επιτροπή εξέδωσε πρόταση μεταρρύθμισης του εν λόγω καθεστώτος⁽²⁾ για την οποία το Συμβούλιο κατέληξε σε πολιτική συμφωνία στις 24 Νοεμβρίου⁽³⁾.

Το έτος 2005, πραγματοποιήθηκε επίσης για πρώτη φορά δημόσια συνεδρίαση ειδικής ομάδας μετά από συμφωνία των μερών, στο πλαίσιο της προσφυγής κατά της διατήρησης από τον Καναδά και τις Ηνωμένες Πολιτείες κυρώσεων κατά της Ευρωπαϊκής Ένωσης λόγω διαφορών σχετικά με τις *ορμόνες*.

Μέσα εμπορικής πολιτικής

Στις 31 Οκτωβρίου, είχαν αρχίσει 64 έρευνες από την αρχή του έτους, οι οποίες αφορούν τα μέτρα κατά του ντάμπινγκ και των επιδοτήσεων ή τα μέτρα διασφάλισης για σύνολο 89 εκκρεμών υποθέσεων. Την ίδια ημερομηνία, ίσχυαν 130 μέτρα αντιντάμπινγκ και 14 αντισταθμιστικά μέτρα και είχαν αναληφθεί πολλές υποχρεώσεις από 16 χώρες. Όσον αφορά το αντιντάμπινγκ, επιβλήθηκαν συνολικά 15 προσωρινά μέτρα και 12 οριστικά μέτρα. Πολλές έρευνες και διαδικασίες για την αναθεώρηση μέτρων έκλεισαν χωρίς να επιβληθούν μέτρα.

Κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα

Την 1η Ιανουαρίου, άρχισε να ισχύει η κατάργηση των ποσοστώσεων για τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα. Μέλος του ΠΟΕ από τον Δεκέμβριο μόλις του 2001, η Κίνα επηρέασε σε μεγάλο βαθμό τις εμπορικές συναλλαγές στον εν λόγω τομέα. Η μαζική

(¹) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 673/2005 (επιβολή πρόσθετων δασμών στις εισαγωγές ορισμένων προϊόντων καταγωγής Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής) (ΕΕ L 110 της 30.4.2005).

(²) COM(2005) 263.

(³) Βλέπε τμήμα «Γεωργία» στο κεφάλαιο III της παρούσας Έκθεσης.

εισροή κινεζικών κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων στις ευρωπαϊκές αγορές ανάγκασε την Ευρωπαϊκή Ένωση να ρυθμίσει με την υπογραφή διμερούς συμφωνίας τις εισαγωγές αυτών των προϊόντων μέχρι το τέλος του έτους 2007 ⁽¹⁾. Βάση της συμφωνίας αυτής αποτελεί η ειδική ρήτρα διασφάλισης που περιλαμβάνεται στο πρωτόκολλο προσχώρησης της Κίνας στον ΠΟΕ.

Όλες οι ποσοτώσεις για τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα που αφορούν το Βιετνάμ ανεστάλησαν την 1η Απριλίου, αλλά με αναδρομική ισχύ από την 1η Ιανουαρίου, χάρη στην εφαρμογή της συμφωνίας που συνήφθη με το Βιετνάμ για τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα και την πρόσβαση στην αγορά.

Στις 31 Μαρτίου, υπεγράφη συμφωνία για τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα με τη Σερβία, η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου. Η συμφωνία αυτή αναστέλλει τις ποσοτώσεις έναντι ταχείας κατάργησης των δασμών εκ μέρους της Σερβίας.

Σε συνέχεια των διαπραγματεύσεων με τη *Λευκορωσία* για το εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, η Επιτροπή υπέβαλε, στις 29 Νοεμβρίου, πρόταση απόφασης για την υπογραφή και την προσωρινή εφαρμογή της συμφωνίας από την 1η Ιανουαρίου 2006, που ενέκρινε το Συμβούλιο στις 20 Δεκεμβρίου ⁽²⁾.

Βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα

Συνήφθησαν και τέθηκαν σε ισχύ νέες διμερείς συμφωνίες για τα προϊόντα σιδήρου και χάλυβα με το Καζαχστάν στις 19 Ιουλίου, την Ουκρανία στις 29 Ιουλίου και τη Ρωσία στις 3 Νοεμβρίου, αντίστοιχα.

Κοινοτικός τελωνειακός κώδικας

Στις 13 Απριλίου ⁽³⁾, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εκσυγχρόνισαν τον κοινοτικό τελωνειακό κώδικα με την προοπτική βελτίωσης της ασφάλειας στα εξωτερικά σύνορα χωρίς να θιγούν οι εμπορικές συναλλαγές. Ο κώδικας προβλέπει πλέον την ηλεκτρονική ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των τελωνείων σχετικά με την κυκλοφορία των εμπορευμάτων· οι επιχειρήσεις υποχρεούνται να παρέχουν στις τελωνειακές αρχές μέσω συνοπτικών ηλεκτρονικών διασαφήσεων πληροφορίες για τα εμπορεύματα πριν από την εισαγωγή τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή την εξαγωγή τους από αυτή· καθιερώνει επίσης ηλεκτρονικό σύστημα διαχείρισης των κινδύνων σε κοινοτική κλίμακα. Παράλληλα, αποσκοπεί στην επιτάχυνση των διατυπώσεων στα σύνορα για τις επιχειρήσεις σε κανονική κατάσταση. Με αυτή τη νέα διάταξη, η Ευρωπαϊκή Ένωση σκοπεύει να αντιμετωπίσει ειδικότερα τον γενικό προβληματισμό που εγείρει η προστασία της διεθνούς αλυσίδας θωράκισης κατά της τρομοκρατίας.

(1) SEC(2005) 830.

(2) Απόφαση 2005/948/EK (EE L 345 της 28.12.2005).

(3) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 648/2005 (EE L 117 της 4.5.2005).

Στατιστικός τομέας

Στις 12 Ιανουαρίου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν κανονισμό σχετικά με τις κοινοτικές στατιστικές για το *ισοζύγιο πληρωμών*, το *διεθνές εμπόριο υπηρεσιών* και τις *άμεσες ξένες επενδύσεις* ⁽¹⁾.

Γενικές αναφορές και άλλοι χρήσιμοι σύνδεσμοι

- Γενική Διεύθυνση Διεύθυνσης:
http://europa.eu.int/comm/enlargement/index_el.html
- Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για την Πρώην Γιουγκοσλαβία:
<http://www.un.org/icty/index-f.html>
- Ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας (ΕΠΓ):
http://europa.eu.int/comm/world/enp/index_en.htm
- Χώρες της Νότιας Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής:
http://europa.eu.int/comm/external_relations/med_mideast/intro/index.htm
- Διαδικασία της Βαρκελώνης:
http://europa.eu.int/comm/external_relations/euromed/bd.htm
- Γενική Διεύθυνση Εμπορίου:
http://europa.eu.int/comm/trade/index_fr.htm
- Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου:
<http://www.wto.org/indexfr.htm>
- Αναπτυξιακό πρόγραμμα της Doha:
http://europa.eu.int/comm/trade/issues/newround/doha_da/index_en.htm
http://www.wto.org/french/tratop_f/dda_f/dda_f.htm

Τμήμα 2

Συνεισφορά στη διεθνή αλληλεγγύη

Πλαίσιο

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, ακολουθώντας ευθύς εξαρχής μια βολонταριστική πολιτική αλληλεγγύης έναντι των αναπτυσσόμενων χωρών, έχει προσανατολίσει σήμερα την πολιτική της προς την κατεύθυνση της καλύτερης διαχείρισης της παγκοσμιοποίησης. Το 2005, συνέχισε να προωθεί δύο στοιχεία πάνω στα οποία στηρίζει τις προσπάθειές της για την επίτευξη του στόχου αυτού: αφενός, την ενίσχυση της πολυμερούς προσέγγισης, ιδίως στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών και της δέσμευσής τους για την επίτευξη των «αναπτυξιακών στόχων της χιλιετίας» που

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 184/2005 (ΕΕ L 35 της 8.2.2005).

καθορίστηκαν το 2000, και, αφετέρου, την προώθηση της περιφερειακής ολοκλήρωσης των ενδιαφερομένων χωρών, με βάση την κτηθείσα εμπειρία της.

Έτσι, η Ένωση έδειξε ιδιαίτερη ευαισθησία για την κατάσταση που επικρατεί στην αφρικανική ήπειρο, το μέλλον της οποίας καθίσταται ολοένα και περισσότερο μια από τις βασικές της προτεραιότητες. Ο μακροπρόθεσμος αυτός προβληματισμός αποτελεί μέρος μιας νέας αναπτυξιακής πολιτικής με μεγαλύτερη συνεκτικότητα μεταξύ των διαφόρων μέσων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, παράλληλα, συνοδεύεται, στις περιπτώσεις σοβαρών ανθρωπιστικών κρίσεων, από έκτακτες παρεμβάσεις με στόχο την αποτελεσματική παροχή βοήθειας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η βοήθεια υπέρ των χωρών της Ασίας και του Ινδικού Ωκεανού, οι οποίες πλήγησαν από το τσουνάμι τον Δεκέμβριο του 2004.

Προστασία και προώθηση των κοινών αξιών πέραν των συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ανθρώπινα δικαιώματα

Παράλληλα με την πρόοδο που σημειώθηκε στο θέμα της προώθησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, χαρακτηριστικό παράδειγμα ⁽¹⁾ της οποίας αποτελεί η πρόταση για τη δημιουργία υπηρεσίας θεμελιωδών δικαιωμάτων, το 2005 η Ένωση συνέχισε την εφαρμογή μιας εξωτερικής συνιστώσας, στόχος της οποίας είναι ο σεβασμός των δικαιωμάτων αυτών στις τρίτες χώρες. Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας αυτής περιελήφθησαν και οι υποψήφιες προς ένταξη χώρες, όπως φαίνεται από τις διάφορες απόψεις που διατυπώθηκαν εκ νέου για το θέμα αυτό την παραμονή της έναρξης των ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την Τουρκία.

Σε γενικές γραμμές, η προάσπιση αξιών όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα, το κράτος δικαίου και η δημοκρατία αποτέλεσε κυρίαρχο θέμα για το σύνολο των οργάνων της Ένωσης.

Έτσι, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συνέχισε να επιδεικνύει το ενδιαφέρον και την επαγρύπνηση, που άλλωστε πάντα επεδείκνυε στο θέμα αυτό, εκδίδοντας πολυάριθμα ψηφίσματα στα οποία κατήγγελλε, κατά περίπτωση, τη στάση χωρών στις οποίες η παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων αποτελούσε ζήτημα ιδιαίτερα ανησυχητικό (Αιθιοπία, Βιετνάμ, Θιβέτ, Καμπότζη, Λάος, Λευκορωσία, Μιανμάρ, Τόγκο, Τυνησία κ.λπ.). Επίσης, έλαβε θέση σε θέματα που αφορούν πολλές χώρες, καταδικάζοντας, για παράδειγμα, την εργασία ανηλίκων η οποία εξακολουθεί να υπάρχει σε διάφορες αναπτυσσόμενες χώρες. Επίσης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέφρασε την ανησυχία του για την

(¹) Βλέπε τμήμα «Προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και καταπολέμηση των διακρίσεων» στο κεφάλαιο III της παρούσας Έκθεσης.

εικαζόμενη χρησιμοποίηση ευρωπαϊκών χωρών από την αμερικανική Κεντρική Υπηρεσία Πληροφοριών (CIA) για τη μεταφορά και παράνομη κράτηση ατόμων.

Από την πλευρά του, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου, ενόψει της μεταρρύθμισης του συστήματος των *Ηνωμένων Εθνών*, έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στο γεγονός ότι η Ένωση στηρίζει σθεναρά την ενίσχυση των υφιστάμενων οργάνων στον τομέα των θεμελιωδών δικαιωμάτων καθώς και το σχέδιο δημιουργίας ενός «*Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων*» στο πλαίσιο του συστήματος αυτού. Με την ίδια συλλογιστική, άρχισαν διαπραγματεύσεις για τη σύναψη συμφωνίας συνεργασίας και συνδρομής μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του *Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου*, αρμόδιου για τη δίωξη των εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας. Ειδικότερα, και με στόχο την καταπολέμηση των *βασανιστηρίων*, η Ένωση χρησιμοποίησε το *εμπορικό κίνητρο* για να εφαρμόσει ένα ειδικό καθεστώς ρύθμισης των εξαγωγών ορισμένων ειδών εξοπλισμών και προϊόντων, τα οποία θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τέτοιους σκοπούς⁽¹⁾. Στις 12 Δεκεμβρίου, το Συμβούλιο καθόρισε κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με το σεβασμό του *διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου*.

Από την πλευρά της, η Επιτροπή, παράλληλα με τη συμβολή της στην προετοιμασία ή την εφαρμογή των διαφόρων προαναφερθεισών πρωτοβουλιών, συνέχισε να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στον τομέα της χρηματοδότησης δράσεων υπέρ της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως στο πλαίσιο *αποστολών εκλογικής παρακολούθησης* σχετικά με τη διεξαγωγή ψηφοφορίας σε πολλές τρίτες χώρες, όπως η *Αιτή*, το *Αφγανιστάν*, η *Βενεζουέλα*, η *Γουινέα Μπισσάου*, το *Μπουρούντι*, η *Σρι Λάνκα* κ.λπ.

Βιώσιμη ανάπτυξη και σταθερή οικονομική ανάπτυξη

Η προσήλωση της ΕΕ στη βιώσιμη ανάπτυξη και τη σταθερή οικονομική ανάπτυξη αποτελεί ένα άλλο χαρακτηριστικό της Ένωσης, το οποίο κυριάρχησε επίσης σε διάφορες εξωτερικές δράσεις της το 2005.

Πλαίσιο

Οι στόχοι της βιώσιμης ανάπτυξης: εξωτερικές πτυχές

Στο πλαίσιο της ανακοίνωσης της Επιτροπής με τίτλο «Προς μια παγκόσμια σύμπραξη για αειφόρο ανάπτυξη»⁽²⁾, που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης το 2002, καθορίζεται το εξωτερικό σκέλος της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη, η οποία ξεκίνησε το 2001. Η συγκεκριμένη πρωτοβουλία αποτέλεσε απάντηση στο αίτημα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Γκέτεμποργκ του Ιουνίου του 2001, το οποίο είχε εγκρίνει την εσωτερική στρατηγική της Ένωσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη, αναγνωρίζοντας συγχρόνως την ανάγκη να δημιουργηθεί στη συνέχεια ένα σκέλος που θα αφορά τις εξωτερικές πτυχές.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1236/2005 του Συμβουλίου (ΕΕ L 200 της 30.7.2005).

⁽²⁾ COM(2002) 82.

Η ανακοίνωση καθορίζει ένα πλήρες και ολοκληρωμένο σύνολο δράσεων που σκοπό έχουν να συμβάλουν στην εξωτερική διάσταση της παγκόσμιας βιώσιμης ανάπτυξης με τους εξής έξι στόχους:

- τιθάσευση της παγκοσμιοποίησης, θέτοντας το εμπόριο στην υπηρεσία της βιώσιμης ανάπτυξης
- καταπολέμηση της φτώχειας και προώθηση της κοινωνικής ανάπτυξης
- βιώσιμη διαχείριση των φυσικών και περιβαλλοντικών πόρων
- βελτίωση της συνεκτικότητας των διαφόρων πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- βελτίωση της διακυβέρνησης σε όλα τα επίπεδα
- χρηματοδότηση της βιώσιμης ανάπτυξης.

Στην παγκόσμια διάσκεψη κορυφής για την αειφόρο ανάπτυξη, που πραγματοποιήθηκε στο Γιοχάνεσμπουργκ τον Σεπτέμβριο του 2002, οι βασικοί στόχοι που καθορίστηκαν από τη διεθνή κοινότητα ήταν οι εξής:

- μείωση του ποσοστού των ατόμων χωρίς πρόσβαση σε πόσιμο νερό και στοιχειώδεις εγκαταστάσεις υγιεινής
- βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες παροχής ενέργειας, βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και χρησιμοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- αναστροφή της σημερινής τάσης υποβάθμισης των φυσικών πόρων
- μείωση της σημερινής απώλειας βιοποικιλότητας
- μείωση των αρνητικών επιπτώσεων των χημικών ουσιών
- προώθηση αειφόρων τρόπων παραγωγής και κατανάλωσης
- στήριξη της εφαρμογής εθνικών στρατηγικών αειφόρου ανάπτυξης.

Η Ένωση ανέλαβε πρωτοβουλίες στον τομέα του νερού, της ενέργειας και των δασών. Κατά τη διάσκεψη του Γιοχάνεσμπουργκ εγκαινιάστηκαν οι πρωτοβουλίες «Νερό για τη ζωή» και «Ενέργεια για την εξάλειψη της φτώχειας και την αειφόρο ανάπτυξη». Μια τρίτη πρωτοβουλία στον τομέα των δασών αποσκοπεί κυρίως στην καταπολέμηση της παράνομης υλοτομίας και του εμπορίου που συνδέεται με αυτή. Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας στον τομέα του νερού, η Κοινότητα δημιούργησε ένα ταμείο για το νερό υπέρ των χωρών της Αφρικής, της Καραϊβικής και της Ασίας.

Εξάλλου, για να επιτευχθούν οι στόχοι της αειφόρου ανάπτυξης στον τομέα του εμπορίου και της παγκοσμιοποίησης, η Ένωση δεσμεύτηκε να εντάξει αποτελεσματικά τις αναπτυσσόμενες χώρες στο παγκόσμιο εμπορικό σύστημα (θεματολόγιο της Doha). Επίσης, δεσμεύτηκε να λάβει υπόψη της το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη στις εμπορικές της διαπραγματεύσεις με τις τρίτες χώρες. Επιπλέον, έλαβε μέτρα για τη βελτίωση και προώθηση της κοινωνικής ευθύνης των επιχειρήσεων τόσο σε κοινοτικό όσο και διεθνές επίπεδο. Στο πλαίσιο των προσπαθειών της να ενσωματώσει τα θέματα της αειφορίας στην εμπορική της πολιτική, η Ένωση έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στις αξιολογήσεις των επιπτώσεων στην αειφόρο ανάπτυξη.

Τέλος, η Ένωση, μέσω των δεσμεύσεών της για ενίσχυση της διεθνούς διακυβέρνησης και έχοντας ως στόχο την τήρηση των υποχρεώσεων που ανέλαβε στο Γιοχάνεσμπουργκ, στηρίζει πλήρως τις δραστηριότητες της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, η οποία θεωρείται ως το κύριο διεθνές φόρουμ για την παρακολούθηση της υλοποίησης των στόχων του Γιοχάνεσμπουργκ.

Η συμπληρωματικότητα μεταξύ των δύο πτυχών, εσωτερικής και εξωτερικής, της ευρωπαϊκής πολιτικής δράσης στον τομέα της *αιφόρου ανάπτυξης* επιβάλλεται σήμερα ως αναγκαιότητα. Αυτό υπογράμμισε η Επιτροπή, παρουσιάζοντας, στις 9 Φεβρουαρίου (1), έναν *πρώτο απολογισμό της ευρωπαϊκής στρατηγικής υπέρ της αιφόρου ανάπτυξης*. Η συμπληρωματικότητα αυτή απαιτεί μια όλο και πιο ολοκληρωμένη δράση, ενώ συγχρόνως δείχνει ότι, λόγω της παγκοσμιοποίησης και της ολοένα μεγαλύτερης αλληλεξάρτησης των προβλημάτων, η Ένωση μπορεί να επιτύχει τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα —στην προσπάθειά της να ανταποκριθεί στις μεγάλες προτεραιότητες της αιφόρου ανάπτυξης— μόνον εφόσον σημειώνει πρόοδο στον τομέα αυτό σε πλανητικό επίπεδο.

Επιπλέον, στη *δήλωση για τις κατευθυντήριες αρχές της αιφόρου ανάπτυξης*, που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου, υπογραμμίζεται η βούληση να προωθηθεί ενεργά η αιφόρος ανάπτυξη σ' όλο τον κόσμο και να υπάρξει συμβατότητα μεταξύ των εσωτερικών και εξωτερικών πολιτικών της Ένωσης και της παγκόσμιας αιφόρου ανάπτυξης.

Η Επιτροπή, στην ανακοίνωση της 13ης Δεκεμβρίου σχετικά με την εξέταση της στρατηγικής υπέρ της αιφόρου ανάπτυξης, η οποία συνοδευόταν από τη σχετική πλατφόρμα δράσης (2), προτείνει να λαμβάνεται υπόψη η εξωτερική διάσταση της αιφόρου ανάπτυξης κατά τη διαμόρφωση των εσωτερικών πολιτικών. Συνιστά επίσης να αξιολογούνται πιο συστηματικά οι επιπτώσεις των πολιτικών επιλογών της Ευρώπης στην παγκόσμια αιφόρο ανάπτυξη. Εξάλλου, καλεί την Ένωση να χρησιμοποιήσει την επιρροή της ώστε να συσπειρώσει περισσότερα κράτη γύρω από ένα φιλόδοξο πρόγραμμα υπέρ μιας τέτοιας ανάπτυξης και να χρησιμοποιήσει τα διάφορα μέσα που διαθέτει, όπως τις εμπορικές συμφωνίες και τη συνεργασία, ώστε να προωθήσει την αλλαγή, σε πολυμερές κυρίως επίπεδο.

Στον ειδικότερο τομέα της αιφόρου ανάπτυξης των *τροπικών δασών*, η Ένωση συμμετείχε το 2005 στην έναρξη των διαπραγματεύσεων με στόχο —υπό την αιγίδα της Διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη— την ανανέωση της διεθνούς συμφωνίας για τα τροπικά δάση, που είχε συναφθεί το 1994. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, από την πλευρά του, με το ψήφισμα της 7ης Ιουλίου, ενεθάρρυνε την επίσπευση της εφαρμογής, ιδίως στο νομοθετικό επίπεδο, του κοινοτικού σχεδίου δράσης *FLEGT*, το οποίο είχε εγκριθεί το 2003 με στόχο την καταπολέμηση της παράνομης υλοτομίας και των παράνομων εισαγωγών τροπικής ξυλείας.

Η Ένωση συνέχισε επίσης τις προσπάθειες για την προώθηση της εφαρμογής της *σύμβασης για τη βιοποικιλότητα*, ώστε να επιτευχθεί ο στόχος 2010 (σημαντική μείωση της απώλειας βιοποικιλότητας μέχρι το έτος 2010) που εγκρίθηκε στην παγκόσμια σύνοδο κορυφής για την αιφόρο ανάπτυξη στο Γιοχάνεσμπουργκ. Έτσι, η Ένωση συνέβαλε

(1) COM(2005) 37.

(2) COM(2005) 658. Βλέπε και κεφάλαιο III, τμήμα «Αλληλεγγύη με τις μελλοντικές γενεές και αιφόρος ανάπτυξη» της παρούσας Έκθεσης.

ενεργά στη δεύτερη «συνεδρίαση των μερών του πρωτοκόλλου της Καρθαγένης για τη βιοασφάλεια», που πραγματοποιήθηκε στο Μόντρεαλ από τις 30 Μαΐου έως τις 3 Ιουνίου. Η διάσκεψη αυτή εξέδωσε σημαντικές αποφάσεις για την ενίσχυση της εφαρμογής του πρωτοκόλλου της Καρθαγένης.

Αναπτυξιακή πολιτική

Γενική προσέγγιση

Το 2005, οι προβλεπόμενες δεσμεύσεις έδωσαν ιδιαίτερη έμφαση στην πρόοδο που σημειώθηκε για την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της χιλιετίας, στο πλαίσιο της παγκόσμιας διάσκεψης κορυφής των Ηνωμένων Εθνών του Σεπτεμβρίου (βλέπε κατωτέρω), καθώς και στον καθορισμό ενός νέου πλαισίου αναπτυξιακής πολιτικής σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Αυτό έγινε μετά από ευρεία δημόσια διαβούλευση, η οποία πραγματοποιήθηκε με βάση σχετικό έγγραφο των υπηρεσιών της Επιτροπής. Εν συνεχεία, τον Ιούλιο, υπεβλήθη πρόταση της τελευταίας ⁽¹⁾ για εκπόνηση κοινής δήλωσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής, στη θέση της δήλωσης που είχαν εγκρίνει τα δύο τελευταία όργανα τον Νοέμβριο του 2000. Η νέα δήλωση, με τη συμμετοχή πλέον και του Κοινοβουλίου και με τον τίτλο «*Ευρωπαϊκή συναίνεση για την ανάπτυξη*», καθορίζει, για πρώτη φορά σε 50 χρόνια αναπτυξιακής συνεργασίας, το πλαίσιο των κοινών στόχων, αξιών και αρχών εντός του οποίου η Ένωση και τα 25 κράτη μέλη της οφείλουν να εφαρμόζουν την αναπτυξιακή τους πολιτική με πνεύμα συμπληρωματικότητας. Η αξία μιας τέτοιας επίσημης και τριμερούς προσέγγισης είναι να συμβάλει κατά τρόπο αποφασιστικό στην επίτευξη των στόχων της συνεκτικότητας και της αποτελεσματικότητας, οι οποίοι επιδιώκονται στον τομέα της εξωτερικής δράσης της Ένωσης. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στα ψηφίσματά του της 17ης Νοεμβρίου και της 15ης Δεκεμβρίου, υπογραμμίζει την προσήλωσή του στην προσέγγιση αυτή.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί η συμβολή των δέκα κρατών μελών, που προσχώρησαν στην Ένωση την 1η Μαΐου 2004, στη διαδικασία αυτή αναθεώρησης της αναπτυξιακής πολιτικής.

Αναπτυξιακοί στόχοι της χιλιετίας (ΑΣΧ)

Πλαίσιο

Στο πλαίσιο της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, που πραγματοποιήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2000, τα 191 μέλη του οργανισμού εξέδωσαν τη «διακήρυξη της χιλιετίας» για την υλοποίηση ενός σχεδίου παγκόσμιας κλίμακας με στόχο τη σημαντική μείωση κάθε

(1) COM(2005) 311.

ακραίας μορφής φτώχειας μέχρι το έτος 2015. Οι οκτώ «αναπτυξιακοί στόχοι της χιλιετίας», που απορρέουν από τη διακήρυξη αυτή και έχουν αποτελέσει τον κεντρικό πυρήνα της διεθνούς συνεργασίας για την ανάπτυξη, αποσκοπούν στα εξής:

- μείωση της έσχατης φτώχειας και της πείνας·
- εξασφάλιση πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για όλους·
- προώθηση της ισότητας των φύλων και της χειραφέτησης της γυναίκας·
- μείωση της θνησιμότητας παιδιών κάτω των πέντε ετών·
- βελτίωση της μητρικής υγείας·
- καταπολέμηση του AIDS, της ελονοσίας και άλλων ασθενειών που σχετίζονται με τη φτώχεια·
- εξασφάλιση της αειφορίας του περιβάλλοντος·
- σύναψη παγκόσμιας εταιρικής σχέσης για την ανάπτυξη μεταξύ των εκβιομηχανισμένων και αναπτυσσόμενων χωρών.

Πέντε χρόνια μετά τη διάσκεψη κορυφής του Σεπτεμβρίου 2000, η οποία εξέδωσε τη «διακήρυξη της χιλιετίας» και καθόρισε μια σειρά αναπτυξιακών στόχων, πραγματοποιήθηκε στη Νέα Υόρκη, από τις 14 έως τις 16 Σεπτεμβρίου, μια νέα παγκόσμια διάσκεψη κορυφής με τη συμμετοχή των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων των χωρών μελών των Ηνωμένων Εθνών. Στόχος της διάσκεψης αυτής ήταν ο απολογισμός όσον αφορά την υλοποίηση των ΑΣΧ και ο καθορισμός των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων για να μπορέσουν τα Ηνωμένα Έθνη να αντιμετωπίσουν τις νέες προκλήσεις στους τομείς της ασφάλειας, της ανάπτυξης, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας. Παρόλο που οι προσδοκίες και οι φιλοδοξίες για τα αποτελέσματα της συνάντησης αυτής δεν ευοδώθηκαν παρά μόνο εν μέρει, η Ευρωπαϊκή Ένωση συμμετείχε ενεργά στην προετοιμασία και διεξαγωγή της διάσκεψης, ως προεξάρχων εταίρος παγκοσμίως.

Έτσι, στις 12 Απριλίου, η Επιτροπή υπέβαλε μια «δέσμη» τριών ανακοινώσεων, που στόχο έχουν να επισπευσθεί η υλοποίηση των ΑΣΧ:

- στην πρώτη ⁽¹⁾ γίνεται απολογισμός της συμβολής, θεωρούμενης ως σημαντικής, της Ένωσης στην ανάπτυξη και προτείνονται νέα μέτρα για την περαιτέρω ενίσχυση της δράσης της·
- στη δεύτερη ⁽²⁾ περιγράφεται η επιτευχθείσα πρόοδος σε σχέση με τις υποχρεώσεις που είχε αναλάβει η Ένωση στη διάσκεψη του Μοντερρέι του 2002 για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης· η ανακοίνωση αυτή περιλαμβάνει επίσης συγκεκριμένες προτάσεις για νέες αναλήψεις υποχρεώσεων και περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να επιτευχθεί ένας νέος ενδιάμεσος στόχος για αύξηση της δημόσιας αναπτυξιακής βοήθειας στην Ένωση μέχρι το έτος 2010·

(1) COM(2005) 132.

(2) COM(2005) 133.

- στην τρίτη ⁽¹⁾ υπογραμμίζεται η σημασία της βελτίωσης της *συνεκτικότητας των αναπτυξιακών πολιτικών*, ώστε να καταστεί δυνατή η υλοποίηση των ΑΣΧ· έτσι, καθορίζονται έντεκα τομείς προτεραιότητας για τους οποίους ιδιαίτερα σημαντική θεωρείται η δημιουργία συνεργειών με τους στόχους της αναπτυξιακής πολιτικής. Οι τομείς αυτοί είναι, για παράδειγμα, το εμπόριο, το περιβάλλον, η ασφάλεια, η γεωργία και η αλιεία.

Στις 15 Ιουνίου, η Επιτροπή υπέβαλε επίσης ανακοίνωση για όλα τα θέματα της διάσκεψης κορυφής ⁽²⁾.

Από την πλευρά του, το Συμβούλιο, στις 24 Μαΐου, καθόρισε τη θέση την οποία η ΕΕ επρόκειτο να λάβει στη διάσκεψη κορυφής και υπενθύμισε τη σταθερή βούληση της Ένωσης να υλοποιήσει τους ΑΣΧ. Εξάλλου, υπογράμμισε την ανάγκη βελτίωσης της ποιότητας και αποτελεσματικότητας της δημόσιας αναπτυξιακής βοήθειας, εκ παραλλήλου με τις προσπάθειες σε ποσοτικό επίπεδο όσον αφορά τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης. Δήλωσε δε κατηγορηματικά, γεγονός που επιβεβαιώθηκε εκ νέου από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου, ότι η πρόωθηση της ανάπτυξης δεν αποτελεί υπόθεση και ευθύνη μόνο των φορέων της ανάπτυξης, αλλά ότι και οι άλλες πολιτικές έχουν σημαντικό ρόλο να διαδραματίσουν για να βοηθήσουν τις αναπτυσσόμενες χώρες να επιτύχουν τους ΑΣΧ. Με το νέο σύστημα γενικευμένων προτιμήσεων, που προβλέπεται να τεθεί σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2006 ⁽³⁾, και την τροποποίηση, εντός του 2006, των κανόνων προτιμησιακής καταγωγής, το Συμβούλιο δεσμεύτηκε επίσης να εξασφαλίσει στις δικαιούχους χώρες υψηλά επίπεδα πρόσβασης. Τέλος, υπογράμμισε ότι συγκαταλέγει την ανάπτυξη της Αφρικής, και ιδίως της *Υποσαχάριας Αφρικής*, μεταξύ των προτεραιοτήτων του σε ό,τι αφορά τη στήριξη της ανάπτυξης.

Εξάλλου, η συμβολή στη *μείωση της φτώχειας* μέσω της υλοποίησης των ΑΣΧ υπήρξε αντικείμενο πολλών ψηφισμάτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Χρηματοδοτική βοήθεια

Το 2005, η χρηματοδοτική βοήθεια που χορήγησε η Ευρωπαϊκή Ένωση στο σύνολο των αναπτυσσόμενων χωρών ανήλθε σε 7,5 δισ. EUR. Όσον αφορά την υλοποίηση της βοήθειας, η διαδικασία αποσυγκέντρωσης των αρμοδιοτήτων προς τις διαπιστευμένες αντιπροσωπείες της Επιτροπής στις δικαιούχους χώρες, η οποία ολοκληρώθηκε σταδιακά τα τελευταία τρία χρόνια, συνέβαλε αναμφισβήτητα στην ταχύτερη και αποτελεσματικότερη διαχείριση των σχεδίων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση. Στις 14 Δεκεμβρίου ⁽⁴⁾, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θέσπισαν κανόνες σχετικά με την πρόσβαση στην εξωτερική βοήθεια της Κοινότητας, οι οποίοι προβλέπουν

⁽¹⁾ COM(2005) 134.

⁽²⁾ COM(2005) 259.

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 980/2005 (ΕΕ L 169 της 30.6.2005).

⁽⁴⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2110/2005 (ΕΕ L 344 της 27.12.2005).

μια μεγαλύτερη «αποσύνδεση» της εν λόγω βοήθειας, σύμφωνα με την προσέγγιση που υποστηρίζεται ήδη από το 2001 στα διάφορα διεθνή φόρουμ. Άλλες ρυθμίσεις περιγράφονται λεπτομερώς στον σχετικό κανονισμό του Συμβουλίου της 21ης Νοεμβρίου (1).

Γενικότερα, το έτος 2005 υπήρξε για την Ένωση ένα έτος αποφασιστικής σημασίας σε ό,τι αφορά τις προσπάθειές της για την παροχή χρηματοδοτικής βοήθειας στο πλαίσιο των διεθνών της υποχρεώσεων.

Έτσι, δόθηκε νέα ώθηση στην επίτευξη του στόχου του 0,7% (σχέση δημόσιας αναπτυξιακής βοήθειας και ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος) μέχρι το 2015, όπως αυτός καθορίστηκε από τα Ηνωμένα Έθνη. Προς το σκοπό αυτόν, στις 24 Μαΐου, με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής, το Συμβούλιο έθεσε έναν νέο συλλογικό στόχο για την Ένωση: το ποσοστό αυτό, το οποίο σήμερα είναι 0,35%, να φθάσει μέχρι το 2010 στο 0,56%, σ' ένα πρώτο στάδιο, γεγονός που σημαίνει ένα επιπλέον ποσό δημόσιας αναπτυξιακής βοήθειας της τάξης των 20 δισ. EUR ετησίως. Η αύξηση αυτή λαμβάνει υπόψη επίσης τις διαφορές μεταξύ παλαιών και νέων κρατών μελών, δεδομένου ότι τα νέα κράτη μέλη υποχρεούνται σε μικρότερη συνεισφορά στο πλαίσιο μιας μεταβατικής περιόδου.

Επιπλέον, μια σημαντική προσπάθεια διαφαίνεται στον τομέα του χρέους μετά τη συμφωνία που υπεγράφη τον Ιούλιο από την Ομάδα των 8 για διαγραφή του χρέους των 18 υπερχρεωμένων φτωχών χωρών.

Συνεκτικότητα των αναπτυξιακών πολιτικών

Τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 24ης Μαΐου δίνουν εντολή στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την περίοδο 2005–2015, καλώντας την να βοηθήσει τις αναπτυσσόμενες χώρες στην επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της χιλιετίας με συγκεκριμένες κοινοτικές δράσεις στους εξής τομείς πολιτικής της ΕΕ: εμπόριο, περιβάλλον, αλλαγή κλίματος, ασφάλεια, γεωργία, αλιεία, κοινωνική διάσταση της παγκοσμιοποίησης, απασχόληση και αξιοπρεπή εργασία, μετανάστευση, έρευνα και καινοτομία, κοινωνία της πληροφορίας, μεταφορές, ενέργεια.

Όσον αφορά την εφαρμογή, τα ίδια συμπεράσματα του Συμβουλίου κρίνουν σκόπιμη τη βελτίωση των διαδικασιών, των μηχανισμών και των μέσων ενίσχυσης της συνεκτικότητας των διαφόρων πολιτικών στο επίπεδο του Συμβουλίου, της Επιτροπής και των κρατών μελών. Το Συμβούλιο θα μελετήσει το πώς θα βελτιωθεί αποτελεσματικά η ενσωμάτωση των αναπτυξιακών θεμάτων στις εργασίες των τομεακών ομάδων στο εσωτερικό του εν λόγω οργάνου. Η Επιτροπή καλείται να ενισχύσει κυρίως το υφιστάμενο μέσο αξιολόγησης των επιπτώσεων καθώς και τις διαβουλεύσεις με τις αναπτυσσόμενες χώρες κατά τη φάση της διαμόρφωσης των διαφόρων πολιτικών και, ενδεχομένως, να προβλέψει νέα μέσα για την περαιτέρω ενίσχυση της συνεκτικότητας των

(1) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2112/2005 (ΕΕ L 344 της 27.12.2005).

αναπτυξιακών της πολιτικών. Τέλος, τα κράτη μέλη καλούνται να ενισχύσουν τα μέσα και τις διαδικασίες τους, βασιζόμενα στις βέλτιστες πρακτικές που εφαρμόζουν ορισμένα από αυτά.

Η Επιτροπή θα καταρτίζει διετείς εκθέσεις στις οποίες θα αξιολογεί τη σημειωθείσα πρόοδο σε επίπεδο Συμβουλίου, Επιτροπής και κρατών μελών σε σχέση με τις αντίστοιχες δεσμεύσεις για τη συνεκτικότητα των αναπτυξιακών πολιτικών. Η πρώτη έκθεση θα δημοσιευτεί το 2007.

Προστασία της υγείας

Η δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ενίσχυση του τομέα της υγείας στις αναπτυσσόμενες χώρες επικεντρώθηκε και το 2005 στην *καταπολέμηση των ασθενειών που σχετίζονται με τη φτώχεια (AIDS, ελονοσία, φυματίωση)* και, στο ίδιο πλαίσιο, στην προώθηση της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας και των συναφών δικαιωμάτων. Η εκπόνηση ενός συνεκτικού ευρωπαϊκού πολιτικού πλαισίου για την παροχή εξωτερικής βοήθειας υπέρ των προσπαθειών καταπολέμησης, όπως είχε υποστηριχθεί από την Επιτροπή το 2004, έλαβε σάρκα και οστά με τη μορφή ενός *προγράμματος δράσης* του οποίου η εφαρμογή προβλέπεται για την περίοδο 2007–2011.

Η πρωτοβουλία αυτή, την οποία παρουσίασε η Επιτροπή στις 27 Απριλίου ⁽¹⁾, εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 25 Μαΐου και εν συνεχεία από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη σύνοδο του Ιουνίου. Το πρόγραμμα δράσης, το οποίο προορίζεται να αποτελέσει τη βάση μιας βιώσιμης στρατηγικής της Ένωσης και υποστηρίζει τόσο τη συνεργασία σε παγκόσμιο επίπεδο όσο και τις στοχοθετημένες δράσεις στις πληγείσες χώρες, αφορά συγκεκριμένες και χαμηλού κόστους υλοποιήσεις, όπως η δωρεάν διανομή διχτυών προστασίας από τα έντομα και αντισυλληπτικών καθώς και η δωρεάν πρόσβαση σε συμβουλευτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες ανίχνευσης του AIDS.

Μετά από αίτημα του Συμβουλίου, της 24ης Μαΐου, η Επιτροπή πρότεινε επίσης, στις 12 Δεκεμβρίου ⁽²⁾, μια *νέα στρατηγική κοινοτικής δράσης για το πρόβλημα της έλλειψης ανθρώπινων πόρων στον τομέα της υγείας στις αναπτυσσόμενες χώρες*. Η πρωτοβουλία αυτή αποσκοπούσε στο να παρουσιάσει, σε γενικές γραμμές, τη συνεκτική και συντονισμένη απάντηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Επιτροπής, για τη δεκαετία 2006–2015, στον τομέα των ανθρώπινων πόρων, όπως είχε προταθεί στο πλαίσιο της 57ης Παγκόσμιας Συνέλευσης για την Υγεία.

Διεθνής συνεργασία κατά των ναρκωτικών

Το 2005, οι δύο σημαντικότερες εξελίξεις στον τομέα αυτόν αφορούσαν: αφενός, την ανταλλαγή επιστολών μεταξύ της Επιτροπής και της Υπηρεσίας των Ηνωμένων Εθνών για την Καταπολέμηση των Ναρκωτικών και του Εγκλήματος, με στόχο την ενίσχυση

(1) COM(2005) 179.

(2) COM(2005) 642.

του συντονισμού, της συνεργασίας και της εταιρικής τους σχέσης, και, αφετέρου, την ανανέωση της χρηματοδότησης του κονδυλίου του προϋπολογισμού για τη συνεργασία Βορρά-Νότου στον τομέα της καταπολέμησης των ναρκωτικών, γεγονός που επέτρεψε την έναρξη μιας σειράς πρωτοβουλιών διαπεριφερειακού χαρακτήρα.

Οι κυριότερες προσπάθειες στον τομέα της συνεργασίας με τις τρίτες χώρες επικεντρώθηκαν, και αυτή τη χρονιά, στο *Αφγανιστάν* και την *περιοχή των Άνδεων*, όπου οι στρατηγικές της Ένωσης έχουν ως στόχο να στηρίξουν την ανάπτυξη της εναλλακτικής παραγωγής. Επίσης, προσπάθειες καταβλήθηκαν για την καταπολέμηση της κατάχρησης, της παραγωγής και του λαθρεμπορίου ναρκωτικών στην Ανατολική Ευρώπη, την Κεντρική Ασία, σε ορισμένες χώρες της Αφρικής και της Ασίας, καθώς και στα Βαλκάνια.

Εξάλλου, η Ευρωπαϊκή Ένωση συμμετείχε σε πολλές διεθνείς συναντήσεις τόσο σε πολυμερές επίπεδο (σύμφωνο του Παρισιού, Επιτροπή για τα Ναρκωτικά, ομάδα του Δουβλίνου) όσο και σε διμερές επίπεδο (Αφγανιστάν, Ηνωμένες Πολιτείες, Ιράν, Κοινότητα των Άνδεων και Λατινική Αμερική-Καραϊβική, Ρωσία, Τουρκία).

Ανθρωπιστική βοήθεια

Γενική στρατηγική

Εξαιτίας της άνευ προηγουμένου απώλειας ανθρώπινων ζωών και υλικών ζημιών που προκάλεσαν ο σεισμός και το τσουνάμι σε πολλές χώρες της Ασίας και του Ινδικού Ωκεανού στις 26 Δεκεμβρίου 2004, η ανθρωπιστική βοήθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως και η αντίστοιχη βοήθεια της διεθνούς κοινότητας στο σύνολό της, συνέχισαν να στηρίζουν μαζικά τις περιοχές αυτές ήδη από τις αρχές του 2005. Η *Γενική Διεύθυνση Ανθρωπιστικής Βοήθειας (ECHO)* συμμετείχε ενεργά στην προσπάθεια αυτή. Συνολικά, η χρηματοδοτική δέσμευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπέρ των περιοχών αυτών ανήλθε σε περισσότερα από 1,5 δισ. EUR τόσο για βραχυπρόθεσμες παρεμβάσεις όσο και για μεσοπρόθεσμες δράσεις ανοικοδόμησης.

Εξάλλου, οι εργασίες που έγιναν υπό τις πρωτόγνωρες αυτές περιστάσεις οδήγησαν την Ένωση σε ορισμένα συμπεράσματα στο πλαίσιο μιας συνολικότερης προσέγγισης. Έτσι, ήδη από τις 31 Ιανουαρίου, το Συμβούλιο ενέκρινε ένα *σχέδιο δράσης* το οποίο σκοπό είχε να πλαισιώνει το σύνολο των πρωτοβουλιών της Ένωσης και των κρατών μελών της καθώς και να συντονίζει το σύνολο των διαθέσιμων μέσων σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους τομείς για την αποτελεσματική αντιμετώπιση τέτοιων περιστατικών. Η πρωτοβουλία αυτή συνοδεύτηκε, στις 20 Απριλίου, από σχετική ανακοίνωση της Επιτροπής στην οποία περιγράφονται τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν *για την ενίσχυση της ικανότητας της Ένωσης να αντιμετωπίζει καταστροφές και περίπλοκες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης σε τρίτες χώρες* (1).

(1) COM(2005) 153.

Πίνακας 2**Χρηματοδοτικές αποφάσεις ανθρωπιστικής βοήθειας (προϋπολογισμός 2005)
ανά γεωγραφική ζώνη** (σε EUR)

Αφρική, Καραϊβική, Ειρηνικός	243 616 500
Κέρασ της Αφρικής	85 120 000
Περιοχή Μεγάλων Λιμνών της Αφρικής	71 000 000
Δυτική Αφρική	52 550 000
Καραϊβική, Ειρηνικός, Ινδικός Ωκεανός	7 696 500
Μεσημβρινή Αφρική	27 250 000
Νέα ανεξάρτητα κράτη (χώρες του Καυκάσου, Τατζικιστάν)	35 200 000
Μέση Ανατολή	39 576 000
Βόρεια Αφρική	9 311 000
Ασία	239 415 000
Ασία (εκτός τσουνάμι)	116 415 000
Ασία (τσουνάμι)	123 000 000
Λατινική Αμερική	17 700 000
Θεματική χρηματοδότηση	20 500 000
Τεχνική βοήθεια (εμπειρογνώμονες και πάγιες προκαταβολές)	22 750 000
Direccho — Επιχειρησιακή υποστήριξη και πρόληψη καταστροφών	17 500 000
Λοιπές δαπάνες (έλεγχοι, αξιολογήσεις, πληροφόρηση και επικοινωνία κ.λπ.)	6 500 000
Σύνολο 2005	652 068 500

Παράλληλα με την ανθρωπιστική βοήθεια καθεαυτή, η Κοινότητα αποφάσισε, ήδη από τις αρχές του έτους, να παρατείνει, για το 2005 και το 2006, το ειδικό πρόγραμμα που εφαρμόζει ήδη από πολλά χρόνια υπέρ των *εκριζωθέντων πληθυσμών της Λατινικής Αμερικής και της Ασίας* (1).

Εξάλλου, η Κοινότητα ενέκρινε τις δεσμεύσεις στο πλαίσιο της Διάσκεψης Κορυφής των Ηνωμένων Εθνών του Σεπτεμβρίου (βλέπε ανωτέρω) για την Ανάπτυξη και, ενδεχομένως, περαιτέρω βελτίωση των μηχανισμών για την εφαρμογή των σχεδίων άμεσης επέμβασης υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών.

Κυριότερες δράσεις ανθρωπιστικής βοήθειας

Το 2005, η Επιτροπή χορήγησε, μέσω της ECHO, ποσό ύψους 652,1 εκατ. EUR στο πλαίσιο της ανθρωπιστικής βοήθειας.

Οι κυριότερες χρηματοδοτηθείσες δράσεις περιλαμβάνονται στον πίνακα 2.

(1) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 107/2005 (ΕΕ L 23 της 26.1.2005).

Περιφερειακές προσεγγίσεις

Μια ενισχυμένη προτεραιότητα: ειδικές δράσεις υπέρ της Αφρικής

Εκτός από τη συνεργασία που διεξάγεται ήδη από πολλά χρόνια με την Αφρική, στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης που αφορά το σύνολο των χωρών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (χώρες ΑΚΕ — βλέπε κατωτέρω), η Ένωση επεδίωξε το 2005 να δώσει ιδιαίτερη έμφαση στη συνεισφορά της υπέρ της ανάπτυξης της *Υποσαχάριας Αφρικής*.

Πράγματι, όλες οι αναλύσεις δείχνουν ότι η περιοχή αυτή σημειώνει σημαντική καθυστέρηση σε σχέση με τον υπόλοιπο κόσμο όσον αφορά την υλοποίηση των αναπτυξιακών στόχων της χιλιετίας. Έτσι, στο πλαίσιο της προετοιμασίας της παγκόσμιας διάσκεψης κορυφής για τον απολογισμό της προόδου που σημειώθηκε για την επίτευξη των στόχων αυτών, η Ένωση καθόρισε τις κατευθυντήριες γραμμές που διέπουν τη στοχοθετημένη προσέγγισή της για την αφρικανική ήπειρο.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου ενστερνίστηκε τις απόψεις που εξέφρασε η Επιτροπή στο πλαίσιο της συνεισφοράς της του μηνός Απριλίου για την προετοιμασία της παγκόσμιας διάσκεψης κορυφής (βλέπε ανωτέρω). Στόχος είναι να υποβληθεί μια *ευρωπαϊκή απάντηση* που θα περιλαμβάνει δράσεις τόσο των κρατών μελών όσο και της ίδιας της Κοινότητας. Όσον αφορά τον τομέα εξειδίκευσής της, η Ένωση προτίθεται να κατευθύνει τις δράσεις των άλλων φορέων σε τομείς όπου διαθέτει ιδιαίτερη εμπειρία ή συγκριτικό πλεονέκτημα και όπου μπορεί να ενεργεί με ταχύτητα. Συνεπώς, οι προσπάθειες πρέπει να επικεντρωθούν σε τομείς-κλειδιά, στους οποίους η Ένωση κατέχει σημαντική θέση για την καθοδήγηση της διεθνούς δράσης. Συγκεκριμένα, η προσέγγιση αυτή στηρίζεται στα ακόλουθα σημεία:

- βελτίωση της *διακυβέρνησης* στην Αφρική, ιδίως με την ανάπτυξη των ικανοτήτων της Αφρικανικής Ένωσης και με την προώθηση των «εταιρικών σχέσεων αδελφοποίησης» μεταξύ των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των οργάνων της Αφρικανικής Ένωσης· παράλληλα προώθηση της *ειρήνης* και της *ασφάλειας* στην αφρικανική ήπειρο·
- δημιουργία και διατήρηση των *περιφερειακών υπηρεσιών και δικτύων υποδομής* στην Αφρική, με βάση τα υποδείγματα των χρηματοδοτικών μέσων που ήδη έχουν συσταθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση για το νερό και την ενέργεια·
- ενίσχυση της *ευρωπαϊκής συνεργασίας* στον τομέα του *εμπορίου*·
- προώθηση ενός *βιώσιμου περιβάλλοντος* και μιας *δίκαιης κοινωνίας*, με τη διευκόλυνση της πρόσβασης στις υπηρεσίες, κυρίως της υγείας και της εκπαίδευσης, καθώς και στην αξιοπρεπή εργασία τόσο για τις γυναίκες όσο και για τους άνδρες.

Με βάση την προσέγγιση αυτή, η Ένωση ανέλαβε την εκπόνηση μιας *συνολικής* μακροπρόθεσμης *στρατηγικής* για την Αφρική.

Τον θεμέλιο λίθο έθεσε η Επιτροπή στις 12 Οκτωβρίου ⁽¹⁾, όταν υποστήριξε μια στρατηγική εταιρική σχέση για την ασφάλεια και την ανάπτυξη μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Αφρικής για την προσεχή δεκαετία. Μεταξύ των προτάσεων που έγιναν, περιλαμβάνονται δύο πρωτοβουλίες-κλειδιά:

- η μία στον τομέα της *διακυβέρνησης*: η Ένωση καλείται κυρίως να στηρίξει τις μεταρρυθμίσεις στο πλαίσιο του «αφρικανικού μηχανισμού αξιολόγησης από ομοτίμους» (MAEP), ενός ενιαίου εργαλείου για αξιολόγηση και ανταλλαγή γνώσεων μεταξύ ομοτίμων στο θέμα της χρηστής και δημοκρατικής διακυβέρνησης από και για τους Αφρικανούς·
- η άλλη στον τομέα των *υποδομών*: η Ένωση καλείται να προσφέρει ειδική στήριξη στα προγράμματα που διευκολύνουν τη διασύνδεση σε επίπεδο ηπείρου για την προώθηση των περιφερειακών συναλλαγών, της περιφερειακής ολοκλήρωσης, σταθερότητας και ανάπτυξης.

Η *στρατηγική εταιρική σχέση με την Αφρική*, την οποία υποστήριξαν τον Νοέμβριο τόσο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όσο και το Συμβούλιο, εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου. Το εν λόγω Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογράμμισε τη σημασία του πολιτικού διαλόγου μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Αφρικής και συμφώνησε να πραγματοποιεί, αρχίζοντας από το 2006, περιοδικές αξιολογήσεις της σημειωθείσας προόδου κατά την εφαρμογή της εν λόγω στρατηγικής.

Σε ό,τι αφορά τις πιο επείγουσες καταστάσεις, η Ένωση εξακολούθησε να δίνει ιδιαίτερη προσοχή σε καταστάσεις κρίσης που πλήττουν πολλές αφρικανικές χώρες. Έτσι, στη διάρκεια του έτους, ασχολήθηκε κατ'επανάληψη με την εξέλιξη της κατάστασης στην περιοχή των *Μεγάλων Λιμνών*. Επίσης, συνέχισε, μέσω της δράσης των διαφόρων οργάνων της, τις προσπάθειες που καταβάλλει για την εξεύρεση λύσης στο θέμα της σύγκρουσης του Νταρφούρ, στο Σουδάν. Τέλος, χρειάστηκε να θεσπίσει περιοριστικά μέτρα, ή ακόμη και να αναστείλει εν μέρει τη συνεργασία της, με τις χώρες (*Ακτή του Ελεφαντοστού, Ζιμπάμπουε, Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, Σουδάν*) όπου σημειώθηκαν σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, οι οποίες καταδικάστηκαν από το σύνολο της διεθνούς κοινότητας. Παρόμοια μέτρα ελήφθησαν είτε στο γενικό πλαίσιο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας της Ένωσης είτε κατ'εφαρμογήν των διατάξεων της συμφωνίας εταιρικής σχέσης ΑΚΕ-ΕΚ.

Συνεργασία με τις χώρες ΑΚΕ: ένα ανανεωμένο πλαίσιο εταιρικής σχέσης

Πλαίσιο

Η συμφωνία εταιρικής σχέσης ΑΚΕ-ΕΚ του Κοτονού

Μετά τις διαδοχικές συμβάσεις της Λομέ, η συμφωνία εταιρικής σχέσης που υπεγράφη στο Κοτονού στις 23 Ιουνίου 2000 ⁽²⁾ μεταξύ της Κοινότητας και 77 χωρών της Αφρικής, της

(1) COM(2005) 489.

(2) ΕΕ L 317 της 15.12.2000.

Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ) καλύπτει χρονική περίοδο 20 ετών. Περιλαμβάνει ρήτρα η οποία προβλέπει ενδιάμεσες αναθεωρήσεις ανά πενταετία.

Η συμφωνία του Κοτονού, η οποία περιλαμβάνει μία πολιτική, μία εμπορική και μία αναπτυξιακή συνιστώσα, στηρίζεται σε πέντε αλληλεξαρτώμενους πυλώνες:

- *μία παγκόσμια πολιτική διάσταση*
- *προώθηση της συμμετοχικής προσέγγισης και ενίσχυση των ικανοτήτων των μη κυβερνητικών φορέων*
- *επικέντρωση στο στόχο της μείωσης της φτώχειας*
- *δημιουργία ενός νέου πλαισίου οικονομικής και εμπορικής συνεργασίας, το οποίο θα προβλέπει τη διαπραγμάτευση συμφωνιών οικονομικής εταιρικής σχέσης σε περιφερειακό επίπεδο πριν από τα τέλη του 2007*
- *χρηματοδοτική συνεργασία, η οποία θα είναι προσανατολισμένη στη συνεκτικότητα, την ευελιξία και την αποτελεσματικότητα και η οποία θα τροφοδοτείται από πόρους του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης (ΕΤΑ) και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ). Για την περίοδο 2000–2005, τα ποσά των ενισχύσεων ανήλθαν, αντιστοίχως, σε 13,5 δισ. EUR από το ΕΤΑ και σε 1,7 δισ. EUR από την ΕΤΕπ.*

Οι διαπραγματεύσεις για την πρώτη πενταετή αναθεώρηση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης, οι οποίες άρχισαν στις 6 Μαΐου 2004, ολοκληρώθηκαν στις 23 Φεβρουαρίου 2005.

Η συνεργασία της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την πολυπεριφερειακή ομάδα των χωρών ΑΚΕ σημείωσε επίσης σημαντική πρόοδο το 2005. Στις 25 Ιουνίου, στο Λουξεμβούργο, υπεγράφη η πράξη αναθεώρησης της συμφωνίας εταιρικής σχέσης ΑΚΕ–ΕΚ από τα μέρη της συμφωνίας — δηλαδή από περισσότερα από 100 κράτη (χώρες ΑΚΕ και κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης) συνολικά, πέραν της ίδιας της Κοινότητας.

Διατηρώντας τα ουσιώδη σημεία του κεκτημένου της συμφωνίας του Κοτονού, η αναθεώρηση καλύπτει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων που αφορούν:

- την πολιτική διάσταση, κυρίως, με την προσθήκη διατάξεων για τη διεθνή καταπολέμηση της τρομοκρατίας και της διάδοσης όπλων μαζικής καταστροφής
- τις αναπτυξιακές στρατηγικές, λαμβανομένων υπόψη νέων στοιχείων, όπως οι αναπτυξιακοί στόχοι της χιλιετίας και οι τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών
- τη διευκόλυνση των επενδύσεων υπέρ των χωρών ΑΚΕ, με τη διαχείριση της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων
- τις διαδικασίες εφαρμογής και διαχείρισης, χάρη στην απλούστευση των διαδικασιών αυτών και, ιδίως, την καθιέρωση μεγαλύτερης ευελιξίας όσον αφορά τη χορήγηση των πόρων.

Μόνο το νέο πολυετές χρηματοδοτικό πλαίσιο απομένει να καθοριστεί λεπτομερώς. Προς το σκοπό αυτόν, η ΕΕ έχει ήδη δεσμευτεί να συνεχίσει τις προσπάθειές της για την ενίσχυση των χωρών ΑΚΕ σε επίπεδο τουλάχιστον ισοδύναμο με εκείνο που είχε συμφωνηθεί για τα πέντε πρώτα έτη εφαρμογής της συμφωνίας του Κοτονού.

Επιπλέον, στον χρηματοδοτικό τομέα, η Ένωση, επιδιώκοντας να εξασφαλίσει την αποτελεσματική εφαρμογή του εν εξελίξει ένατου ΕΤΑ, όρισε την 31η Δεκεμβρίου 2007 ως καταληκτική ημερομηνία για τη δέσμευση των σχετικών κονδυλίων. Εξάλλου, προέβη σε εκταμίευση του υπολοίπου των 750 εκατ. EUR από το υπό αίρεση ποσό που είχε κρατηθεί ως αποθεματικό του ένατου ΕΤΑ.

Στο πλαίσιο της οικονομικής και εμπορικής συνεργασίας, βρίσκονται σε εξέλιξη διεξοδικές διαπραγματεύσεις για τη σύναψη, το 2007, *συμφωνιών οικονομικής εταιρικής σχέσης* με έξι περιφέρειες ΑΚΕ. Το 2005, οι διαπραγματεύσεις είχαν κυρίως ως αντικείμενο τους στόχους της περιφερειακής ολοκλήρωσης και τις σχετικές εμπορικές και αναπτυξιακές πολιτικές κάθε περιφέρειας ΑΚΕ. Θεωρούμενα ως πραγματικά αναπτυξιακά εργαλεία, οι συμφωνίες οικονομικής εταιρικής σχέσης εντάσσονται στο πλαίσιο της συνολικής προσπάθειας για τη δημιουργία ενός πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης και τη θέσπιση σταθερών, διαφανών και προβλέψιμων κανόνων, οι οποίοι είναι αναγκαίοι για τη μείωση του κόστους των συναλλαγών, την προσέλκυση νέων τοπικών και ξένων επενδύσεων και για να μπορέσουν οι παραγωγοί ΑΚΕ να διαφοροποιήσουν τις δραστηριότητές τους και να γίνουν πιο ανταγωνιστικοί. Στις 9 Νοεμβρίου, οι υπηρεσίες της Επιτροπής δημοσίευσαν ένα έγγραφο εργασίας σχετικά με τις εμπορικές και αναπτυξιακές πτυχές των διαπραγματεύσεων στο πλαίσιο των συμφωνιών οικονομικής εταιρικής σχέσης ⁽¹⁾.

Συνεργασία με τις χώρες της Ασίας

Εκτός από τη συνέχιση της ολοένα αυξανόμενης τεχνικής συνεργασίας με τις χώρες της Ασίας, όπως φαίνεται και από την πρόσφατη σύναψη συμφωνιών επιστημονικής και τεχνολογικής συνεργασίας με πολλές από τις χώρες αυτές, η εμβάθυνση της εταιρικής σχέσης Ευρώπης-Ασίας εντάχθηκε, το 2005, στο πλαίσιο τόσο μιας γενικότερης προσέγγισης όσο και των διμερών σχέσεων, ιδίως με δύο «γίγαντες» της ασιατικής ηπείρου.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, εγκαινιάστηκε ένας «στρατηγικός διάλογος για την Ασία» με τις ΗΠΑ και την Ιαπωνία, δεδομένου του διαρκώς αυξανόμενου ρόλου που η εν λόγω περιοχή καλείται να διαδραματίσει στην επίλυση θεμελιωδών ζητημάτων με τα οποία βρίσκεται αντιμέτωπη η διεθνής κοινότητα. Επίσης, στη δέκατη τέταρτη σύνοδο κορυφής Ευρωπαϊκής Ένωσης-Ιαπωνίας, που πραγματοποιήθηκε στο Λουξεμβούργο στις 2 Μαΐου, υπογραμμίστηκε η ανάγκη να ενισχυθεί αυτό το είδος του διαλόγου ενόψει του *πλασίου ασφάλειας στην Ανατολική Ασία*.

(1) SEC(2005) 1459.

Σε διμερές επίπεδο, οι σύνοδοι κορυφής που διοργανώθηκαν τον Σεπτέμβριο, στο Πεκίνο και το Νέο Δελχί αντιστοίχως, συνέβαλαν στην επίτευξη προόδου όσον αφορά την εταιρική σχέση της Ένωσης τόσο με την Κίνα όσο και με την Ινδία.

Έτσι, στο Πεκίνο, υπεγράφησαν πολλές συμφωνίες που αφορούσαν μεταξύ άλλων: την οικονομική και ενεργειακή συνεργασία· τη συμμετοχή της Κίνας στο πρόγραμμα δορυφορικής ραδιοπλοήγησης «Galileo»· την προστασία του περιβάλλοντος· ένα δάνειο για την επέκταση του αεροδρομίου του Πεκίνου και ένα ναυτιλιακό πρωτόκολλο. Τα δύο μέρη συμφώνησαν επίσης να αρχίσουν διαπραγματεύσεις για την αντικατάσταση της συμφωνίας οικονομικής και εμπορικής συνεργασίας του 1985 από μια νέα πιο φιλόδοξη συμφωνία-πλαίσιο Ευρωπαϊκής Ένωσης-Κίνας.

Στο Νέο Δελχί, η Ένωση και η Ινδία ενέκριναν ένα συνολικό σχέδιο δράσης το οποίο καθορίζει τους λεπτομερείς κανόνες της συνεργασίας, όπως αυτοί προβλέπονται στη στρατηγική εταιρική σχέση που υπεγράφη το 2004. Έτσι, οι αναλήψεις υποχρεώσεων στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης αποσκοπούν στην ενίσχυση των μηχανισμών διαλόγου, διαβούλευσης και ανταλλαγών στον πολιτικό, πολιτιστικό, εκπαιδευτικό, οικονομικό και εμπορικό τομέα. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, με το ψήφισμα της 29ης Σεπτεμβρίου, στηρίζει την ενίσχυση της εταιρικής σχέσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ινδίας.

Μετά το τσουνάμι που έπληξε την Ασία τον Δεκέμβριο του 2004, η έκτακτη βοήθεια, η οποία συνέβαλε στην αντιμετώπιση άμεσων αναγκών, ακολουθήθηκε σύντομα από την προετοιμασία μιας πιο μακροπρόθεσμης αναπτυξιακής βοήθειας. Οι συντονισμένες προσπάθειες των υπηρεσιών της Επιτροπής έθεσαν τις βάσεις μιας βιώσιμης ανοικοδόμησης και αποκατάστασης προς όφελος των διαφόρων κοινοτήτων που επλήγησαν στην επαρχία Ατζέ (Ινδονησία) και στη Σρι Λάνκα. Αυτό έγινε με την παράλληλη διεξαγωγή πολιτικού διαλόγου με σκοπό την εξασφάλιση της ειρήνης και της σταθερότητας στις περιοχές που μαστίζονταν από τοπικές συγκρούσεις. Η Επιτροπή διέθεσε ποσό ύψους 170 εκατ. EUR για μια σειρά έργων, τα περισσότερα εκ των οποίων διαχειρίστηκε από κοινού με άλλους σημαντικούς χορηγούς βοήθειας ώστε να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα και η συνεκτικότητά τους.

Συνεργασία με τις χώρες της Λατινικής Αμερικής

Σε συνδυασμό με τη συνέχιση σημαντικών εν εξελίξει προγραμμάτων περιφερειακής συνεργασίας, αυτό που σηματοδότησε την πρόοδο της εταιρικής σχέσης με την περιοχή αυτή του κόσμου το 2005 ήταν κυρίως η επέκταση του δικτύου των συμφωνιών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των χωρών της Λατινικής Αμερικής.

Έτσι, ετέθη σε ισχύ, την 1η Μαρτίου, η συμφωνία σύνδεσης με τη Χιλή. Η συμφωνία αυτή προβλέπει την εντατικοποίηση του διαλόγου σε διμερή και διεθνή θέματα κοινού ενδιαφέροντος, όπως η καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Επίσης, η συμφωνία αυτή αφορά την ενίσχυση της συνεργασίας στον πολιτικό, εμπορικό, οικονομικό, χρηματοδοτικό, επιστημονικό, τεχνικό, κοινωνικό και πολιτιστικό τομέα.

Επιπλέον, τον Ιούνιο, υπεγράφησαν συμφωνίες επιστημονικής και τεχνολογικής συνεργασίας με τη Βραζιλία και το Μεξικό. Η επανάληψη της διαδικασίας διαπραγμάτευσης για μια συμφωνία σύνδεσης με τη *Mercosur* σηματοδοτήθηκε από μια υπουργική συνεδρίαση, η οποία πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες, στις 2 Σεπτεμβρίου, και εν συνεχεία από συνεδρίαση των συντονιστών, στις 16 Νοεμβρίου, με στόχο να συναφθεί η εν λόγω συμφωνία το 2006.

Εξάλλου, ένα αξιοσημείωτο γεγονός του έτους 2005 ήταν η έκδοση, από την Επιτροπή, στις 8 Δεκεμβρίου, της ανακοίνωσης με τίτλο «Μια ενισχυμένη εταιρική σχέση μεταξύ της ΕΕ και της Λατινικής Αμερικής»⁽¹⁾. Η Επιτροπή προτείνει την ανανέωση της στρατηγικής της έναντι της Λατινικής Αμερικής και διατυπώνει συστάσεις για την εμβάθυνση της στρατηγικής εταιρικής σχέσης μεταξύ των δύο περιοχών μέσω της υλοποίησης τεσσάρων στόχων: εντατικοποίηση και στοχοθέτηση του πολιτικού διαλόγου· δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για το εμπόριο και τις επενδύσεις· στήριξη των προσπαθειών που καταβάλλουν οι χώρες της περιοχής για να συμβάλουν στη σταθερότητα και την ευημερία· καλύτερη συνεργασία και αμοιβαία κατανόηση.

Επίσης, η Επιτροπή συνέχισε να υλοποιεί τις υποχρεώσεις που είχε αναλάβει κατά τη σύνοδο κορυφής της Γκουανταλαχάρας (Μάιος 2004), και ξεκίνησε προπαρασκευαστικές εργασίες για την τέταρτη σύνοδο κορυφής Ευρωπαϊκής Ένωσης-Λατινικής Αμερικής, η οποία θα πραγματοποιηθεί στη Βιέννη στις 11 και 12 Μαΐου 2006. Παράλληλα, ξεκίνησε τον προγραμματισμό της υλοποίησης των υποχρεώσεων, συμπεριλαμβανομένων των εγγράφων εθνικής και περιφερειακής στρατηγικής 2007-2013 για τη Λατινική Αμερική.

Στον εμπορικό τομέα, μετά την έκδοση, τον Ιούνιο, του κανονισμού του Συμβουλίου για το νέο σύστημα γενικευμένων προτιμήσεων της περιόδου 2006-2008⁽²⁾, οι χώρες της Κεντρικής Αμερικής και της περιοχής των Άνδεων δικαιούνται πλέον ελεύθερης πρόσβασης στην κοινοτική αγορά για τα περισσότερα από τα προϊόντα που εξάγουν, μέσω του νέου κινήτρου για την αειφόρο ανάπτυξη και τη χρηστή διακυβέρνηση.

Γενικές αναφορές και άλλοι χρήσιμοι σύνδεσμοι

- Γενική Διεύθυνση Εξωτερικών Σχέσεων:
http://europa.eu.int/comm/external_relations/index.htm
- Υπηρεσία για τη συνεργασία EuropeAid:
http://europa.eu.int/comm/europeaid/index_el.htm
- Ανθρώπινα δικαιώματα:
http://europa.eu.int/comm/external_relations/human_rights/intro/index.htm
- Αειφόρος ανάπτυξη:
http://europa.eu.int/comm/sustainable/index_fr.htm

(1) COM(2005) 636.

(2) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 980/2005 (ΕΕ L 169 της 30.6.2005).

- Συνεργασία για την ανάπτυξη και Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης:
http://europa.eu.int/comm/development/index_fr.htm
- Αναπτυξιακοί στόχοι της χιλιετίας (ΑΣΧ):
<http://www.un.org/french/millenniumgoals/>
- Συμπεράσματα του Συμβουλίου της 22ας Νοεμβρίου 2005: «Η ευρωπαϊκή συναίνεση για την ανάπτυξη»:
http://europa.eu.int/comm/development/body/development_policy_statement/index_en.htm
- Γενική Διεύθυνση Ανθρωπιστικής Βοήθειας (ECHO):
http://europa.eu.int/comm/echo/index_fr.htm
- Σχέσεις με τις χώρες ΑΚΕ:
<http://www.acpsec.org/>
- Νέα εταιρική σχέση για την ανάπτυξη της Αφρικής (NEPAD):
<http://www.nepad.org/>
- Συμφωνία εταιρικής σχέσης του Κοτονού:
http://europa.eu.int/comm/development/body/cotonou/index_fr.htm
- Σχέσεις με τις μεσογειακές χώρες:
http://europa.eu.int/comm/external_relations/med_mideast/intro/index.htm
- Σχέσεις με τις χώρες της Ασίας:
http://europa.eu.int/comm/external_relations/asia/index.htm
http://europa.eu.int/comm/europeaid/projects/asia/index_en.htm
- Σχέσεις με τις χώρες της Λατινικής Αμερικής:
http://europa.eu.int/comm/external_relations/la/index.htm
http://europa.eu.int/comm/europeaid/projects/amlat/index_fr.htm

Τμήμα 3

Συμβολή στην παγκόσμια ασφάλεια

Η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας

Πλαίσιο

Η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ) καθιερώθηκε ως δεύτερος πυλώνας της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τη συνθήκη για την Ένωση που υπεγράφη στο Μάαστριχτ το 1992. Στόχος της είναι να εγγυάται, πέραν της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μια εκτεταμένη ζώνη σταθερότητας και προόδου της δημοκρατίας.

Η συνθήκη του Άμστερνταμ του 1997, με τη σειρά της, επεσήμανε πέντε βασικούς στόχους σχετικά με το θέμα αυτό:

- διασφάλιση των κοινών αξιών, της ανεξαρτησίας και της ακεραιότητας της Ένωσης κατ' εφαρμογήν των αρχών που θεσπίζει ο Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών'

- ενίσχυση της ασφάλειας της Ένωσης·
- διατήρηση της ειρήνης και ενίσχυση της εθνικής ασφάλειας, σύμφωνα με τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών·
- προώθηση της διεθνούς συνεργασίας·
- ανάπτυξη και εδραίωση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών.

Μεταξύ των μέσων που καθόρισε η συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση για την επίτευξη αυτών των στόχων, αναφέρουμε την κατάρτιση κοινών στρατηγικών, που καθορίζονται ανά χώρα ή περιφέρεια (Ουκρανία, Ρωσία, μεσογειακές χώρες και διαδικασία ειρήνευσης στη Μέση Ανατολή) και οι οποίες περιλαμβάνουν τους επιδιωκόμενους στόχους, τη διάρκεια των ενεργειών και τους πόρους που θα πρέπει να κινητοποιηθούν.

Πέραν των κανονικών αυτών μηχανισμών, η Ένωση διατηρεί επίσης πολιτική παρουσία, ιδίως στις περιοχές κρίσεως και/ή συγκρούσεων. Ειδικοί εντεταλμένοι είναι παρόντες ιδίως στο Αφγανιστάν, στην Κεντρική Ασία, στη Μέση Ανατολή, στη Μολδαβία, στον Νότιο Καύκασο, στην περιοχή των Μεγάλων Λιμνών της Αφρικής, στην Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας και στο Σουδάν.

Η αλλαγή φύσεως της διεθνούς ασφάλειας, λόγω, ιδίως, της αύξησης του αριθμού των μη κρατικών φορέων ως νέων πηγών κινδύνου, οδήγησε το Συμβούλιο να υποστηρίξει, στα συμπεράσματά του της 3ης Οκτωβρίου, την κατάρτιση διεθνούς συνθήκης για το εμπόριο όπλων, με σκοπό να αρχίσει σύντομα επίσημη διαδικασία στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών. Με σκοπό επίσης τη διατήρηση της διεθνούς ασφάλειας, το Συμβούλιο επανέλαβε ότι υποστηρίζει τη δράση του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας (ΔΟΑΕ) με την εφαρμογή ορισμένων στοιχείων της στρατηγικής της Ένωσης κατά του πολλαπλασιασμού των όπλων μαζικής καταστροφής⁽¹⁾.

Οι ενέργειες και οι κοινές θέσεις που αποφάσισε το Συμβούλιο στο πλαίσιο της εφαρμογής της ΚΕΠΠΑ κατά τη διάρκεια του έτους αφορούσαν:

- στα Βαλκάνια:
 - την παράταση και την τροποποίηση της εντολής της αστυνομικής αποστολής της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη⁽²⁾·
 - την παράταση της εντολής του ειδικού εντεταλμένου της Ένωσης στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη⁽³⁾·

(1) Κοινή δράση 2005/574/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 193 της 23.7.2005).

(2) Απόφαση 2005/81/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 29 της 2.2.2005), κοινή δράση 2005/143/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 48 της 19.2.2005) και κοινή δράση 2005/824/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 307 της 25.11.2005).

(3) Κοινές δράσεις 2005/97/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 31 της 4.2.2005), 2005/583/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 199 της 29.7.2005) και 2005/825/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 307 της 25.11.2005).

- την παράταση της εντολής της Αποστολής Επιτήρησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΑΕΕΕ) ⁽¹⁾·
- την παράταση και τροποποίηση της κοινής θέσης σχετικά με τα περιοριστικά μέτρα κατά των εξτρεμιστών της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας ⁽²⁾·
- την παράταση της εντολής του ειδικού εντεταλμένου της Ένωσης στην Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας και το διορισμό νέου ειδικού εντεταλμένου ⁽³⁾·
- την παράταση της εντολής της αστυνομικής αποστολής της Ένωσης στην Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (EUPOL «Proxima») ⁽⁴⁾·
- τη σύσταση συμβουλευτικής ομάδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιφορτισμένης με τα θέματα αστυνόμευσης στην Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (EUPAT) ⁽⁵⁾·
- την εφαρμογή των κοινών θέσεων σχετικά με το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για την Πρώην Γιουγκοσλαβία (ICTY) ⁽⁶⁾·
- την υιοθέτηση της κοινής θέσης σχετικά με το ICTY ⁽⁷⁾·
- την παράταση της κοινής θέσης σχετικά με το ICTY ⁽⁸⁾·
- στον Νότιο Καύκασο:
 - την τροποποίηση της εντολής του ειδικού εντεταλμένου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον Νότιο Καύκασο ⁽⁹⁾·
 - την τροποποίηση και την παράταση της εντολής του ειδικού εντεταλμένου της Ένωσης για τον Νότιο Καύκασο ⁽¹⁰⁾·
- στην Ασία:
 - το διορισμό του ειδικού εντεταλμένου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κεντρική Ασία ⁽¹¹⁾·
 - τη σύσταση Αποστολής Παρακολούθησης στην Ατζέ της Ινδονησίας (ΑΠΑ) ⁽¹²⁾·

⁽¹⁾ Κοινή δράση 2005/807/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 303 της 22.11.2005).

⁽²⁾ Κοινή θέση 2005/80/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 29 της 2.2.2005).

⁽³⁾ Κοινές δράσεις 2005/98/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 31 της 4.2.2005), 2005/589/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 199 της 29.7.2005) και 2005/724/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 272 της 18.10.2005).

⁽⁴⁾ Κοινή δράση 2005/142/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 48 της 19.2.2005).

⁽⁵⁾ Κοινή δράση 2005/826/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 307 της 25.11.2005).

⁽⁶⁾ Αποφάσεις 2005/83/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 29 της 2.2.2005), 2005/148/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 49 της 22.2.2005) και 2005/316/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 100 της 20.4.2005).

⁽⁷⁾ Κοινή θέση 2005/227/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 71 της 17.3.2005).

⁽⁸⁾ Κοινή θέση 2005/689/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 261 της 7.10.2005).

⁽⁹⁾ Κοινή δράση 2005/330/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 106 της 27.4.2005).

⁽¹⁰⁾ Κοινές δράσεις 2005/100/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 31 της 4.2.2005) και 2005/582/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 199 της 29.7.2005).

⁽¹¹⁾ Κοινή δράση 2005/588/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 199 της 29.7.2005).

⁽¹²⁾ Κοινή δράση 2005/643/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 234 της 10.9.2005).

- την τροποποίηση της κοινής θέσης σχετικά με το Μιανμάρ ⁽¹⁾·
 - την παράταση των περιοριστικών μέτρων και την τροποποίηση της κοινής θέσης σχετικά με το Μιανμάρ ⁽²⁾·
 - την παράταση της εντολής του ειδικού εντεταλμένου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Αφγανιστάν ⁽³⁾·
- στην Αφρική:
 - την τροποποίηση και παράταση της εντολής του ειδικού εντεταλμένου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περιοχή των Μεγάλων Λιμνών της Αφρικής ⁽⁴⁾·
 - την παράταση της αστυνομικής αποστολής στην Κινσάσα (Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό) (EUPOL «Kinshasa») ⁽⁵⁾·
 - τη σύσταση και την παράταση της θητείας μιας αποστολής επιφορτισμένης με τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό (EUSEC RD CONGO) ⁽⁶⁾·
 - το διορισμό του ειδικού εντεταλμένου της Ένωσης για το Σουδάν ⁽⁷⁾·
 - την έγκριση αποστολής πολιτικοστρατιωτικής υποστήριξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς την αποστολή της Αφρικανικής Ένωσης στην περιοχή Νταρφούρ του Σουδάν (AMIS II) ⁽⁸⁾·
 - την υιοθέτηση κοινής θέσης σχετικά με το Σουδάν ⁽⁹⁾·
 - την παράταση της κοινής θέσης σχετικά με τη Ζιμπάμπουε ⁽¹⁰⁾·
 - την κατάργηση των κοινών θέσεων σχετικά με τη Νιγηρία, την Αγκόλα, τη Ρουάντα και σχετικά με τη συμφωνία της Λουσάκα για την κατάπαυση του πυρός, καθώς και σχετικά με τη διαδικασία ειρήνευσης στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό ⁽¹¹⁾·
 - στη Μέση Ανατολή:
 - την έγκριση κοινής δράσης για τη σύσταση αποστολής συνοριακής συνδρομής της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο σημείο διέλευσης της Ράφα (EU BAM Rafah) ⁽¹²⁾·

⁽¹⁾ Κοινή θέση 2005/149/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 49 της 22.2.2005).

⁽²⁾ Κοινή θέση 2005/340/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 108 της 29.4.2005).

⁽³⁾ Κοινές δράσεις 2005/95/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 31 της 4.2.2005) και 2005/585/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 199 της 29.7.2005).

⁽⁴⁾ Κοινές δράσεις 2005/96/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 31 της 4.2.2005) και 2005/586/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 199 της 29.7.2005).

⁽⁵⁾ Κοινή δράση 2005/822/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 305 της 24.11.2005).

⁽⁶⁾ Κοινές δράσεις 2005/355/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 112 της 3.5.2005) και 2005/868/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 318 της 6.12.2005).

⁽⁷⁾ Κοινή δράση 2005/556/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 188 της 20.7.2005).

⁽⁸⁾ Κοινή δράση 2005/557/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 188 της 20.7.2005) και απόφαση 2005/806/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 303 της 22.11.2005).

⁽⁹⁾ Κοινή θέση 2005/411/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 139 της 2.6.2005).

⁽¹⁰⁾ Κοινή θέση 2005/146/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 49 της 22.2.2005).

⁽¹¹⁾ Κοινή θέση 2005/82/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 29 της 2.2.2005).

⁽¹²⁾ Κοινή δράση 2005/889/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 327 της 14.12.2005).

- την παράταση της εντολής του ειδικού εντεταλμένου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη διαδικασία ειρήνευσης στη Μέση Ανατολή ⁽¹⁾·
- την υιοθέτηση κοινής δράσης για την έναρξη λειτουργίας μιας αστυνομικής αποστολής στα Παλαιστινιακά Εδάφη (EUPOL COPPS) ⁽²⁾·
- την έγκριση ενοποιημένης αποστολής «κράτους δικαίου» για το Ιράκ (Eujust LEX) ⁽³⁾·
- στην Ανατολική Ευρώπη:
 - το διορισμό, την παράταση και τροποποίηση της εντολής του ειδικού εντεταλμένου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Μολδαβία ⁽⁴⁾·
 - την παράταση και τροποποίηση της κοινής θέσης για τη Μολδαβία ⁽⁵⁾·
 - την παράταση της κοινής θέσης σχετικά με τη Λευκορωσία ⁽⁶⁾·
- την ανανέωση της κοινής θέσης σχετικά με την εφαρμογή ειδικών μέτρων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας ⁽⁷⁾·
- την ανανέωση των ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας ⁽⁸⁾.

Ευρωπαϊκή στρατηγική ασφάλειας και ευρωπαϊκή πολιτική ασφάλειας και άμυνας (ΕΠΑΑ)

Πλαίσιο

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολονίας τον Ιούνιο 1999, οι ιθύνοντες της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμφώνησαν ότι η Ένωση πρέπει να διαθέτει ικανότητα αυτόνομης δράσεως στηριζόμενη σε αξιόπιστες στρατιωτικές δυνάμεις, να έχει τα απαραίτητα μέσα για να αποφασίζει να προσφύγει σε αυτές και να είναι έτοιμη να ενεργήσει κατ' αυτό τον τρόπο για να ανταποκριθεί προς τις διεθνείς κρίσεις, με την επιφύλαξη των ενεργειών που αναλαμβάνει το ΝΑΤΟ.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ελσίνκι τον Δεκέμβριο 1999 προσδιόρισε τον αποκαλούμενο «κύριο στόχο», που επικεντρώνεται, μεταξύ άλλων, στα ακόλουθα στοιχεία:

- στο πλαίσιο εθελούσιας συνεργασίας στις ενέργειες που αναλαμβάνει η Ευρωπαϊκή Ένωση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι σε θέση, μέχρι το 2003, να αναπτύξουν εντός 60 ημερών και να υποστηρίξουν επί τουλάχιστον ένα έτος στρατιωτικές δυνάμεις που μπορούν να

⁽¹⁾ Κοινές δράσεις 2005/99/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 31 της 4.2.2005) και 2005/587/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 199 της 29.7.2005).

⁽²⁾ Κοινή δράση 2005/797/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 300 της 17.11.2005).

⁽³⁾ Κοινή δράση 2005/190/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 62 της 9.3.2005).

⁽⁴⁾ Κοινές δράσεις 2005/265/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 81 της 30.3.2005) και 2005/584/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 199 της 29.7.2005) και 2005/776/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 292 της 8.11.2005).

⁽⁵⁾ Κοινή θέση 2005/147/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 49 της 22.2.2005).

⁽⁶⁾ Κοινή θέση 2005/666/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 247 της 23.9.2005).

⁽⁷⁾ Κοινή θέση 2005/427/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 144 της 8.6.2005).

⁽⁸⁾ Απόφαση 2005/428/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 144 της 8.6.2005).

ανέρχονται σε 50 000 έως 60 000 άτομα, ικανές να διεκπεραιώσουν το σύνολο των αποστολών που προβλέπονται στο άρθρο 17 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, ήτοι των λεγόμενων «αποστολών του Πέτερσπεργκ»:

- νέα όργανα και νέες πολιτικές και στρατιωτικές δομές θα συσταθούν στο πλαίσιο του Συμβουλίου για να επιτρέψουν στην Ένωση να εξασφαλίσει τον απαραίτητο πολιτικό προσανατολισμό και στρατηγική κατεύθυνση για τις εν λόγω ενέργειες, τηρώντας το ενιαίο θεσμικό πλαίσιο.

Η Ένωση αποφάσισε εξάλλου να αναπτύξει τις μη στρατιωτικές πτυχές της διαχείρισης των κρίσεων στους τέσσερις τομείς προτεραιότητας που καθόρισε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Φέιρα τον Ιούνιο 2000: αστυνομία· ενίσχυση του κράτους δικαίου, πολιτική διοίκηση· προστασία των πολιτών. Οι ειδικές ικανότητες που σχετίζονται με αυτούς τους τομείς θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο αυτόνομων αποστολών που διευθύνει η Ένωση ή επιχειρήσεων που διεξάγουν οργανισμοί όπως τα Ηνωμένα Έθνη ή ο Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ).

Στις 20 Νοεμβρίου 2000, τα κράτη μέλη συμμετέσχον σε διάσκεψη για τις αναλήψεις υποχρεώσεων στον τομέα των αμυντικών ικανοτήτων. Οι αναλήψεις υποχρεώσεων προσδιορίστηκαν σε ένα κείμενο, τον λεγόμενο «κατάλογο δυνάμεων του Ελσίνκι», με σκοπό την εξασφάλιση της διεκπεραίωσης του συνόλου των αποστολών του Πέτερσπεργκ.

Τον Δεκέμβριο 2000, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας ενέκρινε τη δημιουργία των ακολούθων νέων μονίμων οργάνων, πολιτικής και στρατιωτικής φύσεως, της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που συστάθηκαν στις 22 Ιανουαρίου 2001 (1):

- την επιτροπή πολιτικής και ασφάλειας·
- τη στρατιωτική επιτροπή·
- το Στρατιωτικό Επιτελείο.

Τον Μάιο 2003, το Συμβούλιο επιβεβαίωσε ότι η Ένωση διαθέτει πλέον επιχειρησιακή ικανότητα που καλύπτει ολόκληρο το φάσμα των αποστολών του Πέτερσπεργκ, αν και επισημάνθηκαν ορισμένα κενά και ελλείψεις. Αυτοί οι περιορισμοί και/ή απαιτήσεις, που αφορούν τις προθεσμίες ανάπτυξης των δυνάμεων και τις επιχειρήσεις μεγάλου εύρους και υψηλής εντάσεως, μπορεί να ενέχουν υψηλούς κινδύνους, ιδίως όταν διεξάγονται συγχρόνως πολλές επιχειρήσεις. Οι περιορισμοί και οι απαιτήσεις που παρεμποδίζουν την πλήρη υλοποίηση του συνολικού στόχου και των στόχων ικανότητας θα μπορούσαν να μετριασθούν εάν εφαρμόζονταν οι συστάσεις σχετικά με τη συμπλήρωση των κενών.

Στις 12 Δεκεμβρίου 2003, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε ευρωπαϊκή στρατηγική ασφάλειας με τίτλο «Μια ασφαλής Ευρώπη σ' έναν καλύτερο κόσμο».

Δραστηριότητες το 2005

Δίνοντας λόγο για τις δραστηριότητές της κατά το πρώτο εξάμηνο στο πλαίσιο της ΕΠΑΑ, η προεδρία του Λουξεμβούργου τόνισε ότι: «η υφήλιος έχει “παγκοσμιοποιηθεί”»,

(1) ΕΕ L 27 της 30.1.2001.

τόσο από πολιτική όσο και από στρατιωτική άποψη, και ο κόσμος παραμένει ασταθής. Η τρομοκρατία δεν έχει εξαλειφθεί, ο πολλαπλασιασμός των όπλων μαζικής καταστροφής δεν έχει αναχαιτισθεί και οι κρίσεις και περιφερειακές συγκρούσεις εξακολουθούν να επεκτείνονται. Κανένα κράτος μέλος της Ένωσης δεν μπορεί σήμερα να ανταποκριθεί, μόνο του, σε αυτές τις προκλήσεις. Κανένα κράτος μέλος της Ένωσης δεν μπορεί, μόνο του, να αντιμετωπίσει αυτές τις απειλές και κινδύνους. Συνεπώς υπάρχει επιτακτική ανάγκη μιας κοινής απάντησης, στην οποία η Ευρώπη καλείται να διαδραματίσει βασικό ρόλο, από κοινού με τους εταίρους της».

Η κοινή εξωτερική πολιτική βασίζει το κύρος της στην ύπαρξη αξιόπιστων μέσων. Συνεπώς, η Ένωση κατέβαλε προσπάθειες κατά το παρόν έτος για να ενισχύσει την επιχειρησιακή ικανότητα, τόσο στρατιωτική όσο και πολιτική, της ΕΠΑΑ και να εφαρμόσει μια στρατηγική για να συμπληρώσει τα κενά. Για να ανταποκριθεί στις προκλήσεις και για να είναι σε θέση να συμβάλει εθελουσίως στη διαχείριση των κρίσεων, η Ένωση συνέχισε και ενίσχυσε τη διαδικασία μεσοπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης ανάπτυξης των ικανοτήτων της.

Κατ' αυτό τον τρόπο η Ευρωπαϊκή Ένωση θα διαθέτει σύντομα ικανότητα ταχείας ανταπόκρισης που θα βασίζεται σε 13 εθνικές ή πολυεθνικές μάχιμες μονάδες. Παράλληλα, η Ένωση προβλέπει να έχει την πλήρη ικανότητα να αναλάβει δύο επιχειρήσεις ταχείας ανταπόκρισης στις οποίες θα συμμετέχει μία μάχιμη μονάδα, και, μεταξύ άλλων, την ικανότητα να εκτελεί αυτές τις δύο επιχειρήσεις σχεδόν συγχρόνως.

Για να είναι σε θέση να αντιδρά ταχέως, η Ένωση πρέπει να επιταχύνει τις διαδικασίες λήψεως αποφάσεων και προγραμματισμού σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο στο πλαίσιο των επιχειρήσεων ταχείας ανταπόκρισης της Ένωσης. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, θεσπίστηκαν κανόνες που εξασφαλίζουν ότι αυτή η διαδικασία λήψεως αποφάσεων θα μπορεί να διεξάγεται εντός προθεσμίας πέντε ημερών από την έγκριση του τρόπου διαχείρισης της κρίσεως από το Συμβούλιο μέχρι τη λήψη απόφασης για την έναρξη της επιχείρησης. Σε εθνικό επίπεδο, τα κράτη μέλη ανέλαβαν την υποχρέωση να αναθεωρήσουν τις διαδικασίες τους έτσι ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν στο αίτημα της Ένωσης το ταχύτερο δυνατόν. Σκοπός είναι να επινοηθούν ταχείς μηχανισμοί και να διατηρηθεί παράλληλα ο εθνικός προηγούμενος κοινοβουλευτικός έλεγχος, εφόσον είναι απαραίτητος.

Ευρωπαϊκός Αμυντικός Οργανισμός

Ο Ευρωπαϊκός Αμυντικός Οργανισμός, που συστάθηκε το 2004, έχει τα ακόλουθα καθήκοντα:

- να βελτιώσει τις αμυντικές ικανότητες της Ένωσης στον τομέα της διαχείρισης των κρίσεων·
- να προωθήσει την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα του εξοπλισμού·

- να ενισχύσει την ευρωπαϊκή βιομηχανική και τεχνολογική βάση στον τομέα της άμυνας και να δημιουργήσει ανταγωνιστική ευρωπαϊκή αγορά των αμυντικών εξοπλισμών, σε συνεννόηση με την Επιτροπή¹
- να προωθήσει την έρευνα, σε συνδυασμό με τις κοινοτικές ερευνητικές δραστηριότητες, με σκοπό να ενισχύσει το ευρωπαϊκό βιομηχανικό και τεχνολογικό δυναμικό στον τομέα της άμυνας.

Ο οργανισμός εκτέλεσε το 2005 το πρώτο πρόγραμμα εργασίας του, βασισμένο σε τέσσερις γραμμές δράσης που αντιστοιχούν στους διάφορους κλάδους της κεντρικής του διοίκησης:

- το τμήμα «Ικανότητες», το οποίο αποσκοπεί στην ανάπτυξη των ευρωπαϊκών στρατιωτικών ικανοτήτων σε συνδυασμό με άλλους ήδη υπάρχοντες φορείς, μεταξύ των οποίων και το Στρατιωτικό Επιτελείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης: οι δραστηριότητές του το 2005 στοχεύουν ιδιαίτερα στην εναρμόνιση των επικοινωνιών για τις προσταγές και τον έλεγχο, καθώς και στη διαλειτουργικότητα¹
- το τμήμα «Έρευνα και τεχνολογίες», του οποίου το πρωτοπόρο σχέδιο που καταρτίζεται επί του παρόντος αφορά τα αεροσκάφη μεγάλης αντοχής χωρίς κυβερνήτη¹
- το τμήμα «Εξοπλισμός», το οποίο αποδίδει προτεραιότητα το 2005 στον τομέα των τεθωρακισμένων¹
- το τμήμα «Αγορά/Βιομηχανία», που διερευνά τόσο τις επιλογές που παρουσίασε η Επιτροπή το 2004 στο Πράσινο Βιβλίο της για τους αμυντικούς εξοπλισμούς⁽¹⁾ όσο και τις πρωτοβουλίες που θα μπορούσε να αναλάβει ο οργανισμός.

Επιτόπιες επιχειρήσεις

Η δράση της επιχείρησης Althea στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, που άρχισε στις 2 Δεκεμβρίου 2004, διαδεχόμενη τις ενέργειες της SFOR (υπό την ηγεσία του NATO) με σκοπό τη διατήρηση περιβάλλοντος ασφαλείας σε συνάρτηση με την εφαρμογή των συμφωνιών του Dayton, συμβάλλει στην επίτευξη μακροπρόθεσμου στόχου της Ευρωπαϊκής Ένωσης: την επίτευξη μιας σταθερής, ειρηνικής και πολυεθνικής Βοσνίας-Ερζεγοβίνης. Η εν λόγω δράση στήριξε το σχέδιο εφαρμογής του Ύπατου Εκπροσώπου των Ηνωμένων Εθνών, μεταξύ άλλων, για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, και τη διαδικασία σταθεροποίησης και σύνδεσης, στο μέτρο που υπάρχει αλληλεξάρτηση μεταξύ της εσωτερικής και εξωτερικής ασφάλειας.

Η επιχείρηση Althea αποτελεί συγκεκριμένο παράδειγμα της στρατηγικής εταιρικής σχέσης με το NATO στον τομέα της διαχείρισης των κρίσεων και αποδεικνύει ότι η Ένωση και το NATO συνεργάζονται υποδειγματικά και επιτυγχάνουν εποικοδομητική συνέργεια για τη διαχείριση των διεθνών κρίσεων.

(1) COM(2004) 608.

Στην πράξη, το 2005, η Ένωση έχει αναλάβει στο πλαίσιο της ΕΠΑΑ οκτώ επιτόπιες επιχειρήσεις:

- μία στρατιωτική επιχείρηση στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη (EUFOR–Althea), που αναφέρεται ανωτέρω·
- μία αστυνομική αποστολή στην Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (EUPOL Proxima)·
- μία αστυνομική αποστολή στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη (AAEE) ⁽¹⁾, που διαδέχεται τη Διεθνή Αστυνομική Δύναμη των Ηνωμένων Εθνών (ΔΑΔ)·
- μία αστυνομική αποστολή στην Κινσάσα (Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό) (EUPOL «Kinshasa») ⁽²⁾·
- μία ενοποιημένη αποστολή «κράτος δικαίου» για το Ιράκ (Eujust LEX) ⁽³⁾·
- μία αποστολή για τη μεταρρύθμιση του τομέα ασφάλειας στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό (EUSEC RD Congo) ⁽⁴⁾·
- μία αποστολή πολιτικοστρατιωτικής στήριξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς την αποστολή της Αφρικανικής Ένωσης στην περιοχή Νταρφούρ του Σουδάν AMIS II ⁽⁵⁾·
- μία αποστολή επιτήρησης στην Ατζέ της Ινδονησίας (AEA) ⁽⁶⁾.

Υπενθυμίζουμε ότι τρεις επιχειρήσεις έχουν ολοκληρωθεί: μία στρατιωτική επιχείρηση στην Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (Concordia), μία στρατιωτική επιχείρηση στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό (Artemis) και μία αποστολή «κράτος δικαίου» στη Γεωργία (Eujust Themis).

Ανασυγκρότηση του Ιράκ

Πλαίσιο

Το σύνολο της διεθνούς κοινότητας συμφωνεί για την επίτευξη ενός στόχου: την εξασφάλιση ενός δημοκρατικού, πλουραλιστικού, ομοσπονδιακού και ενοποιημένου Ιράκ, λαμβάνοντας υπόψη τη βούληση του ιρακινού λαού και τηρώντας πλήρως τα πολιτικά δικαιώματα και τα δικαιώματα του ανθρώπου.

⁽¹⁾ Απόφαση 2005/81/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 29 της 2.2.2005), κοινή δράση 2005/143/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 48 της 19.2.2005) και κοινή δράση 2005/824/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 307 της 25.11.2005).

⁽²⁾ Κοινή δράση 2005/822/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 305 της 24.11.2005).

⁽³⁾ Κοινή δράση 2005/190/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 62 της 9.3.2005).

⁽⁴⁾ Κοινή δράση 2005/355/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 112 της 3.5.2005).

⁽⁵⁾ Κοινή δράση 2005/557/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 188 της 20.7.2005) και απόφαση 2005/806/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 303 της 22.11.2005).

⁽⁶⁾ Κοινή δράση 2005/643/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 234 της 10.9.2005).

Η Ένωση έχει αναλάβει πολλές υποχρεώσεις στο Ιράκ: η συνεισφορά της είναι η υψηλότερη παγκοσμίως και, από το 2003, μέσω του Πολυμερούς Ειδικού Ταμείου Διαθέσεως Χορηγήσεων των Ηνωμένων Εθνών, διέθεσε 518 εκατ. EUR για την ανασυγκρότηση της χώρας.

Το εν λόγω έργο ανασυγκρότησης αποσκοπεί στην αναδιοργάνωση των βασικών υπηρεσιών (βασική εκπαίδευση, υγεία, δημιουργία θέσεων απασχόλησης, τεχνική βοήθεια στα Υπουργεία Ενέργειας και Μεταφορών), αλλά επίσης, και κυρίως, στην καταβολή κάθε προσπάθειας για την αποκατάσταση και τη διατήρηση της δημοκρατίας και των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Το 2005, η αποκατάσταση της δημοκρατίας άρχισε με τη διοργάνωση προεδρικών εκλογών που επέτρεψαν στους Ιρακινούς να εκλέξουν ελεύθερα τον πρώτο πρόεδρο της δημοκρατίας μετά τον Saddam Hussein, τον κ. Jalal Talabani. Οι εν λόγω εκλογές κατέδειξαν τη βούληση του ιρακινού λαού να ανασυγκροτήσει τη χώρα σε σταθερές δημοκρατικές βάσεις.

Η συνεισφορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνίστατο στη χρηματοδότηση (31,5 εκατ. EUR) ενός εκτεταμένου προγράμματος στήριξης που καλύπτει διάφορους τομείς, από τις τεχνολογίες της πληροφόρησης μέχρι την επιτόπια πληροφόρηση των ψηφοφόρων. Αποσπάστηκαν ευρωπαίοι εμπειρογνώμονες στη Βαγδάτη για να υποστηρίξουν τις εργασίες της μονάδας εκλογικής υποστήριξης. Εξάλλου, η Επιτροπή διοργάνωσε πρόγραμμα κατάρτισης για 170 ιρακινούς εκλογικούς παρατηρητές.

Η ανασυγκρότηση του κράτους δικαίου συμπεριλαμβάνει την κατάρτιση νέου συντάγματος, απαραίτητου πυλώνα της σταθερότητας ενός νέου πολυπολιτισμικού δημοκρατικού κράτους και πρωταρχικού πεδίου δράσεως τόσο από πολιτικής όσο και από νομικής απόψεως: η Ευρωπαϊκή Ένωση συνέβαλε με ποσό ύψους 20 εκατ. EUR (διανομή εκατοντάδων χιλιάδων αφισών και φυλλαδίων, ραδιοτηλεοπτική μετάδοση ενημερωτικών μηνυμάτων, δημοσίευση αγγελιών στις εφημερίδες, μετάφραση του Συντάγματος σε τέσσερις γλώσσες και κυκλοφορία εκατομμυρίων αντιτύπων). Αυτά τα κεφάλαια επέτρεψαν στην Ένωση να καλύψει το σύνολο των χρηματοδοτικών αναγκών των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με το Σύνταγμα. Το συνταγματικό δημοψήφισμα της 25ης Οκτωβρίου κατέληξε συνεπώς στην έγκριση του νέου ιρακινού Συντάγματος από το 78% των ψηφοφόρων.

Στο πλαίσιο της βοήθειάς της για την ανασυγκρότηση του Ιράκ, η Ευρωπαϊκή Ένωση αποφάσισε επίσης την κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού που είναι απαραίτητο για την ομαλή λειτουργία του κράτους δικαίου. Για το λόγο αυτόν, στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Eujust Lex, το Συμβούλιο ενέκρινε, από το πρώτο τρίμηνο του 2005, κοινή δράση⁽¹⁾ σχετικά με την ενοποιημένη αποστολή «κράτος δικαίου» της Ένωσης για το Ιράκ, Eujust Lex. Αφού ενέκρινε το σχέδιο δράσεως αυτής της αποστολής, στις 13 Ιουνίου, η Ένωση άρχισε, την 1η Ιουλίου, το έργο της για την οικονομική και κοινωνική

(¹) EE L 62 της 9.3.2005.

ανασυγκρότηση του Ιράκ με την κατάρτιση ιρακινών δικαστών, εισαγγελέων και αστυνομικών. Συνολικά, η Ένωση υπολογίζεται ότι δαπάνησε 80 εκατ. EUR για την ιρακινή πολιτική διαδικασία κατά το έτος 2005.

Παρόλο που η εσωτερική ανασυγκρότηση του Ιράκ παραμένει το πρωταρχικό πεδίο δράσεως, η Ευρωπαϊκή Ένωση ασχολήθηκε επίσης με τη μελλοντική θέση του Ιράκ στο πολυμερές σύστημα. Στις 21 Σεπτεμβρίου, στο περιθώριο της Γενικής Συνόδου των Ηνωμένων Εθνών, υπεγράφη η πρώτη κοινή πολιτική δήλωση μεταξύ της Ένωσης και του Ιράκ. Αυτή αποτελεί αποφασιστικό βήμα προς μια στενότερη εταιρική σχέση μεταξύ της Ευρώπης και του Ιράκ, και σκοπός της είναι να ανοίξει ο δρόμος για μια συμφωνία συνεργασίας σχετικά με μεγάλο αριθμό εμπορικών και αναπτυξιακών θεμάτων. Εξάλλου, το Συμβούλιο δήλωσε επανειλημμένα κατά τη διάρκεια του έτους ότι το Ιράκ μπορεί να επωφεληθεί από το σύστημα γενικευμένων προτιμήσεων της Ένωσης.

Εξάλλου, οι στόχοι για το 2006 έχουν ήδη προσδιοριστεί, με προτεραιότητα τη σύσταση διαφανών και υπεύθυνων φορέων, π.χ. μιας νομοθετικής συνέλευσης, καθώς και αξιόπιστων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου εξέφρασε την ικανοποίησή του για τη διεξαγωγή των βουλευτικών εκλογών της 15ης Δεκεμβρίου και τις ελπίδες του ότι θα σχηματιστεί ταχέως νέα κυβέρνηση που θα επιτρέψει να επιτευχθεί αποτελεσματικά και ειρηνικά η συμφιλίωση του ιρακινού λαού.

Διαδικασία ειρήνευσης στη Μέση Ανατολή

Πλαίσιο

Η Ευρώπη είχε ανέκαθεν σημαντική παρουσία στην Εγγύς Ανατολή και, το 2005, εξακολουθεί να διαδραματίζει πολύ σημαντικό ρόλο από διπλωματική άποψη.

Η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Εγγύς Ανατολή βασίζεται ιδίως στο «χάρτη πορείας» που καταρτίστηκε το 2002 από τη διεθνή «Τετράδα» (Ηνωμένα Έθνη, Ευρωπαϊκή Ένωση, Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, Ρωσία).

Εκτός από την κύρια συνεισφορά (14 εκατ. EUR) στην εκλογική διαδικασία που οδήγησε στις παλαιστινιακές προεδρικές εκλογές της 9ης Ιανουαρίου, η Ευρωπαϊκή Ένωση φρόντισε για την ομαλή διεξαγωγή τους με αποστολή εκλογικών παρατηρητών.

Τα γεγονότα που εκτυλίχθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους, και ιδίως η απόσυρση των Ισραηλινών από τη Λωρίδα της Γάζας και ορισμένες βορινές περιοχές της Δυτικής Όχθης, αποτελούν σημαντικά στάδια που παρέχουν την καλύτερη ευκαιρία για διαρκή ειρήνη που προσφέρθηκε στην περιοχή κατά τα τελευταία έτη. Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι σε θέση να συμβάλει σημαντικά στη μελλοντική σύσταση ενός ζωντανού παλαιστινιακού κράτους που θα συνυπάρχει ειρηνικά με το Ισραήλ. Για την αξιοποίηση αυτής

της δυνατότητας, η Επιτροπή καθόρισε, στις 5 Οκτωβρίου, το πλαίσιο μιας γενικής μακροπρόθεσμης στρατηγικής ⁽¹⁾ για τη συμβολή στην πορεία προς την επίτευξη της δικρατικής λύσεως που προβλέπει ο «χάρτης πορείας» και για τις σχέσεις της με ένα μελλοντικό παλαιστινιακό κράτος. Αυτή η στρατηγική περιέχει μια σειρά ενεργειών προτεραιότητας που συνοδεύονται από τα κριτήρια που πρέπει να πληρούνται για να επιτύχει η δέσμευση της Ένωσης:

- στήριξη της εκλογικής διαδικασίας, της θέσπισης δικαστικού συστήματος και της καθιέρωσης κράτους δικαίου, υπό την επιφύλαξη της εφαρμογής των συστάσεων της αποστολής εκλογικών παρατηρητών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των μεταρρυθμίσεων·
- στήριξη της μεταρρύθμισης της Παλαιστινιακής Αρχής, υπό την επιφύλαξη της ανάθεσης αυξημένων ευθυνών στους δημόσιους φορείς και της αναδιάρθρωσης των υπουργείων·
- βελτίωση των όρων του εμπορίου και των επενδύσεων στη Λωρίδα της Γάζας και τη Δυτική Όχθη ώστε να επιτευχθεί βιωσιμότητα και ανεξαρτησία σε σχέση με την ισραηλινή οικονομία, αλλά και παράλληλα ενσωμάτωσή τους στην περιφερειακή οικονομία·
- αναδιάρθρωση της υποδομής στα Παλαιστινιακά Εδάφη, υπό την επιφύλαξη της άρσεως των περιορισμών στην κυκλοφορία προσώπων και αγαθών και του συντονισμού μεταξύ των χορηγών βοήθειας.

Η επιτροπή πολιτικής και ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΠΑ) δήλωσε στις 25 Οκτωβρίου ότι συμφωνεί κατ' αρχήν για την έναρξη λειτουργίας μιας αστυνομικής αποστολής στα Παλαιστινιακά Εδάφη (EUPOL COPPS). Η θητεία της προβλέπεται ότι θα είναι τριετής και θα απαρτίζεται από 30 εμπειρογνώμονες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η κοινή δράση εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 14 Νοεμβρίου ⁽²⁾.

Το Συμβούλιο ενέκρινε επίσης, στις 12 Δεκεμβρίου, κοινή δράση για τη σύσταση αποστολής συνοριακής συνδρομής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το σημείο διέλευσης της Ράφα (EU BAM Rafah) ⁽³⁾.

Διατλαντική εταιρική σχέση

Οι διατλαντικές σχέσεις εισήλθαν σε μια νέα φάση με τη *συνάντηση του αμερικανού προέδρου κ. Bush και του προέδρου της Επιτροπής κ. Barroso* στην έδρα της Επιτροπής, στις 22 Φεβρουαρίου. Η εν λόγω επίσκεψη επιβεβαίωσε για μία ακόμα φορά το γεγονός ότι η Αμερική και η Ευρώπη χρειάζονται η μία την άλλη, και έθεσε τις βάσεις για

⁽¹⁾ COM(2005) 458.

⁽²⁾ Κοινή δράση 2005/797/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 300 της 17.11.2005).

⁽³⁾ Κοινή δράση 2005/889/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 327 της 14.12.2005).

μια στενότερη συνεργασία με την προώθηση της δημοκρατίας, της ελευθερίας και της ευημερίας, καθώς και την οικοδόμηση ενός ασφαλέστερου κόσμου.

Πιο συγκεκριμένα οι συζητήσεις επικεντρώθηκαν σε δύο βασικά στοιχεία: αφενός, στη συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην προώθηση της σταθερότητας στη Μέση Ανατολή, συμπεριλαμβανομένης της ειρηνευτικής διαδικασίας, του Ιράκ και της μεταρρύθμισης στην ευρύτερη περιοχή, όπου η Επιτροπή συνέβαλε σημαντικά για την εδραίωση της ειρήνης· αφετέρου, στην ενθάρρυνση της νέας τάσεως εμβάθυνσης της οικονομικής εταιρικής σχέσεως ώστε να μειωθούν τα εμπόδια στο εμπόριο και στις επενδύσεις και να αναπτυχθούν πλήρως οι δυνατότητες που παρέχει η διατλαντική αγορά.

Για να καθοριστούν σαφώς οι στόχοι που θα έθετε η *διάσκεψη κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης-Ηνωμένων Πολιτειών* στις 20 Ιουνίου, η Επιτροπή εξέδωσε, στις 18 Μαΐου, ανακοίνωση σχετικά με μια ισχυρότερη εταιρική σχέση ΕΕ-ΗΠΑ και μια περισσότερο ανοικτή αγορά για τον 21ο αιώνα ⁽¹⁾. Η ανακοίνωση τονίζει τη σημασία της ανάπτυξης του διατλαντικού εμπορίου και επενδύσεων, καθώς και της τόνωσης της οικονομικής μεγέθυνσης. Για το σκοπό αυτόν, η Επιτροπή υποβάλλει προτάσεις σε τομείς όπως: η συνεργασία στον κανονιστικό τομέα, οι υπηρεσίες, οι επενδύσεις, ο ανταγωνισμός, οι δημόσιες συμβάσεις, τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, η καινοτομία και οι νέες τεχνολογίες, η αλληλεξάρτηση μεταξύ εμπορίου και ασφάλειας. Η συνάντηση κορυφής της 20ής Ιουνίου χαρακτηρίστηκε από την έκδοση οκτώ κοινών δηλώσεων σχετικά με: την ενίσχυση της διατλαντικής οικονομικής ολοκλήρωσης· την ενίσχυση της συνεργασίας για το μη πολλαπλασιασμό των όπλων μαζικής καταστροφής και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας· την προώθηση της ειρήνης, της σταθερότητας, της ευημερίας και της χρηστής διακυβέρνησης στην Αφρική· την καταπολέμηση της παγκόσμιας πειρατείας και της παραποίησης· την προώθηση της δημοκρατίας και της ελευθερίας, του κράτους δικαίου και των δικαιωμάτων του ανθρώπου σε ολόκληρο τον κόσμο· την εξηκοστή επέτειο της υπογραφής του Χάρτη του Σαν Φρανσίσκο (Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών)· τη Μέση Ανατολή· το μη πολλαπλασιασμό των όπλων μαζικής καταστροφής.

Σε μια *δήλωση για τη βελτίωση των διατλαντικών οικονομικών σχέσεων*, η διάσκεψη κορυφής Ευρωπαϊκής Ένωσης-Ηνωμένων Πολιτειών του Ιουνίου έδωσε εντολή στους ύπατους εκπροσώπους των δύο πλευρών του Ατλαντικού να καταρτίσουν κοινό σχέδιο εργασίας για την εφαρμογή αυτής της πρωτοβουλίας. Στις 30 Νοεμβρίου, μια *σύννοδος των υπουργών οικονομικών* έλαβε υπόψη το εν λόγω πρόγραμμα εργασίας που αποτέλεσε αντικείμενο διαπραγμάτευσης με τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής κατόπιν πρωτοβουλίας της Επιτροπής.

Ορισμένα θέματα της διάσκεψης κορυφής Ευρωπαϊκής Ένωσης-Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής εξετάστηκαν επίσης την προηγούμενη της *διάσκεψης κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης-Καναδά*. Εξάλλου, στο πλαίσιο της εν λόγω διάσκεψης, μέρος των

(1) COM(2005) 196.

συζητήσεων αφιερώθηκε στον απολογισμό του πρώτου έτους της εφαρμογής της συμφωνίας εταιρικής σχέσεως της Ευρωπαϊκής Ένωσης–Καναδά. Σύμφωνα με τα δύο μέρη, η συμφωνία αυτή επέτρεψε να σημειωθεί αισθητή πρόοδος στον τομέα της ασφάλειας των εναερίων μεταφορών με την υπογραφή μιας συμφωνίας για τη μεταφορά των δεδομένων σχετικά με τους αεροεπιβάτες στις 3 Οκτωβρίου, καθώς και όσον αφορά την εξέταση παγκοσμίων θεμάτων, όπως η κλιματική μεταβολή.

Επί μεγάλο διάστημα στον Λευκό Οίκο δεν είχε πραγματοποιηθεί συνάντηση μεταξύ του προέδρου της Επιτροπής και του προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών, παρόλο που, στο πλαίσιο σταθερών διατλαντικών σχέσεων, η Ευρώπη και οι Ηνωμένες Πολιτείες συνδέονται με σημαντικότερη διμερή σχέση όσον αφορά το παγκόσμιο εμπόριο και επενδύσεις, αν και οι διαφορές τους σε αυτό τον τομέα βρίσκονται ορισμένες φορές στην πρώτη θέση της παγκόσμιας επικαιρότητας. Επίσης, κατά τη *συνάντησή* τους στην *Ουάσιγκτον*, στις 18 Οκτωβρίου, ο κ. Barroso, πρόεδρος της Επιτροπής, και ο κ. Busch, πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών, τόνισαν ότι οι κύριοι κοινοί προβληματισμοί την εποχή εκείνη αφορούσαν την επιτυχία του Γύρου της Doha, παρόλο που το γεωργικό θέμα τείνει να τους φέρνει σε διάσταση, καθώς και τη συνεργασία στον δικαστικό τομέα και στον τομέα της καταπολέμησης της τρομοκρατίας. Επείσημαναν επίσης τη σπουδαιότητα της συνεργασίας των Ηνωμένων Πολιτειών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής, ιδίως όσον αφορά τη διαδικασία ειρήνευσης στη Μέση Ανατολή, δεδομένου ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι δύο από τα μέλη της «Τετράδας» που αναφέρεται στο «χάρτη πορείας». Η συνένωση των δυνάμεων για την ανασυγκρότηση του Αφγανιστάν και του Ιράκ, καθώς και για την παροχή βοήθειας στην Αφρική, η προώθηση της δημοκρατίας στον Λίβανο και την Ουκρανία, και ο μη πολλαπλασιασμός των όπλων μαζικής καταστροφής, ιδίως στο Ιράκ, ήταν επίσης μεταξύ των θεμάτων που συζητήθηκαν.

Σχέσεις με την Ανατολική Ευρώπη

Το 2005, οι σχέσεις μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της *Ρωσίας* επηρεάστηκαν σοβαρά από την πετρελαϊκή κρίση, την κλιματική μεταβολή και την προσχώρηση στην Ένωση των δέκα νέων κρατών μελών την 1η Μαΐου 2004. Πράγματι, η Ρωσία είναι ένας από τους κύριους εταίρους της Ευρώπης στον ενεργειακό τομέα, δεδομένου ότι το ήμισυ της ποσότητας φυσικού αερίου και περίπου το ένα τρίτο του πετρελαίου που καταναλώνουν τα 25 κράτη μέλη της Ένωσης προέρχονται ή διέρχονται από τη Ρωσία. Εξάλλου, η Ρωσία κατέστη ο τέταρτος εμπορικός εταίρος της Ένωσης, ενώ η Ένωση εξακολούθησε να είναι ο πρώτος εμπορικός εταίρος της Ρωσίας. Το γεγονός αυτό ώθησε τις δύο δυνάμεις να καταβάλουν προσπάθειες για στενότερη συνεργασία και εκτενέστερο διάλογο.

Η εν λόγω σύσφιγξη σχέσεων εκφράστηκε με την έκδοση, κατά τη δέκατη πέμπτη σύνοδο κορυφής Ευρωπαϊκής Ένωσης–Ρωσίας, που διεξήχθη στη Μόσχα στις 10 Μαΐου, «χαρτών πορείας» που αποσκοπούν στη δημιουργία *τεσσάρων κοινών χώρων της Ευρωπαϊκής*

Ένωσης και της Ρωσίας στους ακόλουθους τομείς: το εμπόριο και την οικονομία· την εξωτερική ασφάλεια· την ελευθερία, την ασφάλεια και τη δικαιοσύνη· την έρευνα και την εκπαίδευση. Η διάσκεψη κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ρωσίας, που διεξήχθη στο Λονδίνο στις 4 Οκτωβρίου, επέτρεψε εξάλλου την έγκριση των συμφωνιών επανεισδοχής και τη διευκόλυνση των διαδικασιών χορήγησης θεωρήσεων που αποτέλεσαν αντικείμενο διαπραγματεύσεων μεταξύ των δύο μερών κατά τη διάρκεια των τελευταίων μηνών. Οι δύο συμφωνίες μονογραφήθηκαν κατά τη σύνοδο του μόνιμου συμβουλίου εταιρικής σχέσεως της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ρωσίας, που διεξήχθη στο Λουξεμβούργο στις 13 Οκτωβρίου. Γενικότερα, οι δύο εταίροι εξέφρασαν την ελπίδα να ενταθεί η συνεργασία τους με την καθιέρωση διαλόγων για θέματα οικονομικής και εμπορικής πολιτικής, καθώς και σε τομείς όπως η διαστημική πολιτική, το δορυφορικό σύστημα πλοήγησης, οι τηλεπικοινωνίες, η κοινωνία της πληροφορίας και οι μεταφορές (βλέπε τμήμα «Μεταφορές και ενέργεια» του κεφαλαίου II της παρούσας Έκθεσης). Η Ευρωπαϊκή Ένωση συνέχισε να υποστηρίζει τη Ρωσία στη διαδικασία προσχώρησης στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ) και τόνισε την αναγκαιότητα, από μέρους της Ρωσίας, να υλοποιηθούν οι διμερείς υποχρεώσεις που αναλήφθηκαν τον Μάιο 2004, ιδίως για το σύστημα των φόρων για τη διέλευση υπεράνω της Σιβηρίας.

Κατά τη διάρκεια του έτους εξετάστηκαν επίσης επανειλημμένα θέματα περιφερειακής ασφάλειας, ιδίως μετά τα γεγονότα του Μαΐου στο *Ουζμπεκιστάν*. Η χρήση βίας, που θεωρήθηκε υπερβολική από το Συμβούλιο στα συμπεράσματά του της 23ης και 24ης Μαΐου, και η άρνηση των αρχών της εν λόγω χώρας να επιτρέψουν τη διεξαγωγή ανεξάρτητης διεθνούς έρευνας, προκάλεσαν ανησυχία στην Ένωση. Στο πλαίσιο αυτό, το Κοινοβούλιο, στο ψήφισμά του της 9ης Ιουνίου, υπενθύμισε ότι η καταπολέμηση της τρομοκρατίας πρέπει να διεξάγεται με την τήρηση των διεθνών συμβάσεων και, σε καμία περίπτωση, δεν δικαιολογείται να καταπνίγεται η φωνή των πολιτικών αντιπάλων, να παραβιάζονται τα δικαιώματα του ανθρώπου και να περιορίζονται οι ελευθερίες των πολιτών.

Στην αρχή του 2005 στην *Ουκρανία* ανέλαβε καθήκοντα προέδρου της άρτι συσταθείσας Δημοκρατίας ο κ. Iouchtchenko. Η κρίση που σημειώθηκε στην Ουκρανία μετά τις εν λόγω προεδρικές εκλογές, στα τέλη του 2004, προκάλεσε ανησυχίες σε ολόκληρο τον κόσμο. Αλλά η δημοκρατική έκβαση και η νέα πολιτική κατάσταση επέτρεψαν στην Ένωση να εγκρίνει, στις 21 Φεβρουαρίου, νέο σχέδιο δράσεως σχετικά με την *πολιτική γειτονίας* (ΕΠΓ) και να αναθεωρήσει τις σχέσεις της με την Ουκρανία με σκοπό τη στενότερη σύνδεση και συνεργασία. Εξετάστηκε ιδίως το ενδεχόμενο δημιουργίας μιας ζώνης ελεύθερων συναλλαγών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ουκρανίας μόλις αυτή προσχωρήσει στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ), διαδικασία που υποστηρίζει απόλυτα η Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Ουκρανία συνέχισε να ζητά να της αναγνωρισθεί καθεστώς «οικονομίας της αγοράς» για τις ανάγκες της εφαρμογής των μέσων εμπορικής άμυνας. Κατά τη διάσκεψη κορυφής μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ουκρανίας, που διεξήχθη στο Κίεβο την 1η Δεκεμβρίου, η Ευρωπαϊκή Ένωση ανήγγειλε ότι θα άρχιζε τις διαδικασίες για την αναγνώριση του εν λόγω καθεστώτος για την Ουκρανία.

Γενικές αναφορές και άλλοι χρήσιμοι σύνδεσμοι

- Εξωτερικές σχέσεις:
http://europa.eu.int/comm/external_relations/index.htm
- Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ):
http://europa.eu.int/comm/external_relations/cfsp/intro/index.htm
- Ηνωμένα Έθνη:
<http://www.un.org/>
- Διεθνής Οργανισμός Ατομικής Ενέργειας:
<http://www.iaea.org/>
- Δικτυακός τόπος του Συμβουλίου αφιερωμένος στην ευρωπαϊκή πολιτική ασφάλειας και άμυνας (ΕΠΑΑ):
http://ue.eu.int/cms3_fo/showPage.asp?id=261&lang=fr&mode=g
- Δικτυακός τόπος του Ευρωπαϊκού Αμυντικού Οργανισμού:
<http://www.eda.eu.int/>
- Ινστιτούτο Μελετών για Θέματα Ασφάλειας της ΕΕ:
<http://www.iss-eu.org/>
- Δορυφορικό Κέντρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης:
<http://www.eusc.org/>
- Μη στρατιωτικές επιχειρήσεις:
http://europa.eu.int/comm/external_relations/cfsp/fin/pja.htm
- Για την ανασυγκρότηση του Ιράκ:
http://europa.eu.int/comm/external_relations/iraq/intro/index.htm
<http://www.un.org/apps/newsFr/infocusRelF.asp?infocusID=27&Body=iraq&Body1=inspection>
- Πολυμερές ειδικό ταμείο διάθεσης χορηγήσεων για το Ιράκ:
<http://www.irffi.org/>
- Αποστολή βοήθειας των Ηνωμένων Εθνών στο Ιράκ:
<http://www.uniraq.org/>
- Διαδικασία ειρήνευσης στη Μέση Ανατολή:
http://europa.eu.int/comm/external_relations/mepp/index.htm
<http://www.un.org/apps/newsFr/infocusRelF.asp?infocusID=22&Body=moyen-orient&Body1=>
- Σχέσεις Ευρωπαϊκής Ένωσης–Ηνωμένων Πολιτειών:
http://europa.eu.int/comm/external_relations/us/intro/index.htm
- Σχέσεις Ευρωπαϊκής Ένωσης–Καναδά:
http://europa.eu.int/comm/external_relations/canada/intro/index.htm
- Σχέσεις Ευρωπαϊκής Ένωσης–Ρωσίας:
http://europa.eu.int/comm/external_relations/russia/intro/index.htm
- Σχέσεις Ευρωπαϊκής Ένωσης–Ουκρανίας:
http://europa.eu.int/comm/external_relations/ukraine/intro/index.htm

Κατάλογος των Θεσμικών οργάνων και των οργανισμών

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Γενική Γραμματεία
Centre européen, plateau du Kirchberg
L-2929 Luxembourg
Τηλ. (352) 43 00-1

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Γενική Γραμματεία
Rue de la Loi 175
B-1048 Bruxelles
Τηλ. (32-2) 285 61 11

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Rue de la Loi 200
B-1049 Bruxelles
Τηλ. (32-2) 299 11 11

Δικαστήριο, Πρωτοδικείο και Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης

Boulevard Konrad Adenauer
L-2925 Luxembourg
Τηλ. (352) 43 03-1

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο

12, rue Alcide De Gasperi
L-1615 Luxembourg
Τηλ. (352) 43 98-1

Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Rue Belliard 99
B-1040 Bruxelles
Τηλ. (32-2) 546 90 11

Επιτροπή των Περιφερειών

Rue Belliard 101
B-1040 Bruxelles
Τηλ. (32-2) 282 22 11

Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg
Τηλ. (352) 43 79-1

Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Kaiserstraße 29
D-60311 Frankfurt am Main
Τηλ. (49-69) 13 440

Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής

1, avenue du Président-Robert-Schuman
BP 403 FR
F-67001 Strasbourg Cedex

Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων

Rue Wiertz 60
B-1047 Bruxelles
Τηλ. (32-2) 283 19 00

Αποκεντρωμένοι οργανισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης

<http://publications.eu.int/code/en/en-390500.htm#organesautres>

Κοινοτικοί οργανισμοί (πρώτος πυλώνας)

Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop)

Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας (Eurofound)

Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (EEA)

Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ETF)

Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (ΕΚΠΝΤ)

Ευρωπαϊκός Οργανισμός Φαρμάκων (ΕΜΕΑ)

Γραφείο Εναρμόνισης στην Εσωτερική Αγορά (σήματα, σχέδια και υποδείγματα)
(ΟΗΙΜ)

Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (ΟSHA)

Κοινοτικό Γραφείο Φυτικών Ποικιλιών (ΟCΥV)

Μεταφραστικό Κέντρο των Οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Cdt)

Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο των Φαινομένων Ρατσισμού και Ξενοφοβίας (ΕUΜC)

Ευρωπαϊκή Υπηρεσία για την Ανασυγκρότηση (ΕΑR)

Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (ΕFSA)

Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια στη Θάλασσα (ΕMSA)

Ευρωπαϊκός Οργανισμός Ασφάλειας της Αεροπορίας (ΕASA)

Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών (ΕΝISA)

Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου των Νόσων (ΕCDPC)

Ευρωπαϊκός Οργανισμός Σιδηροδρόμων (ERA)

Ευρωπαϊκή Εποπτική Αρχή του GNSS

Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα (Frontex)

Κοινοτική Υπηρεσία Ελέγχου της Αλιείας (CFCA)

Προτεινόμενοι κοινοτικοί οργανισμοί (πρώτος πυλώνας)

Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χημικών Προϊόντων (ECA)

Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων

Ευρωπαϊκός Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων

Οργανισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης (δεύτερος και τρίτος πυλώνας)

Ινστιτούτο Μελετών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Θέματα Ασφάλειας (EUISS)

Δορυφορικό Κέντρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUSC)

Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας (EAD)

Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία (Europol)

Ευρωπαϊκό Όργανο για την Ενίσχυση της Δικαστικής Συνεργασίας (Eurojust)

Ευρωπαϊκή Αστυνομική Ακαδημία (CEPOL)

Ευρωπαϊκή Ένωση

Κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης
 Υποψήφιος χώρες

Πηγή: ΓΔ Τύπος και επικοινωνία.

Γενικό σύνολο των πιστώσεων αναλήψεων υποχρεώσεων (ανά τομέα πολιτικής)

Τίτλος	Προϋπολογισμός 2004		Προϋπολογισμός 2005	
	Αναλήψεις υποχρεώσεων Ευρώ	Ανθρώπινο δυναμικό (¹)	Αναλήψεις υποχρεώσεων Ευρώ	Ανθρώπινο δυναμικό (¹)
01 Οικονομικές και χρηματοδοτικές υποθέσεις	425 151 132	544	400 201 998	538
02 Επιχειρήσεις	297 640 039	972	381 316 768	1 045
03 Ανταγωνισμός	84 150 502	823	89 127 373	867
04 Απασχόληση και κοινωνικές υποθέσεις	10 886 892 916	871	11 427 816 628	909
05 Γεωργία και ανάπτυξη της υπαίθρου	48 805 080 854	1 214	53 184 651 245	1 243
06 Ενέργεια και μεταφορές	1 359 127 528	1 108	1 415 885 043	1 161
07 Περιβάλλον	339 023 508	679	325 818 542	694
08 Έρευνα	3 223 358 555	1 717	3 307 806 914	1 779
09 Κοινωνία της πληροφορίας	1 190 495 062	1 078	1 375 250 095	1 146
10 Άμση έρευνα	305 635 086	2 403	366 418 287	2 347
11 Αλιεία	971 368 463	333	1 019 875 616	366
12 Εσωτερική αγορά	69 662 231	571	73 581 959	584
13 Περιφερειακή πολιτική	26 626 432 378	676	27 295 029 985	692
14 Φορολογία και τελωνειακή ένωση	107 853 652	548	120 565 947	564
15 Εκπαίδευση και πολιτισμός	998 506 786	746	943 498 200	661
16 Τύπος και επικοινωνία	176 866 017	827	187 460 083	959
17 Υγεία και προστασία των καταναλωτών	572 196 805	917	480 756 056	946
18 Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης	531 912 427	395	596 866 914	443
19 Εξωτερικές σχέσεις	3 709 021 071	2 464	3 332 510 399	2 734
20 Εμπόριο	75 109 120	575	76 103 566	587
21 Ανάπτυξη και σχέσεις με τις χώρες ΑΚΕ	1 199 467 643	1 495	1 230 912 686	1 943
22 Διεύρυνση	1 325 001 454	329	2 002 707 239	570
23 Ανθρωπιστική βοήθεια	531 374 857	170	643 832 369	176
24 Καταπολέμηση της απάτης	55 060 848	377	57 967 048	418
25 Συντονισμός των πολιτικών της Επιτροπής και παροχή νομικών συμβουλών	200 116 335	1 647	213 065 957	1 709
26 Διοίκηση	685 144 546	3 880	646 475 623	4 037
27 Προϋπολογισμός	1 472 940 923	634	1 369 627 564	657
28 Λογιστικός έλεγχος	9 451 682	99	10 746 818	104
29 Στατιστικές	128 510 736	765	131 264 213	797
30 Συντάξεις	841 776 998		899 771 000	
31 Αποθεματικά	221 000 000		13 000 000	
Σύνολο Επιτροπής	107 425 330 154	28 857	113 619 912 135	30 676
Λοιπά θεσμικά όργανα (εκτός συντάξεων)	2 274 730 699		2 336 205 081	
Γενικό σύνολο	109 700 060 853		115 956 117 216	

Πηγή: ΓΔ Προϋπολογισμός.

(¹) Περιλαμβάνει προσωπικό διεπόμενο από τον ΚΥΚ και συμπληρωματικό προσωπικό.

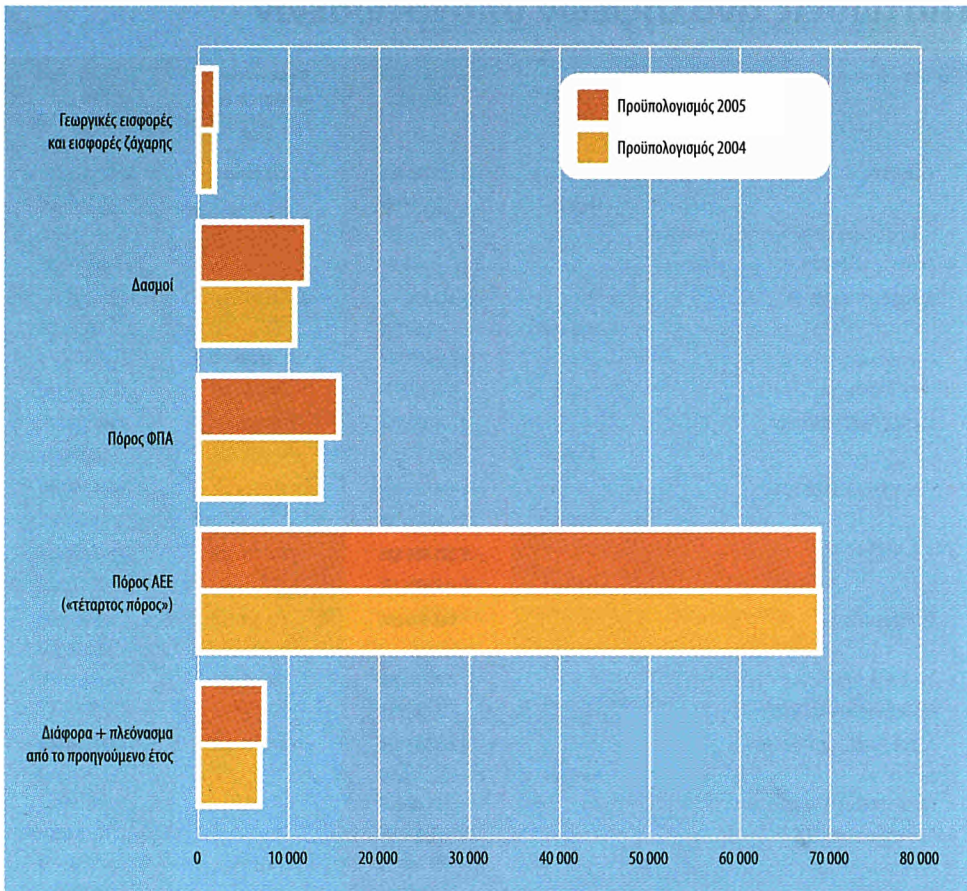
Αριθμητικά δεδομένα σχετικά με τους τομείς των δημοσιονομικών προοπτικών — Πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων

Πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων		Προϋπολογισμός 2004 (¹)	Δημοσιονομικές προοπτικές 2005	Προϋπολογισμός 2005 (¹)
		Ευρώ	Ευρώ	Ευρώ
1. ΓΕΩΡΓΙΑ	Περιθώριο	45 080 785 000	51 439 000 000	49 026 450 000
● Γεωργικές δαπάνες (πλην ανάπτυξης της υπαίθρου)		4 224 215 000		2 412 550 000
● Ανάπτυξη της υπαίθρου και συνοδευτικά μέτρα		38 544 785 000	44 598 000 000	42 185 450 000
		6 536 000 000	6 841 000 000	6 841 000 000
2. ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ	Περιθώριο	41 030 673 000	42 441 000 000	42 420 297 444
● Διαρθρωτικά ταμεία		4 327 000		20 702 556
● Ταμείο Συνοχής		35 348 673 000	37 247 000 000	37 288 364 455
		5 682 000 000	5 194 000 000	5 131 932 989
3. ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Περιθώριο	8 705 256 754	9 012 000 000	9 150 458 408
		16 743 246		- 138 458 408
4. ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	Περιθώριο	5 176 556 000	5 119 000 000	5 444 000 000
		- 94 556 000		- 325 000 000
5. ΔΙΟΙΚΗΣΗ	Περιθώριο	6 121 983 823	6 360 000 000	6 292 922 368
		35 016 177		67 077 632
6. ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	Περιθώριο	442 000 000	446 000 000	236 000 000
○ Αποθεματικό εγγυήσεων		0		210 000 000
○ Αποθεματικό έκτακτης βοήθειας		221 000 000	223 000 000	223 000 000
		221 000 000	223 000 000	13 000 000
7. ΠΡΟΕΝΤΑΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ	Περιθώριο	1 733 261 220	3 472 000 000	2 081 000 000
○ Προενταξιακό μέσο Sapard		1 721 738 780		1 391 000 000
○ Προενταξιακό μέσο ISPA		226 700 000		250 300 000
○ Προενταξιακό μέσο Phare		453 300 000		525 700 000
● Τουρκία		809 700 000		898 800 000
● Ταμείο Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης		242 600 000		286 200 000
● Οικονομική ανάπτυξη της τουρκοκυπριακής κοινότητας		961 220		0
		—		120 000 000
8. ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗ	Περιθώριο	1 409 545 056	1 305 000 000	1 304 988 996
		454 944		11 004
Πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων	Σύνολο	109 700 060 853	119 594 000 000	115 956 117 216
	Περιθώριο	5 907 939 147		3 637 882 784
Υποχρεωτικές δαπάνες		41 490 416 176		45 078 212 878
Μη υποχρεωτικές δαπάνες		68 209 644 677		70 877 904 338
Πιστώσεις πληρωμών	Σύνολο	101 806 602 380	114 235 000 000	105 684 514 081
	Περιθώριο	9 747 397 620		8 550 485 919
Υποχρεωτικές δαπάνες		41 544 750 814		45 119 231 878
Μη υποχρεωτικές δαπάνες		60 261 851 566		60 565 282 203
Πιστώσεις πληρωμών σε % του ΑΕΠ		1,01	1,08	1,00

(¹) Περιλαμβάνονται οι διορθωτικοί προϋπολογισμοί.

Πηγή: ΓΔ Προϋπολογισμού.

Κατανομή της χρηματοδότησης ανα είδος εσόδων

Είδος εσόδων	Προϋπολογισμός 2005		Προϋπολογισμός 2004	
	Εκατ. ευρώ	%	Εκατ. ευρώ	%
Γεωργικές εισφορές και εισφορές ζάχαρης	1 913,20	1,8	1 742,48	1,7
Δασμοί	12 030,80	11,4	10 664,40	10,5
Πόρος ΦΠΑ	15 556,05	14,7	13 579,91	13,3
Πόρος ΑΕΕ («τέταρτος πόρος»)	68 884,10	65,2	69 010,24	67,8
Διάφορα + πλεόνασμα από το προηγούμενο έτος	7 299,90	6,9	6 809,58	6,7
Σύνολο	105 684,05	100,0	101 806,60	100,0

Πηγή: ΓΔ Προϋπολογισμός.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Γενική Έκθεση επί της δραστηριότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης — 2005

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

2006 — 206 σ. — 16,2 x 22,9 cm

ISBN 92-79-00590-1

Τιμή στο Λουξεμβούργο (χωρίς ΦΠΑ): 25 EUR

Η Γενική Έκθεση επί της δραστηριότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης εκδίδεται κατ' έτος από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή δυνάμει των άρθρων 212 της συνθήκης ΕΚ και 125 της συνθήκης ΕΚΑΕ.

Η Έκθεση αυτή, η οποία παρουσιάζεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, περιέχει συνολική επισκόπηση των κοινοτικών δραστηριοτήτων κατά τη διάρκεια του παρελθόντος έτους.

ΠΩΛΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Οι επί πληρωμή εκδόσεις της Υπηρεσίας Εκδόσεων διατίθενται μέσω ενός παγκόσμιου δικτύου αντιπροσώπων πωλήσεων.

Ποια διαδικασία πρέπει να ακολουθήσετε για να αποκτήσετε κάποια έκδοση;

Αφού προμηθευτείτε τον κατάλογο των αντιπροσώπων πωλήσεων, επιλέξτε τον αντιπρόσωπο που σας ενδιαφέρει και επικοινωνήστε μαζί του για να δώσετε παραγγελία.

Πώς θα προμηθευτείτε τον κατάλογο των αντιπροσώπων πωλήσεων;

- Συμβουλευθείτε τον ιστοχώρο της Υπηρεσίας Εκδόσεων
<http://publications.eu.int/>
- Ή ζητήστε τον κατάλογο μέσω φαξ στον αριθμό (352) 2929-42758 και θα τον λάβετε σε έντυπη μορφή

Τιμή στο Λουξεμβούργο (χωρίς ΦΠΑ): 25 EUR

Υπηρεσία Εκδόσεων

Publications.eu.int

ISBN 92-79-00590-1

